
2010
Årsredovisning
VATTENFALL

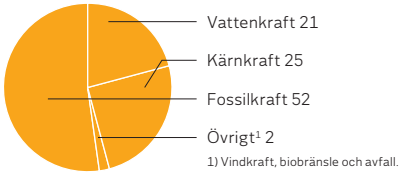
Innehåll

Koncernchefen har ordet	2–3
Strategisk inriktning	4–17
Den europeiska elmarknaden	18–23
Konkurrenssituationen	24–25
Vattenfalls kunder	26–29
Vattenfalls sex energikällor	30–43
Förvaltningsberättelse	44–63
Bolagsstyrningsrapport	64–71
Styrelse	72–73
Koncernledning	74–75
Risker och riskhantering	76–83
Koncernens finansiella rapporter	84–88
Koncernens noter	89–123
Moderbolagets finansiella rapporter	124–126
Moderbolagets noter	126–134
Förslag till vinstdisposition och revisionsberättelse	135
Kvartalsöversikt	136–137
Flerårsöversikt	138–139
Definitioner och beräkningar av nyckeltal	140–141
Fakta om vattenfalls marknader	142–144
Finansiellt kalendarium	145

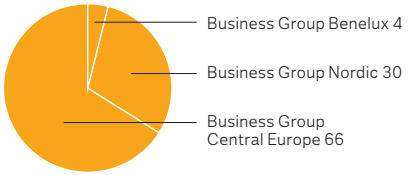
Vattenfall idag – ett europeiskt energibolag

Vattenfall är en av Europas största elproducenter och den största värmeproducenten. Koncernens omsättning uppgick 2010 till 213 572 MSEK. Vattenfalls huvudprodukter är el, värme och gas. Inom el och värme agerar Vattenfall i alla delar av värdekedjan: produktion, distribution och försäljning. Inom gas agerar Vattenfall främst inom försäljning. Dessutom bedriver Vattenfall energihandel och brunkolsbrytning. Koncernen har drygt 38 000 anställda. Moderbolaget Vattenfall AB ägs till 100% av svenska staten. Huvudmarknaderna är Sverige, Tyskland och Nederländerna. Under 2010 bedrevs även verksamhet i Belgien, Danmark, Finland, Polen och Storbritannien.

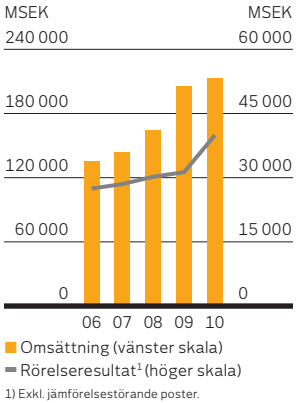
Elproduktion 2010, %

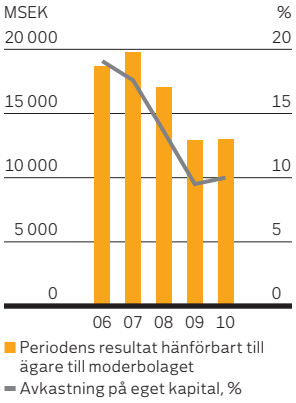
Värmeförsäljning %

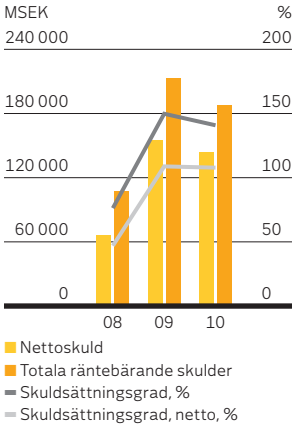
Omsättning och rörelseresultat

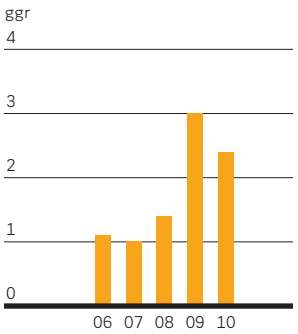
Periodens resultat och avkastning på eget kapital

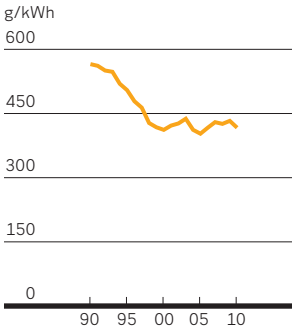
Skuldsättning

Nettoskuld/EBITDA

Utsläpp av koldioxid per producerad enhet el och värme

Viktiga händelser under 2010

12/3
Vattenfall tillkännager att dess tyska transmissionsnät ska säljas.

12/4
Øystein Løseth blir ny VD och koncernchef för Vattenfall AB.

27/4
Alpha ventus, Tysklands första havsbaserade vindkraftspark, invigs.

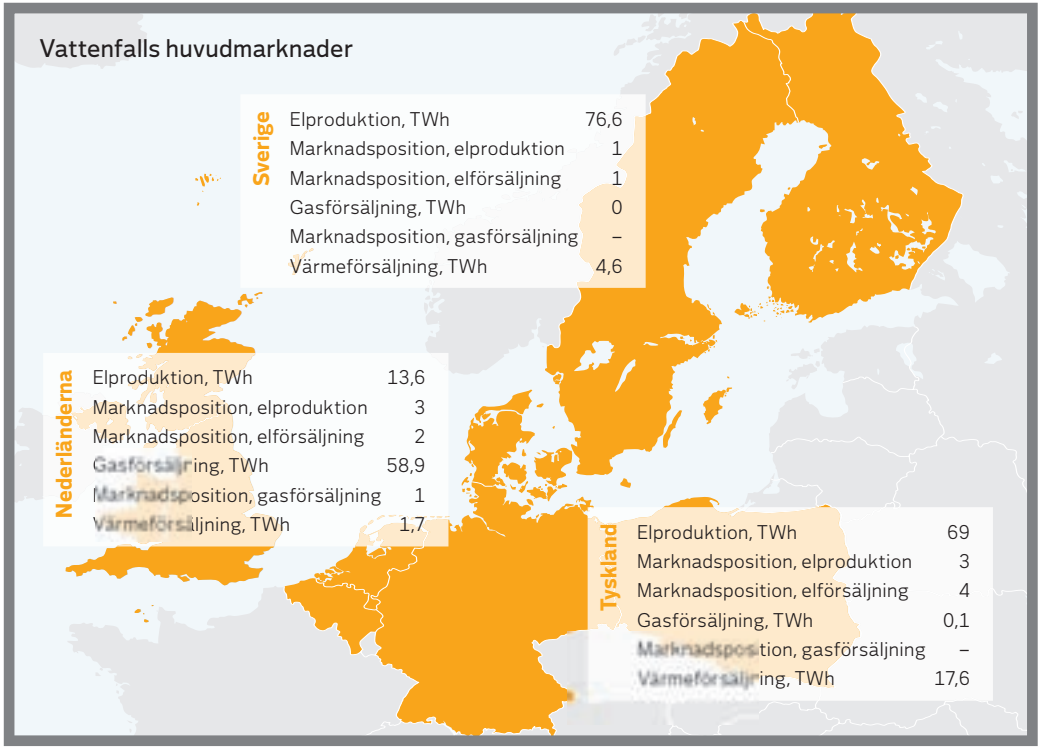
16/6
Vattenfall köper en andel i det liberianska biobränsleföretaget Buchanan Renewables Fuel för att trygga en långsiktig tillgång på biobränsle.

17/6
Svenska riksdagen upphäver förbudet mot nybyggnation av kärnkraftreaktorer i Sverige.

	2010	2009	Förändring, %	2010, MEUR[1]	2009, MEUR[1]
Nettoomsättning, MSEK	213 572	205 407	4,0	23 725	22 818
Rörelseresultat före avskrivningar (EBITDA), MSEK	60 706	51 777	17,2	6 744	5 752
Rörelseresultat, MSEK	29 853	27 938	6,9	3 316	3 104
Rörelseresultat exkl. jämförelsestörande poster, MSEK	39 952	31 294	27,7	4 438	3 476
Resultat före skatter, MSEK	21 423	17 734	20,8	2 380	1 970
Årets resultat, MSEK	13 185	13 448	-2,0	1 465	1 494
Avkastning på eget kapital, %	10,0	9,5	–		
Avkastning på nettotillgångar, %	9,1	10,0	–		
Totala tillgångar, MSEK	541 432	602 127	-10,1	60 146	66 888
Soliditet, %	24,7	23,7	–		
Nettoskuld, MSEK	144 109	154 987	-7,0	16 009	17 217
Internt tillförda medel (FFO), MSEK	40 108	36 700	9,3	4 455	4 077
Fritt kassaflöde, MSEK	23 846	27 566	-13,5	2 649	3 062
Investeringar, MSEK	41 794	102 989	-59,4	4 643	11 441
Elproduktion, TWh	172,5	158,9	8,6		
Gasförsäljning, TWh	63,3	20,1[2]	–		
Värmeförsäljning, TWh	44,5	37,9	17,4		
Antal anställda, personår	38 179	40 026	-4,6		

1) Omräkningskurs 9,002 SEK/EUR. Värden i EUR visas endast för att underlätta jämförelse mellan SEK och EUR.
2) Avser kvartal 3–4 2009.

Vattenfall har under det senaste decenniet genomgått en omfattande expansion och förvandlats från en svensk kärnkraft- och vattenkraftoperatör till en betydande europeisk aktör inom energisektorn. Genom att ha verksamhet i flera länder har Vattenfall fått ett mer stabilt kassaflöde och en starkare plattform för satsningar på fortsatt tillväxt och värdeskapande. Vattenfall står dock för närvarande inför ett antal utmaningar, såsom svagare marknadsutsikter, pressade vinstmarginaler och ett behov av att minska bolagets koldioxidexponering. Vattenfall har därför formulerat en ny vision och en ny strategisk inriktning (för mer information, se sidorna 4–15).

Vattenfalls övriga marknader

	Danmark	Finland	Polen	Belgien	Storbritannien
Elproduktion, TWh	8,4	0,6	3,6	–	0,7
Marknadsposition, elproduktion	2	>10	7	–	–[1]
Marknadsposition, elförsäljning	–	3	5	3	–
Gasförsäljning, TWh	0	0,2	0	4,1	–
Marknadsposition, gasförsäljning	–	–	–	3	–
Värmeförsäljning, TWh	7,0	1,7	11,9	–	–

1) Topp 2 inom havsbaserad vindkraft.

23/8
En extra bolagsstämma beslutar om en ny bolagsordning för Vattenfall AB som klargör Vattenfalls uppdrag.

5/9
Överenskommelse om livstidsförlängning av tyska kärnkraftverk och ny skatt på kärnbränsle.

21/9
Vattenfall tillkännager en ny strategisk inriktning och en ny organisationsstruktur.

23/9
Vattenfall inviger världens största havsbaserade vindkraftspark, Thanet i Storbritannien.

21/10
Beslut att tillsammans med Stadtwerke München bygga DanTysk, ett stort havsbaserat vindkraftprojekt i tyska Nordsjön.

15/12
Vattenfall och E.ON samarbetar om gemensam optimeringsprocess för de tyska kärnkraftverken, Krümmel och Brunsbüttel.

Starkt resultat – men stora utmaningar väntar Vattenfall

Vattenfall redovisar ett förbättrat resultat för 2010, jämfört med föregående år, trots en rad engångskostnader. De betydande utmaningar som ligger framför Vattenfall och hela energibranschen kvarstår dock och behovet av ytterligare effektivisering och förbättrad konkurrenskraft är fortsatt stort.

Vattenfall ökade för 2010 nettoomsättningen med 4,0% till 213 572 MSEK (205 407) och rörelseresultatet med 6,9% till 29 853 MSEK (27 938). Årets resultat sjönk med 2,0% till 13 185 MSEK (13 448). Förändringarna i relation till föregående år är dock inte helt jämförbara, eftersom förutsättningarna för såväl omsättning som resultat förändrats jämfört med 2009. I den totala omsättningssiffran ingår för första gången helårsomsättningen för N.V. Nuon Energy, som ingår i koncernen sedan 1 juli 2009, och som uppgår till 45 089 MSEK. Försäljningen av den tyska högspänningsverksamheten, 50Hertz Transmission GmbH, har inneburit en minskning av nettoomsättningen med 17,9 miljarder SEK och förstärkningen av den svenska kronan har påverkat omsättningen negativt med 16,9 miljarder SEK.

Resultatet för 2010 påverkades negativt av kostnader av engångskaraktär. Försäljningen av 50Hertz Transmission GmbH medförde en nedskrivning med 5,1 miljarder SEK. Dessutom gjorde Vattenfall en nedskrivning av goodwill avseende verksamheten i Business Group Benelux med 4,3 miljarder SEK. Nedskrivningen föranleddes av lägre förväntade marginaler, till följd av försämrade marknadsförhållanden på grund av den globala ekonomiska krisen. Totalt har jämförelsestörande poster påverkat Vattenfalls rörelseresultat negativt med drygt 10 miljarder SEK.

Exklusive jämförelsestörande poster ökade rörelseresultatet med 27,7% till 39 952 MSEK. Det är glädjande att kunna konstatera att resultatförbättringen har sin grund i ökad produktion inom samtliga energislag, såväl som i lägre kostnader för drift och underhåll, administration och försäljning. Det visar än en gång styrkan i att ha en portfölj diversifierad mellan en rad olika energislag, samtidigt som verksamheten bedrivs på flera regionala marknader. Den styrkan kommer

också att vara central för Vattenfalls förmåga att hantera de stora utmaningar som koncernen – liksom energibranschen i sin helhet – står inför. Fortsatt svag efterfrågan i kombination med en utbyggnad av produktionskapaciteten i Europa, förväntas leda till pressade marginaler under de närmaste åren. Samtidigt kommer kostnaderna för fossilbaserad energiproduktion att öka avsevärt när fas III i EU:s system för handel med utsläppsrätter avseende koldioxid genomförs 2013, vilket förväntas påverka lönsamheten negativt.

Utmaningarna som ligger framför oss är förvisso stora. Men det är också vår beslutsamhet att övervinna utmaningarna och säkra Vattenfalls position som ett av de ledande europeiska energiföretagen. Baserat på det nya uppdrag vår ägare svenska staten formulerat, tar vi oss an utmaningarna med en ny vision, en ny strategisk inriktning och en ny organisationsstruktur.

Vår nya strategiska inriktning bygger på fyra hörnstenar. Den första är ökat fokus på lönsamhet och värdeskapande. Det effektiviseringsprogram som redan påbörjats kommer att minska den årliga kostnadsnivån med över 6 miljarder SEK senast vid utgången av 2013. För att samtidigt öka Vattenfalls finansiella flexibilitet har styrelsen beslutat att reducera investeringsprogrammet från totalt 201 miljarder SEK 2010–2014 till 165 miljarder SEK för femårsperioden 2011–2015, en minskning med 18%.

Den andra hörnstenen i den strategiska inriktningen är fokus på Vattenfalls huvudmarknader, Tyskland, Sverige och Nederländerna, som tillsammans står för 85–90% av koncernens kassaflöde. I dessa tre länder har Vattenfall framskjutna marknadspositioner som möjliggör stordriftsfördelar och ger koncernen en röst i samhällsdebatten om utvecklingen av framtidens energiförsörjning. Vattenfalls övriga marknader är Danmark, Finland, Polen och Belgien. Storbritannien är inte en huvudmarknad, men bedöms ha en särskild roll som tillväxtmarknad, framför allt inom havsbaserad vindkraft. Under första halvåret 2011 kommer Vattenfall att utvärdera möjliga avyttringar av icke strategiska tillgångar som inte bedöms vara en del av kärnverksamheten. Syftet är dels att stärka Vattenfalls balansräkning, dels att minska koncernens samlade koldioxidutsläpp. Den tredje hörnstenen innebär att Vattenfall ska fortsätta att arbeta med sina nuvarande tre huvudprodukter; el, värme och gas.

De potentiella avyttringarna, effektiviseringsprogrammet och neddragningen av investeringarna bidrar samtliga till att stärka Vattenfall finansiellt. Med en förbättrad finansiell position kan Vattenfall göra de investeringar som krävs för att kunna vara en av de ledande europeiska aktörerna i utvecklingen av en hållbar, miljöanpassad energiproduktion. En naturlig referenspunkt för Vattenfalls rapportering av utvecklingen inom miljömässigt hållbar energiproduktion blir – i tillämpliga delar – EU:s klimat- och energimål, 20-20-20. Vattenfalls målsättning att uppnå en helt klimatneutral verksamhet senast 2050 ligger helt i linje med EU:s mål att reducera utsläppen av växthusgaser med 80–95% vid samma tidpunkt. Därför kommer alla Vattenfalls nya investeringar att ha en uttalad klimatprofil och bidra till att koncernens samlade koldioxidbelastning minskar – vilket är den fjärde hörnstenen i Vattenfalls strategiska inriktning. I det inriktningsbeslut som antagits för perioden 2010–2020 ska Vattenfalls koldioxidbelastning minska från totalt 90 miljoner ton per år till 65 miljoner ton.

I varje investeringsbeslut väger Vattenfall, förutom klimat- och miljöaspekter, även in konkurrenskraft och försörjningstrygghet. I dagligt tal brukar vi kalla dessa tre aspekter för ”energitriangeln”. De olika energislagen har alla sina för- respektive nackdelar och i varje investeringsbeslut är ambitionen att optimera balansen så att Vattenfall tillförs miljövänlig ny energi som kan konkurrera prismässigt och som ger samhället en säker tillgång till energi. Alla de energislag som i dag utgör Vattenfalls portfölj har en roll att spela även under en överskådlig framtid, liksom energislag som fortfarande befinner sig på utvecklingsstadiet och ännu inte är kommersiellt gångbara.

En av de snabbaste vägarna att minska klimatbelastningen är att öka användningen av biobränsle. Vattenfalls ambition är att biobränsle år 2020 ska utgöra hälften av bränslet i de kraftverk som i dag eldas med stenkol. För att säkerställa tillgången på biobränsle har Vattenfall under 2010 förvärvat en andel i ett liberianskt företag som producerar biobränsle av gummiträd som inte längre används för produktion av gummi. Ett annat betydelsefullt energislag på vägen mot en miljömässigt hållbar energiförsörjning är vindkraften, där Vattenfall satsar kraftigt och under året har vi tagit två nya stora anläggningar i drift; brittiska Thanet, som är världens största havsbaserade vindkraftpark och Stor-Rotliden, en landbaserad vindkraftpark i norra Sverige.

Naturgas har en särskild roll i omställningen till en mer klimat- och miljöanpassad energiproduktion, där förvärvet av Nuon har tillfört Vattenfall en betydande kompetens inom detta område. Naturgas är visserligen ett fossilt bränsle, med de nackdelar det medför, men orsakar betydligt mindre koldioxidutsläpp per producerad energienhet än stenkol och brunkol. Därför bedömer vi att naturgas blir en viktig övergångslösning och investeringar i naturgas kommer således att vara prioriterade.

När vi nu lägger år 2010 bakom oss och blickar framåt är det som sagt många utmaningar som väntar Vattenfall. Med den nya organisationsstrukturen tar vi steget från en regionbaserad struktur till en verksamhetsstyrd, vilket kommer att förenkla styrningen och därmed underlätta förverkligandet av den strategiska inriktningen.

Øystein Løseth
Koncernchef

En ny vision

Vattenfall ska utveckla en hållbar och bred europeisk energiportfölj med långsiktig och ökande vinst med betydande tillväxtmöjligheter. Samtidigt ska Vattenfall vara ett av de företag som leder utvecklingen mot en miljömässigt hållbar energiproduktion.

Ny strategisk inriktning

När Vattenfall nu går in i 2000-talets andra decennium är det med ny bolagsordning, ny vision, ny strategisk inriktning, ny ledning och ny organisationsstruktur. Den nya strategiska inriktningen bygger på fyra hörnstenar: ökat fokus på lönsamhet och värdeskapande, fokus på tre huvudmarknader, tre huvudprodukter samt minskad koldioxidexponering och tillväxt inom energiproduktion med låga koldioxidutsläpp, samt inom gas.

Förbättrad lönsamhet och ökat värdeskapande är grundförutsättningar för fortsatt tillväxt och för att Vattenfall ska kunna vara bland de ledande företagen inom utvecklingen av miljömässigt hållbar energiproduktion. Vattenfall har valt att fokusera på de marknader där företaget har en framskjuten position: Tyskland, Sverige och Nederländerna. Huvudprodukterna är el, värme och gas. Vattenfall kommer också att arbeta målmedvetet för att förändra sammansättningen av produktionsportföljen mot en mer miljömässigt hållbar energiproduktion för att minska koldioxidexponeringen och därmed också minska den finansiella exponeringen mot kostnaden för utsläppsrätter avseende koldioxid.

- Ökat fokus på lönsamhet och värdeskapande
- Fokus på tre huvudmarknader
- Tre huvudprodukter – el, värme och gas
- Minskad koldioxidexponering och tillväxt inom energiproduktion med låga koldioxidutsläpp, samt inom gas.

Varför en ny strategisk inriktning?

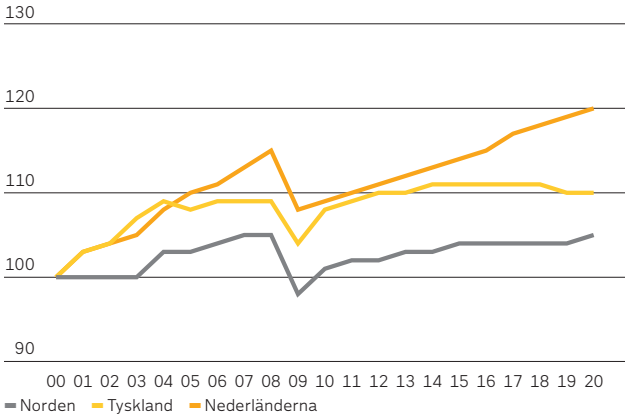
Under de kommande 2–3 åren står Vattenfall inför ett antal utmaningar. Energimarknaden kännetecknas av pressade marginaler och ett fortsatt förändringstryck för att minska koldioxidutläppen. Vattenfall måste öka lönsamheten och värdeskapandet samt minska skuldsättningen. Genom att hantera sina utmaningar på kort sikt får Vattenfall en stabil grund för fortsatt tillväxt inom energiproduktion med låga koldioxidutsläpp, samt inom gas.

Förändrade marknadsförutsättningar

En rad samverkande faktorer pekar mot att Vattenfall och andra stora energibolag måste hantera flera omvärldsförändringar under de närmaste åren. Sammantaget förväntas dessa innebära en försvagad prisutveckling jämfört med tidigare gjorda prognoser.

De senaste årens recession har inneburit svagare efterfrågan på el i hela Europa, vilket har avspeglat sig i lägre elpriser. Det kommer att ta ytterligare flera år innan efterfrågan är tillbaka på samma nivå som 2008. På lång sikt förväntas tillväxten på Vattenfalls huvudmarknader vara måttlig. Den nya produktionskapacitet som kommer att tillföras marknaden under de närmaste åren förväntas också bidra till en ökad press på elpriserna. Vindkraft är ett av de energislag som kommer att öka på Vattenfalls huvudmarknader. Om tio år väntas vindkraften stå för 10–15% av elproduktionen i Tyskland, Nederländerna och

Svag återhämtning av efterfrågan på el

De senaste årens recession har inneburit sjunkande efterfrågan på el i Europa. För Nordens del kan det dröja ända till 2020 innan efterfrågan är tillbaka på 2008 års nivå. I Tyskland och Nederländerna förväntas en återhämtning gå något snabbare. Generellt förväntas tillväxten på Vattenfalls huvudmarknader vara måttlig.

Norden. Även idrifttagande av nya produktionsanläggningar för kol-, gas- och vattenkraft ökar överkapaciteten, liksom förväntade livstidsförlängningar av kärnkraftanläggningar.

Låga gaspriser är en annan faktor som påverkar prissättningen på el. Det låga priset beror främst på överskott på gas, som bland annat har sin förklaring i fortsatt svag efterfrågan från västvärldens industri, samt ett minskat importbehov från USA till följd av ökad inhemsk gasutvinning. Gaspriserna förväntas stiga något, men kommer sannolikt att även fortsättningsvis ligga avsevärt lägre än tidigare.

På kostnadssidan kommer full auktionering av CO_2-utsläppsrätter att få stor påverkan på Vattenfall, som har en betydande andel fossilbaserad el- och värmeproduktion. När fas III i EU:s handelssystem med CO_2-utsläppsrätter införs 2013 kommer kostnaderna att stiga för fossilbaserad energiproduktion.

Vad innebär EU:s 20-20-20-mål?

EU:s energipolicy sätter ramarna för framtidens energiproduktion för att hantera de stora utmaningar som den globala klimatförändringen innebär. EU:s klimat- och energipaket kallas populärt 20-20-20 och innebär att fram till 2020 ska förnybar energi stå för 20% av Europas energiproduktion, koldioxidutsläppen ska minska med 20% (jämfört med 1990 års nivå) och energiförbrukningen ska effektiviseras med 20%. Ett betydelsefullt verktyg i EU:s energipolicy är handeln med CO_2-utsläppsrätter, som syftar till att öka kostnaderna kraftigt för energiproduktion som medför stora koldioxidutsläpp. Andra delar i energipolicyn är skapandet av enhetliga och avreglerade marknader för att åstadkomma fungerande konkurrens och trygg energiförsörjning, bland annat genom förbättrad överföringskapacitet mellan olika regionala marknader i Europa.

Tydligare uppdrag från ägaren

Den 3 juni 2010 beslutade den svenska riksdagen om ett förtydligande av uppdraget för Vattenfall AB i enlighet med regeringens proposition (prop 2009/10:179). Riksdagens beslut implementerades formellt genom en ändring av Vattenfall AB:s bolagsordning på en extra bolagsstämma i Vattenfall den 23 augusti 2010. Syftet med förtydligandet var att ytterligare klargöra ägarens, svenska statens, uppdrag till Vattenfall, vad gäller lönsamhet och det faktum att Vattenfall är ett internationellt företag verksamt i stora delar av Europa.

Den nya formuleringen i bolagsordningen lyder: ” Föremål för bolagets verksamhet är att generera en marknadsmässig avkastning genom att, direkt eller genom dotter- och intresseföretag, bedriva energiverksamhet så att bolaget tillhör ett av de bolag som leder utvecklingen mot en miljömässigt hållbar energiproduktion.”

En naturlig referenspunkt för Vattenfalls rapportering av utvecklingen inom miljömässigt hållbar energiproduktion blir – i tillämpbara delar – EU’s klimat- och energimål, 20-20-20.

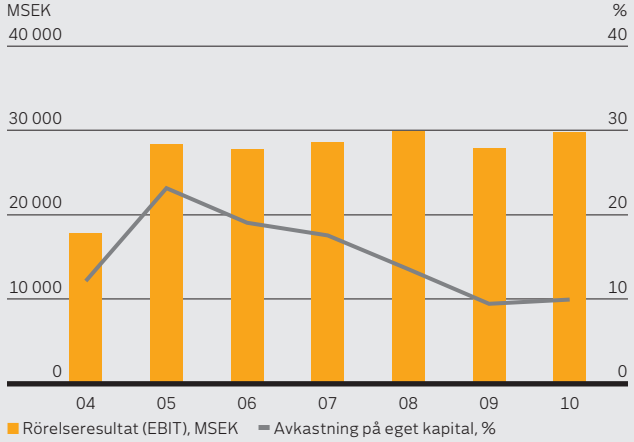
Behov av finansiell återhämtning

De flesta av de stora aktörerna på den europeiska energimarknaden fokuserar på fortsatt tillväxt, främst inom elproduktion snarare än inom reglerad verksamhet såsom transmission och distribution. Även om flera företag har tillkännagivit minskade investeringar, ligger planerna på att bygga nya kraftverk på fortsatt höga nivåer. Om alla tillväxtplaner förverkligas finns det en risk för överkapacitet på många marknader, vilket skulle sätta ytterligare press på elpriserna.

Sedan toppåret 2005 har Vattenfalls avkastning på eget kapital sjunkit successivt. Avkastningen på eget kapital för 2010 uppgick till 10%. Det är tredje året i rad som Vattenfalls avkastning inte når upp till ägarens uppsatta mål, 15%. Vattenfall delar de negativa omvärldsfaktorerna med andra stora energibolag. Vattenfalls finansiella situation har framför allt påverkats av höga investeringskostnader, allmänt stigande kostnadsläge och låg tillgänglighet i kärnkraftverken.

En annan utmaning för Vattenfall är den höga skuldsättningen. Höga investeringsnivåer under de senaste åren har, tillsammans med förvärvet av N.V. Nuon Energy under 2009, ökat nettoskulden från 66 miljarder SEK 2008 till 144 miljarder SEK 2010. Om Vattenfall ska kunna fortsätta växa för att tillhöra de ledande företagen inom utvecklingen av miljömässigt hållbar energiproduktion måste lönsamheten öka och skuldsättningen minska.

Rörelseresultat (EBIT) och avkastning på eget kapital

Vägen dit – förverkliga den strategiska inriktningen

För att hantera de utmaningar Vattenfall står inför och förverkliga den nya strategiska inriktningen, vidtar Vattenfall en rad åtgärder. En del av dessa har redan påbörjats, medan andra har ett mer långsiktigt perspektiv. För att stödja den nya strategiska inriktningen införde Vattenfall en ny verksamhetsbaserad organisationsstruktur den 1 januari 2011.

Målsättningen på kort sikt är att förbättra lönsamheten samt stärka balansräkningen. En av de viktigaste åtgärderna är att genomföra en kraftfull effektivisering av verksamheten. Vid utgången av 2013 ska samordning och synergier mellan verksamheterna i de olika länder där Vattenfall är verksamt ha nått en sådan nivå att Vattenfall har minskat sina årliga kostnader med 6 miljarder SEK. En minskning av det femåriga investeringsprogrammet för perioden 2011–2015 samt avyttring av tillgångar utanför huvudmarknaderna är andra åtgärder som vidtas. Vid utgången av 2013 ska Vattenfall ha uppnått den finansiella styrka och flexibilitet som krävs för att kunna utnyttja tillväxtmöjligheterna inom energiproduktion med låga koldioxidutsläpp, samt inom gas.

De åtgärder som vidtas för att förbättra lönsamheten och den finansiella flexibiliteten samt värdeskapandet, kommer att ligga till grund för arbetet med att förändra och utveckla Vattenfalls produktionsportfölj.

Effektivisera verksamheten (sid. 11)
Skapa finansiell flexibilitet (sid. 12)
En ny verksamhetsbaserad organisationsstruktur (sid. 14)
Förändra Vattenfalls produktionsportfölj (sid. 15)

Implementering av den nya strategiska inriktningen

Vattenfall delar in genomförandet av den nya strategiska inriktningen i två faser – en konsolideringsfas och en tillväxtfas. För att kunna investera i nya, mer effektiva anläggningar med lägre koldioxidutsläpp under tillväxtfasen, krävs att åtgärderna under konsolideringsfasen varit framgångsrika. Under konsolideringsfasen ska de årliga kostnaderna minskas med 6 miljarder SEK samtidigt som investeringsprogrammet för femårsperioden 2011–2015 minskas jämfört med tidigare planer. Därutöver kommer möjligheterna att avyttra tillgångar som inte ligger i linje med den strategiska inriktningen att noga utvärderas.

Konsolideringsfas
Nästkommande 2–3 åren

Effektiviseringsprogram på kort sikt

- Program för kostnadsreducering, 6 miljarder SEK.
- Avyttring av verksamheter utanför huvudmarknaderna.
- Reviderat investeringsprogram för 2011–2015. på 165 miljarder SEK (jämfört med 201 miljarder SEK för 2010–2014).
- Ny verksamhetsstyrd organisationsstruktur från 1 januari 2011.

Tillväxtfas
2014–

Förändring av produktionsportföljen[1]

- Fokus på tillväxt inom energiproduktion med låga koldioxidutsläpp, samt inom gas.
- Fokus på stora marknader med goda tillväxtmöjligheter och marknader där Vattenfall har en betydande position.
- Minskad koldioxidexponering.

1) Läs mer om tillväxtfasen, i Vattenfalls Hållbarhetsredovisning 2010.

Effektivisera verksamheten

Under de närmaste tre åren – konsolideringsfasen – fokuserar Vattenfall på att öka effektiviteten i verksamheten för att minska de årliga kostnaderna med 6 miljarder SEK och därmed stärka kassaflödet. Redan under 2010 har ett antal åtgärder vidtagits: stopp för nyrekryteringar och nya konsultuppdrag, samtidigt som arbetet med att hitta inköpsbesparingar samt att utveckla nya effektiva IT-lösningar har intensifierats.

Den största potentialen för ökad kostnadseffektivitet finns inom inköp; genom förbättrad koordination och ökad standardisering av processer och administrativa rutiner. Även inom övriga delar av verksamheten ska kostnaderna minskas; genom fokusering på kärnverksamheten, ökad processeffektivitet och enhetlighet mellan de olika nationella marknaderna. Likaså ska kostnader för personal och administration sänkas.

Vid utgången av 2013 ska de årliga kostnaderna ha minskat med 6 miljarder SEK

Ökad lönsamhet och ökat värdeskapande under de kommande tre åren

2010

Förbättrad effektivitet i verksamheten

- Stopp för nyrekrytering
- Stopp för nya konsultuppdrag
- Utveckla nya effektiva IT-lösningar
- Inköpsbesparingar

2011–2013

Ytterligare förbättra effektiviteten i verksamheten

Inköp

- Förbättrad koordination
- Standardisering av processer och rutiner

Drifts- och underhållskostnader, försäljningsomkostnader

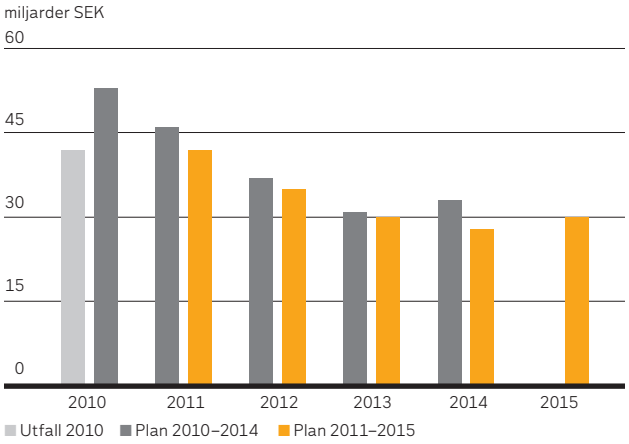
- Fokusering på kärnverksamheten
- Ökad processeffektivitet
- Standardisering mellan de olika nationella marknaderna

Skapa finansiell flexibilitet med stärkt balansräkning

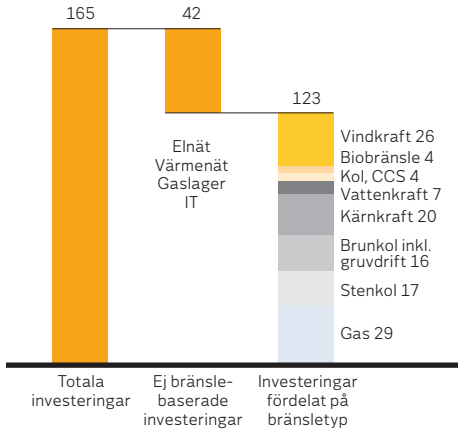
För att kunna ställa om sin produktionsportfölj och utnyttja värdeskapande tillväxtmöjligheter inom elproduktion med låga koldioxidutsläpp, samt inom gas, måste Vattenfall stärka balansräkningen. En av de viktigaste åtgärderna är den beslutade neddragningen av investeringsprogrammet för femårsperioden 2011–2015. Jämfört med investeringsprogrammet för femårsperioden 2010–2014 är investeringarna totalt 36 miljarder SEK lägre, samtidigt som andelen elproduktion med låga koldioxidutsläpp ökar. En annan viktig åtgärd för att stärka balansräkningen är försäljningar av tillgångar som inte bedöms tillhöra kärnverksamheten.

Neddragning av investeringsprogrammet för 2011–2015

18% minskning på rullande 5-års basis

Totala investeringar 2011–2015

Minskat investeringsprogram

Vattenfalls totala investeringsprogram minskar från 201 miljarder SEK 2010–2014 till 165 miljarder SEK för perioden 2011–2015, en sänkning med 18%. Av det totala investeringsbeloppet allokeras 123 miljarder SEK till produktion av el och värme. Resterande belopp allokeras till investeringar inom el- och värmenät, IT samt lagring av gas. En stor del av investeringarna utgörs av fullföljande av investeringsprojekt som beslutats tidigare år och redan påbörjats. Som framgår av diagrammet till vänster fördelas investeringarna inom en stor bredd av energislag. Jämfört med femårsperioden 2010–2014 har andelen elproduktion med låga koldioxidutsläpp ökat från 25% till 36%.

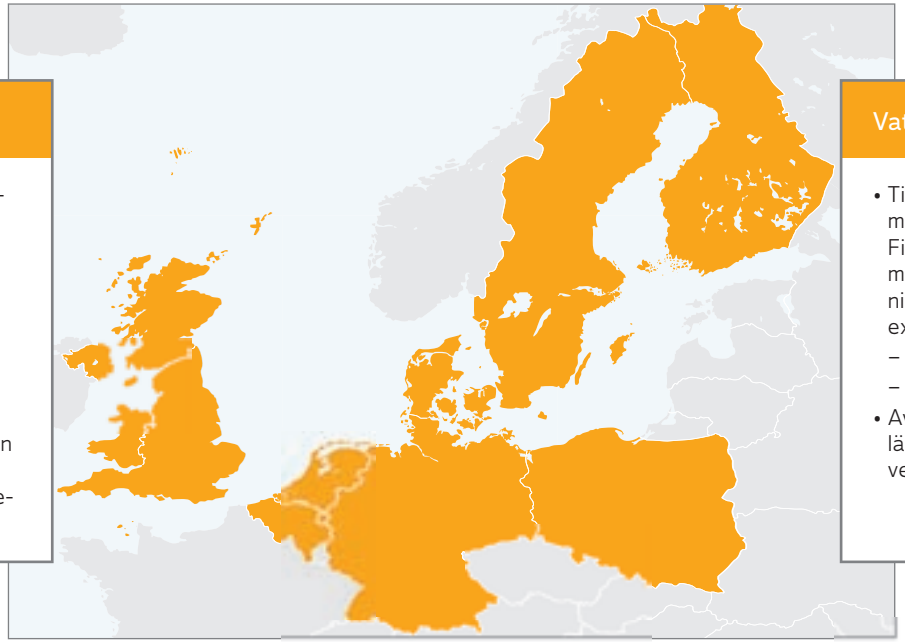
Vattenfall utvärderar möjligheterna att avyttra tillgångar utanför kärnverksamheten

Vattenfall inledde redan under hösten 2010 en genomgång av möjligheterna att sälja tillgångar som inte bedöms vara en del av kärnverksamheten, samt konsekvenserna av sådana avyttringar. Avyttringar av detta slag skulle bland annat förbättra Vattenfalls finansiella flexibilitet.

Vattenfall definierar Tyskland, Sverige och Nederländerna som företagets huvudmarknader. Vattenfalls övriga marknader är Belgien, Danmark, Finland och Polen. Storbritannien betraktas, på kort till medellång sikt, som en betydelsefull tillväxtmarknad, främst inom vindkraft.

Vattenfalls huvudmarknader

- Tyskland, Sverige och Nederländerna svarar tillsammans för cirka 85% av Vattenfalls kassaflöde.
- På dessa marknader har Vattenfall en topp-3 position, vilket:
  - innebär skalfördelar
  - tillåter Vattenfall att ha en viktig roll i policyrelaterade diskussioner såväl på nationell- som EU-nivå.
- Vattenfall betraktar Storbritannien som en viktig tillväxtmarknad, mycket tack vare Vattenfalls starka position inom havsbaserad vindkraft i Storbritannien.

Vattenfalls övriga marknader

- Tillgångar på Vattenfalls övriga marknader Belgien, Danmark, Finland och Polen som är i linje med den nya strategiska inriktningen kommer att behållas, till exempel:
  - Vattenkraft i Finland
  - Vindkraft i Danmark
- Avyttring av tillgångar som inte längre betraktas tillhöra kärnverksamheten.

A

Vattenfalls mål är att behålla en rating i kategorin "Single A"

För ett kapitalintensivt företag som Vattenfall är det viktigt att, när behov uppstår, ha tillgång till finansering på den internationella kreditmarknaden på goda villkor. En förutsättning för detta är att Vattenfall upprätthåller en hög kreditrating från de ledande kreditratinginstituten. Det är Vattenfalls mål och avsikt att behålla en rating i kategorin "Single A" från såväl Moody's som Standard & Poor´s. Denna kreditrating är också i linje med Vattenfalls konkurrenter. För att behålla en kreditrating i kategorin "Single A" är det viktigt för Vattenfall att fokusera på finansiell disciplin och vidta kassaflödesstärkande åtgärder, såsom försäljning av tillgångar utanför kärnverksamheten och reducering av investeringsbelopp.

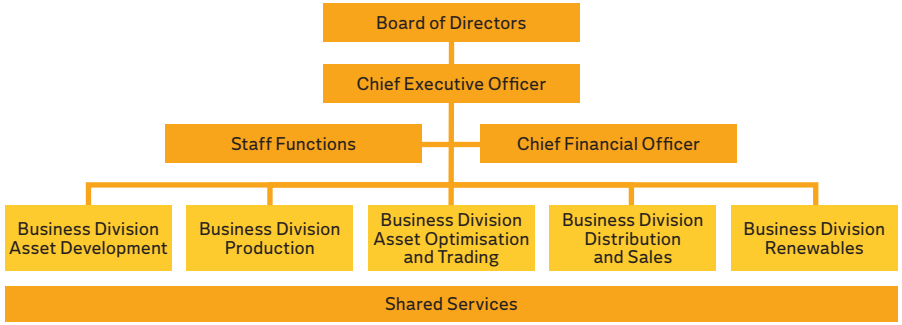
En ny verksamhetsstyrd organisationsstruktur

För att möjliggöra genomförandet av den nya strategiska inriktningen införde Vattenfall från 1 januari 2011 en ny verksamhetsstyrd organisationsstruktur. Den tidigare regionsbaserade strukturen ersätts av fem nya affärsdivisioner: Asset Development, Production, Asset Optimisation and Trading, Distribution and Sales, samt Renewables. Den nya verksamhetsinriktade organisationsstrukturen förenklar beslutsvägarna och förväntas skapa betydande kostnads-, medarbetar- och kunskapssynergier. I samband med att den nya strukturen infördes stärks ett antal av de centrala processerna, bland annat kontakter gentemot reglermyndigheter, kapitalallokering, portföljförvaltning och performance management.

Vattenfalls kärnvärden:
- Säkerhet
- Resultat
- Samarbete

Syfte och fördelar med den nya organisationsstrukturen:

- Uppnå verksamhetsförbättringar
- Öka trovärdighet och transparens
- Minska kostnader och öka personalsynergier
- Skapa effektivare processer i investeringsprojekten
- Öka kundfokus
- Stärka medarbetarnas engagemang

Förändra produktionsportföljen

Åtgärderna för att öka Vattenfalls finansiella flexibilitet, främst genom sänkta kostnader och lägre skuldsättning, lägger grunden för de satsningar som ska ske under tillväxtfasen med början 2014. Då ska Vattenfall växa igen, med fokus på tillväxt inom elproduktion med låga koldioxidutsläpp samt inom gas. Därmed kommer koncernens koldioxidexponering att minska, såväl i absoluta tal som i utsläpp per producerad energienhet. Ambitionen är att Vattenfalls koldioxidutsläpp ska ha minskat i snabbare takt än marknadsgenomsnittet vilket innebär totalt 65 miljoner ton år 2020, jämfört med 90 miljoner ton 2009. Det motsvarar cirka 350 g/kWh el. Dock kommer Vattenfall tillfälligt öka koldioxidutsläppen de närmaste åren på grund av att ett antal fossileldade kraftanläggningar tillkommer. Byggandet av dessa anläggningar påbörjades redan för flera år sedan.

Vattenfall ska även i framtiden bedriva verksamhet inom alla delar av värdekedjan, men med tyngdpunkt på produktion. Vattenfall fortsätter att vara en aktör inom el, värme och gas, men tillväxten kommer främst att ske inom elproduktion och koncentreras till marknader med goda utvecklingsmöjligheter, där Vattenfall redan har eller kan uppnå en framskjuten position. Det gäller de länder som Vattenfall redan definierat som huvudmarknader: Tyskland, Sverige och Nederländerna, men kan också komma att innefatta ytterligare länder där Vattenfall ser en stor och lönsam tillväxtpotential.

På väg mot visionen

Om Vattenfall framgångsrikt genomför de åtgärder som ingår i den nya strategiska inriktningen, kommer koncernen att 2020 ha tagit ett stort steg mot förverkligandet av visionen: ”Vattenfall ska utveckla en hållbar och bred europeisk energiportfölj med långsiktig och ökande vinst med betydande tillväxtmöjligheter. Samtidigt ska Vattenfall vara ett av de företag som leder utvecklingen mot en miljömässigt hållbar energiproduktion.”

Mot en koldioxidsnål produktion

I Vattenfalls Hållbarhetsredovisning 2010 går det att läsa mer om det omfattande arbete som sker inom koncernen för att ställa om verksamheten mot en mer miljömässigt hållbar energiproduktion. Just nu pågår ett intensivt arbete för att klara de uppsatta målen att minska koldioxidutsläppen fram till 2020 och utveckla teknik för att producera energi på ett mindre miljöbelastande sätt.

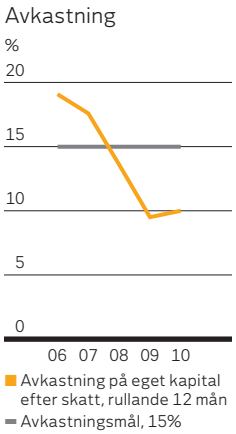
Finansiella mål och resultat 2010

Det övergripande finansiella målet för Vattenfall är att skapa ekonomiskt värde genom att generera en konkurrenskraftig avkastning över tid. Utifrån detta har ägaren fastställt fyra finansiella mål vilka omfattar lönsamhet, räntetäckning, rating samt utdelning. Målen är långsiktiga, vilket innebär att de ska utvärderas genomsnittligt över en konjunkturcykel (cirka 5–7 år). De ligger även till grund för affärsplaneringsprocessen inom koncernen. Dessa finansiella mål utgör ramen för Vattenfalls verksamhetsstyrning.

Lönsamhet

Mål

- Ägarens långsiktiga mål för Vattenfalls resultat är att vinsten efter skatt ska uppgå till minst 15% av genomsnittligt eget kapital.
- Internt använder Vattenfall även ett mål för avkastningen på nettotillgångar på 11% före skatt.

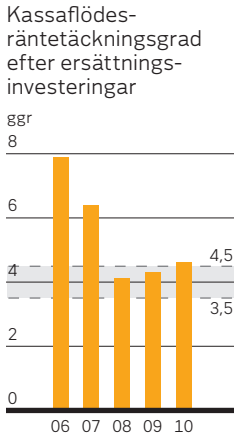
Utfall 2010

- Avkastningen på eget kapital efter skatt uppgick 2010 till 10,0% (9,5).
- Avkastningen på nettotillgångar uppgick till 9,1% (10,0).

Räntetäckning

Mål

Ägarens långsiktiga mål för Vattenfalls räntetäckning är att kassaflödesräntetäckningsgraden efter ersättningsinvesteringar ska uppgå till 3,5–4,5 gånger. Målet är satt för att säkerställa att Vattenfall alltid har tillräckligt högt kassaflöde för att kunna täcka räntekostnaderna även efter det att ersättningsinvesteringar har gjorts. Med ersättningsinvesteringar avses främst investeringar i underhåll och produktivitetsförbättringar i befintliga anläggningar.

Utfall 2010

- Kassaflödesräntetäckningsgraden efter ersättningsinvesteringar uppgick 2010 till 4,6 gånger (4,3).

Rating

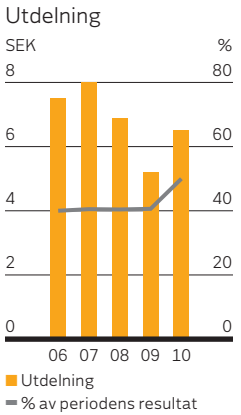
Mål
Vattenfalls målsättning är att behålla en långsiktig rating i kategorin ”Single A” från såväl Moody’s som Standard & Poor’s (S&P). En rating från dessa kreditvärderingsinstitut är en sammanvägd bedömning av företagets kreditvärdighet baserad på såväl kvantitativ nyckeltalsanalys som kvalitativ bedömning av företagets affärsrisk. Ratingen utgör därför en god indikation på ett företags finansiella ställning. Kategorin ”Single A” definieras som A1 – A3 av Moody’s och A+ – A- av S&P. Ratingen bevakas kontinuerligt av kreditvärderingsinstituten.

Utfall 2010
Vattenfalls nuvarande rating på lång sikt och kort sikt är A2/P-1 från Moody’s och A/A-1 från S&P. Moody’s bekräftade sin rating den 22 december 2010 och S&P den 10 november 2010. Utsikten (outlook) för Vattenfalls rating är stabil enligt Moody’s och negativ enligt S&P. S&P ändrade sin utsikt från stabil till negativ den 23 december 2009.

Utdelning

Mål
Vattenfalls utdelning till ägaren ska långsiktigt uppgå till 40–60% av resultatet efter skatt. De årliga besluten om utdelning ska dock beakta genomförandet av bolagets strategi, den finansiella ställningen samt övriga ekonomiska mål.

Utfall 2010
Den föreslagna utdelningen 2010 uppgår till 6,5 miljarder SEK vilket motsvarar 50% av resultatet efter skatt. Nivån på utdelningen är högre jämfört med föregående år (40,6).

Energimarknad i förändring

I finanskrisens spår har efterfrågan på el i Europa sjunkit. Samtidigt ökar produktionskapaciteten successivt, framför allt av förnybar el och gas.

Under 2010 har marknadsläget för elbolagen varit fortsatt utmanande med relativt låga priser och pressade marginaler. Det är främst tre samverkande faktorer som förklarar denna utveckling: svagare efterfrågan, överutbud av gas och effekter av oregelbunden vindkraftkapacitet.

1. Svagare efterfrågan
De senaste årens recession har inneburit svagare efterfrågan på el i Europa i slutet av 2008 och under 2009. En viss återhämtning skedde 2010. Efterfrågan ligger dock fortfarande kvar på låga nivåer, främst i Nordeuropa.

Det är framför allt på industrisidan som elkonsumtionen minskat. I Norden har till exempel ett antal stora energiintensiva pappersindustrier dragit ned på verksamheten och några anläggningar har stängts permanent. Privatkonsumtionen av el har varit förhållandevis stabil.

Det kommer att ta ytterligare flera år innan efterfrågan är tillbaka på samma nivå som 2008. För Nordens del kan det dröja ända till 2020. Även i Tyskland och Nederländerna dröjer en återhämtning. Parallellt med den sjunkande efterfrågan ökar produktionskapaciteten successivt, framför allt av förnybar el. Även idrifttagande av nya produktionsanläggningar för kol-, gas- och vattenkraft bidrar till ökad produktionskapacitet, liksom förväntade livstidsförlängningar av kärnkraftsanläggningar. På Vattenfalls huvudmarknader – Tyskland, Sverige och Nederländerna – byggs det upp en betydande kapacitetsreserv av elproduktion fram till 2020, på mellan 5 till 20%. För att elmarknaden ska fungera optimalt bör det finnas en kapacitetsreserv på cirka 10–20%.

2. Överutbud av gas
Gas är en viktig faktor på den europeiska energimarknaden och används i allt större utsträckning i elproduktionen. Gasmarknaden har genomgått stora förändringar under de senaste åren. I framför allt USA har den inhemska utvinningen av gas ökat kraftigt, bland annat skiffergas – det vill säga gas som utvinns i skifferformationer – USA har därmed i princip slutat importera gas vilket är en av de viktigaste orsakerna till att det uppstått ett överutbud av gas på världsmarknaden. Som en följd har terminspriserna på gas sjunkit med 10–25% jämfört med 2009. Traditionellt har gaspriserna kopplats till oljepriset, men numera talar mycket för en lösare koppling mellan gas- och oljepriser. Detta medför sjunkande spotpriser på gas, vilket får direkt genomslag på elpriset.

3. Effekter av oregelbunden vindkraftskapacitet
En stor andel av den nya elproduktionskapaciteten som byggs i Europa utgörs av vindkraft. Under 2009 stod över 60% av den nyinstallerade elproduktionskapaciteten av förnybar el, främst vindkraft. När marknaden fylls på med förnybar el ökar volatiliteten i prissättningen, vilket skapar ökad osäkerhet för marknadens aktörer. Vindkraft har prioritet framför andra kraftslag och går först in i prissystemet vilket ökar priskonkurrensen ytterligare mellan övriga kraftslag, till exempel kol och gas. Den ökade andelen vindkraft kan också leda till inlåsningseffekter på grund av flaskhalsar i elledningarna mellan olika regioner och områden. Under vissa timmar kan det till och med uppstå negativa elpriser på grund av inlåsningseffekter som orsakas av begränsad överföringskapacitet.

Prissättningsmekanismer

Även om den europeiska elmarknaden är avreglerad är den inte enhetlig. Priset påverkas främst av lokala produktionsförutsättningar. I Norden är den hydrologiska balansen – tillgången på vatten i vattenkraftverken – en viktig faktor vid prissättning. När vattentillgången är låg stiger priserna och vice versa. I Tyskland och Nederländerna är det främst råvarupriser som påverkar elpriserna, till exempel priset på kol och gas. Även handeln med CO_2-utsläppsrätter påverkar prissättningen.

En stor del av Europas elhandel sker på elbörserna – till exempel Nord Pool, EPEX, APX – där producenter, återförsäljare, stora industriföretag och finansiella aktörer handlar. Handeln sker antingen genom direkt leverans, på spotmarknaden, eller på terminsmarknaden för framtida leveranser.

CO_2-utsläppsrätter – ett viktigt verktyg

Systemet med CO_2-utsläppsrätter (EU-ETS, Emission Trading Systems), som inleddes 2005, är ett av EU:s viktigaste verktyg för att minska CO_2-utsläppen på ett kostnadseffektivt sätt och samtidigt öka incitamenten att investera i ny produktion med lägre koldioxidutsläpp. Systemet, som omfattar totalt 11 000 industrianläggningar i EU, bygger på att en tilldelning sätts inom ramen för de totala utsläppen i respektive land, vilket sedan fördelas på respektive företag.

Under 2010 låg priset på CO_2-utsläppsrätter inledningsvis på en relativt låg nivå i efterdyningarna av klimatmötet i Köpenhamn i december 2009, eftersom mötet inte resulterade i en bindande överenskommelse.

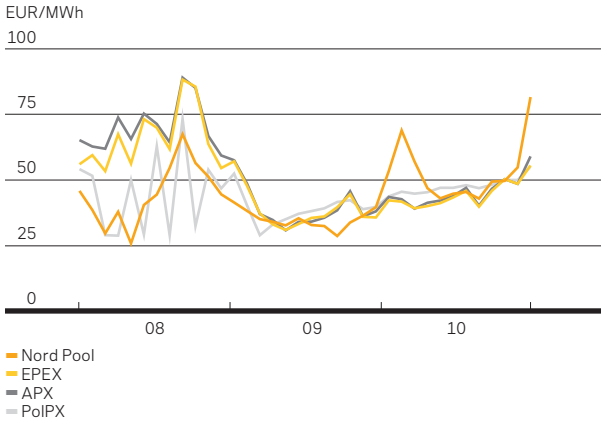
Högre kostnader för fossila bränslen i fas III
Stigande elpriser under hösten 2010 avspeglar den osäkerhet som finns på marknaden kring utvecklingen efter 2013. Då inleds fas III i handelssystemet (2013–20), som utöver en stramare tilldelning innebär en rad förändringar. För elbolagens del blir den stora skillnaden att CO_2-utsläppsrätterna kommer att auktioneras ut till 100% (för vissa andra industrigrenar gäller dock fortfarande fri tilldelning).

Konsekvensen av denna regelförändring blir kraftigt ökade kostnader för bolag som producerar el med fossila bränslen, då dessa tidigare fått en viss andel utsläppsrätter tilldelade gratis. Däremot är det oklart om elpriset kommer att stiga på grund av förändringen, eftersom priset på CO_2-utsläppsrätter redan ingår som en komponent i nuvarande marknadspriser på el.

EU:s klimatpaket skapar spelreglerna

Produktionsmixen på Europas elmarknad förändras successivt. De övergripande ramarna sätts av EU-direktiv. Det långsiktiga målet kan sammanfattas i formeln 20-20-20, som beslutades 2007. Det består av följande tre komponenter: till 2020 ska andelen förnybar energi uppnå 20%, koldioxidutsläppen ska minska med 20% (jämfört med 1990) och energianvändningen ska effektiviseras med 20%.

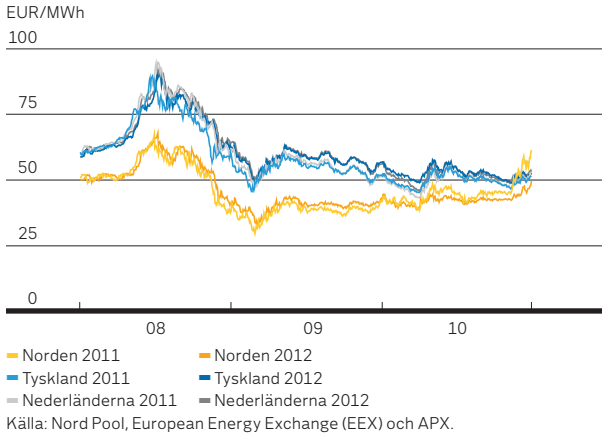
Nordiska, tyska, nederländska och polska elspotpriser 2008–2010, månadssnitt

De genomsnittliga spotpriserna i Norden var 52% högre jämfört med 2009 (53,14 EUR/MWh mot 35,03 EUR/MWh). Extremt kallt och torrt väder i Norden, låg hydrologisk balans, avbrott i en kabelförbindelse mellan Norge och Sverige samt låg kärnkraftproduktion i Sverige ledde till att de nordiska spotpriserna vid ett par tillfällen nådde pristoppar över 100 EUR/MWh i februari 2010. Den hydrologiska balansen stärktes något under året för att mot slutet av året sjunka tillbaka till -45 TWh, vilket medförde högre spotpriser i slutet av året.

De genomsnittliga tyska spotpriserna uppgick till 44,46 EUR/MWh (38,89 EUR/MWh), 14% högre än under 2009. De nederländska spotpriserna uppgick i genomsnitt till 45,35 EUR/MWh (39,21 EUR/MWh), 16% högre jämfört med föregående år. De polska genomsnittliga spotpriserna var med 47,63 EUR/MWh (38,87 EUR/MWh) 23% högre jämfört med 2009.

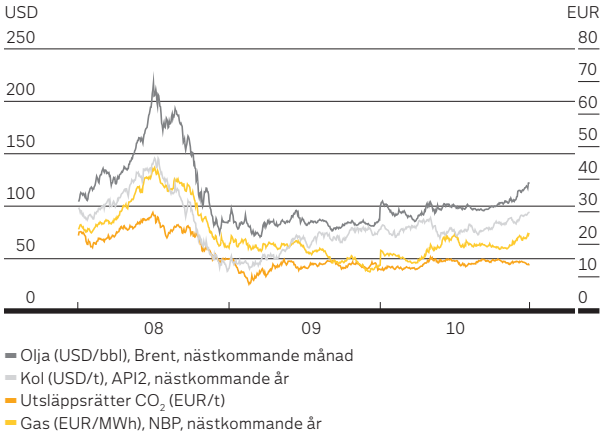
Nordiska, tyska och nederländska elterminspriser

Källa: Nord Pool, European Energy Exchange (EEX) och APX.

Under 2010 utvecklades priserna på elterminskontrakt olika på Vattenfalls marknader. Elterminspriserna i kontinentala Europa var lägre jämfört med 2009 medan de nordiska elterminspriserna handlades på en högre nivå. De nordiska elterminspriserna för 2011 och 2012 var 19% respektive 6% högre (45,20 EUR/MWh och 42,52 EUR/MWh) jämfört med föregående år vilket i huvudsak kan förklaras av den svaga hydrologiska balansen och det extremt kalla vädret. De tyska elterminspriserna för 2011 och 2012 föll med 8% (49,88 EUR/ MWh) respektive 9% (52,53 EUR/MWh) under 2010. De nederländska elterminskontrakten var 10% och 11% lägre (49,54 EUR/MWh och 51,66 EUR/MWh) för 2011 respektive 2012.

Prisutveckling olja, kol, gas och CO_2-utsläppsrätter

Generellt låg råvarupriserna på en högre nivå under 2010 jämfört med 2009 vilket till stor del förklaras av den svaga eurokursen. Förväntningar om ekonomisk återhämtning och hög efterfrågan från Asien ledde till att oljepriset i genomsnitt steg med 28% under 2010 från 63,08 USD/bbl till 80,48 USD/bbl. De genomsnittliga kolpriserna ökade med 19% jämfört med 2009. De genomsnittliga gaspriserna steg 7% jämfört med 2009 från 17,91 EUR/MWh till 19,21 EUR/MWh. CO_2-utsläppsrätter handlades för i genomsnitt 14,49 EUR/ton (13,40 EUR/ton under 2009).

Dessa krav kommer skärpas successivt i framtiden. Till 2050 är målsättningen att koldioxidutsläppen ska minska med 80–95%.

Omvandlingen av den europeiska energimarknaden handlar inte bara om klimatfrågan. Ett viktigt mål för EU är också att bibehålla en säker energiförsörjning (security of supply). 2006 importerade EU cirka 54% av sin primärenergi, främst handlar det om olja och gas från Ryssland och Mellanöstern. 2030 beräknar man att det har stigit till 70% med dagens trend.

Högre krav på elbolagen att minska sina CO_2-utsläpp

I dagsläget släpper de europeiska elbolagen i snitt ut 350 gram CO_2/per kWh – en siffra som måste gå ned till 260–290 g/kWh, för att energisektorn ska bidra med sin del mot att klara EU:s mål. Det innebär en reduktion på 1,5–2% per år, vilket ställer stora krav på alla elproducenter.

För att möta kraven görs följaktligen stora investeringar i främst förnybar elproduktion och i vindkraft i synnerhet. Inom en tioårsperiod förväntas vindkraften stå för cirka 10–15% av elproduktionen i Tyskland, Nederländerna och de nordiska länderna. De flesta stora europeiska energiföretag genomför stora investeringar i vindkraft. Under 2010 invigde till exempel Vattenfall världens största havsbaserade vindkraftpark, Thanet i Storbritannien (300 MW).

I branschen för förnybar energi ökar också intresset för biobränsle, liksom för solenergi som har vuxit alltmer, framför allt i Tyskland. Fortfarande är dock subventioner nödvändiga för att uppnå en acceptabel lönsamhet i energiprojekten med förnybar el. På lång sikt är dock tanken att subventionerna ska fasas ut.

Kärnkraft och gas i fokus

De hårdare klimatkraven har gjort att intresset för kärnkraft ökat under senare år. I Frankrike och Finland byggs nya kärnkraftverk, medan det i en rad andra länder pågår diskussioner om nybyggnation, till exempel Storbritannien och Polen. Under året beslutade den tyska regeringen att öka livslängden på befintliga tyska kärnkraftverk med 8 respektive 14 år beroende på ålder.

Även naturgas har hamnat i fokus under senare år. Naturgas är visserligen ett fossilt bränsle, men koldioxidutsläppen är betydligt lägre än från kol och olja. Gas är också en mycket flexibel produktionsfaktor som passar som balanskraft i elsystemet.

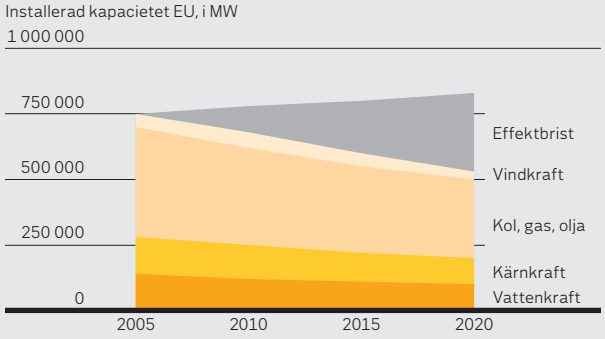
Kolens framtid beroende av CCS

Kolkraft är fortfarande en väldigt stor elproduktionskälla i Europa, men dess andel kommer att minska successivt under kommande decennier på grund av de skärpta utsläppskraven. Framtiden för kolkraften är också beroende av utvecklingen av den så kallade CCS-tekniken (Carbon Capture and Storage), det vill säga avskiljning och lagring av koldioxid. Flera stora europeiska projekt kring CCS planeras för närvarande, bland annat planerar Vattenfall för en större demonstrationsanläggning i Jänschwalde i Tyskland som fått ett EU-stöd på 180 miljoner EUR.

Osäkerheter på marknaden på grund av politiska beslut

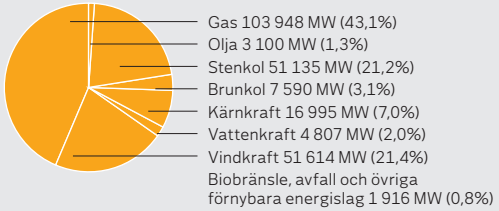
För att klara sina åtagandena inom energiområdet har de flesta länder specifika stödsystem och regelverk. I Tyskland subventioneras el från förnybar energi genom att en fast ersättning betalas ut för den producerade elen, så kallade "feed-in tariffer". I Sverige finns ett system där elproducenterna får ett elcertifikat för varje MWh som produceras från förnybara energikällor och levereras ut på nätet. I Frankrike och Spanien nedjusterades feed-in tarifferna under 2010 efter politiska påtryckningar om höga priser. Dessa regelverk förändras kontinuerligt, vilket kan skapa osäkerheter på marknaden. I Tyskland minskade subventionerna till solenergi under 2010 genom ett nytt beslut. Parallellt med detta beslut fick de tyska kärnkraftsägarna en ny skatt

Behov av ny elproduktionskapacitet, pga av utfasning av befintliga anläggningar

Källa: VGB Powertech 2009/2010.

Planerad ny elproduktionskapacitet i Europa från 2007–2020

På grund av åldersstrukturen i Europas elproduktionsportfölj kommer det på längre sikt att uppstå en effektbrist motsvarande cirka 300 000 MW, 2020. Behovet av ny elproduktionskapacitet och ökad efterfrågan har bidragit till att många elbolag i Europa har stora byggprojekt inplanerade i sina investeringsprogram. Pajdiagrammet visar planerad ny elproduktionskapacitet i Europa fram till 2020.

pålagd mot att verken fick en förlängd livstid. Även den framtida prisutvecklingen av CO_2-utsläppsrätter i fas III är en osäkerhetsfaktor på marknaden.

Fortfarande ingen enhetlig elmarknad

Ett viktigt mål i EU:s energiarbete är att skapa öppna och enhetliga marknader. I juli 2007 slutfördes öppningen av EU:s elmarknad. Syftet var att öka konkurrensen, skapa effektiva prismekanismer och ge incitament till ny elproduktion.

Ännu finns ingen enhetlig europeisk elmarknad, utan marknaden består av ett antal regionala och nationella elmarknader, till exempel Norden, Benelux och Tyskland, med var sin elbörs. I början av november togs ett stort steg mot en mer enhetlig energimarknad då den nordiska elmarknaden kopplades ihop med elbörserna i Beneluxländerna, Tyskland samt Frankrike genom introduceringen av initiativet ”The Central Western European Interim Tight Volume Coupling”. Totalt ingår 17 olika elbörser och systemoperatörer i detta marknadssamarbete som täcker cirka 60% av Europas elanvändning.

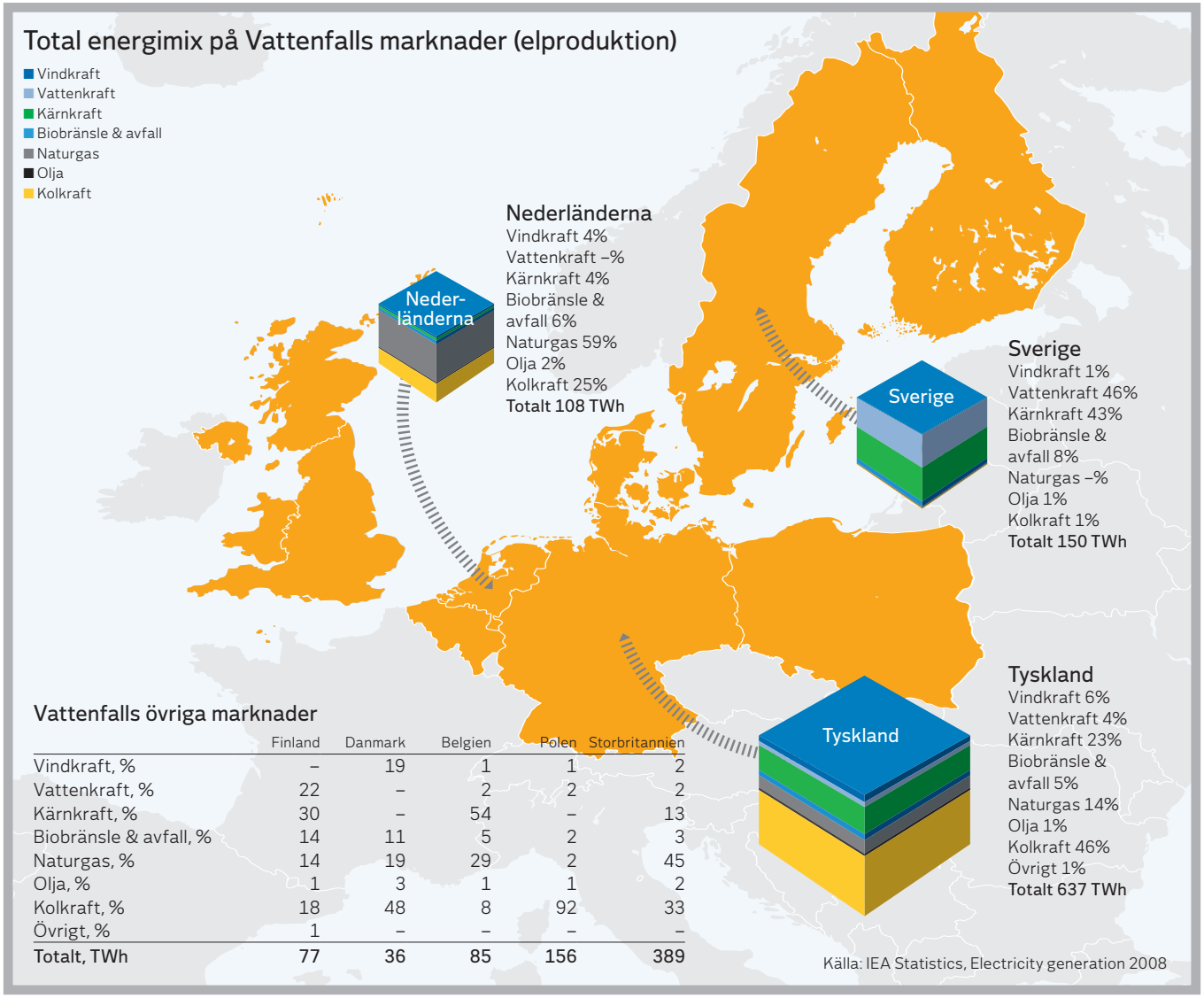
Behov av nya transmissionsledningar

I takt med att marknaderna binds samman kommer vi få allt mer enhetliga elpriser i hela Europa.

För att kunna bygga en effektiv enhetlig marknad krävs dock att överföringskapaciteten mellan och inom länderna utökas och förstärks. Det motsvarar en investeringskostnad på 200 miljarder EUR. Den ökade andelen förnybar el, främst vindkraft, ställer också ökade krav på elnäten. Även om detta är en prioriterad fråga inom EU går utvecklingen långsamt, bland annat på grund av långa och komplexa tillståndsprocesser. Under 2010 pågick bland annat följande stora europeiska transmissionsprojekt: Litauen–Polen och Estland–Finland. Under våren 2010 beslutade EU att satsa 910 miljoner EUR i 12 transmissionsprojekt inom ramen för Economic Recovery Package.

Den ökade andelen förnybar el ställer inte bara ökade

Total energimix på Vattenfalls marknader (elproduktion)

Vattenfalls övriga marknader

	Finland	Danmark	Belgien	Polen	Storbritannien
Vindkraft, %	–	19	1	1	2
Vattenkraft, %	22	–	2	2	2
Kärnkraft, %	30	–	54	–	13
Biobränsle & avfall, %	14	11	5	2	3
Naturgas, %	14	19	29	2	45
Olja, %	1	3	1	1	2
Kolkraft, %	18	48	8	92	33
Övrigt, %	1	–	–	–	–
Totalt, TWh	**77**	**36**	**85**	**156**	**389**

Källa: IEA Statistics, Electricity generation 2008

krav på elnäten. Även behovet av balanskraft ökar successivt för att klara variationerna i elproduktionen. I Norden finns vattenkraftverk för att balansera vindkraft, medan centrala Europa ofta använder pumpkraftverk eller gaskraft.

Omfattande investeringsbehov för att möta framtidens efterfrågan

På kort och medellång sikt beräknas Europa att ha ett produktionsöverskott inom elmarknaden. Men på längre sikt ser bilden radikalt annorlunda ut. Fram till 2030 kommer 55% av Europas elproduktionskapacitet att falla för åldersstrecket. Det är främst kol- och kärnkraftsanläggningar som kommer att tas ur bruk. Nästan 80% av alla befintliga kärnkraftanläggningar beräknas att fasas ut till 2030 liksom två tredjedelar av samtliga kolkraftverk.

Det betyder att det krävs omfattande investeringar för att tillgodose den framtida efterfrågan av el. Enligt beräkningar från Europeiska kommissionen handlar det om investeringar på cirka 1 000 miljarder EUR.

Arbete i kraftvärmeverket Tiefstack, Tyskland.

Värmemarknaden

Vattenfall är den största leverantören av värme i Europa och levererade under 2010 totalt 44,5 TWh värme, jämfört med 37,9 TWh året innan. Inom värme är Vattenfall främst verksamt inom segmentet fjärrvärme och i mindre utsträckning inom så kallad ”contract heating”. Med fjärrvärme avses produktion och transport av hetvatten till en byggnad för uppvärmning och därefter återföring av det nedkylda vattnet till värmeanläggningen för att värmas upp på nytt. Fjärrvärmemarknaden är en relativt mogen marknad med traditionellt stor volym i central- och östeuropa samt i Norden, framförallt i stora städer som Berlin, Hamburg och Warszawa. Huvudsakligen levereras värme till bostadslägenheter, byggnader och mindre företag. Inom EU 27 försörjs 16% av hushållskunderna (75 miljoner kunder) med fjärrvärme.

Till följd av ökad fokusering på energieffektivisering, till exempel genom förbättrad isolering, förväntas en gradvis minskad efterfrågan på värme i framtiden. Värmen produceras dock ofta i så kallade kraftvärmeverk vilka producerar både el och värme. Därigenom uppnås en väsentligt högre verkningsgrad än hos anläggningar som bara producerar el eller värme. Kraftvärmeanläggningar utgör därmed en viktig del i arbetet att uppnå EU:s mål för ökad energieffektivisering och minskade CO_2-utsläpp. I Sverige och Finland är i stort sett all värmeproduktion baserad på biobränslen. I Danmark har ett antal anläggningar nyligen konverterats från kol till halm. I Tyskland och Polen är värmeproduktionen huvudsakligen baserad på kol. Den framtida utvecklingen av värmemarknaderna kommer sannolikt att variera betydligt mellan olika regioner och även vara beroende på utvecklingen av stödsystem för biobränsle baserade anläggningar. I framförallt Sverige är konkurrensen från uppvärmningsformer såsom bergvärmebaserade värmepumpar betydande.

I Danmark och Polen äger Vattenfall inga fjärrvärmenät utan levererar värmen till lokala, oftast kommunägda nätoperatörer, vilka distribuerar värmen till slutkund.

Med undantag för Polen och Danmark är värmeförsäljningen inte formellt prisreglerad men värmeverksamheten har ett antal kännetecken som liknar prisreglerad eldistributionsverksamhet. Principerna för prissättning varierar mellan länderna:

Sverige, Finland	Ingen prisreglering
Tyskland	Indexering mot råvarupriser
Nederländerna	Indexering mot gaspris
Polen, Danmark	Kostnadsbaserad prisreglering (cost-plus)

”One Tonne Life”

I september lanserades projektet ”One Tonne Life” på initiativ av de tre bolagen A-hus, Vattenfall och Volvo Cars. Projektet ska demonstrera hur ett hushåll kan minska sina koldioxidutsläpp till endast ett ton koldioxid per person och år (jämfört med ett genomsnitt på 6 till 8 ton per person och år i Sverige) utan att behöva förändra sin livsstil.

Stora utmaningar för Europas energibolag

Fortsatt fokus på finansiell disciplin och likviditet. Stabila resultat för 2010 inom branschen men sämre utsikter för de närmaste åren.

Energibolagen rapporterade huvudsakligen starka resultat för 2010 i likhet med tidigare år och i linje med analytikernas förväntningar. Flera energibolag har dock kommunicerat att utsikterna ser sämre ut för kommande år, främst till följd av lägre el- och gaspriser samt höjda skatter, i synnerhet för de tyska kärnkraftbolagen.

Kreditrating under press

Energibolag är till sin natur mycket kapitalintensiva, vilket innebär att det är nödvändigt att de har god tillgång till obligationsmarknaderna. Det kräver i sin tur en hög kreditvärdighet ("investment grade rating"). Under senare år har dock stora lånefinansierade förvärv i kombination med andra faktorer såsom svagare efterfrågan, svagare vinstutsikter, ökande tryck från politiska instanser och regleringsmyndigheter ökat affärsrisken och försämrat kreditvärdigheten för många bolag inom branschen. Som en följd av detta har deras rating kommit under press. De flesta energibolag har som policy att upprätthålla en rating i kategorin "Single A", och för att säkerställa denna nivå har de fortsatt att fokusera på finansiell disciplin och även initierat ett antal kreditstärkande åtgärder.

Energibolag i Europa

Ett stort antal energibolag bedriver verksamhet på de europeiska energimarknaderna. De största aktörerna sett till omsättningen är: EDF (Frankrike), Enel (Italien), E.ON (Tyskland), GDF Suez (Frankrike) och RWE (Tyskland). Dessa bolag är integrerade energibolag med verksamhet över hela Europa och några har även betydande verksamheter utanför Europa. Vid sidan av dessa stora bolag finns ett stort antal regionala aktörer, exempelvis Centrica och SSE (Storbritannien), CEZ (Tjeckien), Dong (Danmark), EDP (Portugal), Fortum (Finland), Gas Natural Fenosa och Iberdrola (Spanien), Statkraft (Norge) och Verbund (Österrike). Vattenfall placerar sig idag mellan dessa båda kategorier. Det finns även ett stort antal elhandelsbolag, till största delen kommunägda. I Sverige finns ungefär 120 sådana företag, i Tyskland runt 900 (s k Stadtwerke) och i Nederländerna ungefär 80. Därutöver finns ett antal transmissions- och distributionsföretag. Vattenfalls marknadspositioner visas i tabellen på sidan 143.

Konsolidering och avyttring av tillgångar

Istället för att genomföra nya företagsförvärv har energibolagen koncentrerat sig på att konsolidera och integrera de förvärv som gjorts på senare tid. De har även trimmat sina tillgångsportföljer genom olika avyttringsprogram. Av tillkännagivna planer på att avyttra tillgångar för 65 miljarder EUR under perioden 2008–2010 hade 50 miljarder EUR uppnåtts per den 1 december 2010[1]. Bland de största transaktionerna återfinns försäljningen av E.ON:s el- och gasverksamhet i USA för 7,6 miljarder USD och försäljningen av EDF:s distributionsnät i Storbritannien för 6,7 miljarder EUR. Bland övriga transaktioner kan nämnas E.ON:s och Vattenfalls försäljningar av sina tyska transmissionsnät. Under hösten tillkännagav E.ON sin avsikt att avyttra tillgångar för ytterligare 15 miljarder EUR till 2013. EDF meddelade att bolaget ska sälja sin andel på 45% i tyska EnBW.

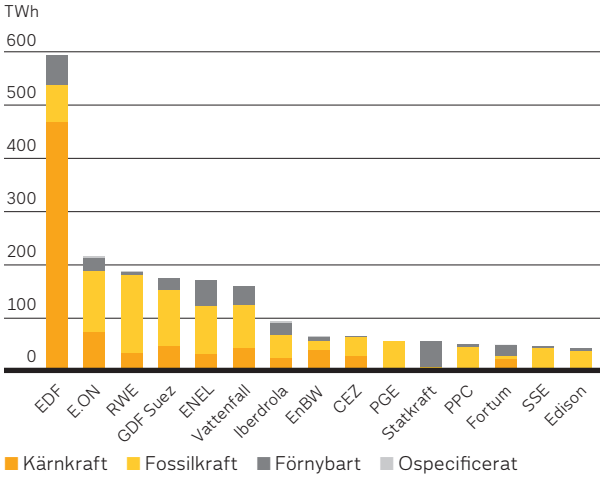
Kostnadsreduceringsprogram

På grund av recessionen efter finanskrisen som började 2008 tillkännagav många energibolag att de kommer att genomföra stora och fleråriga program för att sänka kostnaderna. Under året har de flesta bolagen rapporterat goda framsteg i arbetet med att nå de uppsatta sparmålen, som i vissa fall har höjts ytterligare.

Minskade investeringar

Att minska investeringarna är ett effektivt sätt att på kort sikt förbättra kassaflödet och minska skuldsättningen. I praktiken är detta dock ofta svårt att genomföra eftersom många investeringsprojekt har beslutats för flera år sedan och inte så enkelt kan avbrytas. Det är dessutom ofta omöjligt att skära ner på underhållsinvesteringarna. Inte desto mindre har flera energibolag meddelat att de avser att minska investeringsnivåerna under de kommande åren. Exempelvis har Vattenfall minskat sitt totala investeringsprogram från 201 miljarder SEK för perioden 2010–2014 till 165 miljarder SEK för perioden 2011–2015. E.ON meddelade i november 2010 en nedskärning från 24 miljarder EUR för perioden 2009–2011 till 20 miljarder EUR för perioden 2011–2013. En stor del av investeringarna är riktade mot förnybar energiproduktion.

Europas största elproducenter 2009

Förbättrad likviditet och god tillgång till kreditmarknaden

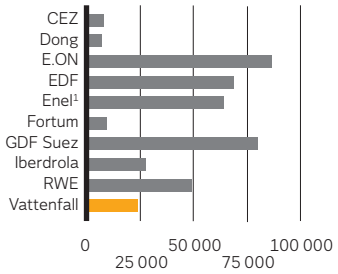
Under året har flera energibolag på opportunistisk basis emitterat långfristiga obligationslån för att utnyttja förmånliga marknadsvillkor. I viss utsträckning har syftet varit att förhandsfinansiera låneåterbetalningar under kommande år och stärka kassalikviditeten under tiden. Det har även funnits en trend att omförhandla eller teckna nya avtal avseende kreditfaciliteter (lånelöften) med banker för att ytterligare stärka likviditeten. 2010 kännetecknades även av ett antal nya emissioner av så kallat hybridkapital, ett instrument som är ett mellanting mellan eget kapital och lån och som oftast av ratinginstituten klassificeras som 50% eget kapital och 50% lån.

1) Källa: Rapport från Crédit Agricole.

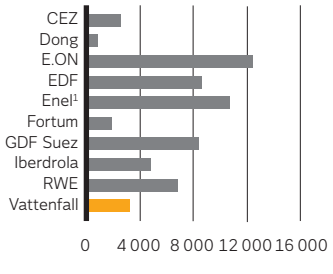
Jämförelse av vissa europeiska energibolag

I tabellen nedan och i diagrammen till höger jämförs ett antal europeiska energibolag vad avser storlek, verksamheter, strategier samt ett antal nyckeltal. Redovisningen gör inte anspråk på att vara fullständig och inte heller har någon rangordning skett.

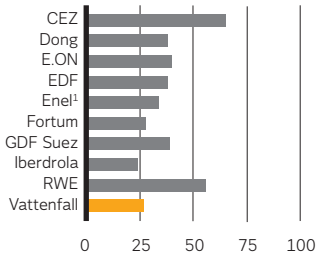
Nettoomsättning

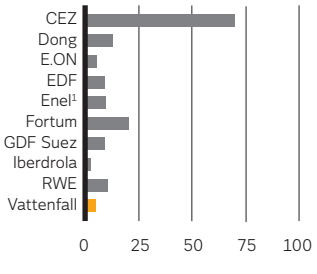
Rörelseresultat (EBIT)

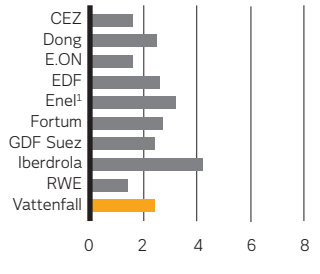
FFO/Nettoskuld

FFO räntetäckningsgrad

Nettoskuld/EBITDA

	CEZ	Dong	EDF	Enel	E.ON	Fortum	GDF Suez	Iberdrola	RWE	Vattenfall
Land	Tjeckien	Danmark	Frankrike	Italien	Tyskland	Finland	Frankrike	Spanien	Tyskland	Sverige
Börsnotering	Börsnoterat (Tjeckiska staten äger 69,8%)	Ej börsnoterat (Danska staten äger 76,5%)	Börsnoterat (Franska staten äger 84,5%)	Börsnoterat (Italienska staten äger 31,3%)	Börsnoterat (Free float 91%)	Börsnoterat (Finska staten äger 50,8%)	Börsnoterat (Franska staten äger 35,9%)	Börsnoterat (Free float 83%)	Börsnoterat (Free float 78%)	Ej börsnoterat (100% statsägt)
Elförsäljning Europa 2009[2], TWh	75,3	10,7	547,4	227,7	726,2	56,2	206,2	136,1	282,8	194,6
Antal kunder, miljoner	El: 6,8	El: 1,1 Gas: 0,3	El och gas: 37,9	El: 57,0 (varav Europa: 44,1) Gas: 3,4	El: 25,4 (Europa: 24,5) Gas: 9,6 (Europa: 9,3)	El: 1,6	Europa: El: 5,6 Gas: 16,2	El: 24,7 (Europa: 13,2) Gas: 3,2 (Europa: 2,3)	El: 16,5 Gas: 8.0	El: 7,8 Gas: 2.1
Huvudprodukter	El, värme, gas	Gas, olja, el, värme	El, gas	El, gas	El, gas	El, värme	El, gas,energitjänster, avfallshantering, vatten	El, gas	El, gas	El, värme, gas
Huvudmarknader	Tjeckien, Polen, Slovakien, Bulgarien, Rumänien	Danmark, Norge, Sverige, Tyskland, Nederländerna, Belgien, Polen, Storbritannien, Irland	Frankrike, Storbritannien och Italien. Verksamhet även i Belgien, Ungern, Polen, Slovakien, Spanien, Asien, USA, Latinamerika, Afrika	Italien, Spanien, Frankrike, Ryssland, Central- och Östeuropa, Nord- och Sydamerika	Tyskland, Storbritannien, Norden, Ungern, Tjeckien, Slovakien, Polen, Ryssland, Bulgarien, Rumänien, Frankrike, Spanien, Italien, Nederländerna	Finland, Sverige, Norge, Ryssland, Baltikum, Polen	Frankrike, Benelux, Storbritannien, Tyskland, Italien, Spanien, Portugal, Central- och Östeuropa, Nord- och Sydamerika, Asien och stillahavsområdet, Afrika	Spanien, Portugal, Storbritannien, USA, Latinamerika.	Tyskland, Storbritannien, Benelux, Central- och Östeuropa	Huvudmarknader: Sverige, Nederländerna, Tyskland Övriga marknader: Belgien, Danmark, Finland, Polen, Storbritannien
Strategier och verksamhetsinriktning	Att bli ett ledande kraftbolag i centrala och sydöstra Europa. Långsiktig strategi: En stabil och koldioxidneutral elproduktion. Fokusområden: • Operational excellence. • Innovation. • Investeringar i utvalda marknader utanför Tjeckien. • Förnya produktionsportföljen.	Vision: Tillhandahålla miljövänlig och säker energi. • Investera i förnybar energi. • Stänga kolbaserade anläggningar utanför Danmark och konvertera inhemska kolkraftverk till biobränsle/naturgas. • Bygga nya gasbaserade anläggningar.	• Ha en ledande roll i det globala intresset för ny kärnkraft. • Stödja utvecklingen av förnybar energi, energieffektivisering och ny miljövänlig teknologi. • Konsolidera sin ledande position i Europa och långfristigt befästa sina konkurrensfördelar.	• Behålla en ledande position på sina marknader. • Integrera och konsolidera förvärvade tillgångar. • Operational excellence. • Utveckla förnybar energi och stödja teknologisk innovation samt kärnkraft.	Ny strategi lanserades i november 2010. Motto: "Cleaner and better energy". • Fokus på oreglerade marknader i Europa och tillväxt utanför Europa; Ryssland och Nordamerika samt två nya tillväxtregioner. • Verksamheten utanför Europa ska svara för 25% av EBITDA år 2015. • Avyttringar för EUR 15 miljarder till 2013.	• Behålla sin starka position på den nordiska el- och värmemarknaden. • Åstadkomma stabil vinstökning i Ryssland. • Fortsatt utveckling av CO_2-fria och energieffektiva lösningar. • Satsa på nya tillväxtmarknader i Euro-Asien.	Hållbar utveckling och ansvarsfull tillväxt med fokus på att: • Tillgodose behovet av energi. • Garantera säker energiförsörjning. • Motverka klimatförändringarna. • Förbättra resursanvändningen.	• Behålla den världsledande positionen inom förnybar energi. • Fokus på tillväxt inom vindkraft, främst i USA, och Storbritannien samt vattenkraft i Spanien, Portugal och Brasilien. • Utveckling inom CCS och kärnkraft.	• Minska CO_2-utsläppen. • Värdeskapande tillväxt genom expansion inom förnybar energi. • Stärka sin "upstream" position inom gas och olja. • Förbättra riskspridningen genom ökad verksamhet i länder utanför Tyskland.	Ny strategisk inriktning lanserades i september 2010: • Ökat fokus på lönsamhet och värdeskapande. • Fokus på 3 huvudmarknader. • Tre huvudprodukter – el, värme och gas • Minskad CO_2-exponering och tillväxt inom energiproduktion med låga CO_2-utsläpp, samt inom gas.

1) Helår 2009 2) EU27+2

Växelkurser: EUR 1/SEK 9,3779 (Vattenfall), EUR 1/CZK 24,5840 (CEZ), EUR 1/DKK 7,4481 (Dong).

Källor:
Diagramvärden: Barclay's Capital, 5 Jan. 2011, European Utilities – 2011 Outlook. Rullande 12-månadersvärden per 30 september 2010 utom för Enel, som är helår 2009.

Elförsäljning, antal kunder, huvudprodukter, huvudmarknader, strategier: Vattenfall research, analytikerrapporter, företagens årsredovisningar, delårsrapporter och web-platser.

Definitioner:
Nettoskuld avser rapporterad nettoskuld.
Free float = Den del av företagets akier som är föremål för handel.
(Källa: Bloombergs.)

Ett stort antal kunder i flera länder

Vattenfalls huvudprodukter är el, värme och gas. Vattenfall säljer sina produkter till privatkunder, företagskunder och återförsäljare – i många olika länder.

Vattenfall har ett stort antal kunder i flera länder; Sverige, Finland, Danmark, Norge, Nederländerna, Belgien, Tyskland, Polen och Frankrike. Förutom att sälja el, värme och gas tillhandahåller Vattenfall många olika energilösningar – till exempel drift- och underhållstjänster, avancerade konsulttjänster och tilläggstjänster – för att hjälpa kunderna att effektivt hantera sina individuella energibehov. El- och gasmarknaderna är helt avreglerade, medan eldistribution är en reglerad verksamhet. Fjärrvärmeverksamheten är inte formellt reglerad, men har vissa likheter med eldistribution.

Skillnader mellan Vattenfalls huvudmarknader

Slutkundsmarknaden för el är avreglerad på alla Vattenfalls marknader, med undantag för Polen, och därigenom mindre utsatt för risker kopplade till regelverk. Det finns dock stora skillnader mellan marknaderna. Antalet konkurrerande leverantörer skiljer sig också kraftigt åt mellan de olika marknaderna. Den nederländska slutkundsmarknaden har ett litet antal stora aktörer, en marknad för kombinerade el- och gasavtal och möjlighet till ytterligare intäkter från tilläggstjänster, exempelvis underhåll och service av värmeanläggningar och andra hushållsinstallationer. Slutkundsmarknaderna i Vattenfalls två övriga stora regioner, Sverige och Tyskland, är mycket fragmenterade med begränsade möjligheter att kombinera el- och gasavtal. De har även låga inträdesbarriärer för nya aktörer och brist på tilläggstjänster. Elmarknaderna är likvida vilket innebär kraftig priskonkurrens och små bruttomarginaler.

Privatkunder inom el

Vattenfall har totalt 7,8 miljoner privatkunder inom el (se detaljerad tabell på sidan 27) och en stark marknadsposition i främst Sverige och Nederländerna. Priskonkurrensen är stor inom segmentet privatkunder. På såväl den nederländska som den svenska och tyska energimarknaden är det enkelt att byta elleverantör, vilket skärper konkurrensen ytterligare. Elpriset är ett av de viktigaste urvalskriterierna för privatkunder och i takt med att kunderna blir mer prismedvetna jämför de i allt högre grad priser mellan olika leverantörer.

Att ha nöjda kunder är viktigt för energibolagen. Vattenfalls kundnöjdhetsindex för 2010 visar att kundnöjdheten har förblivit stabil under året, trots lågkonjunktur, fluktuerande elpriser och negativ publicitet i media.

Energieffektiviseringstjänster har blivit en allt viktigare del av elbolagens produkterbjudanden. I Sverige, Finland och Nederländerna erbjuder Vattenfall Internetbaserade energiguider där konsumenterna kan beräkna sin energianvändning, få individuell energirådgivning samt hitta allmän information om användning av energi i hemmet. I Nederländerna erbjuder Vattenfall så kallade tilläggstjänster, såsom energirådgivning, isolering av hus, installation av tvåglasfönster, installation av effektiva värmesystem och solpaneler.

Fjärrvärmekunder

Vattenfall är en ledande aktör inom fjärrvärmebranschen i Tyskland och Polen och bland de fem främsta i Sverige, Nederländerna och Danmark. De ekonomiska förutsättningarna för fjärrvärme varierar i betydande grad mellan de olika länderna. Eftersom fjärrvärmeverksamheten har olika regelverk på de olika marknaderna, är det svårt att förutse hur de ekonomiska grundvalarna kommer att påverka bolagens lönsamhet. Fjärrvärme är också ett viktigt verktyg för att uppnå EU:s mål för energieffektivitet och koldioxidutsläpp, exempelvis via kraftvärmeproduktion och samförbränning av biobränslen.

Gaskunder

Vattenfall har 2,1 miljoner gaskunder och levererade 63,3 TWh gas under 2010. Gasverksamheten är koncentrerad till Nederländerna där Vattenfall har en marknadsledande position. En stor del av gasförbrukningen går till uppvärmning. Vattenfalls engagemang på gasmarknaden ökade betydligt genom förvärvet av det nederländska energibolaget N.V. Nuon Energy 2009. Naturgas ger Vattenfall en mer balanserad portfölj som bättre reflekterar den europeiska energimixen.

Företagskunder (inklusive återförsäljare)

Vattenfall levererade 97,4 TWh el till företagskunder och återförsäljare 2010. Företagskunder efterfrågar kundanpassade långsiktiga avtal med fasta priser för att minska osäkerheten i sina investeringsplaner, eftersom el ofta står för en stor del av kostnadsbasen.

I Norden har Vattenfall sedan lång tid en nära relation med den elintensiva industrin. Även i Tyskland och Nederländerna fortsätter Vattenfall att utveckla sina produkter och tjänster gentemot företagskunderna, till exempel med tjänster inom energieffektivitet och miljöanpassning. Genom att effektivisera företagskundernas energianvändning hjälper Vattenfall även till att stärka deras konkurrenskraft.

Nätkunder

Eldistribution är en monopolverksamhet som regleras av nätmyndigheter i respektive land. Totalt har Vattenfall nästan 5,7 miljoner nätkunder. I Sverige och Finland är Vattenfall den näst största eldistributören och i Tyskland och Polen är Vattenfall nummer fyra respektive fem.

Avbrottsfri elförsörjning är det viktigaste kravet från nätkunderna och Vattenfall investerar årligen stora belopp för att förbättra leveranssäkerheten. Den växande vindkraftproduktionen och användningen av elbilar skapar ett ökande behov av intelligenta, flexibla och tillförlitliga nät. Detta har – tillsammans med ett antal utvecklingstrender i samhället i stort och i synnerhet inom energianvändning och energipolitik – lett till utvecklingen av så kallade intelligenta nät.

Regelverken för eldistribution skiljer sig åt från land till land. Distributionstarifferna regleras av de nationella nätmyndigheterna, som definierar eller godkänner de priser som distributörerna får sätta och/eller den avkastning som distributörerna tillåts ha.

Effektivitet och lönsamhet i fokus

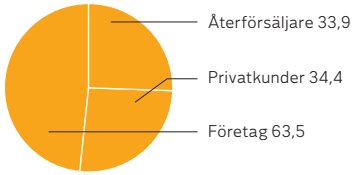
Vattenfalls försäljningsverksamhet kännetecknas generellt av hög konkurrens och låga rörelsemarginaler. För att kunna uppnå en tillfredställande lönsamhet och för att kontinuer-

Nyckelfakta

	Sverige	Tyskland	Nederländerna	Danmark	Finland	Polen	Belgien	Totalt Vattenfall
Antal privatkunder, el	983 000	2 823 000	2 288 000	–	347 000	1 012 000	320 000	7 773 000
Elförsäljning (privatkunder), TWh	9,6	9,0	10,3	–	2,8	2,7	–	34,4
Marknadsposition, elförsäljning	1	4	2	–	3	5	3	–
Antal gaskunder	–	9 300	1 935 000	–	300	–	190 000	2 134 600
Gasförsäljning, TWh	–	0,1	58,9	–	0,2	–	4,1	63,3
Marknadsposition, gasförsäljning	–	–	1	–	–	–	3	–
Värmeförsäljning, TWh	4,6	17,6	1,7	7,0	1,7	11,9	–	44,5
Antal nätkunder[1]	921 000	3 273 000	–	–	393 000	1 132 000	–	5 719 000

1) Nätkunder är ofta både el- och nätkunder.

Volym el 2010, TWh

ligt kunna utveckla konkurrenskraftiga kunderbjudanden kommer Vattenfall under de närmaste åren att effektivisera försäljningsverksamheten inom främst:

Gemensam försäljningsorganisation
Från och med den 1 januari 2011 är all försäljningsverksamhet inom Vattenfall samlad i samma Business Division: Distribution & Sales. Detta kommer att underlätta samarbetet över gränserna och kundorienteringen, så att erbjudanden och tjänster kan förbättras och koordineras på ett sätt som gör det enklare för kunderna. Vattenfall strävar efter att ha en kundfokuserad organisation och tillhandahålla en komplett portfölj av attraktiva och tillförlitliga energilösningar.

Minskade driftskostnader
Standardiserade processer och system kommer att införas för att uppnå skalfördelar på europeisk nivå. Vattenfall vill få en kostnads- och kapitaleffektiv distributions- och försäljningsverksamhet för el och värme genom gränsöverskridande ramverk och optimering för de olika länderna inom ramverket. Genom att överföra bästa praxis inom produktutveckling och prissättning mellan länderna, kan kostnader reduceras och bättre lösningar för kunderna uppnås.

Viktiga händelser 2010 – Vattenfalls kunder

Mål – vara bäst inom elnätsbranschen
I mars 2010 tillkännagav den nordiska affärsenheten Distribution sitt mål att vara bäst inom elnätsbranschen, vad gäller såväl kundnöjdhet som kvalitet. Några exempel på löften till kunderna är kompensation för elavbrott som varar mer än sex timmar, jämfört med tidigare tolv timmar, och ett avdrag från kundens faktura vid försenad nyanslutning.

Elavbrott i Finland
Mer än 190 000 av Vattenfalls kunder i Finland drabbades av ett elavbrott under de sista dagarna i juli och den första veckan i augusti. Elavbrotten orsakades av kraftiga stormar, då tusentals träd föll och skadade elnätet, vilket krävde omfattande reparationsarbeten.

Fast vinterpris
Under december 2010 lanserade Vattenfall i Sverige en ny produkt med fast pris över vintern för kunder med rörligt elpris, liksom analysverktyget Energy Watch med vars hjälp kunderna kan övervaka förbrukningen för specificerade enheter i realtid och följa upp och hantera elförbrukningen på ett mycket mer detaljerat sätt.

Avtal med Uppsala kommun
Den nordiska affärsenheten Heat tecknade ett avtal med Uppsala kommun om ett långsiktigt och nära samarbete inom energiproduktion och energianvändning, vilket kommer att leda till en mer hållbar användning av resurser i kommunen. Vattenfall kommer att ha en nära och regelbunden kontakt med kommunen för genomgångar och diskussioner kring energilösningar vid utbyggnad och nybyggnad av bostadshus och andra byggnader i Uppsala.

Koldioxidsnål energi – "CO_2-OK Energy"
I juli lanserades en ny produkt, hållbar gas, för kunder i Nederländerna som har både gas- och elavtal – "CO_2-OK Energy". Alla koldioxidutsläpp från kundernas användning av gas kompenseras genom investeringar i utvecklingsprojekt för förnybar energi. Elen produceras genom koldioxidneutrala energikällor, som vind-, sol- och vattenkraft. Sedan tidigare erbjuder man sina kunder hållbar el, så kallad "naturstroom" med "CO_2-OK Energy".

Intelligenta elmätare
Sedan juli 2010 har Vattenfall arbetat med att förse ett bostadsområde i Berlins Reinickendorf-distrikt med mer än 10 000 intelligenta elmätare, i samband med lanseringen av Tysklands största projekt för intelligenta mätare. Det är första gången som tyska elkunder kan se sin elförbrukning i realtid på sin TV-skärm, iPhone eller iPod touch, eller via en portal på Internet. Intelligenta mätare är ett av flera projekt som Vattenfall genomför i en satsning för att minska bolagets koldioxidexponering.

Ny enhet grundad
I juni 2010 grundades Vattenfall Europe New Energy Services GmbH. Den nya enheten ska i huvudsak marknadsföra eltjänster inom Hamburgs fjärrvärmesektor. Förutom fjärrvärme kommer företaget att erbjuda lokala leveranslösningar, exempelvis i form av lokala kraftvärmeanläggningar, värmepumpar och solenergi.

Kunderbjudanden över gränserna

Vattenfall Power Management AB (VPM), som är ett helägt dotterföretag till Vattenfall AB, erbjuder finansiella tjänster inom portföljförvaltning och riskhantering. Exempel på tjänster är individuell portföljförvaltning, rådgivning, handel för kunds räkning och riskhanteringstjänster för tredjepartskund för att begränsa osäkerheten i kostnaden för el och andra energirelaterade varor och minska kundens riskexponering.

VPM:s internationella kunder kräver breda varuavtal, både geografiskt – genom att omfatta verksamheter i flera olika länder – och genom att omfatta andra varor än bara el. Ett exempel är Volvo Cars Cooperation (VCC). I Sverige hanterar VPM VCC:s finansiella elportfölj för att garantera gynnsamma inköpsvillkor och professionell riskhantering. I juli utökade Vattenfall (genom Nuon) sitt fleråriga avtal, som gäller elleveranser på 100 GWh per år och även inbegriper VCC:s fabrik i Gent i Belgien. Samtidigt breddade VCC sitt serviceavtal med VPM till att även inkludera den belgiska verksamheten.

Vattenfalls sex energikällor

El- och värmeproduktion från sex energikällor ger Vattenfall en stark och diversifierad produktionsportfölj.

Vattenfalls huvudprodukter är el, värme och gas. Inom el och värme agerar Vattenfall i alla delar av värdekedjan: produktion, distribution och försäljning. Inom gas agerar Vattenfall främst inom försäljning. Dessutom bedriver Vattenfall energihandel och brunkolsbrytning. Under 2010 bedrev Vattenfall verksamhet i Sverige, Finland, Danmark, Tyskland, Polen, Belgien, Nederländerna och Storbritannien. Vattenfall är diversifierat såväl geografiskt som i balansen mellan olika energikällor. Att vara verksam på flera marknader minskar känsligheten för förändringar i efterfrågan i enskilda länder. En stark och diversifierad produktionsportfölj minskar känsligheten för prisförändringar eller regleringar som kan påverka lönsamheten för enskilda energikällor. Vattenfalls produktionsmix återspeglar i allmänhet de olika ländernas mix av energikällor, med kol som största energikälla i Tyskland, gas i Nederländerna och kärnkraft och vattenkraft i Sverige.

Vattenfall idag – ett europeiskt energibolag

Under det senaste decenniet har Vattenfall genomgått en omfattande expansion och förvandlats från en svensk kärnkraft- och vattenkraftoperatör till ett betydande europeiskt energibolag med verksamhet i ett flertal länder och med en stark och diversifierad produktionsportfölj, bestående av vattenkraft, kol- och gasbaserad produktion, vindkraft, biobränslebaserad kraft och kärnkraft. Vattenfalls engagemang på gasmarknaden ökade betydligt genom förvärvet av det nederländska energibolaget N.V. Nuon Energy i juli 2009.

Utmaningar framöver

Vattenfall står inför ett antal utmaningar under de närmaste åren. Energimarknaderna påverkas av pressade marginaler och ett fortsatt tryck att minska koldioxidutsläppen. När fas III i EU:s handelssystem för CO_2-utsläppsrätter genomförs 2013 kommer kostnaderna för fossilbaserad energiproduktion att stiga. Miljö- och klimatfrågor prioriteras men måste även balanseras mot en säker energiförsörjning (security of supply) och kostnader.

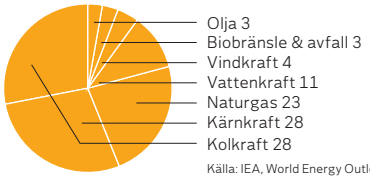
Förändring av portföljen

Efter en tid av expansion befinner sig Vattenfall i en konsolideringsfas. Under de närmaste åren kommer Vattenfall att fokusera verksamheten geografiskt på huvudmarknaderna Tyskland, Sverige och Nederländerna. Förutom dessa länder betraktar Vattenfall Storbritannien som en viktig tillväxtmarknad, framför allt tack vare Vattenfalls starka position inom havsbaserad vindkraft. Vattenfall kommer att förbli aktivt inom sina tre produktområden: el, värme och gas.

Vattenfall kommer att fortsätta vara ett integrerat men produktionsfokuserat energibolag med en diversifierad produktionsportfölj bestående av sex energikällor, med en ökande andel koldioxidsnål och förnybar elproduktion.

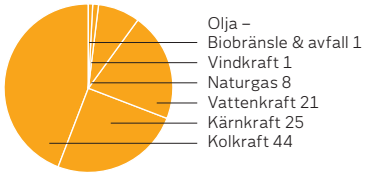
Under de kommande åren kommer den organiska tillväxten inom produktionen att främst fokuseras på vindkraft och gaseldad produktion – och vattenkraft där så är möjligt. Vattenfall kommer även att investera i samförbränning av biobränslen med kol i befintliga stenkolseldade kraftverk, utifrån antagandet att nödvändiga stödsystem för biobränslen kommer att finnas i framtiden. Detta gör det möjligt för Vattenfall att minska den nuvarande höga koldioxidexponeringen.

Elproduktion per energikälla, % (EU totalt), 2008

Källa: IEA, World Energy Outlook 2010

Elproduktion per energikälla, % (Vattenfall totalt), 2010,

Större pågående och beslutade investeringar i ny produktion

Namn	Land	Energikälla	Total installerad effekt , MW	Drifttagning, år
Boxberg	Tyskland	Brunkol	675	2012
Ormonde	Storbritannien	Vindkraft	150	2011
Magnum	Nederländerna	Gas, biobränsle	1 311	2012
Moorburg	Tyskland	Stenkol	1 654	2012/13
Diemen 34	Nederländerna	Gas	440	2013
Hemweg 9	Nederländerna	Gas	433	2013
DanTysk	Tyskland	Vindkraft	288[1]	2013

1) Vattenfalls andel 51% = 147 MW

Vattenkraft
Vattenkraftens potential är i hög grad redan utnyttjad och det finns få möjligheter att bygga nya anläggningar. Möjligheterna till tillväxt genom förvärv är också små. Frankrike, som nyligen har öppnat upp möjligheten att lägga anbud på driften av ett antal vattenkraftverk, är dock en marknad där Vattenfall skulle kunna expandera.

Kärnkraft
Vattenfall intensifierar arbetet för att uppnå optimala säkerhets- och tillgänglighetsnivåer och kommer att hålla möjligheten för tillväxt inom kärnkraft öppen.

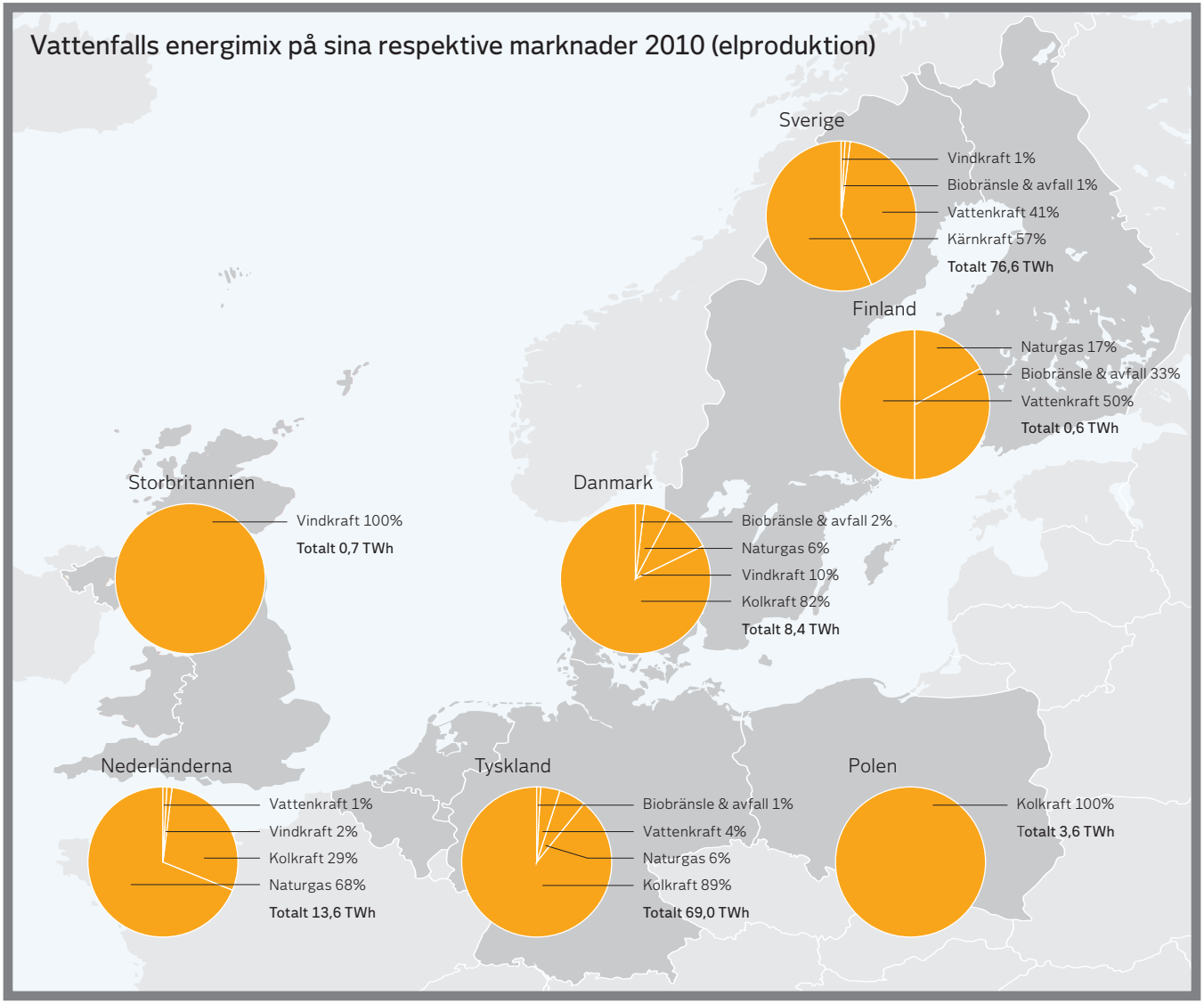
Kolkraft
Vattenfall bygger för närvarande två nya kolkraftverk i Tyskland – Moorburg och Boxberg. Dessa projekt som beslutades för flera år sedan kommer att slutföras men Vattenfall kommer inte att bygga några nya kolkraftverk förrän CCS-tekniken (avskiljning och lagring av koldioxid) är kommersiellt användbar.

Naturgas
Naturgas är ett prioriterat investeringsområde för Vattenfall under de närmaste åren. För närvarande bygger Vattenfall ett antal gaseldade kraftverk i Nederländerna.

Vindkraft
Vattenfall ser betydande tillväxtmöjligheter inom vindkraft och har ett konkurrensförsprång inom havsbaserad vindkraft. Lönsamheten är dock för närvarande beroende av stödsystem.

Biobränsle
Vattenfall har för avsikt att öka samförbränningen av biobränsle och kol i stenkolseldade kraftvärmeverk. Användningen av biobränsle är dock beroende av stödsystem.

Läs mer om de sex energikällorna på sidorna 32–43.

Vattenkraft

Vattenfall fortsätter att satsa på vattenkraft, med avsikt att växa genom förvärv i Central- och Västeuropa när så är möjligt.

Vattenkraften har spelat en mycket viktig roll för Vattenfall och för Sverige som nation, ända sedan Vattenfall grundades 1909 för att sköta den svenska statens vattenkraftsinvesteringar. För att uppnå ett miljömässigt hållbart energisystem kommer vattenkraften även i framtiden att ha en avgörande betydelse.

Idag är Vattenfall en av Europas största operatörer inom vattenkraft. Vattenfall äger och driver mer än hundra vattenkraftverk, varav de flesta ligger i Sverige och några i Finland och Tyskland. Vattenfalls svenska vattenkraftverk, med en total installerad effekt på 8 510 MW, producerar 30–35 TWh per år beroende på vattennivåerna. I Tyskland driver Vattenfall tre mindre vattenkraftverk och åtta pumpkraftverk. De senare används för att jämna ut produktionen mellan perioder med låg och hög elförbrukning.

Flexibel energikälla

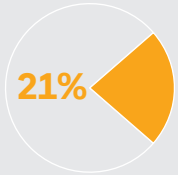
Vattenkraft är en pålitlig, kostnadseffektiv och förnybar energikälla som nästan inte orsakar några klimat- eller miljöpåverkande utsläpp. Vattenkraftverk kan användas inte bara för att producera baskraft (den mängd el som alltid behövs) utan också för att producera balanskraft (elproduktion som snabbt kan regleras för att hantera svängningar i efterfrågan). En viktig egenskap hos vattenkraft är dess flexibilitet: vattenflödet kan regleras för att justera elproduktionen och produktionen är inte beroende av väder, vind eller långa och komplicerade startprocesser – egenskaper som inte delas av många andra typer av energikällor. Därigenom kan vattenkraft användas för att garantera en jämn elförsörjning och balansera den oregelbundna produktionen från vindkraft i elnätet.

Vattenkraftverk har låga driftskostnader. Kraftverken är nästan helt automatiserade, inget bränsle behöver köpas in och drift- och underhållskostnaderna är relativt låga. Dessutom är den ekonomiska livslängden för vattenkraftverk mycket lång. Vattenkraftverk är dock komplexa anläggningar som kräver betydande investeringskapital.

Vattenkraften blir alltmer attraktiv

Som en följd av ny lagstiftning kommer energimarknaden i Frankrike att ytterligare konkurrensutsättas när vattenkraftkoncessioner för en total effekt på 5 300 MW ska läggas ut på anbud till 2015. Vattenfall avser delta i anbudsprocessen och som en av Europas största operatörer har Vattenfall en konkurrensfördel. Vattenfall kommer att fortsätta hålla möjligheten till tillväxt öppen. Möjligheterna att växa genom förvärv är dock mycket små och Europas vattenkraftpotential är i stor utsträckning redan utnyttjad,

Del av Vattenfalls elproduktion 2010

Del av elproduktion

EU (2008), %	11
Vattenfall (2010), %	21

Vattenfalls produktion 2010

El, TWh	35,4

Total installerad effekt

EU27+2[1], MW	184 230
Vattenfall, MW	11 516

Investeringsprogram 2011–2015, miljarder SEK 7

1) Power statistics 2010 (Eurelectric)

Vattenfalls 10 största vattenkraftverk

Land	Vattenkraftverk	Installerad effekt, MW	Genomsnittlig årsproduktion, TWh	Drifttagning, år
Tyskland	Goldisthal[1]	1 060	–	2003
Sverige	Harsprånget	977	2,1	1951
Sverige	Stornorrfors	590	2,3	1958
Sverige	Porjus	465	1,2	1975
Sverige	Letsi	456	1,9	1967
Sverige	Messaure	442	1,8	1963
Sverige	Vietas	320	1,1	1971
Sverige	Porsi	280	1,1	1961
Sverige	Hojum	172	1,3	1941
Sverige	Olidan	77	1,3	1910

1) Pumpkraftverk.

Byggandet av Vattenfalls nya vattenkraftverk Abelvattnet i Storumans kommun i norra Sverige startades i september 2010.

Pumpkraftverk – en flexibel elkälla

Pumpkraftverk, som Goldisthal i Tyskland, utnyttjar överskottsel som produceras i andra kraftverk under perioder med låg efterfrågan. Under dessa perioder pumpas vatten genom ledningar från en damm till ett högre beläget vattenmagasin. Vid en plötslig ökning av efterfrågan på el under perioder med hög belastning kan vatten från magasinet användas för omedelbar elproduktion. Goldisthal är ett av de största och mest moderna kraftverken i sitt slag i Europa med en produktionskapacitet på 1 060 MW. Vattenmagasinet rymmer 12 miljoner kubikmeter vatten, vilket är tillräckligt för att med full effekt producera el under åtta timmar. Vattenfall har totalt åtta pumpkraftverk i Tyskland med en sammanlagd installerad effekt på 2 900 MW. Den ökade produktionen av vindkraft som förväntas i framtiden kommer att ha stor nytta av vattenkraftkapaciteten som balanskraft.

vilket gör att möjligheterna till nybyggnad är mycket begränsade.

Två undantag är det nya vattenkraftverket i Abelvattnet och förnyelsen av Stornorrfors kraftverk i norra Sverige. Bygget av Abelvattnets vattenkraftverk i Storumans kommun i Sverige startade i september 2010. De nästan 100 MSEK som investeras i projektet kommer att resultera i ett mindre kraftverk med en effekt på 5 MW som kommer att producera ungefär 15 GWh per år. I Stornorrfors i norra Sverige byggs ett nytt litet kraftverk med en effekt på 4,7 MW.

Ökad effektivitet i befintliga vattenkraftverk

Även om möjligheterna att bygga ny vattenkraft är begränsade betyder inte detta att vattenkraften inte kan växa som energikälla. Under en period på tio år investerar Vattenfall i modernisering och uppgradering av 30 befintliga vattenkraftverk med en förväntad effektökning på 400 GWh till 2014. Bara i Sverige investerar Vattenfall ungefär 4 miljarder SEK mellan 2011 och 2014. Dessutom genomför Vattenfall ett omfattande dammsäkerhetsprogram. Andra FoU-projekt fokuserar på effektiva lösningar för att öka dammsäkerheten och på att hitta lösningar för att minska miljöpåverkan utan att minska produktionskapaciteten.

I ett pågående projekt ersätts ett 150 MW-aggregat i vattenkraftverket Akkats i Sverige med två 75 MW-aggregat till 2014. De nya aggregatens effektivitet blir högre och produktionen kommer att öka med ungefär 30 GWh. I kraftverket Porjus i Sverige finns två utvecklingsaggregat på 10 MW där nya tekniska koncept testas i full skala i en verklig driftsmiljö.

Kärnkraft

Vattenfall avser bibehålla nuvarande kärnkraftspositioner och håller möjligheterna öppna för framtida tillväxt.

Med hänsyn till kärnkraftens storskaliga produktion med låga koldioxidutsläpp anser Vattenfall att kärnkraften kommer att vara en central del av framtidens energisystem. Vattenfall har spelat en viktig roll i byggandet av Sveriges kärnkraftverk och är även en av fyra operatörer i Tyskland. Vattenfall driver sju kärnkraftreaktorer i Sverige, fyra i Ringhals och tre i Forsmark, samt två reaktorer i Tyskland, en i Brunsbüttel och en i Krümmel. Dessutom har Vattenfall en minoritetsandel i kärnkraftverket Brokdorf i Tyskland.

Konkurrenskraftig energikälla

Kärnkraften spelar en viktig roll i många europeiska länder eftersom den är ekonomiskt fördelaktig, leveranssäker och har låga koldioxidutsläpp. Det finns för närvarande 148 kärnkraftreaktorer i drift i Europa och ytterligare fyra är under konstruktion. Enligt IEA (International Energy Agency) förväntas utbyggnadstakten för kärnkraftreaktorer öka allteftersom världen går över till koldioxidsnål energiteknik och energibehovet växer, särskilt i utvecklingsländer. Av de länder i EU som tidigare har fattat beslut om att fasa ut kärnkraften har alla utom ett land omprövat sin politik. Kärnkraft är en konkurrenskraftig energikälla. Kostnaderna för bränsle, drift och underhåll är lägre för kärnkraftverk än för exempelvis kraftverk som drivs med kol eller naturgas. Den dominerande delen av kostnaderna för nybyggda kärnkraftverk utgörs av kapitalkostnader. Livscykeln för ett nybyggt kärnkraftverk, från konstruktion till stängning, ligger på mellan 80 och 90 år, med en uppskattad effektiv drifttid på över 60 år. De stora investeringskostnaderna i startskedet återvinns efter 20–25 år. Ytterligare investeringar för säkerhet och modernisering kan krävas, men generellt sett är kärnkraftverk en lönsam investering tack vare låga driftskostnader och lång livslängd.

Drift under 2010

De tyska kärnkraftverken Brunsbüttel och Krümmel har stått stilla sedan 2007. Mot bakgrund av den förändrade lagstiftningen rörande tysk kärnkraft utökade Vattenfall och E.ON sitt samarbete vid de gemensamt ägda tyska kärnkraftverken Krümmel och Brunsbüttel för att snabbt återföra anläggningarna i drift och ytterligare optimera driften av dessa anläggningar. Flera av Sveriges kärnkraftreaktorer stod stilla under början av 2010. Ringhals 1 och Ringhals 2 återgick i drift i mars respektive februari, efter mycket omfattande granskningar. Alla Vattenfalls kärnkraftverk var i full drift i början av vintern 2010–2011 förutom Ringhals 1 som genomgick en årlig revision från början av oktober till mitten av december 2010.

Möjlighet till nybyggnad i Sverige och förlängd livslängd i Tyskland

I juni beslutade Sveriges riksdag att häva förbudet mot att bygga nya kärnkraftreaktorer i Sverige. Beslutet, som trädde i kraft den 1 januari 2011, kommer att göra det möjligt att ansöka om tillstånd för att bygga nya reaktorer

Del av Vattenfalls elproduktion 2010

Del av elproduktion	
EU (2008), %	28
Vattenfall (2010), %	25
Vattenfalls produktion 2010	
El, TWh	43,6
Värme, TWh	–
Total installerad effekt	
EU27+2[1], MW	136 102
Vattenfall[2], MW	7 563
Investeringsprogram 2011–2015, miljarder SEK	20

1) Power statistics 2010 (Eurelectric)

2) Vattenfalls ägarandel (pro rata) uppgår till 6 114 MW.

Vattenfalls kärnkraftverk

Land	Kärnkraftverk	Installerad effekt, MW	Genomsnittlig årsproduktion, TWh	Drifttagning, år	Vattenfalls ägarandel, %
Sverige	Ringhals (4 block)	3 654	24,6	–	70,40
Sverige	Forsmark (3 block)	3 138	22,8	–	66,00
Tyskland	Brokdorf	1 370	11,0	1986	20,00
Tyskland	Krümmel	1 346	10,0	1984	50,00
Tyskland	Brunsbüttel	771	6,0	1977	66,70

Svenska kärnkraftsreaktorer	R1	R2	R3	R4	F1	F2	F3
Installerad effekt, MW	855	813	1 051	935	978	990	1 170
Genomsnittlig årsproduktion, TWh	5,1	5,9	6,9	6,7	7,0	7,0	8,8
Drifttagning, år	1976	1975	1981	1983	1980	1981	1985

på de platser där det för närvarande finns reaktorer i drift. Förutsättningen är att den nya reaktorn ersätter en gammal och att det aldrig finns mer än tio reaktorer i drift samtidigt i Sverige.

I september slöt den tyska koalitionsregeringen ett avtal med kärnkraftoperatörerna om att förlänga de befintliga kärnkraftverkens livslängd med i genomsnitt 12 år. För Vattenfall innebär detta livslängdsförlängningar på 14 år för kärnkraftverken Krümmel och Brokdorf och 8 år för kärnkraftverket Brunsbüttel. Samtidigt tillkännagavs införandet av en ny skatt på kärnbränsle och en skyldighet för kärnkraftsoperatörerna att göra inbetalningar till en investeringsfond för projekt inom förnybar energi. Skatten på kärnbränsle beräknas att inbringa totalt 2,3 miljarder EUR per år och för Vattenfall beräknas beloppet uppgå till ungefär 165 MEUR per år till och med 2016. Betalningarna till investeringsfonden beräknas uppgå till ungefär 21 MEUR per år 2011 och 2012 och ungefär 14 MEUR per år från 2013 till 2016. De nya reglerna godkändes av det tyska parlamentet den 28 oktober och trädde i kraft den 1 januari 2011. Vattenfalls andel av den totala installerade kärnkraftskapaciteten i Tyskland är 7,2%.

Kontinuerliga investeringar för att öka säkerheten

Vattenfall gör stora investeringar för att öka säkerheten, minska miljöpåverkan, uppgradera utrustningen och förlänga driftstiden för de befintliga kärnkraftverken. Under senare år har Vattenfall bara i Sverige investerat ungefär 3–5 miljarder SEK per år i säkerhetsuppgraderingar, effekthöjningar och fortsatt modernisering. Samma nivåer planeras för de kommande fem åren.

I Tyskland har varje år ungefär 20 MEUR investerats i Brunsbüttel och 30 MEUR i Krümmel. Sedan det tyska parlamentet beslutat om livstidsförlängningar för de tyska kärnkraftverken, håller investeringsplaner som möjliggör längre drift på att tas fram för Vattenfalls kärnkraftverk.

Det svenska kärnkraftverket Forsmark

Kolkraft

Vattenfall investerar för att öka effektiviteten och minska CO_2-utsläppen i de befintliga kraftverken, men kommer inte att bygga några nya anläggningar utan kommersiellt beprövad CCS-teknik.

Vattenfall driver för närvarande sjutton koleldade kraftverk, varav elva i Tyskland, två i Polen, tre i Danmark och ett i Nederländerna.

Två olika typer av kol används för att producera el: stenkol och brunkol, i kraftvärmeverk respektive i kondenskraftverk. Brunkol har lägst energiinnehåll och används mest i kraftverk nära brunkolsgruvor. Vattenfalls koleldade kraftverk i östra Tyskland använder huvudsakligen brunkol som bränsle. Vattenfall äger och driver egna brunkolsgruvor i Lausitz-regionen i östra Tyskland. I Vattenfalls koleldade kraftverk i Danmark, Polen, Tyskland och Nederländerna används stenkol.

Vattenfalls kolkraft i framtiden

Kolkraft kommer att fortsätta vara en viktig del av det europeiska energisystemet under en överblickbar framtid och kommer därför att förbli en del av Vattenfalls produktionsportfölj. Vattenfall optimerar den befintliga produktionsportföljen och investerar för att öka effektiviteten och minska koldioxidutsläppen från de befintliga kraftverken. Däremot kommer inte Vattenfall att bygga några nya kolkraftverk förrän CCS-tekniken (avskiljning och lagring av koldioxid) är kommersiellt användbar. Byggandet av de tyska kraftverken Boxberg och Moorburg, som beslutades för flera år sedan, kommer dock att slutföras.

Vattenfalls mål är att minska koldioxidexponeringen från dagens 90 miljoner ton per år till 65 miljoner ton per år till 2020. Detta avses uppnås genom följande åtgärder:

- Försäljningar som förväntas minska exponeringen med mellan 12 och 14 miljoner ton per år.
- Samförbränning av biobränsle och kol som kan åstadkomma en minskning på 8 till 10 miljoner ton per år.
- En minskning på 12 till 14 miljoner ton per år genom att byta bränsle (kol till gas eller biobränsle) och/eller införa CCS-teknik.

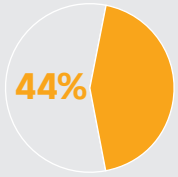
Under de närmast kommande åren kommer dock Vattenfall tillfälligt att öka sina absoluta koldioxidutsläpp på grund av att ett par nya fossileldade kraftverk tas i bruk.

Pågående investeringar i Moorburg och Boxberg

Moorburg är ett stenkolseldat kraftvärmeverk med en installerad effekt på 1 640 MW och byggs för en årlig elproduktion på 11,5 TWh. Dessutom kommer Moorburg att producera cirka 2 TWh fjärrvärme. När kraftvärmeverket är klart förväntas Moorburg vara ett av världens mest moderna och effektiva kraftverk.

I Boxberg håller ytterligare en kraftverksenhet på 675 MW att byggas. I denna enhet kommer de senaste framstegen inom materialforskning och pann- och turbinteknik att tillämpas. Tack vare detta kommer Boxberg att öka effektiviteten och minska koldioxidutsläppen.

Del av Vattenfalls elproduktion 2010

Del av elproduktion	
EU (2008), %	46
Vattenfall (2010), % (44% Elproduktion; 61% värmeproduktion)	44
Vattenfalls produktion under 2010	
El, TWh	76
Värme, TWh	27
Total installerad effekt	
EU27+2[1], MW	165 235
Vattenfall, MW	12 350
Investeringsprogram 2011–2015, miljarder SEK	39

1) Power statistics 2010 (Eurelectric)

Vattenfalls 10 största kolkraftverk

Land	Kolkraftverk	Installerad effekt, MW	Genomsnittlig årsproduktion, TWh	Drifttagning, år
Tyskland	Jänschwalde	2 790	22,0	1981
Tyskland	Boxberg	1 787	15,0	1979
Tyskland	Schwarze Pumpe	1 500	12,0	1997
Tyskland	Lippendorf	875	6,7	2000
Danmark	Fynsværket	675	2,0	1974
Nederländerna	Hemweg 8	650	4,0	1994
Danmark	Nordjyllandsværket	660	2,8	1977
Tyskland	Reuter West	564	2,6	1987
Polen	Siekierki	538	2,6	1961
Danmark	Amagerværket	410	1,7	1971

Kraftanläggningen i Schwarze Pumpe, Tyskland

Kolkraftteknik under ständig utveckling

Tekniken som används för att producera el och värme från kol är beprövad och kostnadseffektiv. De koleldade kraftverk som byggs idag är mycket bättre än de äldre. De kräver mindre bränsle för att producera samma mängd energi och när nya kraftverk ersätter äldre och mindre effektiva blir de totala utsläppen betydligt lägre. Dessutom är leveranserna av kol förhållandevis tillförlitliga och ofta tillgängliga från inhemska kolreserver. Kol är därför en relativt billig och säker energikälla, vilket säkerställer dess framskjutna ställning inom energibranschen även på lång sikt. Tekniska lösningar för att minska utsläppen av koldioxid från kolkraftverk är dock dyra och kräver omfattande investeringar.

Kommersiella utmaningar med CCS-teknik

En viktig milstolpe för Vattenfalls CCS-arbete var byggandet av pilotanläggningen i Schwarze Pumpe i Tyskland som togs i drift i september 2008. Nästa steg är en fullskalig demonstrationsanläggning i Jänschwalde i Tyskland där de kommersiella förutsättningarna kan utvärderas. Vattenfall har även byggt en pilotanläggning med ”pre-combustion”-teknik för avskiljning av koldioxid i Willem Alexander-kraftverket i Buggenum i Nederländerna.

Det är dock fortfarande långt kvar innan CCS-tekniken kommersiellt kan användas för att begränsa koldioxidutsläppen från befintliga kraftverk. En av de stora kommersiella utmaningarna är att minska energiförbrukningen i avskiljningsprocessen, som i hög grad sänker kraftverkets effektivitet. En annan utmaning är att hålla nere investeringskostnaderna för kolavskiljningstekniken. Vattenfall samarbetar för närvarande med flera olika intressenter för att utveckla de nödvändiga sociala, juridiska och finansiella förutsättningarna för tekniken. Förutsatt att forskningen och investeringarna fortsätter beräknas CCS-tekniken kunna tas i kommersiell drift tidigast omkring 2020.

Naturgas

Ett övergångsbränsle till ett miljömässigt hållbart energisystem och ett prioriterat investeringsområde för Vattenfall.

Naturgas står för närvarande för en relativt liten del av Vattenfalls totala elproduktion (ungefär 8% 2010), men det är ett prioriterat investeringsområde för Vattenfall under de kommande åren. Vattenfalls engagemang på gasmarknaden ökade betydligt genom förvärvet av det nederländska energibolaget N.V. Nuon Energy i juli 2009. Vattenfall agerar främst inom försäljning av och handel med gas.

Naturgas är en mångsidig energikälla. Naturgas används i en mängd olika industriprocesser där den omvandlas till värme och el. Den används även av hushåll för uppvärmning och matlagning. Ytterligare ett användningsområde, som ökat under senare år, är som fordonsbränsle. Det snabbast växande användningsområdet för naturgas inom EU är kombinerad produktion av el och värme i kraftvärmeverk. Idag produceras drygt 55% av all naturgas inom EU. Resten importeras, huvudsakligen från Ryssland och Algeriet. Europas största producenter av naturgas är Norge, Storbritannien och Nederländerna.

Ett övergångsbränsle till ett hållbart energisystem

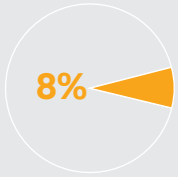
Naturgas är ett fossilt bränsle som orsakar koldioxidutsläpp när det förbränns, men utsläppen är betydligt lägre än från andra fossila bränslen. Flera av Vattenfalls marknader, exempelvis Tyskland, Polen och Nederländerna, är för närvarande i hög grad beroende av fossila bränslen för sin elproduktion. Gaseldad kraft kan betraktas som ett övergångsbränsle till ett miljömässigt hållbart energisystem, samtidigt som det ger en stabil energiförsörjning till ett rimligt pris.

En annan viktig egenskap med naturgas är dess flexibilitet, som gör bränslet lämpligt som balanskraft för att balansera oregelbunden elproduktion från förnybara energikällor som vindkraft och solenergi– en egenskap som kommer att bli allt viktigare när dessa energikällors andel av den totala volymen ökar. Därutöver kan naturgas också användas i kraftverk som kan drivas med andra typer av gas, såsom biogas och förgasat kol (med CCS-teknik).

Stora prisvariationer

Priset på naturgas varierar kraftigt. Då bränslekostnaden utgör en stor del av den totala produktionskostnaden för ett gaseldat kraftverk blir elproduktionen känslig för variationer i gaspriset. Skatter, avgifter och kvoter avseende CO_2-utsläpp är andra faktorer som påverkar priset på gasbaserad elproduktion. Då naturgas genererar lägre CO_2-utsläpp än andra fossila bränslen blir kostnaderna för utsläppsrätter

Del av Vattenfalls elproduktion 2010

Del av elproduktion	
EU (2008), %	23
Vattenfall (2010), %	8
Vattenfalls produktion under 2010	
El, TWh	13,8
Värme, TWh	8,3
Total installerad effekt	
EU27+2[1], MW	19 272
Vattenfall, MW	4 755
Investeringsprogram 2011–2015, miljarder SEK	30

1) Power Statistics 2010 (Eurelectric)

Vattenfalls 10 största gaseldade kraftverk

Land	Gaseldade kraftverk	Installerad effekt, MW	Genomsnittlig årsproduktion, TWh	Drifttagning, år
Nederländerna	Velsen	834	3,0	1974
Nederländerna	Lage Weide and Merwedekanaal	663	2,5	1978
Nederländerna	Hemweg 7	579	0,7	1978
Tyskland	Mitte	444	2,0	1964
Tyskland	Lichterfelde	432	0,7	1972
Nederländerna	Diemen	249	1,4	1995
Nederländerna	IJmond	144	0,7	1997
Nederländerna	Almere	114	0,6	1987
Danmark	Hillerød[1]	77	0,3	1991
Nederländerna	Purmerend	72	0,2	1989

1) Försäljning av Hillerød håller på att slutföras.

lägre än för exempelvis kol och olja.Investeringar i naturgaseldade kraftverk kännetecknas av förhållandevis låga kapitalkostnader och låga drift- och underhållskostnader. Gaseldade kraftverk är också förhållandevis enkla att driva; de tekniska riskerna och ledtiderna är mindre än för andra typer av kraftverk.

Pågående investeringar

Vattenfall kommer att prioritera investeringar inom naturgasområdet under de närmaste åren. För närvarande bygger Vattenfall följande gaseldade kraftverk:

- Hemweg 9 i Amsterdam i Nederländerna. En ny och effektivare kombianläggning på 435 MW kommer att ersätta en äldre gaseldad anläggning med en effekt på 600 MW som kommer att tas ur drift. Kraftverket planeras tas i drift i slutet av 2012.
- Kraftvärmeverket i Diemen 34 i Nederländerna på 435 MW. Dessutom kommer en värmetransportledning att installeras mellan Diemen och Almere för att utnyttja överskottsvärmen för uppvärmning av bostäder.
- Multibränsleeldade kraftverket Magnum, ett nytt kraftverk för flera olika bränslen i Eemshaven i Groningen i Nederländerna, med en effekt på 1 311 MW.

Naturgas

Naturgas är ett fossilt bränsle som bildas genom långsam nedbrytning av biologiskt material under miljoner år. Naturgas består till cirka 90% av metan och är helt luktfri och färglös. Den kan utvinnas både på land och till havs, antingen i samband med oljeutvinning eller från separata naturgaskällor. Efter att den har pumpats upp ur berggrunden kan gasen hanteras på två olika sätt. Det billigaste, enklaste och vanligaste sättet är att transportera naturgasen genom stora ledningar. Gasen kan även omvandlas till flytande form så kallad LNG (liquified natural gas) och transporteras i specialbyggda fartyg med stora kylanläggningar. LNG kan sedan förvaras i cisterner eller speciella tankar. På vissa ställen förvaras naturgas även i tömda oljefält eller i underjordiska saltgrottor.

Vindkraft

Vattenfall kommer att fortsätta bygga ut den havsbaserade vindkraften i länderna kring Nordsjön – Storbritannien, Tyskland och Nederländerna – samt den landbaserade vindkraften på prioriterade marknader.

Vattenfall är Sveriges största operatör av vindkraft och den näst största operatören av havsbaserad vindkraft i Europa, med totalt 900 vindkraftverk i Sverige, Danmark, Tyskland, Polen, Nederländerna, Belgien och Storbritannien. Mellan 2009 och 2011 kommer byggandet av nio vindkraftsparker i sex länder att fördubbla Vattenfalls elproduktion från vindkraft från 2 till 4 TWh. I samarbete med Scottish Power Renewables har Vattenfall även tilldelats en av zonerna i Storbritanniens "Round Three"-program för utveckling av havsbaserad vindkraft.

Betydande tillväxtmöjligheter

Vindkraft är den snabbast växande förnybara energikällan i Europa och har ökat stadigt under de senaste 15 åren med en genomsnittlig årlig tillväxt på 23%. En viktig faktor bakom den starka tillväxten för vindkraft är EU:s mål att minska koldioxidutsläppen med 20% från 1990 års nivåer till 2020.

Vattenfall ser betydande tillväxtmöjligheter inom vindkraft. I fråga om havsbaserad vindkraft har Vattenfall ett försprång gentemot konkurrenterna och har för avsikt att växa ytterligare. Vindkraft har inga bränslekostnader, men den totala kostnaden per producerad kilowattimme påverkas av de initiala investeringskostnaderna och behovet av investeringar i nätkapacitet. Idag är vindkraften beroende av stödsystem. Havsbaserad vindkraft kräver större investeringar än vindkraftsparker på land. Den tekniska utvecklingen och ett ökat pris på koldioxidutsläpp kommer dock att göra vindkraften mer konkurrenskraftig.

Stödsystem främjar utbyggnaden av europeisk vindkraft

Alla EU-länder har olika stödsystem avseende förnybar energi för att stödja utvecklingen och för att göra den lika konkurrenskraftig som konventionella etablerade energikällor. De flesta europeiska länder, inklusive Tyskland och Danmark, använder "feed-in tariffs", vilket innebär att producenter av förnybar el garanteras ett fast pris och har en garanterad marknad för den producerade elen. Dessa avtal sträcker sig ofta över lång tid (15–25 år). Sverige använder ett elcertifikatsystem baserat på lagstiftning från 2003 (kompletterad 2010). Producenter av förnybar el erhåller elcertifikat för varje producerad MWh, vilka kan säljas på marknaden till marknadspris. Elhandelsföretag måste ha en viss kvot av elcertifikat för att kunna sälja el. Därigenom skapas en marknad där certifikaten handlas.

Intelligenta nät – ett viktigt verktyg för att öka vindkraften

I takt med att elproduktionen från vindkraft och andra energikällor med oregelbunden produktion ökar, ökar även behovet av ett intelligent, flexibelt och tillförlitligt nät. Dagens nät planerades och byggdes främst för centraliserad, storskalig

Del av Vattenfalls elproduktion 2010

Del av elproduktion	
EU (2008), %	4
Vattenfall (2010), %	1
Vattenfalls produktion under 2010	
El, TWh	2,2
Värme, TWh	–
Total installerad effekt	
EU27+2[1], MW	64 013
Vattenfall, MW	1 448
Investeringsprogram 2011–2015, miljarder SEK	27

1) Power Statistics 2010 (Eurelectric)

Vattenfalls 10 största vindkraftsparker

Land	Vindkraftverk	Installerad effekt, MW	Genomsnittlig årsproduktion, TWh	Drifttagning, år
Storbritannien	Thanet	300	1,0	2010
Danmark	Horns Rev	160	1,0	2002
Sverige	Lillgrund	110	0,3	2007
Nederländerna	Noordzeewind[1]	108	0,3	2006
Storbritannien	Kentish Flats	90	0,3	2005
Sverige	Stor-Rotliden	78	0,2	2010
Nederländerna	De Bjirmen	49	–	1995
Storbritannien	Edinbane	41	0,1	2010
Danmark	Nørrekær Enge	30	0,1	2009
Polen	Zagórze	30	0,1	2003

1) Vattenfalls (Nuon) ägarandel är 50% men erhåller 100% av producerad el.

elproduktion och -distribution. Kraven på flexibiliteteten i elnäten har ökat. Detta faktum har – tillsammans med ett antal andra utvecklingstrender inom energianvändning och energipolitik –lett till utvecklingen av intelligenta nät. Vattenfall bedriver flera FoU-projekt inom teknik för intelligenta nät för att säkerställa säkra och tillförlitliga nättjänster.

Stora satsningar på vindkraft

Under 2010 har sex vindkraftprojekt färdigställts och Vattenfall fortsätter att bygga nya vindkraftsparker på flera olika marknader.

- Vattenfall invigde Thanet, världens största havsbaserade vindkraftspark, utanför Englands sydostkust i september 2010. De 100 vindkraftverken har en total effekt på 300 MW.
- Tysklands första havsbaserade vindkraftspark, ”alpha ventus”, invigdes i april 2010. Vindkraftsparken består av tolv vindkraftverk på 5 MW vardera och är ett samarbetsprojekt mellan EWE, E.ON och Vattenfall.
- Vattenfalls första vindkraftspark på land i Storbritannien, Edinbane, togs i drift den 1 juli 2010. Vindkraftsparken har en total installerad effekt på 41,4 MW.
- I Danmark invigde Vattenfall Dræby Fed, den största vindkraftsparken på ön Fyn. De fyra nya vindkraftverken på 2,3 MW vardera ersätter en äldre anläggning och kan komma att kunna leverera sju gånger så mycket el som den gamla anläggningen.
- I Stor-Rotliden i Åsele färdigställdes Vattenfalls största landbaserade vindkraftspark i september 2010. De 40 vindkraftverken har en sammanlagd installerad effekt på 78 MW.
- Oom Kees vindkraftpark i Wieringermeer, Nederländerna togs i drift i september 2010. Vindkraftsparken består av två turbiner på 3 MW vardera.

Under 2010 startade byggandet av nio vindkraftverk på 2 MW vardera i Östra Herrestads vindkraftspark utanför Simrishamn. Vattenfall och Stadwerke München (SWM) beslutade att bygga DanTysk, en havsbaserad vindkraftspark i Nordsjön. Den totala installerade effekten kommer att uppgå till 288 MW och enligt planen ska de första vindkraftverken tas i drift 2013. Vattenfall äger 51% och SWM 49% av aktierna. Vattenfall ansvarar för byggandet, som förväntas påbörjas i början av 2012, och för driften av vindkraftsparken. Vindkraftsparken planeras vara klar i slutet av 2013 eller början av 2014.

Vindkraft till havs och på land

Bra vindförhållanden är en förutsättning för att en vindkraftspark ska bli framgångsrik och lönsam och vanligtvis ger platser till havs en optimal vindstyrka. Byggandet av havsbaserade vindkraftsparker är dock förknippat med höga investeringskostnader, liksom tekniska utmaningar och krav på specialutrustning. Ett problem är anslutningen till elnätet från den havsbaserade vindkraftsparken. Reglerna för vem som betalar för anslutningsledningarna skiljer sig åt mellan olika europeiska länder – det ligger på vindkraftsbolagets ansvar i Sverige, medan nätoperatören ansvarar för detta i Danmark, Storbritannien och Tyskland. De högre vindhastigheterna till havs innebär större potential för elproduktion. Förutsättningarna för havsbaserad vindkraft är tveklöst störst och bäst i länderna runt Nordsjön (Storbritannien, följt av Tyskland och Nederländerna).

Biobränsle

Vattenfall driver flera stora biobränsleprojekt och har ambitionen att öka samförbränningen av biobränsle i befintliga koleldade kraftverk för att minska CO_2-utsläppen.

Vattenfall har lång erfarenhet av att arbeta med biobränslen för att producera värme och planerar att öka samförbränningen av biobränsle och kol för att minska utsläppen av fossil koldioxid. Vattenfall har för närvarande mer än 40 värmeverk och kraftverk som helt eller delvis drivs med biobränsle. Många kraftverk i Danmark, Polen och Tyskland har startat eller planerar att starta samförbränning av biobränsle med kol eller planerar för det. Sammanlagt använder Vattenfall mer än tre miljoner ton biobränsle varje år. Användningen av biobränsle i Vattenfalls anläggningar ökar stadigt och Vattenfall är ett av världens ledande företag inom området.

Av det biobränsle som Vattenfall nyttjar består mer än 60% av hushålls- och industriavfall, som annars inte skulle komma till nytta. Biprodukter och rester från skogsindustrin står för 30% och resten är huvudsakligen biprodukter från jordbruket. I takt med att biobränslets andel av energimixen ökar måste såväl produktionen av biobränsle för energibruk som den internationella biobränslehandeln öka imotsvarande grad. Vattenfall arbetar därför inom hela värdekedjan från trädplantering till kraftverk.

Användningen av biobränslen ökar stadigt

Biobränsle är den tredje viktigaste förnybara energikällan inom den europeiska energimixen efter vattenkraft och vindkraft. Tillsammans med vindkraft är det den förnybara energikälla som växer snabbast. Till skillnad från fossila bränslen bidrar inte biobränslen till växthuseffekten på lång sikt.

Eftersom biobränslen kan förbrännas tillsammans med kol i koleldade kraftverk är det ett effektivt sätt att snabbt minska utsläppen av koldioxid. I länder som producerar en stor del av sin el från kol kan en ökning av samförbränning utgöra ett viktigt steg mot de nationella målen för förnybar energi.

Biobränslets konkurrenskraft är idag i hög grad beroende av ekonomiska stödsystem och biobränslets produktionspris. Stigande koldioxidpriser skulle göra biobränsle billigare i förhållande till fossila bränslen. Storskalig produktion, teknisk utveckling och ökad internationell handel förväntas höja biobränslets konkurrenskraft.

Flera nya biobränsleanläggningar

Vattenfall kommer att avsätta betydande resurser för att skapa en gedigen, tillförlitlig och hållbar leveranskedja för biobränsle och bolaget arbetar hela tiden med att öka

Del av Vattenfalls elproduktion 2010

Del av elproduktion	
EU (2008), %	3
Vattenfall (2010), %	1
Vattenfalls produktion under 2010	
El, TWh	1,5
Värme, TWh	8,7
Total installerad effekt	
EU27+2[1], MW	19 272
Vattenfall, MW	448
Investeringsprogram 2011–2015, miljarder SEK	3

1) Power statistics 2010 (Eurelectric)

Vattenfalls 10 största biobränsleeldade kraftverk

Land	Biobränsleeldade kraftverk	Installerad effekt, el, MW	Installerad effekt, värme, MW	Genomsnittlig årsproduktion (el) TWh	Genomsnittlig årsproduktion (värme), TWh	Drifttagning, år
Finland	Myllykoski	–	300	0,1	0,6	1988
Sverige	Uppsala	120	240	0,2	0,4	1973
Tyskland	Borsigstraße	–	100	0,2	0,7	1994
Finland	Vanaja	54	162	0,3	0,5	1939
Tyskland	Rüdersdorf	35	118	0,2	–	2009
Sverige	Idbäcksverket	35	268	0,1	0,4	1997
Tyskland	Rugenberger Damm	24	146	0,1	0,6	1999
Sverige	Jordbro	20	326	0,1	0,5	1968
Tyskland	Lauta	16	80	0,1	0,01	2004
Tyskland	VERA	12	9	0,1	0,1	1997

användningen av biobränsle i sina stenkolskraftverk. Vattenfall driver flera stora biobränsleprojekt. I Tyskland planeras två kraftverk drivna med biobränsle i Berlin och Hamburg. I Nederländerna planeras projekt för att öka mängden biobränsle som samförbränns med kol i kraftverken i Amsterdam och Buggenum.

Den största ökningen av biobränsleanvändningen kommer att ske inom värmeproduktion. Två nya biobränsleeldade kraftvärmeverk invigdes i Danmark 2010. I Köpenhamn driftsattes enhet 1 i Amagerværket och i Odense driftsattes enhet 8 i Fynsværket. Samtidigt har två andra biobränsleeldade pannor tagits i drift i Norden – i Vanaja i Finland och i Jordbro i Sverige.

Vattenfall och Swedfund, en statlig svensk institution för utvecklingsfinansiering som fokuserar på investeringar i utvecklingsländer, förvärvade tillsammans 30% av aktierna i Buchanan Renewables Fuel i Liberia. Företaget producerar biobränsle från uttjänta gummiträd från gummiplantager. Genom att göra bränsleflis av de gamla träden får lantbrukarna betalt och träden kommer till nytta. Målet är att säkerställa en långsiktig tillgång på biobränsle.

Stora investeringar i nya kraftverk

De närmaste åren kommer Vattenfall att göra omfattande investeringar inom biobränsle, dels genom nya biobränsleeldade kraftverk, dels genom ökad samförbränning av biobränslen i befintliga kolkraftverk. Inom FoU fokuserar Vattenfall huvudsakligen på nya bearbetningstekniker. Biobränslen som produceras genom värmebehandling (så kallade svarta pellets) och användningen av sådana bränslen är ett viktigt fokusområde.

Fynsværket i Danmark

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Vattenfall AB (publ), organisationsnummer 556036-2138, får härmed avge årsredovisning och koncernredovisning för 2010, omfattande sidorna 44–135.

Koncernens vision, verksamhet och struktur

Vattenfalls nya vision är att utveckla en hållbar och bred europeisk energiportfölj med långsiktig och ökande vinst med betydande tillväxtmöjligheter. Samtidigt ska Vattenfall vara ett av de företag som leder utvecklingen mot en miljömässigt hållbar energiproduktion. Vattenfalls huvudprodukter är el, värme och gas. Inom el och värme agerar Vattenfall i alla delar av värdekedjan: produktion, distribution och försäljning. Inom gas agerar Vattenfall främst inom försäljning. Dessutom bedriver Vattenfall energihandel och brunkolsbrytning. Koncernen har drygt 38 000 anställda. Moderbolaget Vattenfall AB ägs till 100% av svenska staten. Verksamheten bedrevs under 2010 i Sverige, Danmark, Finland, Tyskland, Polen, Storbritannien, Nederländerna och Belgien.

Koncernens rörelseresultat 2010

Business Group Central Europe

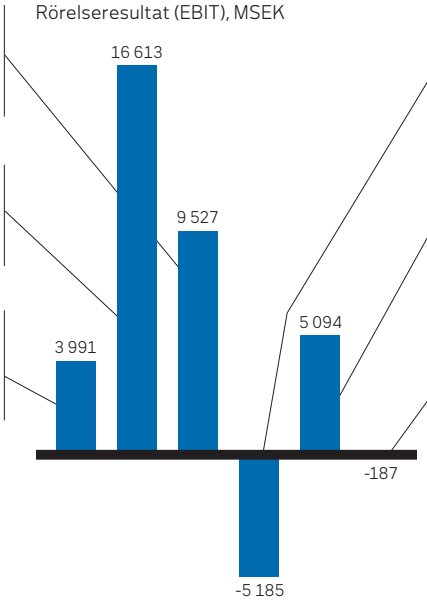
Business Group Central Europe bedriver verksamhet i Tyskland och Polen. Segmentet består av följande affärsenheter: Mining & Generation, Transmission, Distribution, Sales och Heat.

Business Group Nordic

Business Group Nordic bedriver verksamhet i Sverige, Finland och Danmark. Följande affärsenheter ingår i segmentet: Hydro, Distribution, Sales, Heat och Services.

Business Group Pan Europe

Innefattar de tre koncernövergripande affärsenheterna Wind, Nuclear och Engineering. Business Group Pan Europe ansvarar även för Vattenfalls europeiska affärsutveckling med fokus på effektiv energianvändning och biobränslen.

Business Group Benelux

Business Group Benelux bedriver verksamhet i Nederländerna och Belgien och består av följande affärsenheter: Exploration & Production; Power, Heat & Services och Sales.

Supply & Trading

Supply & Trading har koncernövergripande ansvar för market access, prissäkring, bränsleanskaffning och dispatch (driftoptimering) för de tyska och nederländska kraftverken samt handel för egen räkning inom av koncernledningen givna mandat.

Other

Other inkluderar finansverksamheten och övriga koncernfunktioner. Rörelseresultatet inkluderar även orealiserade marknadsvärdeförändringar för energihandelskontrakt, som enligt IAS 39 ej kan säkringsredovisas.

Koncernens verksamhet bedrevs 2010 huvudsakligen i fem rörelsesegment som omfattar fyra Business Groups (Pan Europe, Nordic, Central Europe och Benelux) samt Supply & Trading.

En ny verksamhetsstyrd organisationsstruktur

1 januari 2011 införde Vattenfall en ny verksamhetsstyrd organisation för att möjliggöra den nya strategiska inriktningen och skapa kostnads-, medarbetar- och kunskapssynergier. Den tidigare geografiskt baserade organisationsstrukturen ersätts av fem nya affärsdivisioner: Asset Development, Production, Asset Optimisation and Trading, Distribution and Sales samt Renewables.

Viktiga händelser 2010

8/1 Vattenfall erhåller rättigheter att utveckla havsbaserad vindkraft i Storbritannien

Vattenfall och ScottishPower Renewables tilldelades rättigheterna att utveckla en stor havsbaserad vindkraftspark i regionen East Anglia i Nordsjön utanför Englands östkust. Fullt utnyttjat har området potential att nå ungefär 7 200 MW. Om nödvändiga tillstånd erhålls kan bygget påbörjas 2015 och därefter genomföras stegvis.

12/3 Vattenfall säljer sitt tyska transmissionsnät

Vattenfall undertecknade ett avtal om att sälja sitt dotterföretag 50Hertz Transmission GmbH, som äger och driver Vattenfalls tyska stamnät, till den belgiska transmissionssystemoperatören Elia och australiensiska IFM (Industry Funds Management). Försäljningen slutfördes den 19 maj 2010. Försäljningslikviden för aktierna uppgick till 465 MEUR. Därutöver löste köparna in aktieägarlån från Vattenfall på 320 MEUR.

18/3 Försäljning av Nuon Deutschland GmbH

Vattenfall slutförde försäljningen av N.V. Nuon Energys tyska dotterföretag Nuon Deutschland GmbH till ENERVIE – Südwestfalen Energie und Wasser AG med retroaktiv verkan från och med 1 januari 2010. Europeiska kommissionen godkände förvärvet av N.V. Nuon Energy på villkor att Vattenfall avyttrade alla aktier i Nuon Deutschland GmbH.

12/4 Øystein Løseth ny VD för Vattenfall

Øystein Løseth tillträdde som VD och koncernchef i Vattenfall AB.

27/4 Tysklands första havsbaserade vindkraftspark invigd

Tysklands första havsbaserade vindkraftspark, ”alpha ventus”, invigdes. Alpha ventus är ett pilotprojekt 45 kilometer från ön Borkums kust. Anläggningen består av 12 turbiner om vardera 5 MW och är ett samarbetsprojekt mellan Vattenfall, EWE och E.ON.

16/6 Vattenfall förvärvar andelar i ett biobränsleföretag i Liberia

Vattenfall och Swedfund, ett finansiellt institut helägt av svenska staten, förvärvade i juni 30% av aktierna i Buchanan Renewables Fuel i Liberia. Företaget producerar biobränsle från uttjänta gummiträd från gummiplantager. Målet är att säkerställa en långsiktig tillgång på biobränsle.

17/6 Svenska riksdagen upphävde förbudet mot nybyggnation av kärnreaktorer i Sverige

Den svenska riksdagen upphävde förbudet mot nybyggnation av kärnreaktorer i Sverige gällande från 1 januari 2011. Förutsättningen är att en ny reaktor ersätter en gammal och att det inte finns fler än tio reaktorer totalt i drift i Sverige.

23/8 Ändrad bolagsordning för Vattenfall AB

Riksdagens beslut från den 3 juni om förtydligande av uppdraget för Vattenfall AB implementerades formellt genom en ändring av Vattenfall AB:s bolagsordning på en extra bolagstämma i Vattenfall AB. Syftet med ändringen var att förtydliga ägarens (svenska statens) uppdrag vad gäller kravet på marknadsmässig lönsamhet och det faktum att Vattenfall är ett företag med verksamhet i en stor del av Europa.

5/9 Livstidsförlängning av tyska kärnkraftverk och ny skatt på kärnbränsle

Den tyska regeringen träffade en överenskommelse med de tyska kärnkraftoperatörerna att förlänga livstiden för befintliga kärnkraftverk med i genomsnitt 12 år. För Vattenfalls del innebär detta att livstiden för kärnkraftverken Krümmel och Brokdorf förlängs med 14 år och för Brunsbüttel med 8 år. Samtidigt tillkännagavs införandet av en ny kärnbränsleskatt och en skyldighet för kärnkraftoperatörerna att inbetala medel till en investeringsfond för förnybara energiprojekt. Kärnbränsleskatten beräknas totalt inbringa 2,3 miljarder EUR per år och kan för Vattenfall uppskattas till cirka 165 MEUR per år till och med år 2016. De nya reglerna godkändes av det tyska parlamentet den 28 oktober och trädde i kraft den 1 januari 2011. Vattenfalls andel av den totala installerade kärnkraftkapaciteten i Tyskland uppgår till 7,2%.

21/9 Ny strategisk inriktning och ny organisationsstruktur

Vattenfall presenterade en ny strategisk inriktning som vilar på fyra hörnstenar: ökat fokus på lönsamhet och värdeskapande; fokus på tre huvudmarknader - Sverige, Tyskland och Nederländerna; tre huvudprodukter – el, värme och gas; minskad koldioxidexponering och tillväxt inom energiproduktion med låga koldioxidutsläpp, samt inom gas. Dessutom presenterades en ny verksamhetsstyrd organisationsstruktur som gäller från 1 januari 2011.

23/9 Vattenfall inviger världens största havsbaserade vindkraftspark

Vattenfall invigde världens största havsbaserade vindkraftspark, Thanet utanför Englands sydostkust. Vindkraftsparken består av 100 turbiner och har en total installerad effekt på 300 MW.

21/10 Beslut om ny havsbaserad vindkraftspark, DanTysk, i Nordsjön

Vattenfall beslutade att tillsammans med Stadtwerke München (SWM) bygga DanTysk, en havsbaserad vindkraftspark i Nordsjön. Vindkraftsparken kommer att bestå av 80 turbiner med en total installerad effekt på 288 MW och den beräknas stå helt klar årsskiftet 2013–2014. Vattenfall är majoritetsägare med 51% andel av anläggningen och ansvarar för byggandet.

15/12 Vattenfall och E.ON enas om gemensam optimeringsprocess för tyska kärnkraftverk

Mot bakgrund av den förändrade lagstiftningen rörande tysk kärnkraft utökade Vattenfall och E.ON sitt samarbete vid de gemensamt ägda tyska kärnkraftverken Krümmel och Brunsbüttel. Under de kommande månaderna ska parterna tillsammans göra en grundlig översyn av alla tillgängliga alternativ för att snabbt kunna återta kärnkraftverken i produktion och ytterligare optimera driften av anläggningarna. Översynen syftar även till att avgöra huruvida E.ON ska överta det operativa ansvaret för driften av anläggningarna.

15/12 Vattenfall säljer tillgångar i Tyskland och Danmark

Vattenfall sålde sin andel om 24,9% i det tyska kommunala energibolaget Städtische Werke AG, Kassel, till Thüga AG. Transaktionen fullbordades den 15 december. Vidare tecknades avtal om att sälja det naturgaseldade Hillerød kraftvärmeverk i Danmark till Hillerød Forsyning. Transaktionen beräknas fullbordas under de första månaderna 2011.

Koncernen – Ekonomisk översikt och analys

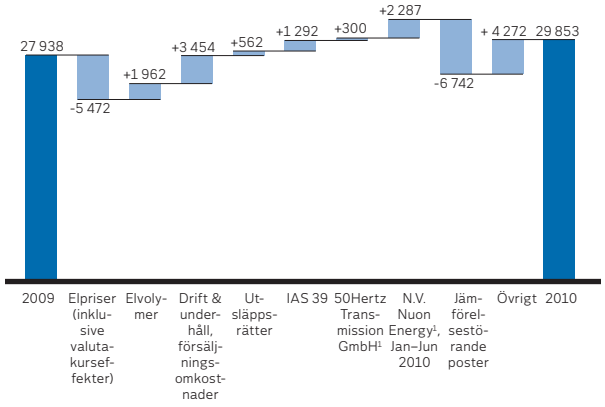
Resultaträkning i sammandrag[1]

Belopp i MSEK där ej annat anges	2010	2009	Förändring, %
Nettoomsättning	213 572	205 407	4,0
Resultat före avskrivningar (EBITDA)	60 706	51 777	17,2
Rörelseresultat (EBIT)	29 853	27 938	6,9
Rörelseresultat exkl jämförelsestörande poster	39 952	31 294	27,7
Finansiella poster, netto	-8 430	-10 204	17,4
Resultat före skatter	21 423	17 734	20,8
Skatter	-8 238	-4 286	92,2
Årets resultat	13 185	13 448	-2,0
– varav hänförbart till aktieägare i moderbolaget	12 997	12 896	0,8
– varav hänförbart till minoritetsintressen	188	552	-65,9

1) Se fullständig resultaträkning på sidan 84–85

Faktorer som påverkat förändringen i rörelseresultatet (EBIT)

MSEK

1) Exklusive jämförelsestörande poster.

Omsättning

Den totala nettoomsättningen ökade med 4% till 213 572 MSEK (205 407). N.V. Nuon Energy (Nuon), som ingår i koncernen sedan 1 juli 2009, bidrog med 45,1 miljarder SEK (21,4). Avyttringen av den tyska transmissionsverksamheten, 50Hertz Transmission GmbH, i maj 2010, ledde till en minskning av koncernens nettoomsättning med 17,9 miljarder SEK jämfört med 2009. Valutakurseffekter på grund av den starkare svenska kronan minskade nettoomsättningen med 16,9 miljarder SEK.

Rörelseresultat

Rörelseresultatet ökade med 6,9% till 29 853 MSEK (27 938). Förbättringen förklaras främst av högre produktionsvolymer, lägre kostnader för drift- och underhåll, försäljning och administration samt ett förbättrat resultat inom tradingverksamheten. Genomsnittligt lägre erhållna elpriser hade en negativ påverkan med cirka 5,5 miljarder SEK. Valutakurseffekter på grund av den starkare svenska kronan påverkade rörelseresultatet negativt med 0,7 miljarder SEK. Exklusive jämförelsestörande poster på -10 099 MSEK ökade rörelseresultatet med 8 658 MSEK. De jämförelsestörande posterna utgjordes av:

- Realisationsvinster på 194 MSEK.
- Realisationsförluster på 444 MSEK.
- Nedskrivningar på 11 151 MSEK, främst nedskrivning av goodwill relaterat till Business Group Benelux på 4,3 miljarder SEK och nedskrivning av 50Hertz Transmission GmbH på 5,1 miljarder SEK.
- Återförda nedskrivningar på 1 302 MSEK, i huvudsak hänförbart till elnät- och elproduktionstillgångar i Tyskland.

Finansiella poster, netto

Finansnettot uppgick till -8 430 MSEK (-10 204). Förbättringen av finansiella poster förklaras främst av en positiv värdeförändring av derivat och i viss mån även av lägre räntekostnader för lån. De lägre räntekostnaderna är en följd av den starkare svenska kronan.

Skatter

Skattekostnaden ökade med 3 952 MSEK till 8 238 MSEK (4 286). Effektiv skattesats enligt resultaträkningen uppgick till 38,5% (24,2) vilket i huvudsak förklaras av ej avdragsgilla jämförelsestörande poster, främst nedskrivning relaterad till 50Hertz Transmission GmbH och nedskrivning av goodwill relaterat till Business Group Benelux. Effektiv skattesats exklusive jämförelsestörande poster är 26,5% vilket är nära den teoretiska skattesatsen för koncernen på 27%.

N.V. Nuon Energy (Nuon)

Verksamheten i N.V. Nuon Energy (Nuon) påverkade rörelseresultatet 2010 med -900 MSEK. Exklusive nedskrivning av goodwill samt avskrivningar på övervärden och övriga förvärvsjusteringar påverkade Nuon koncernens rörelseresultat positivt med 6 900 MSEK. Vattenfalls styrning och redovisning av Nuons verksamheter har fram till december 2010 skett enligt följande: Vindverksamheten ingår i affärsenheten Wind inom Business Group Pan Europe. Energihandelsverksamheten ingår i Supply & Trading. Nuons övriga verksamheter: affärsenheterna Exploration & Production; Power, Heat & Services samt Sales ingår i Business Group Benelux.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångarna minskade med 7,9% vilket till största del förklaras av nedskrivning av goodwill relaterat till Business Group Benelux på 4,3 miljarder SEK, 13,8 miljarder SEK avseende avyttrad verksamhet samt valutakurseffekter.

Omsättningstillgångar

Kassa, bank och liknande tillgångar samt kortfristiga placeringar minskade med 22,9%, från 56 940 MSEK till 43 873 MSEK. Minskningen hänför sig främst till en omklassificering av "Kortfristiga placeringar" till "Förskott till leverantörer" på cirka 14 miljarder SEK per den 1 januari, 2010. Omklassificeringen hänför sig till betalda margin calls, se koncernens Not 2. Utöver kortfristiga placeringar disponerade Vattenfall per den 31 december 2010 över 9 102 MSEK (10 453) i bekräftade kreditfaciliteter samt 6 860 MSEK (10 342) i övriga kreditfaciliteter.

Finansiella tillgångar 31 dec. 2010

Belopp i MSEK	
Kassa,bank och liknande tillgångar samt kortfristiga placeringar	43 873
Bekräftade kreditfaciliteter (outnyttjade)	9 102
Övriga kreditfaciliteter (outnyttjade)	6 860

Kort-och långsiktiga skulder

Totala räntebärande skulder minskade med 11,8% från 213 494 MSEK till 188 277 MSEK. Valutakurseffekter förklarar 21,7 miljarder SEK av den totala minskningen på 25,2 miljarder SEK. Köpeskillingen för de resterande 51% av N.V. Nuon Energy (Nuon) är upptagen som en skuld till Nuons aktieägare och ingår i räntebärande skulder. Den återstående köpeskillingen kommer att regleras vid tre tillfällen under de kommande fem åren (i juli 2011, 2013 och 2015).

I de räntebärande skulderna ingår även 8 929 MSEK (10 250) så kallat Hybridkapital, Capital Securities, vilket emitterades i juni 2005. Hybridkapital klassificeras till stor del som eget kapital av ratinginstituten (Moody's 75% och Standard & Poor's 50%)

I de räntebärande skulderna ingår även 10 493 MSEK (16 711) avseende lån från Vattenfalls minoritetsägda tyska kärnkraftbolag. 9 327 MSEK (7 975) avser lån från minoritetsdelägare i bland annat Vattenfalls svenska kärnkraftverk.

Koncernens redovisade nettoskuld minskade med 10 878 MSEK, från 154 987 MSEK till 144 109 MSEK.

Balansräkning i sammandrag[1]

Belopp i MSEK där ej annat anges	2010	2009	Förändring, %
Anläggningstillgångar	388 263	421 493	-7,9
Omsättningstillgångar	153 169	180 634	-15,2
Summa tillgångar	541 432	602 127	-10,1
Långfristiga skulder	278 693	314 402	-11,4
Kortfristiga skulder	129 188	145 321	-11,1
Eget kapital inkl. minoritetsintressen	133 621	142 404	-6,2
Summa eget kapital och skulder	541 432	602 127	-10,1

1) Se fullständig balansräkning på sidan 86.

Nettoskuld

Belopp i MSEK	2010	2009
Hybridkapital (Capital Securities)	-8 929	-10 250
Obligationslån, företagscertifikat och skulder till kreditinstitut	-110 038	-122 086
Nuvärdet av skulder avseende förvärv av dotterföretag	-43 438	-49 447
Skulder till intresseföretag	-10 493	-16 711
Skulder till minoritetsägare	-9 327	-7 975
Övriga skulder	-6 052	-7 025
Summa räntebärande skulder	**-188 277**	**-213 494**
Kassa, bank och liknande tillgångar	12 595	10 555
Kortfristiga placeringar	31 278	46 385
Lån till minoritetsägare i utländska dotterföretag	295	1 567
Nettoskuld	**-144 109**	**-154 987**

Justerad bruttoskuld och nettoskuld

I sin bedömning av företags kreditvärdighet gör ratinginstitut och analytiker regelmässigt ett antal justeringar av olika poster i balansräkningen i syfte att ta fram en justerad brutto- respektive nettoskuld. I tabellen till höger presenteras en justerad brutto-och nettoskuld beräknad av Vattenfall men enligt principer tillämpade av analytiker på marknaden. Det finns ingen enhetlig metod för sådana beräkningar, dock kan beräkningen nedan anses som konservativ.

Justerad bruttoskuld och nettoskuld

Belopp i MSEK	2010	2009
Summa räntebärande skulder	-188 277	-213 494
50% av Hybridkapital (Capital Securities)	4 464	5 125
Nuvärdet av pensionsförpliktelser	-19 992	-21 197
Avsättningar för gruv-, gas- och vindverksamhet och andra miljörelaterade avsättningar	-12 760	-14 463
Avsättningar för kärnkraft (netto)	-12 794	-6 776
Valutaderivat för säkring av lån i utländsk valuta	2 668	1 345
Mottagna margin calls	5 149	5 545
Skulder till minoritetsägare på grund av konsortialavtal	8 923	7 588
Justerad bruttoskuld	**-212 619**	**-236 327**
Redovisad kassa, bank och liknande tillgångar samt kortfristiga placeringar	43 873	56 940
Ej tillgänglig likviditet	-4 663	-25 641
Justerad kassa, bank och liknande tillgångar samt kortfristiga placeringar	**39 210**	**31 299**
Justerad nettoskuld	**-173 409**	**-205 028**

Eget kapital

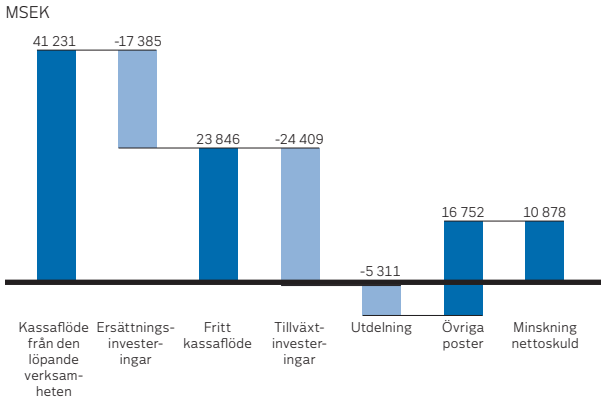
Koncernens egna kapital minskade med 8 783 MSEK till 133 621 MSEK. Förändringen i eget kapital kan i huvudsak förklaras av valutakurseffekter.

Kassaflöde i sammandrag[1]

Belopp i MSEK där ej annat anges	2010	2009	Förändring, %
Internt tillförda medel (FFO)	40 108	36 700	9,3
Kassaflöde från förändringar av rörelsetillgångar och rörelseskulder	1 123	9 546	-88,2
Kassaflöde från den löpande verksamheten	41 231	46 246	-10,8
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-34 783	-83 040	-58,1
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-5 147	27 822	–
Årets kassaflöde	1 301	-8 972	–
Fritt kassaflöde[2]	23 846	27 566	-13,5

1) Se fullständig kassaflödesanalys på sidan 87.
2) Fritt kassaflöde = Kassaflöde från den löpande verksamheten minus ersättningsinvesteringar.

Faktorer som påverkat förändringen i kassaflödet

Internt tillförda medel (FFO)

Internt tillförda medel (FFO) ökade under året med 3,4 miljarder SEK till följd av högre resultat före skatt på 3,7 miljarder SEK samt ett förbättrat underliggande resultat från N.V. Nuon Energy (det vill säga N.V. Nuons Energys resultat exklusive nedskrivningar av goodwill, avskrivningar på övervärden och övriga förvärvsjusteringar). Högre betald skatt på cirka 4,2 miljarder SEK påverkade FFO negativt. Den högre betalda skatten förklaras av ovanligt låg skattebelastning 2009.

Förändringar av rörelsetillgångar och rörelseskulder

Förändringar i rörelsekapitalet påverkade kassaflödet positivt under året med 1,1 miljarder SEK. Per den 1 januari 2010 gjordes en omklassificering av ”Kortfristiga placeringar” till ”Förskott till leverantörer” för margin calls. Dessa inkluderas numera i förändringen av rörelsekapitalet.

Kassaflöde från den löpande verksamheten

Kassaflödet från den löpande verksamheten uppgick till 41 231 MSEK, vilket var 5 015 MSEK lägre jämfört med föregående år.

Kassaflöde från investeringsverksamheten

Kassaflödet från investeringsverksamheten uppgick till -34 783 MSEK (-83 040). Totala investeringar under 2010 uppgick till 41 794 MSEK och fördelade sig enligt följande: Business Group Pan Europe 13 miljarder SEK, Business Group Nordic 4,9 miljarder SEK, Business Group Central Europe 13,5 miljarder SEK, Business Group Benelux 9,5 miljarder SEK, samt övriga poster på cirka 1 miljard SEK. I posten aktier 2009 ingår i huvudsak förvärvet av 49% i N.V. Nuon Energy med cirka 52 miljarder SEK samt förvärven av polska statens minoritetsandelar i dotterföretagen GZE S.A. och Vattenfall Heat Poland S.A. med 3,3 miljarder SEK. Försäljningarna under året uppgick till 7 197 MSEK. 5 200 MSEK är hänförbart till försäljningar av aktieinnehav varav merparten förklaras av försäljningen av 50Hertz Transmission GmbH.

Investeringar

Belopp i MSEK	2010	2009
Ersättningsinvesteringar	17 385	18 680
Tillväxtinvesteringar	24 409	84 309
– varav aktier	1 085	56 562
Summa investeringar	**41 794**	**102 989**

Försäljningar

Belopp i MSEK	2010	2009
Försäljningar	7 197	5 542
– varav aktier	5 200	3 832

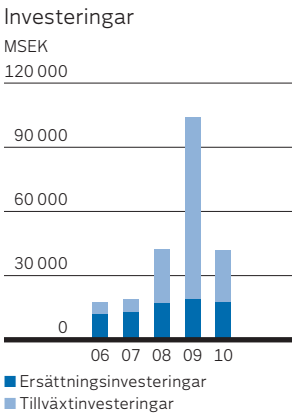
Kassaflöde från finansieringsverksamheten

Kassaflödet från finansieringsverksamheten uppgick till -5 147 MSEK (27 822). Upptagna lån under året uppgick till 13 325 MSEK. Återbetalning av lån har skett med 12 389 MSEK.

För mer information om Vattenfalls låneverksamhet se Risker och riskhantering, sid 77–83.

Specifikation av Vattenfalls investeringar

MSEK	Business Group Pan Europe 2010	Business Group Pan Europe 2009	Business Group Nordic 2010	Business Group Nordic 2009	Business Group Central Europe 2010	Business Group Central Europe 2009	Business Group Benelux 2010	Business Group Benelux 2009	Övrigt 2010	Övrigt 2009	Elimineringar 2010	Summa 2010	Summa 2009
Elproduktion													
Vattenkraft	–	–	899	1 346	52	113	–	–	–	–	-138	**813**	**1 459**
Kärnkraft	4 688	4 090	–	–	–	–	–	–	–	–	–	**4 688**	**4 090**
Fossilkraft	–	–	–	4	5 323	7 327	7 148	3 000	–	–	–	**12 471**	**10 331**
Vindkraft	7 303	7 731	–	–	–	–	–	–	–	–	–	**7 303**	**7 731**
Biobränsle, avfall	–	–	–	–	152	151	51	–	–	–	–	**203**	**151**
Övrigt	309	444	–	–	1 606	2 884	–	–	–	–	–	**1 915**	**3 328**
Summa Elproduktion	**12 300**	**12 265**	**899**	**1 350**	**7 133**	**10 475**	**7 199**	**3 000**	**–**	**–**	**-138**	**27 393**	**27 090**
Värme													
Fossilkraft	5	–	291	470	1 300	1 549	104	383	–	–	–	**1 700**	**2 402**
Biobränsle, avfall	–	–	472	1 220	66	29	–	–	–	–	–	**538**	**1 249**
Övrigt	–	–	219	206	534	619	42	–	–	2	–	**794**	**827**
Summa Värme	**5**	**–**	**982**	**1 896**	**1 900**	**2 197**	**146**	**383**	**–**	**2**	**–**	**3 032**	**4 478**
Elnät													
Elnät	–	–	2 876	3 116	2 388	3 790	–	–	140	–	–	**5 405**	**6 906**
Övrigt	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	**–**	**–**
Summa Elnät	**–**	**–**	**2 876**	**3 116**	**2 388**	**3 790**	**–**	**–**	**140**	**–**	**–**	**5 405**	**6 906**
Förvärv av aktier	392	346	9	–	30	48	180	–	479	56 169	-5	**1 085**	**56 562**
Övrigt exkl, aktier	285	348	168	206	2 059	4 205	2 015	2 787	543	407	-192	**4 879**	**7 954**
Summa	**12 982**	**12 959**	**4 935**	**6 568**	**13 511**	**20 714**	**9 540**	**6 170**	**1 162**	**56 578**	**-335**	**41 794**	**102 989**

Business Group Pan Europe

Nyckelfakta

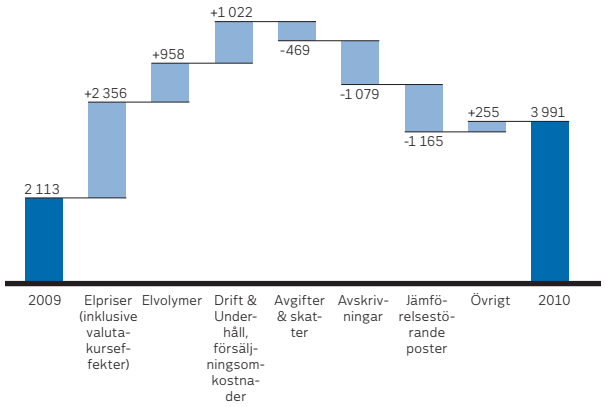
Belopp i MSEK där ej annat anges	2010	2009	Förändring, %
Nettoomsättning	24 481	21 113	16,0
Extern nettoomsättning[1]	8 620	8 239	4,6
Rörelseresultat	3 991	2 113	88,9
Rörelseresultat exkl jämförelsestörande poster	5 012	1 968	154,7
Elproduktion, TWh	45,8	43,2	6,0
– varav kärnkraft	43,6	41,5	5,1
– varav vindkraft	2,2	1,7	29,4
Antal anställda, personår	5 817	5 667	2,6

1) Exklusive koncerninterna transaktioner.

Business Group Pan Europe innefattar de tre koncernövergripande affärsenheterna Wind, Nuclear och Engineering. Business Group Pan Europe ansvarar även för Vattenfalls europeiska affärsutveckling med fokus på effektiv energianvändning och biobränslen. Chef för Business Group Pan Europe: Anders Dahl.

Faktorer som påverkat förändringen i rörelseresultatet (EBIT)

MSEK

Rörelseresultat

Rörelseresultatet förbättrades med 1 878 MSEK till 3 991 MSEK (2 113). Exklusive jämförelsestörande poster ökade rörelseresultatet med 3 044 MSEK till 5 012 MSEK (1 968).

Jämförelsestörande poster:

Belopp i MSEK	2010	2009
Rörelseresultat exkl jämförelsestörande poster	5 012	1 968
Realisationsvinster	5	1
Realisationsförluster	-183	–
Nedskrivningar	-843	-1 122
Andra jämförelsestörande poster	–	1 266
Rörelseresultat	**3 991**	**2 113**

Affärsenheten Nuclear förbättrade sitt rörelseresultat, vilket främst förklaras av genomsnittligt högre erhållna priser samt högre produktionsvolymer på grund av högre tillgänglighet i de svenska kärnkraftverken under det fjärde kvartalet. Drift- och underhållskostnaderna var lägre framför allt i den tyska verksamheten, till följd av lägre avsättningar samt återförda avsättningar för kärnavfallskostnader. Intäktsbortfallet[1] på grund av driftstoppen i de tyska kärnkraftverken Krümmel och Brunsbüttel beräknas under 2010 till cirka 445 MEUR (cirka 4,3 miljarder SEK), (2009: cirka 4,1 miljarder SEK). Motsvarande intäktsbortfall från oplanerade driftstopp i de svenska kärnkraftverken beräknas till cirka 3,9 miljarder SEK (2009: 2,3 miljarder SEK). Rörelseresultatet 2009 för affärsenheten Wind påverkades av en intäktsförd negativ goodwill på 1 266 MSEK avseende den brittiska vindkraftsparken Thanet.

Elproduktion 2010

Elproduktionen ökade med 6,0% till 45,8 TWh (43,2). Ökningen beror främst på högre kärnkraftproduktion till följd av högre tillgänglighet i de svenska kärnkraftverken. Det tyska kärnkraftverket Brunsbüttel står fortfarande stilla, vilket det gjorde även 2009. Driftstoppet i det till hälften ägda tyska kärnkraftverket Krümmel påverkade inte de konsoliderade produktionsvolymerna eftersom anläggningen inte konsolideras i Vattenfalls bokslut. Vindkraftproduktionen ökade med 29,4% till 2,2 TWh. Den brittiska havsbaserade vindkraftsparken Thanet, 300 MW, och den svenska landbaserade vindkraftsparken Stor-Rotliden, 78 MW, togs i drift under andra halvåret 2010.

1) Beräkningen av intäktsbortfallet är teoretisk och baserad på genomsnittlig spotprisnivå och planerad produktion under perioden.

Investeringar

Vattenfall strävar efter att förändra sin produktionsportfölj till energiproduktion med låga koldioxidutsläpp samt inom gas. Business Group Pan Europe, med ansvar för både kärnkraft och vindkraft har en viktig roll i detta arbete. Nedan beskrivs några av de större investeringsprojekt som pågår eller planeras:

- Ett långsiktigt investeringsprogram på totalt 50 miljarder SEK pågår för de svenska kärnkraftverken Forsmark och Ringhals. Investeringsprogrammet som sträcker sig mellan 2003–2030 bedrivs i samarbete med övriga ägare och omfattar åtgärder för höjd säkerhetsnivå, förlängd livslängd och höjd effektnivå. I Vattenfalls investeringsprogram för 2011–2015 ingår 3–5 miljarder SEK per år.
- Havsbaserade vindkraftsparken Östra Herrestad utanför Simrishamn, Sverige. Östra Herrestad beräknas tas i drift under våren 2011 och de nio turbinerna på 2 MW vardera förväntas kunna producera el till cirka 11 000 hushåll.
- Vattenfall har fått bygglov för den landsbaserade vindkraftsparken Ray Wind Farm i Northumberland, Storbritannien. Vindkraftsparken kommer att bestå av 16 turbiner med en potentiell kapacitet på upp till 56 MW.
- Vattenfall har erhållit erforderliga myndighetstillstånd för att bygga det landbaserade vindkraftsparken, Clashindarr nära Huntly i Aberdeenshire i Storbritannien. Projektet omfattar 18 vindturbiner med en total kapacitet 41,4 MW.
- Vattenfall har beslutat att tillsammans med Stadtwerke München (SWM) bygga DanTysk, en havsbaserad vindkraftspark i Nordsjön. Vindkraftsparken kommer att bestå av 80 vindturbiner med en total installerad effekt på 288 MW. Vattenfall äger 51% och SWM 49%.

Viktiga händelser Business Group Pan Europe

- Vattenfall och Swedfund, ett finansiellt institut helägt av svenska staten, förvärvade tillsammans i juni 30% av aktierna i Buchanan Renewables Fuel i Liberia. Företaget producerar biobränsle från uttjänta gummiträd från gummiplantager. Målet är att säkerställa en långsiktig tillgång på biobränsle.
- Affärsenheten Wind har under året haft en intensiv verksamhet. Bland annat invigdes; ”alpha ventus”, Tysklands första havsbaserade vindkraftspark i Nordsjön, Edinbane Vattenfalls första landsbaserade vindkraftspark, i Storbritannien, Thanet, världens största havsbaserade vindkraftspark i Storbritannien samt Draeby Fed vindkraftspark i Danmark. Dessutom togs Sveriges största landbaserade vindkraftspark, Stor-Rotliden, i Åsele, i drift. Samtidigt pågår byggandet av Östra Herrestad utanför Simrishamn, Sverige, havsbaserade vindkraftsparken Ormonde, i Irländska sjön samt DanTysk vindkraftspark i Nordsjön. Ytterligare vindkraftprojekt planeras eller har påbörjats.
- Den tyska regeringen träffade i september en överenskommelse med de tyska kärnkraftoperatörerna att förlänga livstiden för befintliga kärnkraftverk med i genomsnitt 12 år. För Vattenfalls del innebär detta att livstiden för kärnkraftverken Krümmel och Brokdorf förlängs med 14 år och för Brunsbüttel med 8 år. Samtidigt tillkännagavs införandet av en ny kärnbränsleskatt och en skyldighet för kärnkraftoperatörerna att inbetala medel till en investeringsfond för förnybara energiprojekt. Kärnbränsleskatten beräknas totalt inbringa 2,3 miljarder EUR per år och kan för Vattenfall uppskattas till cirka 165 MEUR per år till och med år 2016. De nya reglerna godkändes av det tyska parlamentet den 28 oktober och trädde i kraft den 1 januari 2011. Vattenfalls andel av den totala installerade kärnkraftkapaciteten i Tyskland uppgår till 7,2%.
- Mot bakgrund av förändringarna i Tysklands kärnkraftslagar utökade Vattenfall och E.ON sitt samarbete vid de tyska kärnkraftverken Krümmel och Brunsbüttel. Parterna ska tillsammans göra en grundlig översyn av alla tillgängliga alternativ för att snabbt kunna återta kärnkraftverken i produktion och ytterligare optimera driften av anläggningarna. Översynen syftar även till att avgöra huruvida E.ON ska överta det operativa ansvaret för driften av anläggningarna.
- I september lanserades projektet ”One Tonne Life” på initiativ av de tre bolagen A-hus, Vattenfall och Volvo Cars. Projektet ska demonstrera hur ett hushåll kan minska sina koldioxidutsläpp till endast ett ton koldioxid per person och år (jämfört med ett genomsnitt på 6 till 8 ton per person och år i Sverige) utan att behöva förändra sin livsstil.
- Vattenfall fortsätter sin satsning inom e-mobility. Förutom tidigare påbörjade samarbetsprojekt med BMW Group och Volvo Personvagnar har Vattenfall och Stockholm Stad startat ett samarbete i en nationell upphandling av elbilar och laddhybrider för en tidig etablering på den svenska marknaden. Upphandlingsinitiativet ska göra det enklare och snabbare att anskaffa elbilar och laddhybrider till bättre villkor.

Den brittiska havsbaserade vindkraftsparken Thanet.

Business Group Nordic

Nyckelfakta

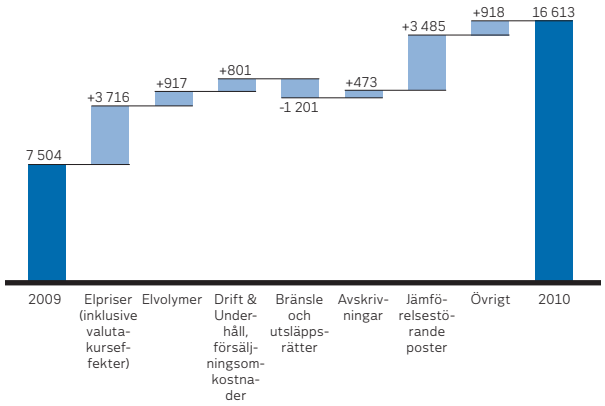
Belopp i MSEK där ej annat anges	2010	2009	Förändring, %
Nettoomsättning	45 058	42 393	6,3
Extern nettoomsättning[1]	53 621	45 064	19,0
Rörelseresultat	16 613	7 504	121,4
Rörelseresultat exkl jämförelsestörande poster	16 741	11 117	50,6
Elproduktion, TWh	40,6	38,8	4,6
– varav vattenkraft	32,2	31,2	3,2
– varav fossilkraft	7,6	7,3	4,1
– varav biobränsle, avfall	0,8	0,3	166,7
Värmeförsäljning, TWh	13,3	11,1	19,8
Transiterad volym exklusive produktionstransitering	79,9	74,5	7,2
Antal anställda, personår	5 250	5 544	-5,3

1) Exklusive koncerninterna transaktioner

Business Group Nordic bedriver verksamhet i Sverige, Finland och Danmark. Följande affärsenheter ingår i segmentet: Hydro (vattenkraft), Distribution, Sales, Heat och Services. Chef för Business Group Nordic: Torbjörn Wahlborg.

Faktorer som påverkat förändringen i rörelseresultatet (EBIT)

MSEK

Rörelseresultat

Rörelseresultatet förbättrades med 9 109 MSEK till 16 613 MSEK (7 504). Exklusive jämförelsestörande poster ökade rörelseresultatet med 5 624 MSEK till 16 741 MSEK (11 117).

Jämförelsestörande poster:

Belopp i MSEK	2010	2009
Rörelseresultat exkl jämförelsestörande poster	16 741	11 117
Realisationsvinster	81	688
Realisationsförluster	-2	-13
Nedskrivningar	-207	-4 094
Andra jämförelsestörande poster	–	-194
Rörelseresultat	**16 613**	**7 504**

Rörelseresultatförbättringen hänför sig i huvudsakligen till affärsenheten Hydro och förklaras av genomsnittligt högre erhållna priser, högre produktionsvolymer och lägre kostnader. Även affärsenheten Distribution uppvisade ett bättre resultat till följd av högre volymer, högre tariffer och lägre kostnader. Affärsenheten Heat uppvisade en förbättring till följd av högre volymer samt lägre avskrivningar på grund av den nedskrivning av danska värmetillgångar som gjordes fjärde kvartalet 2009.

Elproduktion och värmeförsäljning 2010

Elproduktionen ökade med 4,6% till 40,6 TWh (38,8) varav vattenkraft ökade med 3,2% och fossilkraft, främst från värmeanläggningarna i Danmark, ökade med 4,1%. Biobränslebaserad kraft ökade till 0,8 TWh (0,3). Värmeförsäljningen ökade med 19,8% till 13,3 TWh (11,1), varav 7,0 TWh (5,2) hänför sig till Danmark. Överförd volym inom distributionsverksamheten ökade med 7,2%, vilket främst beror på ökad efterfrågan på el från svensk industri.

Investeringar

Följande större investeringsprojekt pågår eller planeras inom Business Group Nordic:

- Ett omfattande investeringsprogram inom vattenkraftproduktionen pågår. Under en tioårsperiod investerar Vattenfall i modernisering och uppgradering av 30 befintliga vattenkraftverk med en förväntad effektökning på 400 GWh till 2014. Under perioden 2011–2014 investerar Vattenfall ungefär 4 miljarder SEK.
- Samtidigt genomförs också ett omfattande dammsäkerhetsprogram. Därutöver pågår ett arbete för att hitta effektiva lösningar för att öka dammsäkerheten och på att hitta lösningar för att minska miljöpåverkan utan att minska produktionskapaciteten.
- I september 2010 startades bygget av Abelvattnets vattenkraftverk i Storumans kommun i Sverige. Det är Vattenfalls första nybyggda vattenkraftverk på mer än 15 år. De nästan 100 MSEK som investeras i projektet kommer att resultera i ett mindre kraftverk med en installerad effekt på 5 MW.
- Två nya 75 MW-aggregat ska installeras och ersätta ett äldre 150 MW-aggregat i vattenkraftverket Akkats för att öka flexibiliteten i anläggningen.

Viktiga händelser Business Group Nordic

- Affärsenheten Distribution kommunicerade målet att bli bäst bland eldistributionsbolagen, både vad gäller kundnöjdhet och kvalitet. Några exempel på kundlöften är ersättning efter sex timmars elavbrott mot tidigare tolv timmar, eller avdrag på fakturan vid försening av nyanslutning.
- Två nya biobränsleeldade kraftvärmeverk invigdes i Danmark under det andra kvartalet 2010. I Köpenhamn invigdes block 1 i Amagerverket. I Odense invigdes block 8 i Fynsverket. Över 300 000 stora halmbalar per år ersätter 100 000 ton kol som bränsle.
- I Uppsala invigdes en ny turbin vid en avfallsförbränningsanläggning. Den nya elproduktionen uppgår till cirka 85 GWh. Bränslet till anläggningen består till största delen av biobränsle.
- Vattenfall och ABB startade tillsammans med Kungliga Tekniska Högskolan (KTH) och Uppsala universitet ett samarbete för att driva den svenska delen av InnoEnergy, som är världens största innovationsfabrik för att skapa nya produkter inom energiområdet. I Sverige är det främst två forskningsområden som kommer att prioriteras – intelligenta elnät och ellagring. Ett första steg är en gemensam satsning på ett större demonstrationsprojekt kring intelligenta elnät på Gotland.
- Affärsenheten Värme Norden tecknade avtal med Uppsala kommun i Sverige om ett långsiktigt och nära samarbete inom energiproduktion och energianvändning. Det ska leda till en mer hållbar resursanvändning i kommunen. Avtalet innebär att Vattenfall kommer att ha täta och regelbundna kontakter med kommunen för bland annat genomgång och diskussion om energilösningar vid utbyggnad och nyproduktion av bostäder och andra fastigheter i Uppsala.
- Vattenfall tecknade ett antal avtal om elleveranser med svenska industriföretag. Bland annat förlängdes avtalet med Holmen till att omfatta 0,9 TWh årligen under sex år. Med Borealis tecknades ett nytt ettårigt avtal för elleveranser i Finland och Sverige. Borealis och Vattenfall har ett sedan tidigare långvarigt samarbete som förutom el även innefattar elnät, värme och service.

Fynsverket i Danmark.

Business Group Central Europe

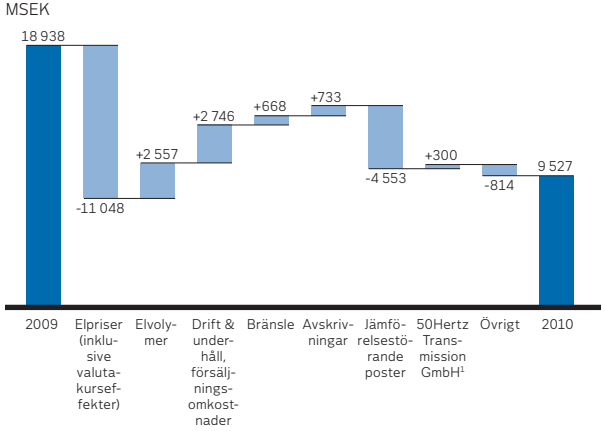
Nyckelfakta

Belopp i MSEK där ej annat anges	2010	2009	Förändring, %
Nettoomsättning	132 994	163 476	-18,6
Extern nettoomsättning[1]	94 310	116 466	-19,0
Rörelseresultat	9 527	18 938	-49,7
Rörelseresultat exkl jämförelsestörande poster	13 515	18 373	-26,4
Elproduktion, TWh	72,6	68,9	5,4
– varav fossilkraft	68,8	65,2	5,5
– varav vattenkraft	3,1	2,5	24,0
– varav biobränsle, avfall	0,7	1,1	-36,4
Värmeförsäljning, TWh	29,5	26,3	12,2
Transiterad volym exklusive produktionstransitering	41,1	40,7	1,0
Antal anställda, personår	20 410	21 713	-6,0

1) Exklusive koncerninterna transaktioner

Business Group Central Europe bedriver verksamhet i Tyskland och Polen. Rörelsesegmentet består av följande affärsenheter: Mining & Generation, Distribution, Sales och Heat. Chef för Business Group Central Europe: Tuomo Hatakka.

Faktorer som påverkat förändringen i rörelseresultatet (EBIT)

1) Exklusive jämförelsestörande poster.

Rörelseresultat

Rörelseresultatet minskade med 9 411 MSEK till 9 527 MSEK (18 938). Exklusive jämförelsestörande poster minskade rörelseresultatet med 4 858 MSEK till 13 515 MSEK (18 373).

Jämförelsestörande poster:

Belopp i MSEK	2010	2009
Rörelseresultat exkl jämförelsestörande poster	13 515	18 373
Realisationsvinster	108	208
Realisationsförluster	-210	-848
Nedskrivningar	-5 130	-123
Återförda nedskrivningar	1 244	1 328
Rörelseresultat	**9 527**	**18 938**

Rörelseresultatförsämringen förklaras bland annat av nedskrivningen på 5 085 MSEK av tillgångarna i Vattenfalls tyska transmissionsbolag 50Hertz Transmission GmbH, som avyttrades den 19 maj 2010. Affärsenheten Mining & Generation försämrade sitt rörelseresultat, vilket främst förklaras med genomsnittligt lägre erhållna priser. Trots högre bruttomarginal uppvisade Affärsenheten Heat en försämring av rörelseresultatet på grund av en avsättning för omstruktureringskostnader. Valutakurseffekter på grund av den starkare svenska kronan hade netto en negativ påverkan på förändringen av rörelseresultatet med cirka -960 MSEK.

Elproduktion och värmeförsäljning 2010

Elproduktionen ökade med 5,4% till 72,6 TWh (68,9) vilket främst beror på högre elproduktion i samproduktion med värme samt driftstart av en anläggning för el/värme med biobränsle i tyska Rüdersdorf. Värmeförsäljningen ökade med 12,2% till 29,5 TWh (26,3) till följd av kallare väder jämfört med 2009. Överförd volym inom distributionsverksamheten ökade med 1,0%.

Investeringar

Följande större investeringsprojekt pågår eller planeras inom Business Group Central Europe:

- Stenkolseldade kraftvärmeanläggningen Moorburg i Hamburg, Tyskland. Den totala installerade effekten blir 1 640 MW. Anläggningen beräknas tas i drift 2012/2013.
- Brunkolskraftverket Boxberg i tyska Sachsen byggs ut med ett nytt block på 675 MW. Anläggningen beräknas tas i drift 2012.
- Demonstrationsanläggning för CCS i Jänschwalde, Tyskland. En ny panna med oxyfuelteknik planeras. Dessutom planeras att förse en av de två befintliga pannorna med post-combustion-teknik. Demonstrationsanläggningen beräknas tas i drift tidigast 2015.
- I nära samarbete med jordbruksföretaget Bauern AG, Neißetal, Tyskland, påbörjade Vattenfall bygget av en 700 kW biogasanläggning i Brandenburg. Bauern AG kommer att vara delägare tillsammans med Vattenfall och också ansvara för att förse anläggningen med biobränsle i form av rester från jordbruket.

Viktiga händelser Business Group Central Europe

- Vattenfall sålde sitt dotterföretag 50Hertz Transmission GmbH, som äger och driver Vattenfalls högspänningsnät i Tyskland, till den belgiska stamnätsoperatören Elia och till australiensiska Industry Funds Management (IFM). Försäljningen slutfördes den 19 maj 2010. Försäljningslikviden för aktierna uppgick till 465 MEUR. Därutöver löste köparna in aktieägarlån från Vattenfall på 320 MEUR.
- Vattenfall Europe Innovation GmbH bildades för att vara aktiv inom e-mobility, vätgasdrivna fordon och intelligenta system. I Berlin tillhandahåller Vattenfall laddningsstationer för Mercedes-Benz nya Vito E-cell helelektriska van, som förses med certifierad grön el och intelligent laddningsteknik, vilket minskar både CO_2-utsläpp och kostnader. Därutöver kommer Vattenfall att använda tio stycken testbilar under de fyra närmaste åren. I Hamburg, Tyskland, har Vattenfall ambitionen att utöka sitt engagemang i samarbetsprojektet ”Electromobility – Hamburg drives with green power”. Vattenfall avser installera hälften av de totalt 50 laddningsstationer som planeras på olika offentliga platser i Hamburg.
- Vattenfall Europe New Energy Services GmbH bildades i april 2010. Den nya enheten ska i huvudsak marknadsföra eltjänster i Hamburgs fjärrvärmesektor. Förutom fjärrvärme erbjuds lösningar som lokala kraftvärmeanläggningar, värmepumpar och solenergi.
- Vattenfall har sedan juli arbetat med att förse ett bostadsområde i distriktet Reinickendorf i Berlin med över 10 000 ”intelligenta elmätare” som ett led i lanseringen av Tysklands största pilotprojekt inom området ”smart metering”. För första gången i Tyskland kan kunderna nu se sin elförbrukning i realtid på tv-skärmar, iPhone och iPod touch eller på en online portal. ”Smart metering” är ett av flera projekt som Vattenfall bedriver i syfte att sänka sina CO_2-utsläpp.
- Vattenfall och den tyska staten beslutade att avsluta det internationella skiljedomsförfarandet rörande byggnationen av kraftvärmeverket Moorburg i Hamburg, Tyskland. Vattenfall fortsätter byggprojektet med tillämpning av nya tekniska lösningar för en avancerad typ av kyltorn.

Rörsvetsarbete vid kraftvärmeverket Moorburg i Hamburg, Tyskland.

Business Group Benelux

Nyckelfakta

Belopp i MSEK där ej annat anges	2010	Q3–Q4 2009
Nettoomsättning	49 184	24 290
Extern nettoomsättning[1]	41 961	20 446
Rörelseresultat	-5 185	-644
Rörelseresultat exkl. jämförelsestörande poster	-229	-205
Elproduktion, TWh	13,4	8,0
– varav fossilkraft	13,3	7,9
– varav vattenkraft	0,1	0,2
Värmeförsäljning, TWh	1,7	0,6
Gasförsäljning, TWh	63,1	19,7
Antal anställda, personår	5 556	6 009

1) Exklusive koncerninterna transaktioner.

Business Group Benelux skapades den 1 juli 2009 i samband med att Vattenfalls förvärv av N.V. Nuon Energy (Nuon). Det innebär att Business Group Benelux endast ingick med sex månader för 2009.

Business Group Benelux bedriver verksamhet i Nederländerna och Belgien och består av affärsenheterna Exploration & Production (främst gasutvinning), Power, Heat och Services samt Sales. Nuons vindverksamhet och energihandelsverksamhet ingår numera i Business Group Pan Europe respektive i segmentet Supply & Trading. Chef för Business Group Benelux: Huib Morelisse.

Business Group Benelux redovisar i sitt lokala bokslut ett positivt rörelseresultat för 2010 på 197 MEUR (1 885 MSEK). I Vattenfalls konsoliderade bokslut redovisar Business Group Benelux däremot ett negativt rörelseresultat på -5 185 MSEK (-542 MEUR). Skillnaden utgörs av nedskrivning av goodwill på 4 306 MSEK, avskrivning på övervärden och andra förvärvsjusteringar på 2 650 MSEK samt övrigt 115 MSEK.

Rörelseresultat

Rörelseresultatet uppgick till -5 185 MSEK. Exklusive jämförelsestörande poster uppgick rörelseresultatet till -229 MSEK. De jämförelsestörande posterna förklaras i huvudsak av en nedskrivning av goodwill på 4,3 miljarder SEK. Nedskrivningen föranleds av de försämrade marknadsförhållandena till följd av den globala finansiella och ekonomiska krisen och som lett till lägre marginaler, än vad som ursprungligen antagits, i Vattenfalls verksamhet i Benelux.

Jämförelsestörande poster[1]:

Belopp i MSEK	2010	Q3–Q4 2009
Rörelseresultat exkl jämförelsestörande poster	-229	-205
Realisationsvinster	–	36
Realisationsförluster	-43	–
Nedskrivningar	-4 971[1]	-220
Återförda nedskrivningar	58	–
Andra jämförelsestörande poster	–	-255
Rörelseresultat	**-5 185**	**-644**

1) Varav goodwill -4 306 MSEK

Avskrivningar på övervärden och andra förvärvsjusteringar uppgick till 2 650 MSEK (1 468). Valutakurseffekter på grund av den starkare svenska kronan hade netto en negativ påverkan på förändringen av rörelseresultatet med cirka 580 MSEK.

Elproduktion samt värme- och gasförsäljning 2010

Elproduktionen för 2010 uppgick till 13,4 TWh, värmeförsäljningen uppgick till 1,7 TWh och gasförsäljningen till slutkunder uppgick till 63,1 TWh.

Investeringar

Följande större investeringsprojekt pågår eller planeras inom Business Group Benelux:

- Det multibränslebaserade kraftverket Magnum i Nederländerna med en installerad effekt på 1 311 MW. Anläggningen beräknas tas i drift i slutet av 2013.
- Det gaseldade kraftverket, Hemweg 9 i Amsterdam som ska ersätta en äldre anläggning som tas ur drift. Den nya anläggningen på 435 MW planeras tas i drift i slutet av 2012.
- Det gaseldade kraftvärmeverk på 435 MW, Diemen 34. En värmeledning kommer att dras mellan Diemen och Almere för att utnyttja överskottsvärmen till uppvärmning av bostäder.
- Utbyggnad av gaslagringsanläggningen vid den tyska staden Epe. Den första etappen togs i bruk i början av december 2010. Detta innebar en kapacitetsökning med cirka 40 miljoner m^3 naturgas till 180 miljoner m^3. Utbyggnaden ger större flexibilitet att hantera de dagliga svängningarna i tillgång och efterfrågan på gasmarknaden. Hela utbyggnaden beräknas vara i drift i slutet av 2011 och förväntas öka lagringskapaciteten till 280 m^3.

Viktiga händelser Business Group Benelux

- Huib Morelisse tillträdde den 1 juli 2010 som chef för Business Group Benelux och VD i N.V. Nuon Energy.
- Europeiska kommissionen gav sitt godkännande till de nederländska myndigheterna att ge stöd till Nuon motsvarande 10 MEUR för byggandet av en pilotanläggning för pre-combustion-teknik för avskiljning av koldioxid. Anläggningen är under uppförande vid kraftverket Willem Alexander i Buggenum, Nederländerna.
- Den 21 juni 2010 togs anläggningen Sun Island i Almere, Nederländerna, i drift. På en yta om totalt 7 000 m^2 har Nuon byggt 520 solfångare. Syftet är att värma upp vatten med hjälp av solfångare och förse 2 700 hushåll med värme.
- I början av juli utökade Vattenfall sitt fleråriga avtal med Volvo Personvagnar genom Nuon. Avtalet, som gäller från och med 2010 täcker leveranser av el på totalt 100 GWh om året och inkluderar även fabriken i Gent, Belgien.
- I juli lanserades en ny produkt för kunder som har både gas- och elavtal, "CO_2-OK Energy". Alla CO_2-utsläpp i samband med kundernas gasanvändning kompenseras genom investeringar i utvecklingsprojekt inom förnybar energi. Elen produceras genom CO_2-neutrala energikällor såsom vind, sol och vatten.

Kraftverket Willem Alexander i Buggenum, Nederländerna.

- Intresset för så kallade tilläggstjänster fortsätter att växa i Nederländerna, exempelvis energirådgivning, isolering av hus, installation av tvåglasfönster, installation av effektiva värmesystem och solpaneler.

Supply & Trading

Nyckelfakta

Belopp i MSEK där ej annat anges	2010	2009	Förändring, %
Nettoomsättning	84 577	70 781	19,5
Extern nettoomsättning[1]	14 738	14 593	1,0
Rörelseresultat	5 094	1 571	224,3
Rörelseresultat exkl jämförelsestörande poster	5 100	1 585	221,8
Antal anställda, personår	424	363	16,8

1) Exklusive koncerninterna transaktioner

Rörelsesegmentet Supply & Trading har koncernövergripande ansvar för market access, prissäkring, bränsleanskaffning, dispatch (driftoptimering) för de tyska och nederländska kraftverken samt handel för egen räkning (proprietary trading) inom av styrelsen givna mandat. Chef för affärsenheten Supply & Trading: Stephen Asplin.

Rörelseresultat

En stor del av Supply & Tradings verksamhet skapar resultat för andra affärsenheter (hos andra rörelsesegment) inom Vattenfallkoncernen. Rörelseresultatet i Supply & Trading utgörs därför huvudsakligen av realiserade tradingaffärer. Rörelseresultatet omfattar inte orealiserade marknadsvärdeförändringar (förändring av verkligt värde) enligt IAS 39. Dessa redovisas i Other.

Rörelseresultatet förbättrades med 3 523 MSEK till 5 094 MSEK (1 571). Förbättringen härrör främst från el-, gas- och oljetrading i kombination med ökade gasvolymer till följd av kallt väder, vilket positivt påverkat gasaffären.

Viktiga händelser Supply & Trading

- Vattenfall Energy Trading har rankats som Topp 3 inom fyra områden i en undersökning gjord av branschmagasinet Energy Risk Magazine. Vattenfall Energy Trading blev rankat som det främsta elhandelsföretaget i Nederländerna och nummer två i Belgien. Inom både den nordiska och tyska elhandeln rankades Vattenfall Energy Trading som nummer tre. Undersökningen baseras på ranking av aktörer på marknaden med avseende bland annat på pris, likviditet och handelsmöjligheter.
- Vattenfall Energy Trading bildade Vattenfall Carbon Fund med syftet att samla kunskaper och erfarenheter inom koncernen inom området CDM/JI. Genom finansiering och delaktighet i CDM- och JI-projekt förser Vattenfall Carbon Fund koncernen med utsläppsrätter från dessa projekt.
- Vattenfall Energy Trading är från och med mitten av maj market maker på nederländska börsen APX-ENDEX TTF spot marknad.
- Vattenfall Energy Trading blev i augusti 2010 den första market makern på den polska elbörsen PPX.
- Vattenfall tecknade sitt första avtal om gasförvaltning med en kund. Städtische Werke AG Kassel köper portföljförvaltningstjänster av Vattenfall Europe Power Management (VEPM) vilket innebär att Vattenfall ska leverera en årlig gasvolym på 250 GWh.

Other

Nyckelfakta

Belopp i MSEK där ej annat anges	2010	2009	Förändring, %
Nettoomsättning	1 515	2 127	-28,8
Extern nettoomsättning[1]	322	599	46,2
Rörelseresultat	-187	-1 544	87,9
Rörelseresultat exkl jämförelsestörande poster	-187	-1 544	87,9

1) Exklusive koncerninterna transaktioner

Other inkluderar finansverksamhet och övriga koncernfunktioner. Rörelseresultatet inkluderar även orealiserade marknadsvärdeförändringar för energihandelskontrakt, som enligt IAS 39 ej kan säkringsredovisas.

Rörelseresultat

Vattenfall strävar efter att säkringsredovisa så stor andel som möjligt av energihandelskontrakten. De marknadsvärdeförändringar som bokas mot koncernens resultat avser handel för egen räkning (proprietary trading) samt prissäkringskontrakt som ej är effektiva som hedgar. Kontrakten för energihandel administreras av Supply & Trading men redovisas i Other fram till det att beloppen realiserats. När beloppen realiserats påverkas de segment för vilkas räkning kontrakten har gjorts.

Rörelseresultatet förbättrades med 1 357 MSEK till -187 MSEK (-1 544) och förklaras i huvudsak av orealiserade marknadsvärdeförändringar av derivatportföljen.

Icke-finansiella upplysningar

Nedan lämnas väsentliga icke-finansiella upplysningar som bedöms ha betydelse för Vattenfalls resultat, finansiella ställning och utveckling.

Vattenfalls nya strategiska inriktning bygger på ägaren, svenska statens förtydligande av Vattenfalls uppdrag (se sid 7). Som ett europeiskt energibolag är Vattenfalls åtagande att utveckla en miljömässigt hållbar energiproduktion anpassat till EU:s mål. På medellång sikt är det EU:s mål att minska utsläppen av klimatpåverkande gaser med 20% jämfört med 1990, öka andelen förnybar energi till 20%, och uppnå 20% effektivare energianvändning som sätter ramarna för Vattenfalls verksamhet fram till 2020. Vattenfall stöder dessa mål och policies på europeisk och nationell nivå.

Vattenfalls ägare vill att företaget ska vara bland de ledande företagen inom dessa områden. Genom att använda EU:s 20-20-20 mål som en referens kommer Vattenfall att utvärdera sin måluppfyllelse inom följande områden:

Specifika utsläpp från Vattenfalls portfölj:
Målet är att minska Vattenfalls specifika CO_2-utsläpp till 350 g/kWh till 2020.

Förnybar energiproduktion:
Målet är att år 2020 producera 8 TWh el från vind och biobränsle, jämfört med 3.9 TWh 2010.

Effektivare energianvändning:
Målet är att kontinuerligt förbättra verkningsgraden i Vattenfalls egna anläggningar och hjälpa kunderna förbättra sin energianvändning.

För mer information, se Vattenfalls Hållbarhetsredovisning, sidorna 8–9.

Miljöfrågornas påverkan på koncernen

Miljöfrågornas betydelse i samhället och energiföretagens egen miljöpåverkan har sådan betydelse att Vattenfalls resultat och finansiella ställning påverkas av hur bolaget väljer att agera. Inom området klimatförändring är Vattenfalls ambition att minska bolagets koldioxidexponering till totalt 65 miljoner ton år 2020, jämfört med 90 miljoner ton år 2009. Mer långsiktigt är Vattenfalls mål att halvera koldioxidutsläppen till år 2030 i förhållande till 1990 års nivåer och bolagets klimatvision är att hela verksamheten ska vara klimatneutral år 2050. I de verksamheter som Vattenfall äger idag har de specifika koldioxidutsläppen (i gram per kWh) minskat med 26% (från 566 till 417 gCO_2/KWh) sedan 1990 för den totala el- och värmeproduktionen.

Miljöfrågornas påverkar både direkt och indirekt. Vattenfall arbetar proaktivt med att tidigt fånga upp signaler om nya rön om miljöpåverkan för att på så sätt kunna skapa sig en egen bild av utmaningarna och tidigt kunna avläsa morgondagens kundkrav, lagar och miljöpolitiska ekonomiska styrmedel.

Nationella och europeiska mål för omställning av energiförsörjningen till en ökad andel förnybar energi påverkar Vattenfall. Detsamma gäller mål om sänkning av koldioxidutsläppen. I takt med att kraven på miljöhänsyn växer sig allt starkare och omgivningens förväntningar på företagens ansvarstagande ökar, så övergår dessa till att bli lagstadgade krav som måste uppfyllas. Löpande införs även miljöekonomiska styrmedel som har en direkt koppling till bolagets kassaflöde och resultat.

Vattenfall behöver omvärldens acceptans och förtroende i fråga om bolagets miljöpåverkan för att kunna driva och utveckla verksamheten. Ett viktigt verktyg för detta är så kallade intressentdialoger med bolagets intressenter inom aktuella miljöfrågor.

Påverkan från styrmedel och skatter
Miljöekonomiska styrmedel och tillståndshantering för tillståndspliktiga verksamheter är faktorer som har stor påverkan på Vattenfalls resultat och finansiella ställning. Det europeiska handelssystemet med utsläppsrätter för koldioxid, avgiftssystemet för utsläpp av kväveoxider i Sverige, Nederländernas handel med utsläppsrätter för kväveoxider samt några länders svavelskatter är exempel på ekonomiska styrmedel som påverkar koncernens verksamheter och resultat. Vattenfall anser att handelssystemet med utsläppsrätter för koldioxid är den miljöpolitiska fråga som har störst påverkan på bolagets ställning både på kort och på lång sikt. De flesta övriga miljöfrågor regleras genom förbud eller restriktioner. Många skärpta krav implementeras inom ramarna för tillståndsgivning enligt respektive nationell miljölagstiftning baserat på EU-direktiv. Utvecklingen av lagstiftning för transport och lagring av koldioxid är viktig för genomförandet av Vattenfalls CCS-strategier.

Verksamhetens påverkan på miljön
Vattenfalls miljöarbete är fokuserat på att använda resurser på ett effektivt och ansvarsfullt sätt med hänsyn till hållbarhetsaspekter. Vattenfall använder ett flertal olika energikällor och många olika tekniker. Vattenfalls verksamhet har en betydande miljöpåverkan när det gäller klimat, luftkvalitet, användning och skydd av mark och vatten, kärnkraftsäkerhet, avfallshantering samt biologisk mångfald. Den största enskilda miljöpåverkan från Vattenfalls verksamhet sker vid produktionen av el och värme i kraftverk. Den huvudsakliga miljöpåverkan från Vattenfalls kärnkraftverksamhet hänger ihop med hanteringen av radioaktivt avfall. För förbränningsanläggningarna kommer den största miljöpåverkan från utsläpp till luften av bland annat växthusgasen koldioxid, samt markanvändningen i dagbrott för brunkolsbrytning. Den huvudsakliga miljöpåverkan från vattenkraft, vindkraft och elnätsverksamhet är vatten- och markanvändning. Annan väsentlig miljöpåverkan är produktion av avfall, fasta restprodukter och användning av vatten för kylning av kraftverk, samt påverkan från gasutvinning i Nordsjön.

Förändringar i anläggningsbeståndet
Under 2010 har flera projekt för att öka användningen av biobränslen i Vattenfalls kraftverk gett resultat. I Danmark driftsattes officiellt den konverterade biobränsleeldade pannan i Amagerværket och den nya biobränsleeldade pannan i Fynsværket. Två ytterligare pannor i Amagerværket och Nordjyllandsværket kommer också att konverteras för användning med biobränsle. I Finland har en ny biobränsleeldad panna i Käenoja installerats. I Sverige har ett kraftvärmeverk i Jordbro för förbränning av biobränsle och träavfall tagits i drift.

I Polen har möjligheten att samförbränna biobränsle i Siekierki-anläggningen förbättrats genom nya installationer. Ett antal ytterligare investeringar för att förbättra miljöprestandan i Siekierki-anläggningen, framför allt avseende svavelutsläpp, har genomförts eller är planerade.

Vattenfalls vindkraftportfölj har vuxit genom flera olika projekt. Vindkraftsparkerna Stor-Rotliden i Sverige, Dræby i Danmark, ”alpha ventus” i Tyskland, samt Edinbane och Thanet i Storbritannien har officiellt tagits i drift. Thanet är idag världens största havsbaserade vindkraftspark.

Regeringarna i Sverige och Tyskland har gjort klart att kärnkraften är en del av ländernas energimix även i framti-

den och Vattenfall har lanserat ett stort långsiktigt investeringsprogram för att modernisera sina kärnkraftverk. Omfattande aktiviteter inom detta område utfördes under 2010.

Tillståndspliktig verksamhet

Vattenfall bedriver tillståndspliktig verksamhet enligt respektive lands lagstiftning i Sverige, Finland, Danmark, Tyskland, Polen, Nederländerna, Belgien och Storbritannien.

Moderbolaget bedriver tillståndspliktig verksamhet enligt den svenska miljöbalken. Denna verksamhet utgörs i huvudsak av både tillstånds- och anmälningspliktiga anläggningar för el- och värmeproduktion, samt vindkraftverk som är uppförda både enskilt och i grupp. Moderbolaget har också ett flertal storskaliga vattenkraftverk med tillhörande vattenreglering som är prövningspliktiga utanför miljöbalkens lagrum och även tillståndspliktiga fiskodlingar.

Vattenfalls vattenkraftproduktion utförs i 56 storskaliga och 48 småskaliga anläggningar i Sverige och Finland och i ytterligare tre småskaliga konventionella vattenkraftverk och åtta pumpkraftverk i Tyskland. Vattenfalls vattenkraftverksamhet är för närvarande i en utvecklingsfas och ungefär 6,8 miljarder SEK kommer att investeras i uppgraderingar och dammsäkerhetsförbättringar till år 2015. Renoveringar av turbiner, generatorer, transformatorer och kontrollanläggningar leder till förbättrad kapacitet och utökad användbar livslängd för anläggningarna. Åtgärder för att höja dammarnas säkerhet genomförs också inom ramen för investeringsprogrammen. Dessa åtgärder är ofta tillståndspliktiga och prövning krävs i miljödomstolen. En osäkerhet som i hög grad påverkar Vattenfalls vattenkraft i Sverige är pågående förberedelser för nationell implementering av EU:s vattendirektiv. I de svenska vattenmyndigheternas åtgärdsplaner som varit ute på remiss under hösten 2009 pekas på omfattande åtgärder som, förutom stora investeringskostnader, även medför risk för minskad tillgång till förnybar energi i form av storskalig vattenkraftproduktion.

Övriga tillståndspliktiga verksamheter enligt miljöbalken som utgör en väsentlig del av verksamheten bedrivs huvudsakligen i dotterföretag. Forsmarks Kraftgrupp AB och Ringhals AB producerar el i kärnkraftverk. Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) driver en anläggning för slutförvar av låg- och medelaktivt avfall i Forsmark och ett mellanlager för använt bränsle i Oskarshamn. I flera dotterföretag produceras el och värme, huvudsakligen i förbränningsanläggningar. Koncernen bedriver nätverksamhet för distribution av el enligt koncession i svenska dotterföretag.

Specifika händelser avseende miljötillståndspliktig verksamhet i Sverige 2010: I Sverige har värmeverket i Kalix fått tillstånd att använda returträ som bränsle och liknande ansökningar har gjorts för anläggningar i Motala, Vänersborg och Götene. En tillståndsprocess pågår för en ny biobränsleeldad panna i Fisksätra värmeverk och för ett förnyat tillstånd för ett underjordiskt oljelager i Uppsala. I fallet rörande kompensation för privat fiske i Luleälven dömdes Vattenfall att betala 19 MSEK. Vattenfall har överklagat domen. En ansökan om ett nytt utskov för Bergeforsens kraftverk har utfärdats till myndigheterna. All privat egendom i området för utloppskanalen har lösts in.

En stor del av tillståndsprocesserna inom resten av koncernen under 2010 har gällt aktiviteter för att öka användningen av biobränsle i Vattenfalls kraftverk. Till exempel konverteringen till användning av biobränsle i Amagerværket och Nordjyllandsværket i Danmark, ökad förbränning av biobränsle i Żerań-verket i Polen, flera biobränsle- och biogasprojekt i Berlin och Hamburg i Tyskland och samförbränning av biobränsle i anläggningar i Nederländerna.

Det fanns även ett antal tillståndsprocesser rörande vatten och avfall. I Danmark gick det inte att få ett nytt tillstånd för avloppsvatten för Nordjyllandsværket. Tillståndet för avloppsvatten för Amagerværket och tillståndet för utsläpp av kylvatten från Fynsværket har tagits under revidering. Nya tillstånd erhölls rörande vattenintag för Pruszków-anläggningen och askdeponeringen Zawady i Polen och ett nytt tillstånd för avloppsutsläpp till det kommunala avloppsnätet för Żerań-anläggningen i Polen. I Tyskland pågår vattentillståndsprocesser för samproduktionsanläggningen Reuter West och flera brytningsplatser och en tillståndsprocess pågår även för utökning av askdeponin vid dagbrottet i Jänschwalde.

Ett antal stora projekt har pågående tillståndsprocesser: Moorburg-kraftverket i Hamburg, projektet Berlin Energy Concept, CCS-demonstrationsprojektet i Jänschwalde i Tyskland inklusive lagring av koldioxid, Magnum-projektet i Nederländerna, investeringar i Siekierki-anläggningen i Polen och ytterligare studier av lagring av koldioxid i Nordjylland i Danmark.

Ett tillstånd erhölls för att flytta och bygga ut avloppsreningsverket vid Forsmarks kärnkraftverk. En ansökan om förstoring av avfallsdeponeringen Svalören vid Forsmarks kärnkraftverk har lämnats in till myndigheterna. En bedömningsrapport om möjligheterna att använda överskottsvärme från kylvattnet från Forsmarks kärnkraftverk för fjärrvärme inlämnades till myndigheterna. De slutliga villkoren rörande användning av hypoklorit i kylvattensystem, energieffektivitet och avfallsdeponering för radioaktivt driftavfall gavs för Ringhals kärnkraftverk. Förhandlingar om bullernivåerna på natten vid Ringhals kärnkraftverk har hållits.

Gränsvärdet för utsläpp av ammoniak till luft överskreds med 4% vid Ringhals under 2010. Händelsen har rapporterats till myndigheterna och åtgärder har vidtagits för att förebygga framtida överträdelser.

Tillståndsprocesser för ungefär 20 vindkraftprojekt och för utbyggnad av vågkraft i Skottland och på Irland pågår.

Forskning och utveckling (FoU) inom Vattenfall

Vattenfalls FoU-arbete spelar en viktig roll för koncernens strategiska ambition att öka el- och värmeproduktionen från koldioxidsnåla energikällor, minska koldioxidexponeringen och vara ett ledande företag inom miljömässigt hållbar utveckling. Bolagets FoU-aktiviteter innefattar energieffektiviseringar inom hela värdekedjan för energiförsörjning, från bränsleutvinning till slutanvändning av el, värme och gas. En viktig del av Vattenfalls FoU-arbete rör aktiviteter för att uppfylla tidigare ingångna åtaganden, till exempel slutförvar av använt kärnbränsle från Vattenfalls svenska kärnkraftverk.

Vattenfalls styrmodell innebär att varje affärsenhet ansvarar för det FoU-arbete som är direkt kopplat till enhetens egen verksamhet. Andra FoU-aktiviteter som saknar naturlig hemvist i en affärsenhet hanteras och utförs av koncernens FoU-enhet. Dessa aktiviteter bedöms vara mer långsiktiga och stödjer koncernens övergripande strategiska mål. FoU-aktiviteterna 2010 fokuserade på sex huvudområden: förnybara energikällor, avskiljning och lagring av koldioxid (CCS), drifteffektivisering, effektivare energianvändning, kärnkraft och ny energiomvandlingsteknik.

Räknat i proportion till koncernens försäljning uppgår kostnaderna för koncernens FoU-aktiviteter till ungefär 0,7% (0,6) under 2010, vilket är i nivå med Vattenfalls konkurrenter. Denna andel är rimlig med tanke på att Vattenfall snarare är ett teknikanvändande än ett produktutvecklande bolag.

Under 2010 satsade Vattenfall totalt 1 545 MSEK (1 322) på FoU. Av denna summa avser 371 MSEK (375) Vattenfalls andel i arbetet med att utveckla en säker och godkänd metod för slutförvaring av använt kärnbränsle, som bedrivs av dotterföretaget SKB.

Förnybara energikällor

En viktig åtgärd för att minska koldioxidutsläppen är att ersätta kol med biobränsle i värmeverk och kraftverk, eftersom detta är det snabbaste sättet att uppnå en betydande

minskning av koldioxiden. Att öka andelen biobränsle inom Vattenfall är det gemensamma målet för biobränsleprogrammen, som bedrivs i nära samarbete med Vattenfalls FoU och affärsutveckling. Koncernens FoU-program för biobränsle arbetar med teknikförbättringar i befintliga och nya konventionella kraftverk, med nya tekniska lösningar för användning av biobränsle som energikälla och med uppgradering av bränslen.

FoU-arbetet inom vindkraftområdet fokuserar på att stödja införandet av kommersiell storskalig vindkraft. Målet är att öka kompetensen i fråga om ägande, drift och underhåll av storskaliga vindkraftsparker. I FoU-arbetet ingår även att optimera vindkraftverkens geografiska placering och förbättra system och metoder för underhåll och drift, som en förberedelse för fortsatta investeringar i stora havsbaserade vindkraftsparker. Ett stort antal utvecklingsprojekt pågår där ny teknik för olika komponenter testas. Att öka värdet och minska riskerna med denna teknik är ett viktigt mål.

Vattenfall fortsatte FoU-arbetet inom havsenergi med oförminskade medel under 2010 jämfört med 2009. Tekniken är fortfarande i utvecklingsfasen och förväntas inte bli kommersiellt användbar förrän någon gång efter 2020. Vattenfall har valt att förlägga utvecklingen av kommersiell elproduktion av havsenergi till Skottland på grund av de gynnsamma förhållandena i området. En stor del av arbetet ägnas åt att ordna lämpliga platser för demonstrationsprojekt och skaffa tillstånd för kommersiella anläggningar. Arbete med den valda tekniken och strategisk miljöbedömning, tillsammans med ansträngningar för att hitta lämpliga platser, låg i fokus även under 2010.

Fortsatt ökade satsningar på CCS-teknik

Vattenfalls FoU-arbete inom CCS-teknik (avskiljning och lagring av koldioxid) fortsatte under 2010 som det största programområdet inom koncernen. Programmet, som sträcker sig över många år, går ut på att utveckla, skala upp och demonstrera kostnadseffektiv teknik för att avskilja och permanent lagra den koldioxid som produceras i våra koleldade kraftverk. Projektet har direkt betydelse för Vattenfalls arbete för att minska koldioxidexponeringen. Avsikten är att ha ett fullt utvecklat kommersiellt koncept för CCS till 2020.

Under 2010 fortsatte driften av CCS-pilotanläggningen i Schwarze Pumpe i Tyskland. Testerna har varit framgångsrika och gett förväntade resultat. Oxyfuelteknikens funktion och processer har fullständigt verifierats. Programmet kommer att slutföras 2013, varefter kompletterande drift för att stödja demonstrationsanläggningen i Jänschwalde kommer att ta vid. Under 2010 togs den lilla CCS-pilotanläggningen med ”pre-combustion”-teknik i den nederländska kolförgasningsanläggningen i Buggenum i drift. Vattenfall har även gått in som partner i en CCS-pilotanläggning med ”post-combustion”-teknik i Skottland under 2010. Detta arbete kommer att fortsätta under 2011.

Planerna på att injicera och lagra den avskiljda koldioxiden från Schwarze Pumpe i det uttjänta gasfältet i Altmark i Tyskland tillsammans med Gaz de France har blivit ytterligare försenade, bland annat i avvaktan på att Tyskland ratificerar EU:s direktiv och implementerar dessa i en nationell lagstiftning som reglerar CCS.

I januari 2010 undertecknade Vattenfall ett kontrakt med Europeiska kommissionen på 180 MEUR som delfinansiering av en CCS-demonstrationsanläggning i Jänschwalde. Avsikten är att bygga en ny oxyfuelpanna på 250 MW och även bygga om en av de tolv befintliga pannorna med en mindre CCS-enhet med ”post-combustion”-teknik och därigenom kunna demonstrera CCS-tekniken i full skala. Parallellt med förprojekteringen för denna anläggning pågår även förberedande undersökningar av två platser öster om Berlin i Tyskland för geologisk, permanent lagring av den avskiljda koldioxiden. Koldioxiden kommer att transporteras dit via rörledningar. Investeringen beräknas till över 1,5 miljarder EUR och anläggningen planeras att kunna tas i drift 2015.

CCS-verksamheten vid Nordjyllandsværket i Danmark har fortsatt under 2010 med geologiska undersökningar och andra studier i liten skala. Här kan CCS-tekniken realiseras tidigast 2020.

Energieffektivitet, lagring av energi och smarta nät

Flera av Vattenfalls FoU-program rör energieffektivitet och hur man ska hantera den växande mängden produktionskällor med oregelbunden elproduktion, som vindkraft och solkraft, vars elproduktion inte går att reglera. Arbetet inom dessa områden utförs i samarbete med Vattenfalls affärsutveckling och i nära koppling till kundernas önskemål och behov.

Vattenfalls utveckling av teknik för intelligenta nät fokuserar på hur man säkerställer balansen mellan produktion och förbrukning, för att garantera tillgången på el av hög kvalitet, när antalet produktionskällor med oregelbunden elproduktion ökar, men även på att skapa ett system som låter konsumenter med småskalig elproduktion i hemmet mata in el i systemet och få ersättning för detta. För att motverka situationer med under- eller överproduktion analyserar Vattenfall möjligheterna att utveckla lokala lösningar för energilagring, exempelvis batterier, men även koordinerad användning av smarta lösningar med exempelvis värmepumpar.

En annan konsekvens av det ökande behovet av mer förnybar produktion är vidareutvecklingen av koncept för distribuerad produktion. Vattenfall har även tittat på potentialen för distribuerad produktion i en modern och tätbefolkad stadsmiljö. Ambitionen är att hitta hållbara lösningar för Vattenfalls kunder som kan minska energibehovet, spara kostnader och minska utsläppen från förbrukning av el och värme. Detta har gjorts inom FoU-programmet Sustainable Cities, som har som syfte att säkerställa att Vattenfalls erbjudanden möter marknadens behov av hållbara och effektiva energilösningar samtidigt som kundnöjdheten ökar.

Inom FoU-programmet E-mobility riktas mycket energi på intelligenta laddningsalternativ, för att skapa metoder att på ett enkelt och smart sätt ladda elbilar både på landsbygden och i tätbefolkade lägenhetsområden. Som en följd av FoU-arbetet har flera produkter som är redo att börja användas av kunderna levererats under 2010. Bolagets samarbete med Volvo Car Company har även fortsatt med goda resultat under 2010 och det kommer att resultera i lanseringen av en laddhybridbil 2012. Bilen presenterades på bilutställningen i Genève i början av 2011. Vattenfall deltar i utvecklingen av drivlina, laddningssystem, batterihantering och energikontroll.

Nya tekniska lösningar

Vattenfalls FoU-personal utvärderar hela tiden många nya tekniska lösningar, varav några få går vidare till ett nästa steg. De flesta nya idéer som dyker upp fungerar antingen inte i praktiken eller har ingen betydelse ur energiteknisk synpunkt. Några verkligt lovande tekniska lösningar har dock upptäckts. Till exempel ett nytt turbinkoncept som kan ge betydligt högre effektivitet vid användning av biobränsle, lägre produktionskostnader vid användning av gas och minskade CCS-kostnader, samtidigt som det innebär en lägre kostnad för själva turbinen.

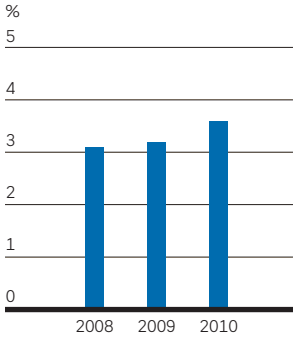
Personalfrågor

Kompetensutveckling

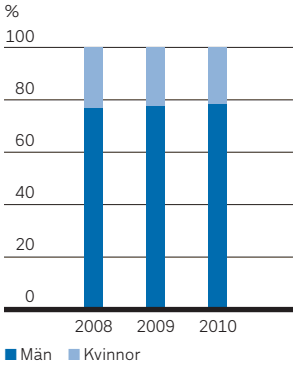
Kompetensutvecklingen inom Vattenfall har som syfte att säkerställa att chefer på olika nivåer inom koncernen kan arbeta på ett bra sätt och att det finns efterträdare till dessa befattningar.

Vattenfall arbetar även strategiskt med kompetensplanering för att säkerställa att bolaget har tillgång till den kompetens som behövs för dess verksamheter. Den årliga strategiska kompetensplaneringsprocessen är obligatorisk

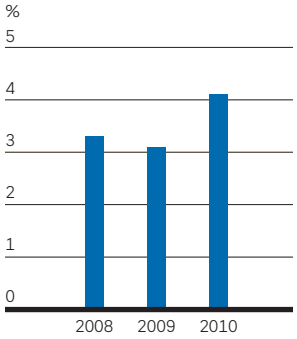
Sjukfrånvaro

Manliga/kvinnliga chefer

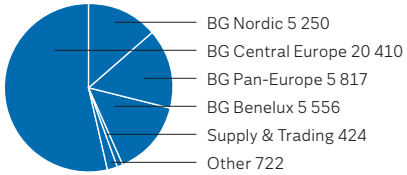

Personalomsättning

Antal anställda

personår

inom hela organisationen och kopplar samman affärsplanerna med framtida kompetensbehov. Vattenfall spelar en aktiv roll i att starta och delta i satsningar för att trygga tillgången på framtida kompetens.

Utöver detta genomförs utvecklingsaktiviteter på både koncernnivå och lokal nivå. På koncernnivå har Vattenfall gemensamma ledarutvecklingsprogram. Syftet med programmen är att sprida kunskap om koncernens strategier och värderingar och att främja en gemensam förståelse för Vattenfalls företagsfilosofi och ledarskapskriterier. Målet är att stödja cheferna i deras ledarroll och personliga utveckling samt att stimulera nätverksbyggande i en internationell miljö. Programmen riktar sig till chefer på olika nivåer. Dessutom erbjuds cheferna ett koncerngemensamt funktionsinriktat program.

Personalomsättning

Personalomsättningen var 4,1% (3,1) 2010. Personalomsättningen definieras som antalet medarbetare som har lämnat sin anställning inom koncernen på eget initiativ eller på grund av arbetsbrist i relation till det totala antalet medarbetare.

Medbestämmande

Medbestämmanderätten regleras huvudsakligen på landsnivå och bygger på respektive lands arbetsmarknadslagar. Inom samtliga Business Groups och på koncernnivå samverkar Vattenfall med personalrepresentanter och fackliga organisationer. På koncernnivå sker samverkan främst via European Works Council (EWC-Vattenfall). Kollektivavtal tecknas lokalt i respektive land efter behov.

Moderbolaget

Per 1 maj 2010 har Vattenfall Treasury AB fusionerats med Vattenfall AB. Vattenfall Treasurys verksamhet ingår i Vattenfall AB:s resultaträkning från och med den 1 januari 2010. Se vidare moderbolagets Not 2, sid 127.

Omsättningen uppgick till 36 538 MSEK (29 745).

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatter uppgick till 33 775 MSEK (8 144). Resultatförbättringen jämfört med föregående år förklaras av koncerninterna utdelningar som uppgick till cirka 20 miljarder SEK samt positiva valutakurseffekter som uppgick till cirka 7 miljarder SEK. Under fjärde kvartalet har Vattenfall AB:s aktieinnehav i N.V. Nuon Energy skrivits ned med 4 898 MSEK.

Balansomslutningen uppgick till 341 722 MSEK (284 019). Ökningen av moderbolagets balansomslutning förklaras av fusionen med Vattenfall Treasury AB. Investeringar under perioden uppgick till 2 286 MSEK (60 878).

Kassa, bank och liknande tillgångar samt Kortfristiga placeringar uppgick till 34 222 MSEK (281), till följd av fusionen med Vattenfall Treasury AB.

Vattenfall AB överförde per 1 januari 2011 sin vattenkraftverksamhet till separata helägda dotterföretag.

Händelser efter balansdagen

Vattenfall tecknade den 20 januari ett avtal om en ny femårig kreditfacilitet – en så kallad Revolving Credit Facility – på 2,55 miljarder EUR (cirka 23 miljarder SEK). Syftet med faciliteten är att fungera som en likviditetsreserv.

Vattenfall sålde den 1 februari sin andel på 25% i det tyska stenkolseldade kraftverket Rostock till RheinEnergie AG. Kraftverket har en installerad effekt på 553 MW. Avyttringen gjordes med ett positivt realisationsresultat.

Förändringar i styrelsen och koncernledningen

Lars Westerberg valde, efter samråd med finansdepartementet, den 18 mars 2011 att lämna posten som ordförande för Vattenfall AB. Björn Savén utsågs till ordförandes ersättare, tillika vice ordförande i Vattenfall AB fram till årsstämman den 27 april 2011. Lars Gejrot lämnade den 18 mars posten som Senior Vice President, Staff Function Human Resources och medlem i Executive Group Management (EGM).

Bolagsstyrningsrapport

Nedan lämnas information om bolagsstyrning enligt Svensk kod för bolagsstyrning beträffande räkenskapsåret 2010. Bolagsordning, tidigare bolagsstyrningsrapporter, material från de senaste bolagsstämmorna med mera finns tillgängliga på Vattenfalls webbplats www.vattenfall.se under "Bolagsstyrning".

2010 års bolagsstyrningsrapport har lästs av bolagets revisorer utan anmärkning (se Rapport om Bolagsstyrningsrapporten i revisionsberättelsen sid. 135).

Viktiga interna och externa regelverk

Moderbolaget i Vattenfallkoncernen, Vattenfall AB, är ett svenskt publikt aktiebolag med säte i Stockholm. Den svenska aktiebolagslagen tillämpas därmed för Vattenfall AB. Det innebär att det finns en styrelse, som utses av årsstämman. Styrelsen utser i sin tur en verkställande direktör, som sköter den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar. Årsstämman beslutar även Vattenfall AB:s bolagsordning, där det bland annat framgår vilken verksamhet bolaget ska bedriva.

Koncernens bolagsstyrning baseras på

- Svenska och utländska rättsregler;
- Svenska statens ägarpolicy jämte övriga ägardirektiv;
- Svensk Kod för Bolagsstyrning (Koden);
- Bolagsordningen;
- Styrelsens arbetsordning, inklusive VD-instruktion och instruktion om rapportering till styrelsen;
- Interna dokument, särskilt koncernens ledningssystem Vattenfall Management System (VMS);
- Årsredovisningslagen (ÅRL).

I tillämpliga delar följer Vattenfall även de bestämmelser som gäller för bolag registrerade på Nasdaq OMX Stockholm i Sverige och de övriga börsplatser där Vattenfall har värdepapper registrerade.

De avvikelser som Vattenfall gör från Koden beror huvudsakligen på ägarförhållandena; Vattenfall ägs till 100% av den svenska staten medan Koden främst riktas mot noterade företag med ett spritt ägande. På grund av ägarförhållandena är dessutom vissa bestämmelser överhuvudtaget inte tillämpliga för Vattenfall.

De avvikelser som skett från Koden anges i tabellen nedan.

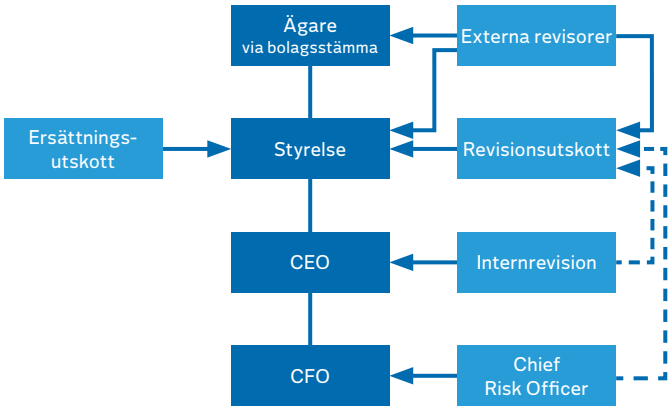
Årsstämma och ägare

Årsstämma ska enligt bolagsordningen hållas årligen inom sex månader efter räkenskapsårets utgång. Årsstämman utser, på förslag av ägaren, styrelse och revisorer, fastställer resultaträkning och balansräkning, samt avhandlar andra ärenden som ankommer på stämman enligt aktiebolagslagen eller bolagsordningen.

Vattenfalls årsstämma hölls den 29 april 2010 i Stockholm. Årsstämman fastställde den av styrelsen och verkställande direktören avlämnade årsredovisningen och koncernredovisningen för 2009, beslutade om disposition av bolagets resultat samt beviljade styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet.

Vid stämman var samtliga om- och nyvalda styrelseledamöter närvarande, utom Eli Arnstad som var förhindrad att delta. Liksom tidigare år var stämman öppen för allmänheten och en

Styrnings- och rapportstruktur

Intern organisation
(Business Divisions, affärsenheter, staber
och Shared Service Centres)

Avvikelser från Koden

På följande punkter avviker Vattenfalls styrning beträffande räkenskapsåret 2010 från de krav som finns i Koden.

Kodkrav	Beskrivning	Vald lösning samt motivering
1.3 Styrelsens beslutförhet vid extra bolagsstämma	Så många av styrelseledamöterna ska närvara vid stämman att styrelsen är beslutför.	En majoritet av styrelseledamöterna var närvarande, dock inte så många att styrelsen var beslutför enligt bolagsordningen.
1.4 Ordförande vid ordinarie stämma	Valberedningen ska lämna förslag till ordförande.	Vattenfall saknar, på grund av ägarstrukturen, en valberedning. Val av ordförande sker istället vid stämman enligt aktiebolagslagens bestämmelser. Detta är även i linje med svenska statens ägarpolicy.
2. Valberedning	Bolaget ska ha en valberedning.	På grund av ägarstrukturen saknar Vattenfall en valberedning. Nomineringsprocessen följer istället svenska statens ägarpolicy. Referenserna till valberedningen i punkt 1.3, 4.6, 8.1 och 10.2 är därmed inte heller tillämpliga. Information om ledamöter som föreslås för nyval eller omval lämnas dock på webbplatsen enligt punkt 2.6.

öppen frågestund arrangerades, i enlighet med svenska statens ägarpolicy. Riksdagsledamöter gavs rätt att ställa frågor, enligt bestämmelsen i Vattenfalls bolagsordning. Stämman direktsändes över Internet. En inspelad version finns på Vattenfalls webbplats, tillsammans med protokoll och övrigt material från årsstämman.

På grund av Vattenfalls ägarstruktur lämnas ingen information på webbplatsen om aktieägares möjlighet att få ärende behandlat på stämman. Kodens bestämmelser om detta är alltså inte tillämpliga för Vattenfall.

Extra bolagsstämma

Vattenfall höll den 23 augusti 2010 en extra bolagsstämma. På denna stämma beslutades att ändra bolagsordningen. Anledningen till detta var att riksdagen den 3 juni 2010 enligt regeringens förslag (prop 2009/10:179) beslutade om förtydligande av uppdraget för Vattenfall AB. Uppdraget ska enligt riksdagens beslut vara att generera en marknadsmässig avkastning genom att affärsmässigt bedriva energiverksamhet så att Vattenfall är ett av de bolag som leder utvecklingen mot en miljömässigt hållbar energiproduktion. Verksamhetsbeskrivningen i bolagsordningen ändrades på stämman för att återspegla det ändrade uppdraget. Den nya bolagsordningen finns tillgänglig på Vattenfalls webbplats, www.vattenfall.se under "Bolagsstyrning".

Styrelsens sammansättning

Tillsättning av styrelse

För företag som är helägda av svenska staten och som inte är marknadsnoterade tillämpas enhetliga och gemensamma principer för en strukturerad nomineringsprocess. Dessa principer ersätter Kodens regler om beredning av beslut om nominering av styrelseledamöter och revisorer. Nomineringsprocessen koordineras av enheten för statligt ägande. En arbetsgrupp analyserar kompetensbehovet utifrån företagets verksamhet, situation och framtida utmaningar samt respektive styrelses sammansättning. Därefter fastställs eventuella rekryteringsbehov och rekryteringsarbetet inleds. Urvalet av ledamöter görs utifrån en bred

Styrelsens sammansättning och närvaro

Namn	Funktion	Nationalitet	Oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen (enligt Koden)	Utskottsuppdrag	Totalt arvode (TSEK) år 2010	Närvaro på styrelsemöte	Närvaro på utskottsmöte
Lars Westerberg	Styrelsens ordförande	Svensk	Ja	Ersättningsutskottet	580	14/14	7/7
Carl-Gustaf Angelin	Arbetstagarledamot	Svensk	–		13	13/14	
Eli Arnstad	Styrelseledamot	Norsk	Ja		280	12/14	
Johnny Bernhardsson	Arbetstagarledamot	Svensk	–		13	14/14	
Christer Bådholm	Styrelseledamot	Svensk	Ja	Revisionsutskottet (ordförande)	350	14/14	5/5
Lars Carlsson	Arbetstagarledamot, suppleant	Svensk	–		13	13/14	
Ronny Ekwall	Arbetstagarledamot, fr o m 2010-04-12	Svensk	–		–	10/10	
Lone Fønss Schrøder	Styrelseledamot	Dansk	Ja	Revisionsutskottet	350	12/14	4/5
Lars-Göran Johansson	Arbetstagarledamot, suppleant	Svensk	–		13	14/14	
Patrik Jönsson	Styrelseledamot, fr o m 2010-04-29	Svensk	Ja	Ersättningsutskottet, revisionsutskottet, båda fr o m 2010-04-29	–	10/10	ErsU: 4/4 RevU: 3/3
Per-Ove Lööv	Arbetstagarledamot, suppleant, fr o m 2010-04-12	Svensk	–	Revisionsutskottet fr o m 2010-04-12	–	10/10	4/4
Björn Savén	Styrelseledamot	Svensk	Ja		280	14/14	
Cecilia Vieweg	Styrelseledamot	Svensk	Ja	Ersättningsutskottet (ordförande fr o m 2010-04-29)	280	13/14	7/7
Viktoria Aastrup	Styrelseledamot, t o m 2010-04-29	Svensk	Ja	Ersättningsutskottet (ordförande), Revisionsutskottet; båda t o m 2010-04-29	117	4/4	ErsU: 3/3 RevU: 2/2

Anm: Årsstämman 2010 beslutade att ersättning inte ska utgå till arbetstagarrepresentanter och till styrelseledamot som är anställd inom Regeringskansliet.

rekryteringsbas i syfte att tillvarata kompetensen hos såväl kvinnor och män, som hos personer med olika bakgrund och erfarenheter. När processen avslutats ska gjorda nomineringar offentliggöras enligt Koden, dock redogörs inte för ledamöternas oberoende i förhållande till staten som större aktieägare. De ledamöter som valts av årsstämman erhåller introduktionsutbildning genom Vattenfalls försorg.

Ytterligare bestämmelser om nominering av styrelse framgår av svenska statens ägarpolicy (N2010.24).

Styrelseledamöter

Enligt Vattenfalls bolagsordning ska styrelsen bestå av lägst fem och högst tio ledamöter, till den del styrelsen utses av bolagsstämman. Vattenfalls styrelse har under år 2010 bestått av sju stämmovalda ledamöter. Arbetstagarorganisationerna har enligt lag rätt att utse tre ledamöter och tre suppleanter. Fram till och med den 12 april 2010 hade arbetstagarorganisationerna två ledamöter och två suppleanter i styrelsen, och för tiden därefter tre ledamöter och tre suppleanter. Ingen person från företagsledningen ingår i styrelsen. I enlighet med svenska statens ägarpolicy är alltså inte heller VD ledamot i styrelsen. Av styrelsens ledamöter är tre kvinnor, två är utländska medborgare. Ledamöternas genomsnittsålder under 2010 var 56 år.

Styrelsens arbete

Uppgifter och arbetsfördelning i styrelsen

Vilka ärenden som ska behandlas av styrelsen följer i huvudsak av aktiebolagslagen och styrelsens arbetsordning. Styrelsens främsta uppgifter, förutom att utse VD och vice VD, är att;

- fastställa Vattenfalls strategi;
- säkerställa att Vattenfall har en effektiv ledning samt följa upp och kontrollera bolagsledningens organisation och förvaltning;
- tillse att Vattenfall har god intern kontroll, inklusive riskhantering, och fortlöpande hålla sig informerad om och utvärdera hur systemen för intern kontroll fungerar;
- fortlöpande bedöma Vattenfalls ekonomiska situation;
- tillse att Vattenfalls organisation, beträffande bokföring och medelsförvaltning, innefattar en tillfredsställande kontroll; samt
- fortlöpande kontrollera hur VD fullgör sitt ansvar för den löpande förvaltningen.

Dessutom ska styrelsen bland annat godkänna större investeringar, förvärv och avyttringar samt fastställa centrala policyer och instruktioner.

Styrelsen fastställer årligen en arbetsordning. Arbetsordningen reglerar, utöver obligatoriska punkter enligt aktiebolagslagen, bland annat ordförandens uppgifter, informationen till styrelsen, formerna för styrelsemötena, inrättandet av styrelseutskott, samt utvärderingen av styrelsens och VD:s arbete.

Ordföranden leder styrelsens arbete och ansvarar för att övriga ledamöter får erforderlig information. Ordföranden medverkar vid behov vid viktigare externa kontakter.

Styrelsen har inom sig inrättat ett revisionsutskott och ett ersättningsutskott och har fastställt arbetsordning för utskotten. Styrelsen kan dessutom vid behov inom sig inrätta andra utskott för beredning av ärenden inom mer avgränsade områden. I övrigt ska styrelsen inte inom sig fördela några särskilda ansvarsområden eller arbetsuppgifter.

Säkerställande av kvalitet i finansiell rapportering

Styrelsen har i avsnittet om intern kontroll, se sidan 71, redogjort för strukturen för den interna kontrollen i de finansiella rapporteringsrutinerna. Arbetet inom revisionsutskottet utgör en del av denna styrelsekontroll. Vid samtliga revisionsutskottsmöten under 2010 har externa och interna revisorer redogjort för sina iakttagelser, bland annat rörande koncernens helårs- och halvårsbokslut. I samband med planeringsarbetet för den årliga revisionen sker diskussioner mellan de externa revisorerna och internrevisionen gällande Vattenfalls risksituation.

Styrelseprocess för riskhantering

Vattenfalls Chief Risk Officer (CRO) ansvarar för organisationen av riskhantering inom koncernen. CRO ansvarar för denna organisation på koncernnivå och har att informera revisionsutskottet om sina iakttagelser rörande koncernens risker.

Styrelsen beslutar om övergripande riskmandat för koncernen inom områdena energi- och råvaruhandel samt finans-, försäkrings- och kreditrisk. Styrelsen får vid varje möte information om koncernens finansiella ställning varvid utestående garantier och risker rapporteras. Styrelsen har även ett årligt riskhanteringsseminarium med en djupare genomlysning av koncernens finansiella och operationella risker.

För närmare beskrivning av Vattenfalls risker och riskhantering, se sidorna 77–83.

Beskrivning av styrelsens arbete

Styrelsens arbetsordning anger att fem till åtta ordinarie möten ska hållas varje år. Utöver de ordinarie mötena kallas styrelsen till ytterligare möten om behov uppkommer. Arbetsordningen anger att bland annat följande ärenden ska finnas på agendan en gång per år:

- Koncernens strategiska plan;
- Koncernens totala riskexponering;
- Säkerhets- och miljöfrågor inom kärnkraften;
- Genomgång av strategiska personalfrågor inklusive kompetensförsörjning; samt
- Forsknings- och utvecklingsaktiviteter inom koncernen.

Härutöver rapporteras vid varje ordinarie möte dels viktigare affärshändelser sedan förra mötet och dels finansieringssituationen. Investeringar följs upp och analyseras av styrelsen tre år efter att dessa beslutats av styrelsen.

Styrelsen håller dessutom ett antal styrelseseminarier varje år. Vid dessa seminarier får styrelsen mer detaljerad information och diskuterar Vattenfalls långsiktiga utveckling, strategi, konkurrenssituation och riskhantering.

Styrelsen har under år 2010 sammanträtt 14 gånger, inklusive det konstituerande mötet. Styrelsen har alltid varit beslutför. Enligt arbetsordningen bör minst ett möte varje år hållas på annan plats än huvudkontoret. Under 2010 hölls ett möte i Stora Sjöfallet och Gällivare. Mötet kombinerades med ett besök vid Vattenfalls vattenkraftanläggningar i området.

Utöver de ärenden som styrelsen enligt arbetsordningen ska besluta, har styrelsen under år 2010 bland annat behandlat och beslutat i följande frågor:

- Ny strategisk inriktning, se nedan;
- Utnämnande av ny VD; samt
- Kärnkraftverksamheten.

Styrelsebeslut om ny strategisk inriktning

Styrelsen beslutade den 24 augusti och den 20 september 2010 om en ny strategisk inriktning, organisationsstruktur och affärsmodell för Vattenfallkoncernen. Beslutet föranleddes bland annat av den ändrade bolagsordning som antogs av stämman den 23 augusti.

Den beslutade strategiska inriktningen ska öka fokus på lönsamhet och värdeskapande, fokus på huvudmarknader (Tyskland, Sverige och Nederländerna), tre huvudprodukter (el, värme och gas) samt minskad CO_2-exponering och tillväxt inom elproduktion med låga CO_2-utsläpp, samt inom gas. Vattenfall siktar därigenom på att vara ett av de företag som leder utvecklingen mot en miljömässigt hållbar energiproduktion. Beslutet innebär att Vattenfall ska fortsätta att vara ett integrerat europeiskt företag med en bred energiportfölj. Geografiskt fokus ska ligga på Sverige, Tyskland och Nederländerna. Vattenfall beslutade också införa en verksamhetsstyrd organisationsstruktur.

Utvärdering av styrelsens och VD:s arbete

Styrelsen utvärderar styrelsearbetet och VD genom en systematisk och strukturerad process en gång per år, med syfte att utveckla styrelsens arbetsformer och effektivitet. Utvärderingen sker under ledning av ordföranden och avrapporteras till styrelsen. Den senaste utvärderingen avrapporterades vid styrelsemötet den 14–15 december 2010.

Kommittéer och utskott

Revisionsutskott

Revisionsutskottet är ett utskott inom styrelsen som har inrättats för att bland annat:

- Bistå styrelsen i frågor rörande ekonomisk risk och rapportering samt extern och intern revision;
- Svara för beredningen av styrelsens arbete med att kvalitetssäkra Vattenfall AB:s finansiella rapportering;
- Övervaka effektiviteten i internkontroll, internrevision och riskhantering;
- Bistå ägaren vid val av revisorer och arvodering av revisionsinsatsen;
- Utvärdera de externa revisorernas arbete;
- Fastställa riktlinjer för vilka andra tjänster än revision som Vattenfall AB och koncernen får upphandla av bolagets revisor; samt
- Godkänna planen för internrevision.

Revisionsutskottet har ett särskilt ansvar för arbetet med tillämpning av Koden och framtagande av föreskrivna rapporter. Föredragande vid revisionsutskottets möten är CFO, chefen för internrevision och Chief Risk Officer. Dessutom är bolagets revisorer närvarande vid samtliga möten och rapporterar sina iakttagelser från revisionen.

Styrelsen har bemyndigat revisionsutskottet att för styrelsens räkning godkänna kvartalsrapporterna för tredje kvartalet 2010 och första kvartalet 2011, det vill säga de rapporter som inte granskas av revisorerna. Styrelsen i dess helhet ska dock sammankallas för genomgång och godkännande av rapporterna om revisionsutskottet bedömer att så bör ske. Utöver detta bemyndigande har utskottet rätt att godkänna internrevisionens budget och årsplan samt riktlinjer för upphandling av tjänster från revisorerna. I övrigt har utskottet ingen beslutanderätt.
Styrelsen har antagit en arbetsordning för revisionsutskottet. Utskottet rapporterar sitt arbete till styrelsen genom att utskottets ordförande informerar styrelsen om utskottets ställningstaganden och genom att mötesanteckningar delges styrelsen.

Ersättningsutskott

Styrelsen har inrättat ett ersättningsutskott med huvudsakliga uppgifter att:

- Säkerställa implementeringen och efterlevnaden av de av årsstämman beslutade riktlinjerna för anställningsvillkor för ledande befattningshavare;
- Bereda styrelsens förslag till principer för ersättning och andra anställningsvillkor för VD och andra ledande befattningshavare till 2011 års årsstämma;
- Bereda styrelsens förslag till uppdaterade riktlinjer om behov uppstår;
- Bereda löpande frågor om ersättning och andra anställningsvillkor för VD, inför styrelsens beslut, samt utgöra avstämmande instans beträffande VD:s förslag till ersättning och andra anställningsvillkor för övriga ledande befattningshavare; allt inbegripet årlig lönerevision;
- I förekommande fall bereda de särskilda skäl som finns för att i ett enskilt fall avvika om avsteg från riktlinjerna; samt
- Granska styrelsens redovisning av ersättningar till ledande befattningshavare i årsredovisningen och inför 2011 års årsstämman bevaka/följa upp revisorernas granskning.

Ersättningsutskottet har utvärderat hur riktlinjerna för ersättning till ledande befattningshavare har tillämpats under år 2010 samt berett styrelsens rapportering och förslag inför årsstämman.

Personaldirektören samt ansvarig medarbetare för löner och förmåner inom Koncernstab Personal är föredragande. Styrelsen har antagit en arbetsordning för ersättningsutskottets arbete. Utskottet rapporterar sitt arbete till styrelsen genom att utskottets ordförande informerar styrelsen om utskottets ställningstaganden och genom att mötesanteckningar delges styrelsen. Styrelsen har inte delegerat beslutanderätt till ersättningsutskottet och det är således hela styrelsens ansvar att i sin helhet ta ställning till bland annat anställning av VD, fastställande av ersättning till VD samt övriga anställningsvillkor.

Riktlinjer för ersättning

Ersättning till styrelsen

Styrelsens och styrelseutskottens arvode bestäms av årsstämman med utgångspunkt i svenska statens ägarpolicy. För information om styrelsens arvode 2010 se tabellen ”Styrelsens sammansättning och närvaro” på sidan 65 samt årsredovisningen, koncernens Not 50.

Ersättning till ledande befattningshavare

Årsstämman beslutade (2009 och 2010) att regeringens riktlinjer (2009-04-20) för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i företag med statligt ägande (regeringens riktlinjer) ska gälla för Vattenfall AB. Regeringens riktlinjer avser företag som staten genom sitt ägande har ett bestämmande inflytande över, exempelvis äger mer än 50% av rösterna.

Dessa företag ska tillämpa regeringens riktlinjer i sina dotterföretag. Med dotterföretag avses i riktlinjerna de juridiska personer som avses i 1 kap. 11 § aktiebolagslagen (2005:551).

En del i regeringens riktlinjer är att rörlig lön ej ska utgå till ledande befattningshavare, och avtal innehållande rörlig lön ska omförhandlas. Med ledande befattningshavare avses enligt regeringens riktlinjer verkställande direktör och andra personer i företagets ledning. Denna krets motsvaras av de personer som avses i 8 kap. 51 § aktiebolagslagen. Det omfattar exempelvis personer som ingår i ledningsgrupper eller liknande organ och chefer som är direkt underställda den verkställande direktören.

Styrelsen ska vid årsstämman redovisa om tidigare beslutade riktlinjer har följts eller inte och skälen för eventuell avvikelse. Styrelsen ska även redovisa de särskilda skäl som finns för att i ett enskilt fall avvika från regeringens riktlinjer.

Vid tillämpningen av regeringens riktlinjer avviker Vattenfall gällande hur dessa har tillämpats i Vattenfalls dotterföretag. Styrelsen anser att följande särskilda skäl finns att avvika från riktlinjerna.

Vattenfalls huvudsakliga skäl till avvikelsen är de svårigheter och kostnader som är förknippade med att omförhandla gällande avtal för befattningshavare som enligt regeringens riktlinjer skulle ha definierats som ledande. Vattenfalls styrelse bedömer att omförhandling av ett stort antal avtal med nationella variationer skulle vara mycket tidskrävande, medföra en betydande risk för att förlora nyckelkompetenser samt vara förenat med orimliga kostnader.

Inom Vattenfallkoncernen finns av affärsmässiga och legala skäl mer än 400 dotterföretag. Ett mycket stort antal befattningshavare skulle därmed anses vara ledande vid en tillämpning av regeringens riktlinjer även i dotterföretag. Vattenfall styr dessutom, i likhet med andra internationella koncerner sin verksamhet utifrån den affärsmässiga inriktningen (via affärsområden) och inte i första hand utifrån den legala bolagsstrukturen.

För att på ett systematiskt sätt kunna avgöra vilka befattningshavare som kan anses ledande inom Vattenfallkoncernen har den vedertagna internationella rankningsmodellen IPE (International Position Evaluation) använts. I detta sammanhang har storlek i form av omsättning, antal anställda och antal led i värdekedjan, jämte kraven på innovation,

kunskap, strategisk/visionär roll och internationellt ansvar hos befattningshavaren varit avgörande. Utöver att bistå vid definieringen av ledande befattningshavare har den internationella rankingmodellen IPE även använts som stöd för att på ett systematiskt sätt jämföra chefslöner och som underlag till lönesättning och ledningsplanering av ledande befattningshavare. Utöver att IPE använts har extern expertis analyserat praxis beträffande relationen mellan fast och rörlig lön i de länder där Vattenfallkoncernen är verksam. Expertis inom internationell arbetsrätt har anlitats för att få en kartläggning av rättsläget, inklusive möjligheterna till omförhandlingar av befintliga avtal.

Vattenfalls slutsats av analysen är att förutom koncernledningen ska chefer med befattningar från IPE 68 och däröver anses vara ledande inom koncernen. Samtliga ledande befattningshavare (såsom dessa definieras i regeringens riktlinjer) i samtliga dotterföretag har dock omfattats av analysen av vilka som med tillämpning av IPE 68 ska anses vara ledande befattningshavare.

Femton befattningar har därvid identifierats, avseende år 2010. Av dessa utgör tio personer medlemmar i koncernledningen och övriga är befattningshavare anställda i dotterföretag och som har en IPE-befattning om 68 eller högre. Principer och beräkningar för konvertering av rörlig till fast lön har tagits fram. I samband med årlig löneöversyn 2010 av de ledande befattningshavarnas löner har individuella genomgångar genomförts.

Vidare har Vattenfalls tyska dotterföretag ett antal anställningsavtal med där verksamma ledande befattningshavare som avviker från riktlinjernas bestämmelser om högsta tillåtna uppsägningstid och avgångsvederlag. Enligt riktlinjerna ska uppsägningstiden, vid uppsägning av en ledande befattningshavare från företagets sida, inte överstiga sex (6) månader. Regeringens riktlinjer tillåter, vid uppsägning från företagets sida, även att ett avgångsvederlag motsvarande högst arton (18) månadslöner utgår. Vid ny anställning eller vid erhållande av inkomst från näringsverksamhet ska ersättningen från det uppsägande företaget reduceras med ett belopp som motsvarar den nya inkomsten under den tid då uppsägningslön och avgångsvederlag utgår. Vattenfalls tyska dotterföretag har ett antal anställningsavtal med där verksamma ledande befattningshavare som löper under en bestämd avtalstid och som därför inte innehåller bestämmelser om vare sig uppsägningstid eller avgångsvederlag och därför inte heller några bestämmelser om avräkning av inkomst från ny anställning mot ersättning från det uppsägande företaget i samband med uppsägning. Praxis i Tyskland för dessa avtal har varit en avtalstid om sextio (60) månader, det vill säga fem år, men trenden går numera alltmer mot kortare avtalstider ofta om trettiosex (36) månader, det vill säga tre år. Avtalen kan inte, utom under exceptionella omständigheter, sägas upp i förtid och skulle därför, vad gäller de ledande befattningshavare som har mer än tjugofyra (24) månader kvar av sina anställningsavtal, kunna innebära en kostnad för företagen som avviker från riktlinjerna för det fall dessa skulle önska avsluta de ledande befattningshavarnas anställningar före utgången av avtalstiden. Denna situation har redan uppstått i tre fall, i vilka företagen, i enlighet med gällande tyska regler och avtal, nödgats utge ersättning som avvikit från regeringens riktlinjer i samband med att ledande befattningshavares förordnanden avslutats.

Ytterligare avvikelser från regeringens riktlinjer gäller de i Vattenfalls tyska dotterföretag verksamma ledande befattningshavarnas villkor för pensionsförmåner i två avseenden. Enligt regeringens riktlinjer ska förmånsbaserade pensionsförmåner följa tillämplig kollektiv pensionsplan, med vilket får förstås pensionplan enligt tillämpligt (svenskt) kollektivavtal. Detta förhållande är av naturliga skäl inte uppfyllt såvitt avser fem av dessa ledande befattningshavare som har förmånsbestämda pensionslösningar enligt tysk praxis. Vidare föreskriver riktlinjerna att pensionsåldern inte ska understiga 62 års ålder. Tre av de ledande befattningshavarna i Vattenfalls tyska dotterföretag har rätt till förtidspension från 59 års ålder. Två av dessa kommer dock inte att uppnå 59 års ålder under kontraktstiden. Den tredje individen är arbetsbefriad under återstoden av kontraktstiden. Vidare har tre ledande befattningshavare vid dessa bolag rätt till förtidspension vid permanent arbetsoförmåga utan koppling till viss pensionsålder.

Skälet till avvikelserna är att de tyska koncernföretagens avtal med där verksamma ledande befattningshavare är utformade i enlighet med tysk lag och tysk praxis som innebär att längre tidsbegränsade avtal är en viktig del av de trygghetssystem som gör det möjligt för Vattenfall att attrahera och behålla ledande befattningshavare i Vattenfalls verksamhet i Tyskland. Under senare år har Vattenfall gjort en anpassning som innebär att Vattenfall har erbjudit 3 års förordnanden i stället för som tidigare 5 års förordnanden. Framåt kommer Vattenfall fortsätta anpassningen för att hitta lösningar som säkerställer att regeringens riktlinjer efterföljs såväl som att Vattenfall har möjlighet att attrahera och behålla ledande befattningshavare i Tyskland.

Ersättning som utgått till den förre koncernchefen i samband med dennes avgång redogörs för i koncernens Not 50.

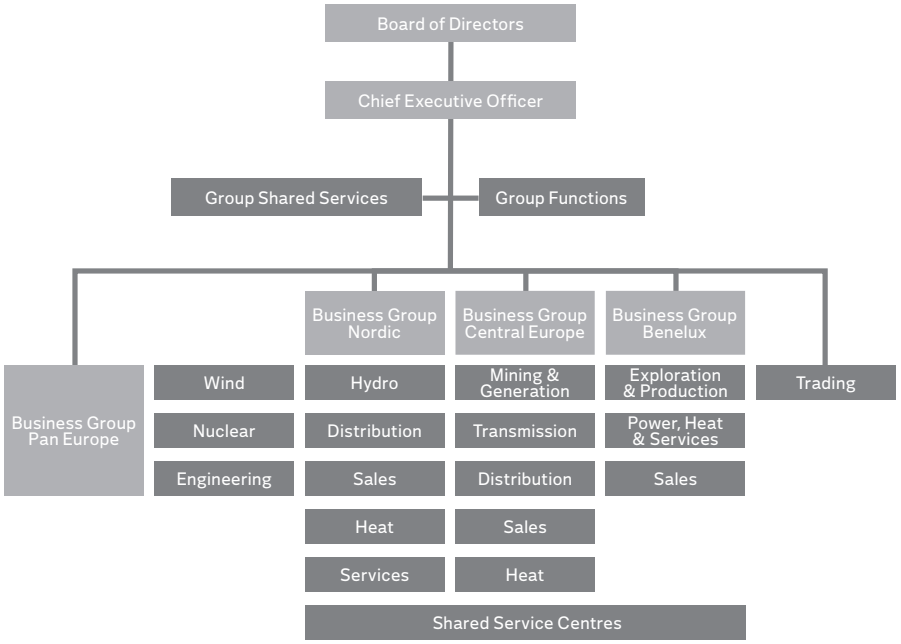
För av Vattenfall definierade ledande befattningshavare utgår enbart fast lön, vidare finns inga aktie- eller aktiekursrelaterade incitamentsprogram till styrelsen eller bolagsledningen. Skattepliktiga ersättningar och förmåner samt pensionskostnader för styrelseordförande, styrelseledamöter, VD och koncernledning samt efterlevnad av årsstämmans 2010 beslutade riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare beskrivs närmare i koncernens Not 50.

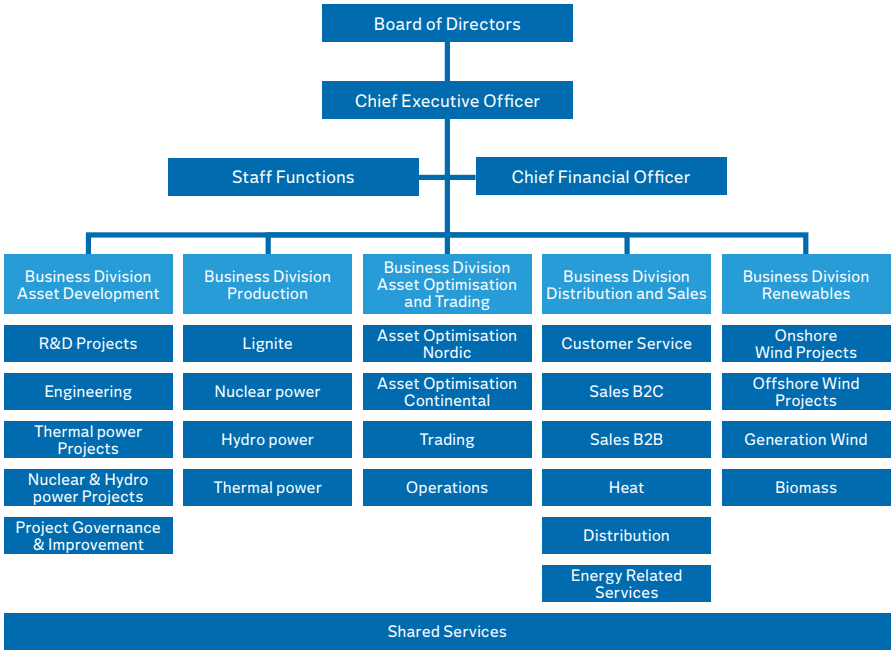
Revisorer

Av svenska statens ägarpolicy framgår att ansvaret för val av revisorer i statligt ägda bolag alltid ligger hos ägaren och beslutas på årsstämman. I Vattenfalls bolagsordning anges att på årsstämma utse minst en och högst tre revisorer jämte minst en och högst tre suppleanter samt att till revisor eller revisorssuppleant även kan utses registrerat revisionsbolag. Riksrevisionen kan enligt lagen om revision av statlig verksamhet med mera förordna en eller flera revisorer att delta i den årliga revisionen. För det fall omval av revisorer

Vattenfalls organisationsstruktur 2010

Vattenfalls organisationsstruktur 2011

övervägs utvärderas alltid revisorernas arbete.

På årsstämman 2008 omvaldes revisionsbolaget Ernst & Young AB till revisorer med auktoriserade revisorn Hamish Mabon som huvudansvarig revisor. Valet skedde för perioden fram till årsstämman 2012. Vid sidan av uppdraget i Vattenfall är Hamish Mabon revisor i bland annat följande bolag: Hexagon AB, Scania-Bilar Sverige AB, Softronic AB och Ambea AB.

Riksrevisionen har förordnat auktoriserade revisorn Per Redemo fram till bolagsstämman 2012 med auktoriserade revisorn Göran Selander som suppleant under samma tidsperiod. Per Redemo har innehaft uppdraget sedan 2004. Han är även förordnad revisor i SJ AB.

Ingen av revisorerna har uppdrag i bolag som påverkar deras oberoende som revisor i Vattenfall.

Revisorerna avrapporterade sin bokslutsgranskning till hela styrelsen vid styrelsemötet den 11 mars 2010 och rapporterade även sina iakttagelser vid styrelsemötet den 14–15 december 2010. Vid avrapporteringen den 11 mars träffade styrelsen revisorerna utan närvaro av VD eller annan person från ledningen. Revisorerna har även lämnat mer detaljerade redogörelser vid revisionsutskottets möten. Revisorerna möter dessutom Vattenfalls VD och CFO vid ett antal tillfällen under året.

Revisionsutskottet har godkänt riktlinjer för hur upphandling av andra tjänster än revision ska ske. Dessa riktlinjer gäller för koncernens samtliga externa revisorer. I de fall mer omfattande konsultinsatser ska göras av de valda revisorerna, ska uppdraget först behandlas och godkännas av revisionsutskottet eller CFO. Koncernens revisionskostnader beskrivs närmare i årsredovisningen, koncernens Not 53 samt i moderbolagets Not 40. Konsultationerna från Ernst & Young AB under 2008–2010 har främst gällt skatte- och redovisningsfrågor samt utredningar avseende rutiner för projekt.

Ledning och ledningssystem

VD och koncernledning

VD i Vattenfall AB, som också är koncernchef för Vattenfallkoncernen, svarar för den löpande förvaltningen i enlighet med aktiebolagslagen. VD har inrättat beslutsorgan för styrningen av koncernen och fattar beslut självständigt eller med stöd av dessa beslutsorgan.

Lars G Josefsson var VD till och med den 11 april 2010. Styrelsen beslutade den 11 mars att utse Øystein Løseth till VD från och med den 12 april.

Koncernledningen (EGM) fokuserar på koncernens övergripande inriktning och beslutar – inom ramen för VD:s mandat från styrelsen – i frågor av vikt för koncernen, exempelvis vissa förvärv, investeringar och avyttringar (se även avsnittet Styrelsens arbete på sidan 66). Information om medlemmarna i koncernledningen finns på sidorna 74–75.

Styrande affärsetik

Koncernledningen beslutade den 12 augusti 2010 att Vattenfalls kärnvärden ska vara Säkerhet, Resultat och Samarbete.

Vattenfalls vision är att utveckla en hållbar och bred europeisk energiportfölj med långsiktig och ökande vinst med betydande tillväxtmöjligheter. Samtidigt ska Vattenfall vara ett av de företag som leder utvecklingen mot en miljömässigt hållbar energiproduktion.

Vattenfalls koncerngemensamma uppförandekod (Code of Conduct) och företagsfilosofi slår fast att alla medarbetare ska följa och arbeta enligt Vattenfalls kärnvärden, policyer och instruktioner. Bestämmelserna i Code of Conduct konkretiseras i övriga delar av ledningssystemet. Ett arbete pågår med framtagande av ny Code of Conduct. Vattenfall har under 2010 även slutfört införandet av en koncernövergripande whistleblowing-funktion med lokalt tillsatta externa ombudsmän (advokater) dit anställda, konsulter och leverantörer kan vända sig för att rapportera misstänkta allvarliga oegentligheter som anmälaren av någon anledning inte vill rapportera internt via de normala rapporteringsvägarna. Ytterligare information om styrande affärsetik lämnas i Vattenfalls hållbarhetsredovisning (Corporate Social Responsibility Report).

Allmänt om Vattenfall Management System (VMS)

Koncernen har under år 2010 styrts med fokus på värdeskapande och långsiktiga övergripande mål och krav för Business Groups och affärsenheterna. Business Groups har därvid föreslagit kortsiktiga mål för varje affärsenhet vilka sedan godkänts av VD och koncernledningen.

För att säkerställa att Vattenfall utvecklas i önskad riktning och lever upp till etiska och legala krav har VD etablerat ett ledningssystem, Vattenfall Management System (VMS). Integrerat med VMS finns ett miljöledningssystem, Environmental Management System. VMS finns tillgängligt för alla anställda på koncernens intranät. Ledningssystemet består av ett antal byggstenar (se bild på sidan 68). Det är dokumenterat i bindande styrdokument.

Koncernens ledningsprocesser för strategisk planering, affärsplanering och uppföljning har utgjort centrala styrverktyg för koncernledningen. Koncernstaberna har ansvarat för att föreslå, utveckla och följa upp bindande styrdokument. Koncernens kvalitetsfunktion har varit sammanhållande för ledningssystemet och har haft en beslutande kommitté som även haft till uppgift att medverka till förankring och förbättringar av VMS. Vissa centrala dokument har godkänts även av Vattenfall AB:s styrelse. Alla enheter i Vattenfall är skyldiga att följa ledningssystemets styrdokument.

Särskilda rutiner finns för att ledningssystemet ska bli gällande även i dotterföretagen. Beträffande de tyska dotterbolagen finns sedan juni 2008 ett särskilt kontrollavtal, ett så kallat ”Beherrschungsvertrag”, mellan Vattenfall AB och det tyska holdingbolaget Vattenfall Europe AG. Enligt avtalet ställer sig styrelsen (”Vorstand”) i holdingbolaget under Vattenfall AB:s kontroll och Vattenfall AB har rätt att utfärda direktiv avseende styrningen.

Organisation och processer

Under år 2010 har följande gällt beträffande organisation och processer. För information om den nya organisationsstrukturen avseende år 2011 se nästa rubrik.

Vattenfalls organisationsmodell har varit baserad på värdekedjan för el (produktion, transmission, distribution och försäljning) och för värme (produktion, distribution och försäljning). Rapportering och uppföljning av den operativa verksamheten har skett med full transparens i redovisning, kontroll, lönsamhet och värdeskapande.

Vattenfalls verksamhet har varit indelad i tre kategorier ur styrningssynpunkt:

- Affärsverksamheten som skötts av Business Groups och deras affärsenheter;
- Staber som stött sina respektive ledningsgrupper; och
- Shared Service-enheter som tillhandahållit och utvecklat tjänster vilka stött affärsenheter och övriga användares strävan att optimera sin verksamhet.

Organisationsstrukturen för år 2010 visas på sid. 69.

Ett antal viktiga processer har funnits med syfte att underlätta styrningen av koncernen. Varje process har letts av en processägare, vanligtvis en medlem av koncernledningen, som ansvarat för att processen utvecklas. Under 2010 har koncernprocesserna strategi- och affärsplanering, rapportering och uppföljning, riskhantering, förvärv, investeringar, kommunikation, chefsutveckling och asset management funnits.

Strategi- och affärsplaneringsprocessen resulterar i årliga strategi- och affärsplaner. I denna process analyseras, utvärderas och bedöms strategiska frågor med beslut i koncernledningen om urval, formuleringar och prioriteringar. Strategiplaneringen innefattar både koncernens långsiktiga verksamhet och dess finansiella resultat. Årligen utarbetas en strategisk plan som beslutas av Vattenfalls styrelse. Med utgångspunkt från direktiven i den strategiska planen tar Business Groups och affärsenheter fram en ettårig affärsplan samt en femårig plan innehållande strategisk inriktning. Dessa planer godkänns slutgiltigt av koncernledningen. Koncernens finansiella plan för påföljande kalenderår fastställs slutgiltigt av styrelsen.

Ny organisationsstruktur

Styrelsen beslutade den 24 augusti och den 20 september 2010 om en ny strategisk inriktning, organisation och affärsmodell för Vattenfallkoncernen. Som en del i detta införs även en ny verksamhetsstyrd organisationsstruktur för Vattenfallkoncernen. Den nya organisationsstrukturen trädde ikraft den 1 januari 2011 och innebär i huvudsak följande:

- Den befintliga organisationsstrukturen, i huvudsak indelad efter värdekedjan i respektive geografisk region, ersätts med en struktur grundad på funktionell styrning och en indelning i landsöverskridande Business Divisions och Business Units;
- Ett antal funktionsområden har identifierats. Ansvaret för dessa tilldelas landsöverskridande Staff Functions, vilka ersätter dagens staber såväl på koncernnivå som på Business Group- och Business Unit-nivå;
- En koncerngemensam Shared Service-enhet inrättas.

Organisationsstrukturen som gäller från den 1 januari 2011 visas på sid. 69.

Under hösten 2010 har ett omfattande projekt genomförts med syfte att förbereda implementeringen av den nya organisationen. Som en del i detta projekt har även ingått dels en ökad processorientering, dels att uppdatera Vattenfall Management System och omforma det till ett effektivare verktyg för styrningen. Projektet löper fram till andra kvartalet 2011 (beträffande VMS hela 2011) och fokuserar särskilt på organisation och styrning, finans, personalfrågor, funktionsområden, Shared Service, system samt på själva övergången till den nya organisationen.

Intern kontroll avseende finansiell rapportering

Denna rapport har upprättats i enlighet med Svensk kod för bolagsstyrning.

Kontrollmiljö

Den formella beslutsordningen i koncernen utgår från den ansvarsfördelning mellan styrelse och VD som fastställts i styrelsens arbetsordning. Styrelsen har fastställt Vattenfalls koncerngemensamma uppförandekod (Code of Conduct) som definierar medarbetares åtaganden för Vattenfalls företagsfilosofi, kärnvärden och normer för de anställda. Ledningssystemet, Vattenfall Management System, VMS, som fastställts av VD innehåller styrdokument som inkluderar bland annat koncerninstruktioner för befogenheter, styrning, riskhantering och intern kontroll.

Vattenfall tillämpar modellen "Tre försvarslinjer", enligt rekommendation av Basel II, där hantering och kontroll av risker delas upp i tre försvarslinjer. Den första linjen är affärsenheterna som äger och hanterar risker. Riskorganisationen utgör andra linjen och ansvarar för övervakning av risker. Både revisorn och internrevisorn utgör den tredje linjen och utför en oberoende granskning och tillsyn av både första och andra försvarslinjerna.

Riskanalys

Reglerna kring och utfallet av koncernens process för riskbedömning och riskhantering behandlas årligen av styrelsen. Koncernens riskhantering och rapportering samordnas av en central riskkommitté. Styrelsen utvärderar och övervakar risker och kvalitet i den finansiella rapporteringen genom revisionsutskottet. Revisionsutskottet har fortlöpande och regelbunden kontakt med koncernens intern- och externrevision för utvärdering av risker i den finansiella rapporteringen. I VMS ingår ett ramverk för intern kontroll där risker avseende materiella fel i den finansiella rapporteringen har identifierats och definierats. Finance Compliance-funktionen inom koncernstab Ekonomi och Finans utför årliga analyser av risker för finansiell rapportering och ansvarar för uppdatering av ramverket.

Kontrollaktiviteter och uppföljning

Styrelsen övervakar och behandlar moderbolagets och koncernens ekonomiska situation vid varje ordinarie styrelsesammanträde. Koncernledningen har regelbundna uppföljningsmöten avseende det ekonomiska utfallet med chefs- och ekonomifunktionerna i koncernens olika Business Divisions samt staber och shared service-enheter. Vattenfalls ledningssystem innehåller styrande dokument för de väsentliga processerna för finansiell rapportering. VMS utgör plattformen för den interna kontrollen för samtliga enheter inom koncernen.

Finance Compliance-funktionen ansvarar för självutvärderingar, uppföljningar, rapporteringar och förbättringar av kontrollaktiviteterna för finansiell rapportering. Kontrollaktiviteterna syftar till att förebygga, upptäcka och korrigera fel i den finansiella rapporteringen. Finance Compliance rapporterar kvartalsvis till Vattenfalls CFO och revisionsutskottet.

Internrevisionens arbete innefattar bland annat att utvärdera och granska arbetet med riskhantering, efterlevnad av policys, regler och instruktioner samt effektiviteten i den interna kontrollen för finansiell rapportering. Internrevisionen rapporterar till koncernledningen, till ledningen i de olika länderna och enheterna samt till Vattenfalls revisionsutskott.

Information och kommunikation

Information om koncernens policyer, instruktioner, riktlinjer och manualer finns på Vattenfalls intranät som är tillgängligt för samtliga anställda i koncernen. Koncernens redovisnings- och rapporteringsprinciper är fastställda i koncernrapporteringsmanualen. Uppdateringar och förändringar i dessa principer kommuniceras löpande via Vattenfalls intranät samt vid möten med företrädare för koncernens Business Divisions samt staber och shared service-enheter.

Styrelse

Lars Westerberg

Carl-Gustaf Angelin

Eli Arnstad

Johnny Bernhardsson

Christer Bådholm

Lars Carlsson

Lars Westerberg (född 1948) var under perioden 29 april 2008 till och med 17 mars 2011 styrelsens ordförande. Lars är utbildad civilingenjör vid Kungliga Tekniska Högskolan och civilekonom vid Stockholms universitet. Lars började 1972 på ASEA:s elevingenjörskurs och stannade på ASEA till 1984 då han var försäljningschef på ASEA Robotics. 1984 anställdes Lars på Esab där han under åren 1991–1994 var VD och koncernchef. Under åren 1994–1999 var Lars VD och koncernchef i Gränges AB och därefter VD och koncernchef i Autoliv AB fram till april 2007. Sedan 2007 är Lars styrelseordförande i Autoliv AB och Husqvarna AB samt styrelseledamot i SSAB, AB Volvo och Sandvik AB.

Carl-Gustaf Angelin (född 1951) är arbetstagarledamot för Akademikerrådet och invaldes i styrelsen år 2003. Carl-Gustaf är civilingenjör från Kungliga Tekniska Högskolan i Stockholm. Mellan åren 1977 och 1988 var han verksam inom AB Svenska Fläktfabriken och därefter har han haft flera olika befattningar inom Vattenfallkoncernen. För närvarande arbetar han på Försäljning Norden.

Eli Arnstad (född 1962) invaldes som ledamot i styrelsen 2008. Hon har studerat offentlig rätt och statsvetenskap vid universitetet i Oslo och tog 1999 en Cand.mag från HiNT (Høgskolen i Nord-Trøndelag). 1999 tjänstgjorde Eli på Stiklestad Nasjonale Kultursenter och under 2000 på Stjørdal Naeringsforum. Under åren 2001–2007 var Eli administrerande direktör på Enova SF. Eli är vice ordförande i Sparebank 1 Midt-Norge och Posten Norge. Hon är också styrelseledamot i Senter för ekonomisk forskning vid NTNU, AF-Gruppen, Stiftelsen Nidarosdomens Restaureringsarbeide och Universitetet för Miljö och Biovetenskap på Ås.

Johnny Bernhardsson (född 1952) är arbetstagarledamot för Unionen och invaldes i styrelsen år 1995. Johnny har en ingenjörsutbildning kompletterad med ekonomisk påbyggnad från TBV. Han har varit verksam i olika befattningar inom Vattenfallkoncernen sedan 1970.

Christer Bådholm (född 1943) är ledamot och invaldes i styrelsen år 2002. Christer är civilingenjör från Chalmers Tekniska Högskola i Göteborg och har också en utbildning inom företags- och koncernledning från IFL samt i International Management från MiL. Han har lång erfarenhet som VD i olika bolag inom transportbranschen, bland annat från ABV södra regionen, NCC Intl. AB, ABB Traction AB, Adtranz GmbH, samt Bombardier Transportation GmbH. Sedan 2002 bedriver han egen konsultverksamhet. Christer är även styrelseledamot i Svevia AB, samt styrelseordförande i Bombardier Transportation Sweden AB, Balfour Beatty Rail AB, och VINN Group AB.

Lars Carlsson (född 1951) är arbetstagarledamot för Unionen och suppleant och invaldes i styrelsen år 1991. Lars har en ingenjörsutbildning från Katrineholms tekniska skola. Han har sedan 1972 varit verksam i olika befattningar inom Vattenfallkoncernen.

Ronny Ekwall

Lone Fønss Schrøder

Lars-Göran Johansson

Patrik Jönsson

Per-Ove Lööv

Björn Savén

Cecilia Vieweg

Ronny Ekwall (född 1953) invaldes i styrelsen såsom arbetstagarledamot för SEKO Facket för Service och Kommunikation år 1999. Ronny är elingenjör från Stora Kopparbergs praktiska yrkesskola. Under åren 1969–1977 var han verksam inom Stora Kopparberg som 1:e montör och efter det har han arbetat som montör inom Vattenfallkoncernen.

Lone Fønss Schrøder (född 1960) är ledamot och invaldes i styrelsen år 2003. Hon har en magisterexamen i juridik från Köpenhamns Universitet, samt en magisterexamen i bolagsekonomi från Handelshögskolan i Köpenhamn. Under åren 1982–2003 var Lone verksam i ledande befattningar inom A.P. Möller-Maersk A/S och 2005–2010 var hon VD för Wallenius Lines AB. Under åren 2003–2005 var Lone arbetande styrelseledamot i AKER-Kvaerner. Lone är även styrelseledamot i Svenska Handelsbanken AB (revisionskommittén), Volvo PV (ordförande i revisionskommittén), Aker ASA (vice ordförande i revisionskommittén), Aker Solution (revisionskommittén) och NKT A/S.

Lars-Göran Johansson (född 1953) är arbetstagarledamot för Ledarna och suppleant. Han invaldes i styrelsen år 2008. Lars-Göran har gymnasial utbildning och har varit verksam som tekniker och arbetsledare inom Vattenfallkoncernen sedan 1971.

Patrik Jönsson (född 1971) invaldes i styrelsen 2010. Patrik har en ekonomie magisterexamen i företagsekonomi från Stockholms universitet. Åren 1997–1998 tjänstgjorde han som controller vid Svenska Statoil. 1998–2000 var han account manager vid Trevise Unibank Investment Management. 2001–2003 var han investeringsanalytiker vid Bure AB. Sedan 2003 är Patrik kansliråd vid Enheten för statligt ägande, Finansdepartementet. Patrik är också ansvarig förvaltare och styrelseledamot i Svevia AB. Han har tidigare varit styrelseledamot och ansvarig förvaltare för Sveaskog 2008–2010, Vin & Sprit (2007–2008), samt Skeppshypotekskassan och AB Göta Kanal (2005–2008). Patrik har också varit engagerad i förvaltningen av bolag som SAS, Posten, Green Cargo och SJ AB.

Per-Ove Lööv (född 1961) invaldes i styrelsen år 1999 såsom arbetstagarledamot för SEKO och suppleant. Per-Ove har en utbildning i företagsekonomi från Luleås Tekniska Högskola samt en ingenjörsutbildning från Midskogsskolan i Luleå. Per-Ove har varit verksam i olika befattningar inom Vattenfallkoncernen sedan 1987.

Björn Savén (född 1950) invaldes i styrelsen 2009. Björn har en civilekonomexamen från Handelshögskolan i Stockholm 1972, samt en MBA från Harvard Business School 1976. Han är också ekon.dr.h.c. 1999 från Svenska Handelshögskolan i Helsingfors. Björn hade under tiden 1976–1988 flera ledande befattningar inom Esseltekoncernen i Stockholm, London och New York, samt dessförinnan två år vid Gulf Oil 1972–1974. Sedan företaget grundades 1989 har Björn, till och med 2008, varit VD för IK Investment Partners (IK). Björn är sedan 2008 ordförande i IK. Han är också styrelsemedlem i Nordea Bank AB (publ.) samt flera av IK:s bolag.

Cecilia Vieweg (född 1955) invaldes i styrelsen 2009. Åren 1987–1990 tjänstgjorde hon som advokat på Berglund & Co Advokatbyrå. Därefter arbetade hon som bolagsjurist på AB Volvo till 1992 då hon blev chefsjurist på Volvo Personvagnar AB. 1998 var Cecilia advokat och delägare på Wahlin Advokatbyrå och sedan 1999 är hon anställd på Electrolux som medlem av koncernledningen, samt med ansvar för juridik, immateriella rättigheter, riskhantering och säkerhet. Cecilia är sekreterare i AB Electrolux styrelse samt styrelseledamot i Haldex AB och PMC Group AB. Cecilia är också ledamot i Aktiemarknadsnämnden.

Ledamot som lämnat styrelsen under 2010
Viktoria Aastrup (född 1971) invaldes i styrelsen år 2008 och avgick vid årsstämman 2010.

Koncernledning

Øystein Løseth

Dag Andresen

Anders Dahl

Lars Gejrot

Tuomo Hatakka

Øystein Løseth, född 1958, är sedan 12 april 2010 VD för Vattenfall AB och koncernchef. Øystein är civilingenjör från Norges Tekniske Høyskole i Trondheim samt har bedrivit ekonomistudier vid Bedriftsøkonomisk Institutt, Bergen, Norge.1983–1993 arbetade Øystein inom norska Statoil. 1993–94 var han planeringschef vid Alliance Gas, London, Storbritannien. 1994–1997 var han rörelsechef vid Naturkraft, Oslo, Norge. 1997–2003 innehade Øystein olika befattningar hos Statkraft i Norge och i Nederländerna, inklusive uppdrag som styrelseledamot sedan 2002. Från 2003 var han verksam inom Nuon nv, Amsterdam, Nederländerna, som VD i Nuon Energy Sourcing och styrelseledamot i Nuon nv. Han utsågs till koncernchef i N.V. Nuon Energy i april 2008. Sedan 12 april 2010 till utgången av 2010 hade Øystein inga väsentliga aktieinnehav i företag med vilka Vattenfall har affärsförbindelser.

Dag Andresen, född 1964, är sedan oktober 2008 CFO i Vattenfall. Dag är utexaminerad sjöofficer från Royal Naval Officer School (1984) och högre officer från Royal Norwegian Air Force Academy (1988) och civilekonom från Norges Handelshøyskole, NHH (1994). Han har en Executive MBA från Helsinki School of Economics and Business Administration, HSEBA (2000) samt är utbildad vid Harvard Business School (2006) och Stanford Graduate School of Business (2004). Dag har haft olika ledande officerspositioner inom Royal Norwegian Navy och Royal Air Force. 1993–2008 innehade Dag olika chefsbefattningar inom bland annat shipping, industri och engineering samt inom finanssektorn, senast som chef för affärsområdet Transaction & Finance Banking i Nordea AB fram till oktober 2008.

Anders Dahl, född 1957, är Senior Vice President, Business Division Renewables. Han var tillförordnad chef för Business Group Pan Europe (exklusive Nuclear) under perioden 15 mars–31 december 2010. Anders var chef för enheten Wind 2005–2010. Anders är civilingenjör från Kungliga Tekniska Högskolan i Stockholm. Mellan 2002–2005 var Anders produktionsdirektör inom Vattenfalls polska kraftvärmeverksamhet. Han var chef för enheten Vattenkraft på Birka Energi 1997–2002 samt anläggningschef för kraftvärmeverket i Hässelby. 1985-1996 innehade Anders olika positioner inom värmeproduktionsverksamheten på Stockholms Energi.

Lars Gejrot, född 1954, var under perioden 2 februari 2009 till och med 17 mars 2011 Senior Vice President, Staff Function Human Resources. Under perioden augusti-december 2009 var han tillförordnad kommunikationsdirektör. Lars har en regementsofficersexamen från Karlberg och har bedrivit högskolestudier inom sociologi, psykologi och pedagogik samt genomgått flera ledarskapsutbildningar. Lars har arbetat 18 år inom IKEA där han haft olika utlandsplaceringar och chefsbefattningar, främst inom Human Resources där hans senaste befattning, 2001–2008, var Human Resources manager för IKEA-gruppen. Innan dess arbetade Lars fyra år som konsult för Mercuri Urval och 10 år som regementsofficer.

Tuomo Hatakka, född 1956, är Senior Executive Vice President, Business Division Production, och sedan den 26 oktober 2005 vice VD i Vattenfall AB. 2008-2010 var Tuomo chef för Business Group Central Europe. 2002-2007 var Tuomo chef för Business Group Poland. Tuomo har en ekonomutbildning från Handelshögskolan i Helsingfors och Instituto de Estudios Superiors de la Empresa i Barcelona i Spanien. Han har bland annat varit verksam som konsult för Bain Company i London, Executive Vice President och partner i Enterprise Investors i Warszawa samt VD i Elektrim Kable SA i Warszawa.

Harald von Heyden, född 1971, är Senior Vice President, Business Division Asset Optimisation and Trading. Under perioden 3 maj 2010 till och med 31 december 2010 var han ansvarig för Trading och Coordination of Generation Management. Harald har en kandidatexamen i Management Sciences från Warwick Business School, Coventry samt en magisterexamen i Management Studies från University of

Harald von Heyden

Huib Morelisse

Andreas Regnell

Elisabeth Ström

Torbjörn Wahlborg

Cambridge. 1995–1999 arbetade Harald som konsult för McKinsey & Company i Norge. Åren 1999–2003 var han VD för Statkraft Continental Markets i Tyskland och Holland. Han var grundare av och VD för EGL Nordic AS i Norge. 2007–2009 var han Chief Trading Officer och styrelseledamot i EGL AG, Zürich.

Huib Morelisse, född 1964, är Senior Vice President Business Division Asset Development och sedan 1 juli 2010 VD för N.V. Nuon Energy. Huib har en magisterexamen i Mechanical Engineering och har haft olika positioner inom Booz Allen & Hamilton. Huib har även en magisterexamen i Business Administration från Colombia Business School. Han arbetade för Goldman Sachs & Co 2002–2005 och var 2005–2007 Vice President Corporate Strategy på RWE. 2007–2009 var han VD för RWE:s nederländska enheter och 2009–2010 Chief Technology Officer för Essent, Nederländerna.

Andreas Regnell, född 1966, är Senior Vice President, Staff Function Strategies and Environment Under perioden oktober-december 2010 var Andreas chef för koncernstab Strategier. Andreas har en kandidatexamen i ekonomi från Handelshögskolan i Stockholm/Wharton Graduate School of the University of Pennsylvania. 1989–1992 innehade Andreas olika positioner inom Citibank i Stockholm och i New York. Från 1992 och fram till dess han började på Vattenfall arbetade Andreas för The Boston Consulting Group där han var chef för den nordiska regionen 2005–2010.

Elisabeth Ström, född 1962, är Senior Vice President, Staff Function External Relations and Communications. Under 2010 var Elisabeth chef för koncernstab Kommunikation. Elisabeth är diplomerad marknadsekonom från Berghs School of Communication. Elisabeth var utbildningschef vid Berghs School of Communication 1985–1988 och VD och rektor för skolan 1996–1997. 1991–1995 var Elisabeth marknadsdirektör för Nordiska Kompaniet. 1997–2000 var Elisabeth vice VD och ledamot av koncernledningen i Föreningssparbanken (nuvarande Swedbank). Elisabeth rekryterades år 2000 som vice VD för Kooperativa Förbundet samt vice VD i Coop Sverige AB. 2003–2005 var Elisabeth ställföreträdande koncernchef och vice VD för Posten AB. 2005–2009 arbetade Elisabeth med egen konsultverksamhet som rådgivare i affärsutvecklings- och varumärkesfrågor.

Torbjörn Wahlborg, född 1962, är Senior Executive Vice President, Business Division Distribution and Sales, och sedan den 3 februari 2010 vice VD i Vattenfall AB. 2010 var Torbjörn chef för Business Group Nordic. Torbjörn har en civilingenjörsexamen från Chalmers tekniska högskola, Göteborg. 1988–1990 arbetade han vid Nynäs Petroleum, Nynäshamn. Torbjörn var 1990–1994 Elchef för Vattenfall Värmekraft, Stenungssund och 1994–1996 projektledare för Sjaellendske Kraftverker, Köpenhamn, Danmark. Han var 1996–1997 projektledare inom Vattenfall International, Stockholm. Från 1997 var Torbjörn verksam i Polen, 1997–2001 som ställföreträdande chef för Vattenfall Polen och 2001–2006 som ställföreträdande chef för GZE SA, Gliwice. 2006–2008 var han affärsområdeschef för Vattenfall Försäljning Polen och 2008–2009 landchef för Vattenfall i Polen.

Personer som lämnat koncernledningen under 2010

Lars G Josefsson, född 1950, lämnade sin befattning som VD och koncernchef för Vattenfall AB i april 2010. Han lämnade Vattenfall i oktober 2010, när han gick i pension.

Helene Biström, född 1962, lämnade Vattenfall i augusti 2010.

Hans-Jürgen Meyer, född 1957, lämnade Vattenfall i april 2010.

Helmar Rendez, född 1962, lämnade koncernledningen i maj 2010 då han blev chef för affärsenhet Distribution inom Business Group Central Europe.

Förslag till årsstämman

Förslag till vinstdisposition
Se sidan 135.

Styrelsens förslag till riktlinjer för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare för godkännande av stämman
Styrelsen föreslår att i fråga om ersättning och andra anställningsvillkor ska Vattenfall AB tillämpa de principer som beslutats i av regeringen fastställda "Riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i företag med statligt ägande", vilka beslutades av regeringen den 20 april 2009 (N9008), med nedan angiven avvikelse. Regeringens riktlinjer finns i dess helhet tillgängliga på regeringens hemsida, www.regeringen.se. Enligt regeringens riktlinjer ska det aktuella företaget vidare tillämpa riktlinjerna i sina dotterföretag.

Vid tillämpningen av regeringens riktlinjer föreslås Vattenfall avvika gällande hur dessa ska tillämpas i Vattenfalls dotterföretag. Vattenfalls styrelse föreslår att de befattningar som i Vattenfalls dotterföretag ska anses vara ledande, ska definieras utifrån att de har en signifikativ påverkan på koncernens resultat, och inte efter aktiebolagslagens definition. Med användning av den internationella rankningsmodellen IPE (International Position Evaluation) ska därvid chefer med befattningar från IPE 68 och däröver anses vara ledande. Samtliga ledande befattningshavare (såsom dessa definieras i aktiebolagslagen) i samtliga dotterföretag kommer att omfattats av genomgången.

För säkerställande av att av styrelsen fastställda nivåer avseende bolagets kostnader för ersättning till ledande befattningshavare i bolaget inte överskrids, samt att de följer av stämman fastställda riktlinjer, gäller följande. Baserat på de underlag som legat till grund för styrelsens ursprungliga beslut om ersättning, samt med utgångspunkt i styrelsens bolagsstyrningsrapport, ska bolagets revisorer granska att beslutade ersättningsnivåer och övriga anställningsvillkor inte överskridits. Bolagets revisorer ska vidare årligen inför styrelsens bokslutssammanträde i särskild rapport till styrelsen redovisa sina iakttagelser beträffande ledande befattningshavares och övriga anställdas anställningsvillkors överensstämmelse med styrelsens beslut och av årsstämman fastställda riktlinjer. Om riktlinjerna enligt revisorns mening inte har följts ska skälen för denna bedömning framgå.

Innan beslut om enskild ersättning fattas ska det finnas skriftligt underlag som utvisar bolagets totala kostnad.

Styrelsens motivering beträffande avvikelser från riktlinjerna
I tillämpningen av regeringens riktlinjer föreslås Vattenfall avvika gällande hur dessa ska tillämpas i Vattenfalls dotterföretag. Styrelsen anser att följande särskilda skäl finns att avvika från riktlinjerna.

Vattenfalls huvudsakliga skäl till avvikelsen är de svårigheter och kostnader som är förknippade med att omförhandla gällande avtal för befattningshavare som enligt regeringens riktlinjers definition skulle ha definierats som ledande. Vattenfalls styrelse bedömer att omförhandling av ett stort antal avtal med nationella variationer skulle vara mycket tidskrävande, medföra en betydande risk för att förlora nyckelkompetenser samt vara förenat med orimliga kostnader.

Inom Vattenfallkoncernen finns av affärsmässiga och legala skäl mer än 400 dotterföretag. Ett mycket stort antal befattningshavare skulle därmed anses vara ledande vid en tillämpning av regeringens riktlinjer även i dotterföretag. Vattenfall styr dessutom, i likhet med andra internationella koncernen, sin verksamhet utifrån den affärsmässiga inriktningen (via affärsområden) och inte utifrån den legala bolagsstrukturen.

Vattenfalls styrelse föreslår därför att de befattningar som i Vattenfallkoncernen kan anses vara ledande ska definieras utifrån att de har en signifikativ påverkan på koncernens resultat, och inte efter aktiebolagslagens definition. Vidare speglar en sådan definition bolagets verksamhet och styrning. I detta sammanhang är storlek i form av omsättning, antal anställda och antal led i värdekedjan, jämte kraven på innovation, kunskap, strategisk/visionär roll och internationellt ansvar hos befattningshavaren avgörande.

Den internationella rankingmodellen IPE (International Position Evaluation) har använts som stöd för att på ett systematiskt sätt kunna bekräfta vilka positioner som kan anses vara ledande. Vattenfalls slutsats är att förutom koncernledningen ska chefer med befattningar från IPE 68 och däröver anses vara ledande inom koncernen. Sexton befattningar har därvid identifierats, avseende år 2011. Av dessa utgör tio personer medlemmar i koncernledningen och övriga sex personer är befattningshavare anställda i dotterföretag och som har en IPE-befattning om 68 eller högre.

Användningen av en vedertagen rankingmodell istället för den svenska aktiebolagslagens definition på ledande befattningshavare innebär en avvikelse från regeringens riktlinjer, såvitt avser Vattenfall AB:s dotterföretag.

Vattenfall har genomfört en särskild analys för att komma fram till ovannämnda definition, enligt vad som beskrivs närmare i bolagsstyrningsrapporten. Frågan har även beretts i styrelsens ersättningsutskott.

Risker och riskhantering

Den senaste tidens finanskris och turbulenta marknad understryker behovet av transparens, tydlig styrning och kontroll i verksamhetens alla delar.

Dagens företag är verksamma på en marknad med nya förutsättningar och en betydligt snabbare förändringstakt. Behovet av en oberoende riskfunktion med rätt bemanning och kompetens har aldrig varit större. I enlighet med Vattenfalls bolagsordning har ett ramverk för riskhantering upprättats för att säkerställa en acceptabel riskexponering, en oberoende granskning av Vattenfalls styrning samt för att säkra genomlysning av Vattenfalls risker. Vattenfall har under året utvecklat ERM-processen (Enterprise Risk Management) och etablerat en funktionellt organiserad riskorganisation vilket har skapat en stabil grund att stå på.

ERM-processen på Vattenfall

Vattenfall skapar värde när företaget vid ett givet och balanserat risktagande överträffar avkastningskravet på nettotillgångarna. I Vattenfalls verksamhet uppstår både finansiella risker (som prisrisker och kreditrisker) och icke-finansiella risker (som politiska risker, tekniska risker och miljörisker). ERM är en kontinuerlig process för att identifiera, värdera, åtgärda och följa upp risker i verksamheten redan i ett tidigt skede, se bilden nedan.

ERM baseras på COSO:s (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) standarder och genomförs regelbundet i samband med den finansiella rapporteringen. ERM möjliggör kvantifiering av och jämförbarhet mellan både finansiella och icke-finansiella risker. Detta ger ett starkt stöd till beslutsfattare i hanteringen av risker och möjligheter och har lett till en ökad transparens och riskmedvetenhet i hela organisationen.

Den direkta kopplingen till affärsplaneprocessen och den finansiella uppföljningen är en betydande förbättring av ERM-processen under 2010. Därigenom säkerställer Vattenfall att riskhanteringen är fullt integrerad i alla delar av verksamheten.

En stärkt riskfunktion

Styrelsen har det övergripande ansvaret för riskhantering i Vattenfall. Riskfunktionens oberoende säkerställs genom att en Chief Risk Officer (CRO) håller styrelsen underrättad i riskfrågor. CRO har det övergripande ansvaret för ERM-processen. Strategiska riskbeslut tas i Vattenfalls riskkommitté (VRC) som leds av Vattenfalls VD.

Sedan 2010 är riskorganisationen funktionellt organiserad och tydligt separerad från affärsägaren. Ett utökat kvalitetsarbete säkerställer också att ramverket för risk implementeras fullt ut och i linje med Vattenfalls övergripande styrning.

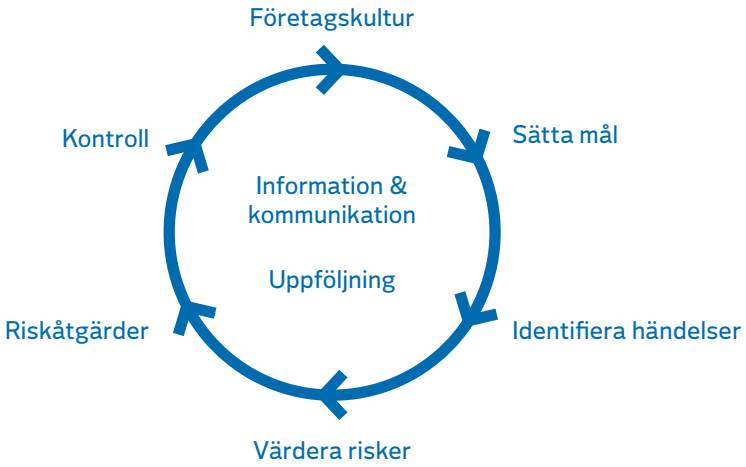
Riskfunktionens närhet till verksamheten säkerställs genom så kallade risk managers som stödjer verksamheten i riskhantering och kontroll. Alla affärsenheter har även utsedda riskkoordinatorer som samordnar ERM-processen lokalt.

Vattenfall tillämpar modellen ”Tre försvarslinjer”, enligt rekommendation av Basel II, där hantering och kontroll av risker delas upp i tre försvarslinjer. Den första linjen är affärsenheterna som äger och hanterar risker. Riskorganisationen utgör andra linjen och ansvarar för övervakning av risker. Både revisorn och internrevisorn utgör den tredje linjen och utför en oberoende granskning och tillsyn av både första och andra försvarslinjerna.

Marknadsrisker och finansiella risker

Vattenfalls styrelse har tilldelat VD ett riskmandat för koncernen som fördelas vidare till affärsenheterna. För att säkerställa transparens och en tydlig styrning ansvarar CRO för samordning och dokumentation av processen för

ERM-processen på Vattenfall

Företagskulturen, vilken innefattar till exempel Vattenfalls vision, värderingar och risktolerans, är utgångspunkten när målen för respektive affärsenhet sätts i affärsplaneringsprocessen. När målen för respektive affärsenhet satts upp identifieras händelser som kan hota måluppfyllelsen. Identifierade händelser värderas och mot bakgrund av verksamhetens risktolerans tas sedan beslut om lämpliga riskåtgärder: undvika, reducera, dela eller acceptera riskerna. Affärsenheternas viktigaste risker och åtgärder följs upp som en del av den finansiella uppföljningen. Information och kommunikation till koncernledningen och till affärsenheterna sker kontinuerligt. Riskhanteringsorganisationen kontrollerar, granskar och utvecklar processen.

riskmandatdelegering. Varje affärsenhet har utrymme att röra sig inom sitt respektive mandat och ansvarar för att korrekta riskåtgärder vidtas.

Inom Vattenfall värderas större delen av riskexponeringen inom proprietary trading (handel för egen räkning) utifrån marknadsvärden (mark-to-market). I de fall då det inte går att fastställa några marknadspriser används prismodeller (mark-to-model). Mark-to-model positioner förekommer framförallt i tillgångs- och försäljningsrelaterade portföljer. Ett exempel är att en marknadsvärdering av produktionen från anläggningarna eller försäljningsefterfrågan kräver en analys som bygger på kurvor med timbaserade värden. Dessa positioner värderas utifrån mark-to-model eftersom detaljeringsnivån inte finns på marknaden. Godkännandet av dessa värderingsmodeller är strängt reglerad och övervakad av riskorganisationen.

Vattenfalls riskkategorier och riskområden

Marknad & Finansiellt
Risker relaterade till konkurrens, priser och försäljningsvolymer, räntor, valuta, kredit och motparter.
Se sidan 77.

Teknik
Risker relaterade till all teknik som behövs för att producera, distribuera och sälja el, gas, värme och andra relaterade produkter och tjänster
Se sidan 81.

Infrastruktur
Risker relaterade till all infrastruktur som Vattenfall behöver för sin verksamhet. Detta inkluderar IT-infrastruktur (hårdvara och mjukvara), telekommunikation, byggnader och säkerhetssystem.
Se sidan 82.

Politik & Samhälle
Risker som påverkas av regionala och globala politiska och sociala trender.
Se sidan 82.

Lagar & Regleringar
Risker relaterade till alla lagar och regleringar som gäller för Vattenfall.
Se sidan 82.

Personal & Organisation
Risker relaterade till Vattenfalls organisation, processer och medarbetare, t.ex. företagskultur, ledarskap och motivation
Se sidan 83.

Exempel på risker inom respektive riskområde (som förtydligas på de kommande sidorna):

Elprisrisk	Anläggningsrisk	IT- och informationssäkerhetsrisk	Politisk risk	Juridisk risk	Risk att förlora kompetens och nyckelpersoner
Volymrisk	Miljörisk		Investeringsrisk (politiska beslut)	Miljörisk	Organisationsförändring
Prisområdesrisk	Investeringsrisk (teknik)				Arbetsmiljörisk
Bränsleprisrisk					Bedrägeri
Kreditrisk					
Likviditetsrisk					
Ränterisk					
Valutarisk					
Investeringsrisk (finansiering)					

Riskåtgärder

Undvika — Reducera — Dela — Acceptera

Elprisrisk

Elpriset är den faktor som har den enskilt största påverkan på Vattenfalls resultat. Priset på el påverkas av fundamentala faktorer såsom utbud (till exempel vattentillgång och tillgänglig produktionskapacitet) och efterfrågan (styrs av elkonsumtion som i sin tur påverkas av bland annat väderlek och konjunktur) samt bränslepriser och priset på utsläppsrätter för koldioxid. Vattenfall analyserar dessa faktorer kontinuerligt för att kunna hantera elprisrisken på ett optimalt sätt.

Vattenfall prissäkrar sin elproduktion och försäljning med hjälp av fysiska och finansiella terminskontrakt. Sådan prissäkring görs med beaktande av likviditeten i marknaden för olika tidsperioder. Mot bakgrund av de senaste årens kraftiga svängningar i elpriset, vilka redovisas i känslighetsanalystabellen på sidan 79, är terminshandeln ett viktigt sätt att utjämna och balansera de stora elprisriskerna i verksamheten. Hur stor del som prissäkras varierar, se diagrammet på sidan 79.

Vattenfall tecknar även långa avtal med större kunder inom industrin. Dessa avtal avser tidshorisonter där möjlighet till prissäkring inte finns på marknaden och sträcker sig till år 2022. Den totala säkrade volymen för perioden 2014–2022 är 92 TWh. Prisäkringsnivå av elproduktionen beslutas av Vattenfalls riskkommité, inom av styrelsen givet mandat. Prissäkring på marknaden sker via Vattenfall Energy Trading som prissäkrar sig via elbörser såsom Nord Pool och EEX men även via bilateral handel med andra motparter. Vattenfall Energy Tradings mandat följs upp dagligen. För att mäta elprisriskerna tillämpar Vattenfall bland annat Value at Risk (VaR), Gross Margin at Risk och olika former av stresstester.

Känslighetsanalys för el och råvaror

Marknadsnoterade risker	Påverkan på resultatet före skatt, MSEK för treårsperioden 2011–2013[1]	Beräknad årsvolatilitet 2010, %
El	+/-13 000	17
Stenkol	+/-800	17
Gas	+/-700	22
Koldioxid	+/-1 200	31
Uran	+/-< 100	–

1) Påverkan på resultatet före skatt, MSEK för treårsperioden 2011–2013, givet en prisrörelse på +/- 10% baserat på Vattenfalls prissäkringsgrad per den 31 december 2010.

Känslighetsanalysen av Vattenfalls resultat utifrån variation i olika marknadsnoterade risker är utförd oberoende av varandra. Varje parameter är beräknad var för sig utan inbördes samband. Merparten av parametrarna påverkar Vattenfalls resultat både på intäkts- och på kostnadssidan. Orsaken är det pris- och volymsamband som finns mellan kol-, gas-, olje- och elpriser samt CO_2-utsläppsrätter på marknaden. Volatiliteten är baserade på treårskontrakt för respektive råvara. Prisrörelserna är beräknade med hänsyn till dagliga marknadsrörelser under 2010 och omräknade till årsvolatiliteter, antaget 252 handelsdagar. För el har volatiliteten för Norden, Tyskland, Nederländerna och Polen vägts samman baserat på Vattenfalls öppna position på respektive marknad.

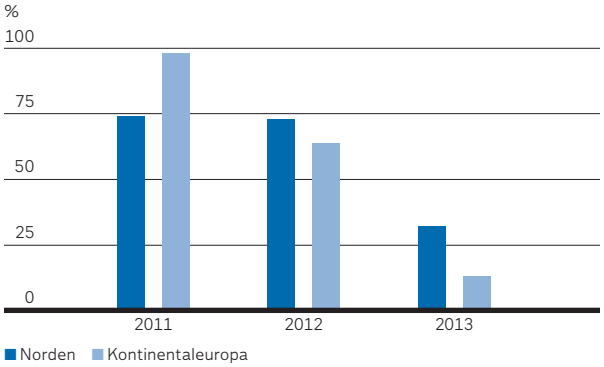
Volymrisk

Volymrisk är risk för avvikelser mellan prognostiserad och faktisk volym. Inom produktionsverksamheten för vattenkraft hanteras volymrisken genom analyser och prognoser av exempelvis nederbörd och snösmältning. Analysmodellerna är bland annat baserade på omfattande väderhistorik. Volymrisk uppstår även inom försäljningsverksamheten som avvikelser i förväntad mot faktiskt levererad volym till kund. Dessa hanteras genom att förbättra och utveckla prognoser för elförbrukningen. Känsligheten i Vattenfalls elproduktionsvolym är inbyggd i elpriskänsligheten, eftersom det finns en korrelation mellan pris och volym. Se känslighetsanalystabellen ovan.

Prisområdesrisk

Prisområdesrisk uppstår då priset på el skiljer sig mellan olika geografiska områden. Vattenfalls prisområdesrisker är centraliserade och hanteras av Vattenfall Energy Trading. I de nordiska länderna tillhandahåller elbörsen Nord Pool finansiella instrument, så kallade prisområdesswappar (Contracts for Differences, CfD), genom vilka prisområdesrisken kan hanteras. Vattenfall Energy Trading är även market maker på Nord Pool för CfD. Genom detta åtagande tryggas likviditeten i dessa finansiella instrument. Prisskillnader finns även mellan övriga områden där Vattenfall är aktivt. De hanteras med kontrakt i dessa prisområden samt kontrakt på överföringskapacitet. I jämförelse är prisområdesrisken mindre än till exempel elprisrisken.

Vattenfalls prissäkringsgrad i olika marknader, per 31 december 2010

Diagrammet visar Vattenfalls prissäkring av den planerade elproduktionen i Norden respektive Kontinentaleuropa. Vattenfall prissäkrar kontinuerligt sin elproduktion genom försäljning på terminsmarknaden.

Genomsnittlig prissäkringsnivå, per 31 december 2010

EUR/MWh	2011	2012	2013
Norden	45	44	44
Kontinental Europa	55	54	59

Kreditrisk

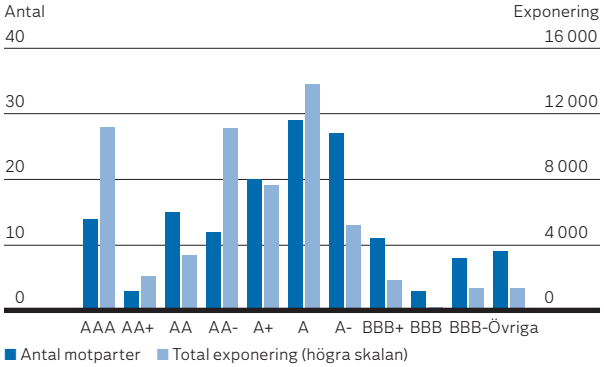
Kreditrisk är risk för en förlust om en motpart eller kund inte kan eller vill fullgöra sitt åtagande. Vattenfall är exponerad för kreditrisker i samband med elhandel, råvaruhandel, försäljningsaktiviteter och investeringar.

Vattenfall följer strikt de instruktioner och processer, sanktionerade av Vattenfalls styrelse, som styr företagets sätt att hantera kreditrisker. Dessa instruktioner och processer säkerställer en konsekvent tillämpning av kreditriskåtgärder inom hela Vattenfallkoncernen och ger ett ramverk för hantering av kreditrisk. Vattenfalls exponeringar sammanfattas i tabellen på sidan 79. Exponering till följd av el och råvaror redovisas separat från finansmarknadsexponeringen.

Det finns ett antal verktyg som används för kvalitativ och kvantitativ analys. Existerande och potentiell framtida exponering mäts. Djupanalyser av motparter utförs, däribland tidserieanalys, analys av årsredovisningar och framtida utveckling. Utöver den interna bedömningen används även rating från de större kreditinstituten. Kreditexponering per ratingklass, enligt Standard & Poor's ratingsystem, visas i diagrammet över motparter per ratingklass.

Vattenfall använder många olika instrument för att hantera och begränsa kreditrisker, till exempel så kallade Master Netting Agreements (som baseras på standarder som ISDA – International Swaps and Derivatives Association, EFET – The European Federation of Energy Traders) och säkringskrav i CSA-avtal (Credit Support Annex). Kreditriskexponeringen hanteras aggregerat inom Vattenfallkoncernen och rapporteras och följs upp dagligen.

Motparter, antal och exponering, MSEK, per ratingklass

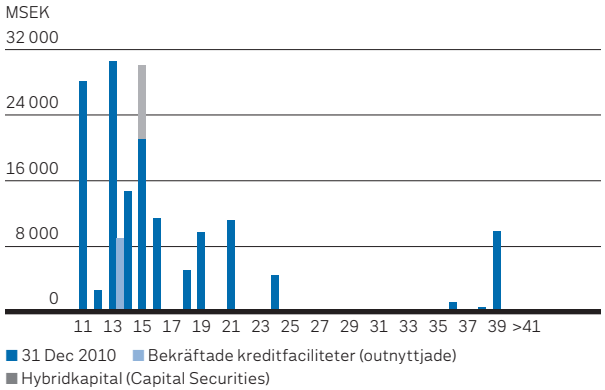
I diagrammet visas de motparter som Vattenfall har där exponeringen är större än 50 MSEK per motpart. "Övriga" utgör undantag avseende sedan länge ingångna avtal som Vattenfall har övertagit i samband med förvärv. Försäljnings- och värmeexponering i Benelux samt upphandlingsexponering är inte inkluderade.

Kreditrisker

Typ av instrument	Exponering
Exponering från el- och råvaruaffärer – positiva marknadsvärden	10 586
Exponering från el- och råvaruaffärer – settlementrisker	7 265
Ränte- och valutaderivat – positiva marknadsvärden	1 521
Räntebärande placeringar inklusive större banktillgodohavanden	37 941
Aktier	677
Summa	**57 990**

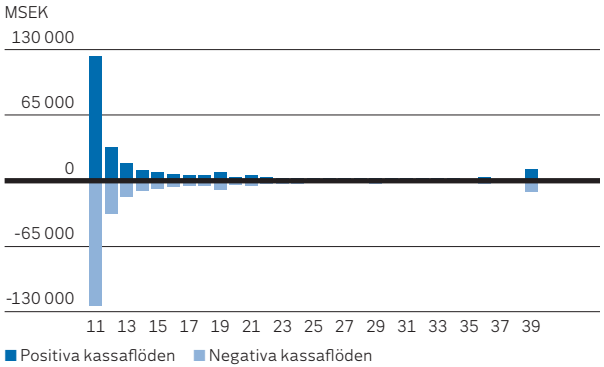
Total kreditexponering från el- och råvaruaffärer med hänsyn tagen till nettning enligt avtal uppgår till17 515 MSEK. Rapporteringströskeln är satt till 50 MSEK per enskild exponering. Exponeringen i ränte- och valutaderivat justerad för nettning enligt ISDA-avtal eller motsvarande uppgår till 1 521 MSEK (921). I denna beräkning är hänsyn tagen till mottagna marginalsäkerhetskrav under CSA-avtal med 5 128 MSEK (2 689). Utan justering för ISDA- och CSA-avtal uppgår exponeringen till 11 724 MSEK (8 903).

Förfallostruktur i låneportföljen[1]

1) Exkl lån från minoritetsägare och intresseföretag.

Förfallostruktur derivat

Diagrammet visar förfallostrukturen för alla Vattenfalls derivat i bruttobelopp.

Bränsleprisrisk

Bränsleprisrisk avser risk att resultatet förändras till följd av förändring av bränslepriserna. Bränslepriserna påverkas främst av makroekonomiska faktorer. Bränsleprisrisken minimeras genom analys av de olika råvarumarknaderna samt diversifiering av avtalen avseende prismodell och villkor. Både finansiella och fysiska instrument för exempelvis stenkol, gas och olja används för att jämna ut resultatet över tid. De flesta av Vattenfalls koleldade anläggningar i Tyskland använder brunkol från egna gruvor. För den stenkolseldade elproduktionen sker prissäkringen av el och kol samordnat för att säkra marginalen. Uran används som bränsle i Vattenfalls kärnkraftverk. Denna prisrisk är dock begränsad, eftersom uran utgör en relativt liten andel av den totala produktionskostnaden. Känsligheten för Vattenfalls bränslepriser visas i känslighetsanalystabellen på sidan 79.

Likviditetsrisk

Likviditetsrisk avser risk för att inte kunna följa handelsstrategin på grund av otillräcklig likviditet på marknaden. Detta hanteras till exempel genom så kallad proxyhedging (hedging med hjälp av ett instrument som korrelerar med den risk som ska säkras) och säkringsavtal samt genom att säkerställa ett optimalt antal handelsmotparter. Likviditetsrisk kan också beskrivas som risk för en finansieringskris där Vattenfall inte har möjlighet att finansiera sitt kapitalbehov. I detta avseende minimeras likviditetsrisken genom en jämn förfallostruktur och en lång genomsnittlig återstående löptid på låneportföljen. Likviditetsrisken minimeras även av Vattenfalls finansverksamhet som har flera typer av låneprogram och därigenom säkerställer kapitaltillgänglighet och flexibilitet. Koncernen har ett mål för den kortfristiga kapitaltillgängligheten som ska finnas tillgängligt i form av likvida medel eller bekräftade kreditfaciliteter. Målet är att medel motsvarande lägst 10% av koncernens omsättning eller minst motsvarande kommande 90 dagars låneförfall ska finnas tillgängligt

För ett kapitalintensivt företag som Vattenfall är det viktigt att ha tillgång till finansiering på den internationella kreditmarknaden till fördelaktiga villkor. En förutsättning för detta är att Vattenfall upprätthåller en god kreditrating från ledande kreditvärderingsinstitut som Moody's och Standard & Poor's.

Återstående räntebindingstid för låneportföljen

Exkl. lån från minoritetsägare och intresseföretag.

MSEK	Skuld	Derivat	Hybridkapital (Capital Securities)	Bekräftade kredit faciliteter (outnyttjade)
< 1 år	27 792	130	–	100
1 år – 5 år	70 390	-1 187	9 002	9 002
> 5 år	56 795	-1 720	–	–
Summa	**154 977**	**-2 777**	**9 002**	**9 102**

Låneprogram och kreditfaciliteter

MSEK	Ram-belopp	Valuta	Förfall	Utnyttjad andel, %	Bokförd extern skuld
Låneprogram					
Företagscertifikat	15 000	SEK	–	30	4 495
Euro Commercial Paper	2 000	EUR	–	–	–
Euro Medium Term Note	15 000	EUR	–	70	99 391
Bekräftade kreditfaciliteter					
Revolving Credit Facility[1]	1 000	EUR	2013	–	–
Checkräkningskrediter	100	SEK	2011	–	–
Övriga kreditfaciliteter					
Checkräkningskrediter och övriga kreditlinor	9 544	SEK	–	28	1 341
Summa					**105 227**

1) Backup-facilitet för kortfristig upplåning

Lån av benchmark-karaktär

Typ	Valuta	Belopp	Kupong, %	Förfall
Euro Medium Term Note	EUR	850	5,750	2013
Euro Medium Term Note	EUR	500	4,125	2013
Euro Medium Term Note	EUR	1 350	4,250	2014
Euro Medium Term Note	EUR	1 100	5,250	2016
Euro Medium Term Note	EUR	500	5,000	2018
Euro Medium Term Note	EUR	650	6,750	2019
Euro Medium Term Note	GBP	350	6,125	2019
Euro Medium Term Note	EUR	1 100	6,250	2021
Euro Medium Term Note	EUR	500	5,375	2024
Euro Medium Term Note	GBP	1 000	6,875	2039

Tabellen ovan visar de största emissionerna som gjorts i Vattenfalls låneprogram.

Ränterisk

Räntenrisker i Vattenfalls låneportfölj mäts med duration. Durationen tillåts variera tolv månader över och under en normtid på fyra år. Durationen i koncernens låneportfölj uppgick vid årsskiftet till 3,87 år. Inklusive Hybridkapital (Capital Securities) uppgick durationen till 3,88 år. För att justera durationen i upplåningen använder Vattenfall bland annat ränteswappar, ränteterminer och optioner. Se tabellen på sidan 81 för den återstående räntebindningstiden för Vattenfalls låneportfölj.

Återstående räntebindningstid för låneportföljen

Exkl. Hybridkapital (Capital Securities) samt lån från minoritetsägare och intresseföretag. Nominellt belopp.

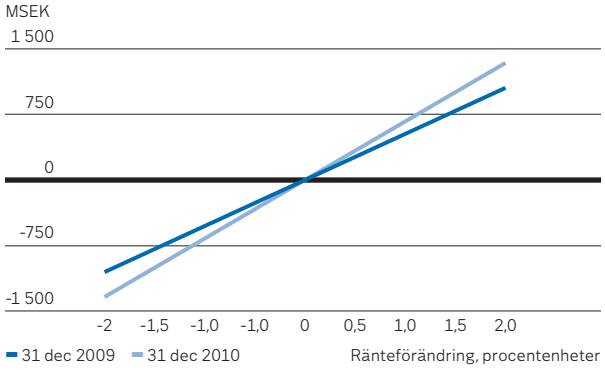
MSEK	SEK	EUR	Övriga	Summa
< 3 månader	814	69 075	10	69 899
3 månader–1 år	10 973	13 049	–	24 022
1 år–5 år	170	23 168	607	23 945
> 5 år	7 012	27 318	4	34 334
Summa	**18 969**	**132 610**	**621**	**152 200**
Genomsnittlig finansierings-ränta, %	4,4	3,3	4,3	3,4

Återstående räntebindningstid för låneportföljen

Exkl. Hybridkapital (Capital Securities) samt lån från minoritetsägare och intresseföretag. Nominellt belopp. Negativa belopp förklaras av användningen av derivat, t.ex. ränteswappar och ränteterminer. Summan av derivaten är inte lika med noll på grund av valutaeffekter.

MSEK	Skuld	Derivat	Summa
< 3 månader	8 526	61 373	69 899
3 månader–1 år	22 367	1 655	24 022
1 år–5 år	68 446	-44 501	23 945
> 5 år	55 638	-21 304	34 334
Summa	**154 977**	**-2 777**	**152 200**

Räntekänslighet, exkl Hybridkapital (Capital Securities) samt lån från minoritetsägare och intresseföretag

Diagrammet visar hur ränteförändringar påverkar koncernens räntekostnader och ränteintäkter under en 12-månadersperiod givet koncernens räntebindningsstruktur.

Valutarisk

Valutarisk avser risk för negativ påverkan på koncernens resultat- och balansräkning till följd av förändrade valutakurser. Vattenfall exponeras för valutarisker genom valutakursförändringar av framtida betalningsflöden — så kallad transaktionsexponering — samt i omvärderingen av nettotillgångar i utländska dotterföretag, så kallad omräkningsexponering (eller balansexponering). Vattenfalls låneportfölj per valuta framgår av tabellen nedan. Koncernens mål vid hanteringen av valutarisker är att minimera valutakurseffekterna med hänsyn tagen till säkringskostnader och skatteaspekter. Valutaexponeringen i upplåningen elimineras med hjälp av räntevalutaswappar, i syfte att undvika resultatpåverkande valutakurseffekter.

Låneportföljen uppdelad per valuta

Inkl. lån från minoritetsägare och intresseföretag men exkl. Hybridkapital (Capital Securities). Nominellt belopp.

Ursprunglig valuta	Skuld	Derivat	Summa
CHF	4 160	-4 160	–
DKK	607	–	607
EUR	125 032	18 093	143 125
GBP	14 243	-14 239	4
JPY	4 389	-4 389	–
NOK	2 621	-2 621	–
PLN	10	–	10
SEK	23 736	4 539	28 275
Summa	**174 798**	**-2 777**	**172 021**

Vattenfall har en begränsad transaktionsexponering eftersom större delen av produktion, distribution och försäljning av energi sker på respektive lokal marknad, se tabellen Koncernens rörelseintäkter/-kostnader fördelade per valuta. I den nordiska verksamheten uppstår transaktionsexponeringen främst vid prissäkring av el, framförallt på Nord Pool, eftersom handeln delvis sker i EUR. I den tyska och danska verksamheten uppstår den främst i samband med bränsleinköp. I båda fallen hanteras valutarisken med hjälp av valutaterminer.

Koncernens rörelseintäkter/-kostnader fördelade per valuta i %

Valuta	Intäkter	Kostnader
EUR	68	77
SEK	15	14
PLN	8	1
DKK	5	7
Övriga	4	–
Summa	**100**	**100**

Värdena är beräknade utifrån en statistisk sammanställning av externa rörelseintäkter/-kostnader. Förändringar i lager samt investeringar ingår inte i sammanställningen.

Affärsenheterna ska valutasäkra den kontrakterade transaktionsexponeringen när den överstiger 10 MSEK. Valutasäkringen sker genom Vattenfalls treasuryenhet, där valutakursriskerna hanteras inom en av styrelsen fastställd risklimit för räntor och valutor.

Beträffande omräkningsexponering skulle en förändring av valutakurserna med 5% påverka koncernens egna kapital med cirka 5 196 MSEK (5 590 MSEK). Omräkningsexponeringen redovisas nedan. Redovisningen av omräkningsexponeringen beskrivs i koncernens Not 3, Redovisningsprinciper under rubrikerna Derivatinstrument respektive Säkringsredovisning.

Omräkningsexponering

Valuta	Eget kapital	Säkring efter skatt	Nettoexponering efter skatt
EUR	165 412	92 892	72 520
PLN	16 940	2 509	14 430
DKK	9 492	–	9 492
GBP	7 479	–	7 479
Övriga	1	–	1
Summa	**199 324**	**95 402**	**103 922**

Teknik

Anläggningsrisk

Vattenfalls största anläggningsrisker är förknippade med driften av kraft- och värmeproducerande anläggningar. Anläggningarna kan skadas som ett resultat av incidenter, till exempel haverier och brister i komponenter och utrustning. Detta kan ge upphov till exempelvis volymförluster och avbrottskostnader. Denna typ av operativa risker hanteras genom åtgärder som underhåll, utbildning, god planering av förnyelse av anläggningarna och effektiva administrativa rutiner. En viktig del av det fortlöpande riskhanteringsarbetet är ett rullande besiktningsprogram av de största anläggningarna.

Vattenfall har identifierat kärnkraftssäkerhet som ett särskilt fokusområde. Vattenfalls Chief Nuclear Officer (CNO) ansvarar för översynen av kärnkraftsäkerheten på koncernnivå. Ambitionen är att bli världsledande när det gäller kärnkraftsäkerhet. Detta uppnås genom en stark säkerhetskultur, utbildning av personal och genom att etablera tydliga och effektiva processer. Detaljerade analyser av Vattenfalls kärnkraftanläggningar genomförs för att identifiera risker. Dessa analyser uppdateras löpande i samråd med säkerhetsmyndigheterna i respektive land, och ligger till grund för ett kontinuerligt förbättringsarbete. Vattenfall deltar även i forskning och utveckling (FoU) och olika former av externa

samarbeten för att se till att företaget använder sig av bästa tillgängliga tekniska lösningar inom kärnkraften.

Dammsäkerhet är ytterligare ett fokusområde med omfattande investeringar. Mycket av det arbete som förknippas med traditionell vattenkraft fokuseras idag på att öka dammsäkerheten och minimera de negativa effekterna på den omgivande miljön. Säkerhetsaspekterna riktas främst mot att förhindra att dammar läcker eller brister. Framsteg inom meteorologi och hydrologi har ökat medvetenheten om risker inom vattenkraften och Vattenfall investerar för att öka dammsäkerheten i många äldre anläggningar. Flera av dessa anläggningar har förstärkts för att hantera vattenflöden som är så höga att de statistiskt sett bara inträffar ett år av 10 000 år. I anläggningsrisker ingår även skador på maskiner och annan utrustning i Vattenfalls brunkolsdagbrott. En störning i gruvdriften kan orsaka stopp i brunkolsleveransen, vilket kan leda till produktionsavbrott och därmed lägre intäkter för Vattenfall. Risker förknippade med operativa tillgångar omfattar inte bara elproduktion utan även skador på distributionsnätet. I Norden arbetar Vattenfall fortlöpande med att ersätta kraftledningar ovan mark med nedgrävda kablar för att göra elnäten mindre sårbara. Detta arbete har redan gjorts för de tyska näten.

Riskreducering genom försäkring

Vattenfall skyddar sig mot ekonomiska förluster i största möjliga mån genom försäkringar. Vattenfall har två captivebolag (bolag som endast försäkrar koncernens egna risker); Vattenfall Insurance och Vattenfall Reinsurance (Luxemburg). Vattenfall Insurance optimerar riskfinansieringen av försäkringsbara risker inom koncernen. Återförsäkring upphandlas på den internationella återförsäkringsmarknaden och förser Vattenfall Insurance med viss återförsäkringskapacitet.

Vattenfall Insurance utfärdar försäkringar för de flesta av Vattenfalls egendoms- och avbrottsexponeringar samt för bygg- och konstruktionsrisker. Distributionsnätens ledningar är till större del oförsäkrade. Orsaken är svårigheten att hitta kostnadseffektiva försäkringslösningar. Dessutom utfärdar Vattenfall Insurance en koncerngemensam allmän ansvarsförsäkring inklusive konsult- och produktansvar. Vad gäller dammansvar så har Sveriges dammägare strikt och obegränsat ansvar för skador på tredje man orsakade av dammhaverier. I samarbete med övriga svenska och ett antal norska dammägare upphandlar koncernen en dammansvarsförsäkring med ett försäkringsbelopp om 9 miljarder SEK.

Egendomsförsäkring för Vattenfalls kärnkraftverk utfärdas av EMANI (European Mutual Association for Nuclear Insurance), samt för de svenska kärnkraftverken även av den nordiska atomförsäkringspoolen. Kärnkraftsansvaret i Sverige är strikt samt begränsat till 300 miljoner SDR (Special Drawing Rights) motsvarande cirka 3,4 miljarder SEK, vilket betyder att ägare till kärnkraftverk endast är ansvariga för skada upp till detta belopp. Den obligatoriska atomansvarsförsäkringen utfärdas av Nordiska Kärnförsäkringspoolen samt av det ömsesidiga bolaget ELINI (European Liability Insurance for the Nuclear Industry).

I Tyskland är kärnkraftansvaret strikt och obegränsat. Enligt lag ska kärnkraftverk ha försäkring eller andra finansiella garantier upp till 2,5 miljarder EUR. Den tyska atomförsäkringspoolen utfärdar en försäkring upp till 256 MEUR. Därefter svarar kärnkraftverken och deras tyska moderbolag (i Vattenfalls fall Vattenfall Europe AG) för överskjutande belopp, i proportion till den respektive ägarandel moderbolagen har i kärnkraftverket. Först när dessa resurser är uttömda träder ett solidaritetsavtal (”Solidarvereinbarung”) mellan de tyska kärnkraftägarna (Vattenfall, E.ON, RWE och EnBW) in upp till 2,5 miljarder EUR. Eftersom ansvaret är obegränsat så är kärnkraftverken och deras tyska moderbolag ytterst ansvariga även för skador som överskrider detta belopp.

Infrastruktur

IT har en nyckelroll i nästan alla delar av verksamheten och en störning i nätverket eller i en applikation kan ha stor påverkan på företagets prestation. Till exempel så kan ett avbrott i kundhanteringssystemet leda till sämre förtroende för Vattenfall medan ett avbrott i ett tradingsystem kan leda till förbigångna möjligheter, straffavgifter och förluster. För att hantera beroendet av IT-system läggs stort fokus på säkerhetskontroller för att garantera informationens konfidentialitet, integritet, tillgänglighet samt spårbarhet. Vattenfall arbetar också hårt för att säkra den tekniska IT-infrastrukturen som används för produktion och distribution av el och värme. Ett exempel är säkerheten i SCADA-systemen (Supervisory Control And Data Acquisition). Vattenfall samarbetar med nationella myndigheter och andra nationella organisationer, eftersom företaget är en del av den nationella kritiska infrastrukturen.

Politik och samhälle

Politisk risk

Politisk risk definieras som den affärsrisk som kan uppstå till följd av politiska beslut. Exempel på detta är prisregleringar inom eldistribution, osäkerhet vid en ny politisk majoritet eller förändringar inom finanspolitiken. I samband med förvärv och andra investeringar tas hänsyn till denna typ av risker genom exempelvis justering av kalkylräntan och scenarioanalys.

En annan typ av politisk risk utgörs av förändringar i den lagstiftning och de regelverk som rör energibranschen. Det kan röra sig om förändring av skatter, avgifter, miljölagstiftning och tillståndsvillkor. Det kan även vara förändringar i hur naturliga monopol regleras och politiska målsättningar om energisystemets sammansättning. Vattenfall bedriver en aktiv omvärldsbevakning och håller kontakt med beslutsfattare för att gardera sig mot denna risk. Vattenfall tillhör dessutom olika nationella och internationella branschorganisationer för att tillvarata bolagets intressen.

Ett tredje område är allmänhetens acceptans av Vattenfalls verksamhet, till exempel förlängd livslängd för kärnkraftverk i Tyskland, CCS-teknik eller inköp av biobränsle från utvecklingsländer.

Lagar och regleringar

Juridisk risk

Juridisk risk kan definieras som risk för förlust av värde på grund av att lagar, regleringar, uppförandekod eller (avtalsenliga) krav inte följs av tredje part, alternativt på grund av förändringar i lagstiftningen.

Koncernstab Juridik stödjer affärsenheterna när de formulerar sina juridiska risker via Vattenfalls ERM-system. Vattenfall förebygger juridiska risker genom att Vattenfalls Koncernstab Juridik genomför juridiska analyser och medverkar i beslutsprocesser. Dessutom är Koncernstab Juridik inblandad, tillsammans med riskkoordinatorn, i processen att reducera och hantera juridiska risker genom att upprätta lämpliga åtgärder – rutiner, standarder, riktlinjer och utbildning.

Vattenfalls General Counsel lämnar regelbundet en krav- och tvistrapport till koncernledningen och styrelsen.

Personal och organisation

Risk att förlora unik kompetens och nyckelpersoner

Inom vissa områden finns unik kompetens och nyckelpersoner där det blir särskilt kännbart om personerna i fråga väljer att lämna Vattenfall. För att hantera denna risk kartläggs var personer med dessa egenskaper finns och risken minskas genom att arbeta med att sprida deras kunskap.

Vattenfall arbetar strukturerat med kompetensförsörjning och kompetensplanering, samt ledar- och chefsutvecklingsprogram, i synnerhet med tanke på den demografiska utvecklingen och konkurrensen om specialister.

Organisationsförändring
2010 har präglats av förberedelser inför den nya organisationsstruktur som finns på plats sedan 1 januari 2011. Från ett riskperspektiv har Vattenfall haft många faktorer att ta hänsyn till; en omorganisation är tids- och resurskrävande, vilket kan göra att den operativa verksamheten tappar fart och fokus då medarbetarna ställs inför förändringar som kan påverka både motivation och resultat. Målet med en omorganisation av Vattenfalls verksamhet, i kombination med integreringen med N.V Nuon Energy, är att uppnå storskalsfördelar och synergieffekter. För att realisera dessa har Vattenfall tillsatt en projektorganisation som arbetar med organisationsförändringen.

Hälsa och säkerhet
Hälsa och säkerhet är viktiga element i Vattenfalls företagskultur och en integrerad del av företagets affärsstrategi och mål. Vattenfall arbetar med förebyggande åtgärder och tillämpar bästa praxis i sitt arbete med hälsa och säkerhet för att reducera risker. Kvantitativa mål definieras och utvärderas baserat på Vattenfalls policy för hälsa och säkerhet och alla chefer ansvarar för att förhindra arbetsrelaterade olyckor och hälsorisker. Dessutom har Vattenfalls produktionsanläggningar en hög processäkerhet för att garantera säkerheten för medarbetarna och för samhället i stort.

Bedrägeri
Koncernens säkerhetsorganisation arbetar med förebyggande säkerhetsåtgärder och krishantering för att skydda personal, tillgångar, IT-system, information samt produktion och distributionen av el och värme från bedrägerier. Bedrägerier förhindras bland annat genom att tillämpa den så kallade ”four eye principle”, som innebär att minst två personer måste godkänna beslut.

Risker som är en del av flera riskområden
Investeringsrisk
Vattenfall är ett mycket kapitalintensivt företag med ett omfattande investeringsprogram. Inför varje investeringsbeslut görs en riskanalys. Genom att simulera olika utfall av exempelvis pris, kostnad, förseningar och kalkylränta bedöms riskerna för investeringen. Det finns flera olika typer av investeringsrisker inom de olika riskområdena, bland annat upphandlingsrisk, finansieringsrisk, risk vid val av teknik och risken att det sker förändringar i miljötillstånd.

Vattenfalls koncerngemensamma funktion Asset Management säkerställer att kapital investeras på ett sätt som långsiktigt maximerar det ekonomiska värdet. Förutom en strategisk investeringsinriktning, hålls en lista på prioriterade investeringsprojekt kontinuerligt uppdaterad för att ge koncernledningen vägledning i investeringsbeslut. Projekten rangordnas efter ett antal kriterier; om de är i linje med Vattenfalls strategi, konsekvenser för befintlig produktionsportfölj, riskprofil och lönsamhet etc.

Miljörisk
Vattenfalls miljökommitté, under ledning av koncernens miljöchef, följer upp och utvärderar miljöriskhanteringen. Det övergripande begreppet ”Miljörisk” kan indelas i tre kategorier: miljörisk, risk rörande lagar och regler samt miljöskuld.

Miljöskulder är fall där utsläpp, användande av kemikalier och andra ämnen eller användande av teknik enligt nu gällande miljölagstiftning förutsätter återställande åtgärder. Det kan också vara fall där krav om finansiell redovisning av avsättningar föreligger.

Affärsenheternas rapportering avseende miljöskulder innefattar bland annat följande områden: förorening av luft och vatten, oljefyllda kablar med blykapsling, kvicksilver i elektrisk utrustning, asbest och PCB i värmekraftverk och kraftvärmeverk, samt mätning av magnetiska fält från transformatorer och kraftledningar.

Varje år upprättas en sammanställning över företagets miljörisker, miljöskulder, samt de avsättningar och åtgärder som krävs. Sammanställningen baseras på en koncerngemensam rapporteringsstandard enligt fastställda definitioner. Analysen omfattar en allmän värdering av risksituationen samt en trendutveckling för de senaste åren. Affärsenheterna ansvarar för att identifiera och rapportera miljörisk så att en helhetsbild kan skapas för koncernen.

Arbetet med att löpande förebygga och kontrollera effekten av åtgärder sker till stor del lokalt och bygger på den kunskap och erfarenhet som finns inom Vattenfall. Framförhållning på området är ett sätt att långsiktigt stärka koncernens konkurrenskraft. Exempelvis finns avsättningar gjorda för sanering av förorenade markområden och för återställande av mark efter kolbrytning.

Dynamisk förändring
En effektiv riskhantering är ett bra sätt att hantera en oviss framtid. Under 2010 har Vattenfall genomfört ett antal åtgärder, däribland en organisationsförändring och en helhetssyn på riskhantering genom ERM. Vattenfalls riskorganisation medverkar till att skapa riskmedvetenhet och att säkerställa att potentiella risker hanteras och följs upp på ett effektivt sätt. Vattenfall har en tydlig internstyrning och arbetar enligt bästa praxis vilket utgör hörnstenar i en välfungerande verksamhet.

Koncernens resultaträkning

Belopp i MSEK, 1 januari–31 december	Not	2010	2009
Nettoomsättning	7, 8, 9, 10	213 572	205 407
Kostnader för sålda produkter[1]	11	-159 098	-162 564
Bruttoresultat		**54 474**	**42 843**
Övriga rörelseintäkter	12	2 169	3 790
Försäljningskostnader		-7 451	-6 441
Administrationskostnader		-11 098	-10 159
Forsknings- och utvecklingskostnader		-1 545	-1 322
Övriga rörelsekostnader	13	-7 320	-2 083
Andelar i intresseföretags resultat	8, 26, 54	624	1 310
Rörelseresultat[2]	8, 14, 15, 16, 52,53	**29 853**	**27 938**
Finansiella intäkter[3]	17	2 514	2 814
Finansiella kostnader[4]	18	-10 944	-13 018
Resultat före skatter[5]		**21 423**	**17 734**
Skatter	20	-8 238	-4 286
Årets resultat[6]		**13 185**	**13 448**
Hänförbart till:			
Ägare till moderbolaget		12 997	12 896
Minoritetsintressen	21	188	552
Summa		**13 185**	**13 448**
Resultat per aktie			
Antal aktier i Vattenfall AB, tusental		131 700	131 700
Resultat per aktie, före och efter utspädning, SEK		98,69	97,92
Utdelning, MSEK		6 500[7]	5 240
Utdelning per aktie, SEK		49,35[7]	39,79

Belopp i MSEK, 1 januari–31 december	2010	2009
Tilläggsinformation		
Resultat före avskrivningar (EBITDA)	60 706	51 777
Finansiella poster, netto exkl diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar samt avkastning från Kärnavfallsfonden	-6 179	-7 994
1) Varav avskrivningar och nedskrivningar av immateriella och materiella anläggningstillgångar	-25 260	-23 238
2) Varav avskrivningar och nedskrivningar av immateriella och materiella anläggningstillgångar	-30 853	-23 839
2) Vari ingår jämförelsestörande poster avseende:		
Realisationsvinster/förluster, netto	-250	58
Nedskrivningar och återförda nedskrivningar, netto	-9 849	-4 231
Andra jämförelsestörande poster	–	817
3) Vari ingår avkastning från Kärnavfallsfonden	1 011	1 188
4) Vari ingår räntedel i pensionskostnad	-1 138	-1 297
4) Vari ingår diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar	-3 262	-3 398
5) Vari ingår jämförelsestörande poster avseende:		
Realisationsvinster/förluster, netto	-247	103
Nedskrivningar och återförda nedskrivningar, netto	-9 849	-4 231
Andra jämförelsestörande poster	–	817
6) Vari ingår jämförelsestörande poster enligt ovan justerat med skatteeffekt	-10 009	-2 606
7) Föreslagen utdelning		

Rapport över koncernens totalresultat

Belopp i MSEK, 1 januari–31 december	2010	2009
Årets resultat	**13 185**	**13 448**
Övrigt totalresultat:		
Kassaflödessäkringar:		
Förändringar av verkligt värde	-1 189	-1 399
Upplöst mot resultaträkningen	-684	8 238
Överfört till anskaffningsvärdet på säkrad post	246	-1 509
Skatt hänförlig till kassaflödessäkringar	494	-1 576
Summa kassaflödessäkringar	**-1 133**	**3 754**
Valutasäkringar av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter	19 831	8 111
Skatt hänförlig till valutasäkringar av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter	-5 215	-2 133
Summa valutasäkringar av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter	**14 616**	**5 978**
Omräkningsdifferenser	-30 727	-11 393
Summa övrigt totalresultat, netto efter skatt	**-17 244**	**-1 661**
Summa totalresultat för året	**-4 059**	**11 787**
Summa totalresultat för året hänförbart till:		
Ägare till moderbolaget	-3 717	11 920
Minoritetsintressen	-342	-133
Summa	**-4 059**	**11 787**

Koncernens balansräkning

Belopp i MSEK	Not	31 december 2010	31 december 2009
Tillgångar	8		
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	10, 22	49 787	64 431
Materiella anläggningstillgångar	10, 23	285 631	303 025
Förvaltningsfastigheter	10, 24	626	723
Biologiska tillgångar		4	–
Andelar i intresseföretag och joint ventures	26	12 949	14 916[1]
Andra aktier och andelar	27	4 954	5 007
Andelar i den svenska Kärnavfallsfonden	28	26 791	26 027
Skattefordran aktuell skatt, långfristig	20	1 184	1 197
Förutbetalda kostnader		171	215
Uppskjuten skattefordran	20	1 397	1 820
Andra långfristiga fordringar	29	4 769	4 132
Summa anläggningstillgångar		**388 263**	**421 493**
Omsättningstillgångar			
Varulager	30	16 825	14 848
Immateriella omsättningstillgångar	31	8 330	12 432
Kundfordringar och andra fordringar	32	36 380	42 152
Förskott till leverantörer		3 904	542
Derivat med positivt verkligt värde	44	29 338	39 170
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	33	10 597	9 807
Skattefordran aktuell skatt	20	2 311	1 376
Kortfristiga placeringar	34	31 278	46 385
Kassa, bank och liknande tillgångar	35	12 595	10 555
Tillgångar som innehas för försäljning	36	1 611	3 367[1]
Summa omsättningstillgångar		**153 169**	**180 634**
Summa tillgångar		**541 432**	**602 127**

Belopp i MSEK	Not	31 december 2010	31 december 2009
Eget kapital och skulder			
Eget kapital hänförbart till ägare till moderbolaget			
Aktiekapital		6 585	6 585
Omräkningsreserv		-7 568	8 090
Reserv för kassaflödessäkring		-1 315	-259
Balanserade vinstmedel inkl årets resultat		129 002	121 204
Summa eget kapital hänförbart till ägare till moderbolaget		**126 704**	**135 620**
Eget kapital hänförbart till minoritetsintressen		**6 917**	**6 784**
Summa eget kapital		**133 621**	**142 404**
Långfristiga skulder			
Hybridkapital (Capital Securities)	37	8 929	10 250
Andra räntebärande skulder	38	144 599	174 428
Avsättningar för pensioner	39	18 137	20 690
Andra räntebärande avsättningar	40	62 494	65 601
Uppskjuten skatteskuld	20	36 125	35 953
Andra ej räntebärande skulder	41	8 409	7 480
Summa långfristiga skulder		**278 693**	**314 402**
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder och andra skulder	42	33 184	42 106
Förskott från kunder		1 912	401
Derivat med negativt verkligt värde	44	25 216	36 802
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	43	24 804	30 637
Skatteskuld aktuell skatt	20	2 062	1 086
Räntebärande skulder	38	34 749	28 816
Räntebärande avsättningar	40	7 191	4 809
Skulder hänförliga till tillgångar som innehas för försäljning	36	–	664
Summa kortfristiga skulder		**129 118**	**145 321**
Summa eget kapital och skulder		**541 432**	**602 127**

Se vidare information om koncernens Ställda säkerheter (Not 47), Eventualförpliktelser (Not 48) och Åtaganden enligt konsortialavtal (Not 49).

1) Beloppet justerat jämfört med tidigare publicerad information. Se koncernens Not 2.

Koncernens kassaflödesanalys

Belopp i MSEK, 1 januari – 31 december	Not	2010	2009
Den löpande verksamheten			
Resultat före skatter		21 423	17 734
Avskrivningar och nedskrivningar		30 853	23 839
Betald skatt		-8 901	-4 739
Övriga justeringsposter	45	-3 267	-134
Internt tillförda medel (FFO)		**40 108**	**36 700**
Förändringar i varulager		-2 407	-1 597
Förändringar i rörelsefordringar		-12 612	-9 710[1]
Förändringar i rörelseskulder		5 681	22 147[1]
Övriga förändringar		10 461	-1 294
Kassaflöde från förändringar av rörelsetillgångar och rörelseskulder		**1 123**	**9 546**
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**41 231**	**46 246**
Investeringsverksamheten			
Förvärv av koncernföretag	5	-577	-56 193
Investeringar i intresseföretag och andra aktier och andelar	5	-508	-368
Andra investeringar i anläggningstillgångar	45	-40 709	-46 428
Summa investeringar		**-41 794**	**-102 989**
Försäljningar	45	7 197	5 542
Kassa, bank och liknande tillgångar i förvärvade bolag		111	14 937
Kassa, bank och liknande tillgångar i avyttrade bolag		-297	-530
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-34 783**	**-83 040**
Kassaflöde före finansieringsverksamheten		**6 448**	**-36 794**
Finansieringsverksamheten			
Förändringar i kortfristiga placeringar		-1 919	-25 611
Förändringar i lån till minoritetsägare i utländska dotterföretag		1 135	-529
Upptagna lån[2]	45	13 325	72 543
Amortering av skuld		-12 389	-11 601
Betald utdelning till ägare		-5 311	-6 980
Tillskott från minoritet		12	–
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**-5 147**	**27 822**
Årets kassaflöde		**1 301**	**-8 972**

Belopp i MSEK, 1 januari – 31 december	Not	2010	2009
Kassa, bank och liknande tillgångar			
Kassa, bank och liknande tillgångar vid årets början		10 555	20 904
Kassa, bank och liknande tillgångar ingående i tillgångar som innehades för försäljning 31 december 2009		653	-653
Årets kassaflöde		1 301	-8 972
Omräkningsdifferenser		86	-724
Kassa, bank och liknande tillgångar vid årets slut		**12 595**	**10 555**
Tilläggsinformation			
Kassaflöde före finansieringsverksamheten		**6 448**	**-36 794**
Finansieringsverksamheten			
Betald utdelning till ägare		-5 311	-6 980
Tillskott från minoritet		12	–
Kassaflöde efter utdelning		**1 149**	**-43 774**
Analys av förändring i nettoskuld			
Nettoskuld vid årets början		-154 987	-66 000
Ändrad beräkning av nettoskuld[3]		-11 252	–
Kassaflöde efter utdelning		1 149	-43 774
Förändringar till följd av värdering till verkligt värde		-1 743	1 475
Förändringar i räntebärande leasingskulder		111	406
Förvärvade/avyttrade räntebärande skulder/ kortfristiga placeringar		4 002	-2 046
Skulder avseende förvärv av dotterföretag		-749	-51 392
Kassa, bank och liknande tillgångar ingående i tillgångar som innehades för försäljning 31 december 2009		653	-653
Omräkningsdifferenser på nettoskulden		18 707	6 997
Nettoskuld vid årets slut		**-144 109**	**-154 987**
Fritt kassaflöde (Kassaflöde från den löpande verksamheten minus ersättningsinvesteringar)		23 846	27 566

1) Beloppet justerat jämfört med tidigare publicerad information. Se koncernens Not 2.

2) Kortfristig upplåning där löptiden är tre månader eller kortare nettoredovisas.

3) Från och med 2010 redovisas bilaterala margin calls som Förskott till leverantörer/Förskott från kunder. Tidigare redovisades dessa som Kortfristiga placeringar respektive Kortfristiga räntebärande skulder. Se koncernens Not 2.

Koncernens förändring i eget kapital

	Hänförbart till ägare till moderbolaget					Hänförbart till minoritetsintressen	Summa eget kapital
Belopp i MSEK	Aktiekapital	Reserv för kassaflödessäkring	Omräkningsreserv	Balanserade vinstmedel	Summa		
Ingående balans 2009	**6 585**	-4 054	12 861	114 469	**129 861**	11 025	**140 886**
Utdelning till ägare	–	–	–	-6 900	**-6 900**	-80	**-6 980**
Koncernbidrag från minoritet, netto efter skatt	–	–	–	–	**–**	342	**342**
Ägarförändringar	–	–	–	739	**739**	-4 370	**-3 631**
Kassaflödessäkringar:							
Förändringar av verkligt värde	–	-1 344	–	–	**-1 344**	-55	**-1 399**
Upplöst mot resultaträkningen	–	8 238	–	–	**8 238**	–	**8 238**
Överfört till anskaffningsvärdet på säkrad post	–	-1 509	–	–	**-1 509**	–	**-1 509**
Skatt hänförlig kassaflödessäkringar	–	-1 590	–	–	**-1 590**	14	**-1 576**
Summa kassaflödessäkringar	**–**	**3 795**	**–**	**–**	**3 795**	**-41**	**3 754**
Valutasäkringar av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter	–	–	8 111	–	**8 111**	–	**8 111**
Skatt hänförlig till valutasäkringar av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter	–	–	-2 133	–	**-2 133**	–	**-2 133**
Summa valutasäkringar av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter	**–**	**–**	**5 978**	**–**	**5 978**	**–**	**5 978**
Omräkningsdifferenser	–	–	-10 749	–	**-10 749**	-644	**-11 393**
Årets resultat	–	–	–	12 896	**12 896**	552	**13 448**
Summa totalresultat för året	**–**	**3 795**	**-4 771**	**12 896**	**11 920**	**-133**	**11 787**
Utgående balans 2009	**6 585**	**-259**	**8 090**	**121 204**	**135 620**	**6 784**	**142 404**
Utdelning till ägare	–	–	–	-5 240	**-5 240**	-71	**-5 311**
Koncernbidrag från minoritet, netto efter skatt	–	–	–	–	**–**	402	**402**
Ägarförändringar	–	–	–	41	**41**	144	**185**
Kassaflödessäkringar:							
Förändringar av verkligt värde	–	-1 086	–	–	**-1 086**	-103	**-1 189**
Upplöst mot resultaträkningen	–	-684	–	–	**-684**	–	**-684**
Överfört till anskaffningsvärdet på säkrad post	–	247	–	–	**247**	-1	**246**
Skatt hänförlig kassaflödessäkringar	–	467	–	–	**467**	27	**494**
Summa kassaflödessäkringar	**–**	**-1 056**	**–**	**–**	**-1 056**	**-77**	**-1 133**
Valutasäkringar av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter	–	–	19 831	–	**19 831**	–	**19 831**
Skatt hänförlig till valutasäkringar av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter	–	–	-5 215	–	**-5 215**	–	**-5 215**
Summa valutasäkringar av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter	**–**	**–**	**14 616**	**–**	**14 616**	**–**	**14 616**
Omräkningsdifferenser	–	–	-30 274	–	**-30 274**	-453	**-30 727**
Årets resultat	–	–	–	12 997	**12 997**	188	**13 185**
Summa totalresultat för året	**–**	**-1 056**	**-15 658**	**12 997**	**-3 717**	**-342**	**-4 059**
Utgående balans 2010	**6 585**	**-1 315**	**-7 568**	**129 002**	**126 704**	**6 917**	**133 621**

Se även koncernens Not 46, Specifikationer till eget kapital.

Koncernens noter

Innehåll

Not		Sidan
1	Företagsinformation	89
2	Justering av jämförelsesiffror för 2009 samt ändrad redovisning av margin calls och beräkning av nettoskuld	89
3	Redovisningsprinciper	89
4	Viktiga uppskattningar och bedömningar vid upprättandet av de finansiella rapporterna	96
5	Förvärvad och avyttrad verksamhet	97
6	Valutakurser	97
7	Nettoomsättning	98
8	Rörelsesegment	98
9	Information om produkter och tjänster	99
10	Information om geografiska områden	99
11	Kostnader för sålda produkter	100
12	Övriga rörelseintäkter	100
13	Övriga rörelsekostnader	100
14	Avskrivningar	100
15	Nedskrivningar och återförda nedskrivningar	100
16	Rörelsens kostnader fördelade på kostnadsslag	101
17	Finansiella intäkter	101
18	Finansiella kostnader	101
19	Ineffektivitet för säkringar som har redovisats i resultaträkningen	101
20	Skatter	101
21	Minoritetsintressen	102
22	Immateriella anläggningstillgångar	103
23	Materiella anläggningstillgångar	104
24	Förvaltningsfastigheter	106
25	Aktier och andelar ägda av moderbolaget Vattenfall AB samt av andra koncernföretag	106
26	Andelar i intresseföretag och joint ventures	107
27	Andra aktier och andelar	108
28	Andelar i den svenska Kärnavfallsfonden	109
29	Andra långfristiga fordringar	109
30	Varulager	110
31	Immateriella omsättningstillgångar	110
32	Kundfordringar och andra fordringar	110
33	Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	111
34	Kortfristiga placeringar	111
35	Kassa, bank och liknande tillgångar	111
36	Tillgångar som innehas för försäljning	111
37	Hybridkapital (Capital Securities)	111
38	Andra räntebärande skulder	111
39	Avsättningar för pensioner	112
40	Andra räntebärande avsättningar	113
41	Andra ej räntebärande skulder (långfristiga)	114
42	Leverantörsskulder och andra skulder	114
43	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	114
44	Finansiella instrument per kategori och tillhörande resultateffekter	114
45	Specifikationer till kassaflödesanalysen	116
46	Specifikationer till eget kapital	116
47	Ställda säkerheter	117
48	Eventualförpliktelser (ansvarsförbindelser)	117
49	Åtaganden enligt konsortialavtal	118
50	Antal anställda och personalkostnader	118
51	Könsfördelning bland ledande befattningshavare	122
52	Leasing	122
53	Ersättning till revisorer	122
54	Upplysningar om närstående	122
55	Händelser efter balansdagen	123

Not 1 Företagsinformation

Bokslutskommuniké för Vattenfall AB för 2010 har godkänts för publicering enligt styrelsebeslut från 9 februari 2011. Årsredovisningen har godkänts enligt styrelsebeslut från 29 mars 2011. Moderbolaget Vattenfall AB är ett aktiebolag med säte i Sverige och med adressen 162 87 Stockholm. Koncernens balansräkning och resultaträkning ingående i årsredovisningen ska föreläggas på årsstämman 27 april 2011.

Koncernens huvudsakliga verksamhet beskrivs i koncernens Not 8, Rörelsesegment.

Not 2 Justering av jämförelsesiffror för 2009 samt ändrad redovisning av margin calls och beräkning av nettoskuld

En analys av kassaflödesanalysens förändringar i rörelsefordringar och rörelseskulder under 2009 och 2010 har visat att vissa icke kassapåverkande transaktioner avseende CO_2-certifikat har bruttoredovisats, och där en nettoredovisning mer korrekt avspeglar förändringar i rörelsefordringar respektive rörelseskulder. Förändringar i rörelsefordringar och rörelseskulder har därför under 2010 justerats jämfört med tidigare publicerad information utan att förändra summa rörelsekapital för respektive period.

Ett intresseföretag som sedan 31 december 2009 klassificerats som att det innehas för försäljning men som inte längre uppfyller villkoren för denna klassificering redovisas från och med kvartal 3, 2010 åter enligt kapitalandelsmetoden. Redovisat värde enligt balansräkningen ingående i Tillgångar som innehas för försäljning har återförts till Andelar i intresseföretag för de balansräkningar som publicerats sedan 31 december 2009. Den ackumulerade resultateffekten för första halvåret 2010 är marginell varför resultaträkningarna för kvartal 1, 2010 och första halvåret 2010 inte har justerats.

Margin call (erhållen eller betalad) kallas den marginalsäkerhet som innehavaren av en derivatposition erhåller eller måste ställa för att täcka kreditrisken, antingen bilateralt via OTC eller via börs. I Vattenfalls verksamhet förekommer margin calls inom energihandel och inom finansverksamheten. För 2009 redovisades i balansräkningen samtliga erhållna margin calls som Kortfristiga räntebärande skulder medan betalda margin calls redovisades som Kortfristiga placeringar. I kassaflödesanalysen redovisades samtliga margin calls såsom kassaflöden från finansieringsverksamheten. Från och med 2010 har redovisningen ändrats så att margin calls inom energihandel i balansräkningen redovisas som Förskott från kunder respektive Förskott till leverantörer och redovisas därmed i kassaflödesanalysen som kassaflöden från förändringar av rörelsetillgångar och rörelseskulder. Från och med 2010 redovisas sålunda en något ändrad beräkning av nettoskuld. Jämförelsesiffror för 2009 har inte justerats.

Not 3 Redovisningsprinciper

Överensstämmelse med normgivning och lag

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) samt tolkningsuttalanden från International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC) så som de har godkänts av EU-kommissionen för tillämpning inom EU. Häri inkluderas även International Accounting Standards (IAS) utgivna av IASB:s föregångare International Accounting Standards Committee (IASC) samt tolkningsuttalanden från IFRIC:s föregångare Standing Interpretations Committee (SIC).

Vidare har rekommendation RFR 1 – *Kompletterande redovisningsregler för koncerner*, utgiven av Rådet för finansiell rapportering, tillämpats. RFR 1 specificerar de tillägg till IFRS upplysningskrav som krävs enligt den svenska årsredovisningslagen.

Värderingsgrunder

Tillgångar och skulder är redovisade till anskaffningsvärden, förutom vissa finansiella tillgångar och skulder samt varulager

Fortsättning sidan 90

Fortsättning Not 3

avsedda för handel som värderas till verkligt värde. Finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde består av derivatinstrument samt övriga finansiella tillgångar som värderas till verkligt värde.

Funktionell valuta och rapporteringsvaluta

Funktionell valuta är valutan i respektive ekonomisk miljö där de i koncernen ingående bolagen bedriver sina verksamheter.

Moderbolagets funktionella valuta är svenska kronor som även utgör rapporteringsvalutan för moderbolaget och för koncernen. Detta innebär att de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor (SEK). Om inte annat anges är samtliga belopp avrundade till närmaste miljon svenska kronor (MSEK).

Uppskattningar och bedömningar

Upprättandet av de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen och styrelsen gör uppskattningar och bedömningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader.

Bedömningar gjorda av företagsledningen och styrelsen vid tillämpningen av IFRS som har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna och gjorda uppskattningar som kan medföra väsentliga justeringar i påföljande års finansiella rapporter beskrivs närmare i koncernens Not 4.

Redovisningsprinciper

De nedan angivna redovisningsprinciperna för koncernen har, förutom vad som anges nedan under rubriken Nya IFRS och tolkningar som gäller 2010, tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i koncernens finansiella rapporter.

Nya IFRS och tolkningar som gäller 2010

Nedanstående nya och ändrade standarder och tolkningar godkända av EU gäller för räkenskapsåret 2010. Ändringar avseende IFRS 1 – *Första gången IFRS tillämpas* har utelämnats då dessa inte är relevanta för Vattenfall.

Ändringar i IFRS 2 – *Aktierelaterade ersättningar*, ”Koncerninterna aktierelaterade ersättningar som regleras med kontanter” förtydligar vad som gäller för redovisning av vissa koncerninterna aktierelaterade ersättningar och innebär att IFRIC 8 – *Tilllämpningsområde för IFRS 2* och IFRIC 11 – *Transaktioner med egna aktier, även koncerninterna* inarbetas i IFRS 2. Vattenfall berörs inte av IFRS 2.

Omarbetad IFRS 3 – *Rörelseförvärv*, fortsätter att föreskriva att förvärvsmetoden tillämpas för rörelseförvärv men med några väsentliga ändringar. Exempelvis redovisas alla betalningar för att köpa en verksamhet till verkligt värde på förvärvsdagen, medan efterföljande villkorade betalningar klassificeras som skulder som därefter omvärderas via resultaträkningen. Minoritetsintressen i den förvärvade rörelsen kan valfritt för varje förvärv värderas antingen till verkligt värde eller till den proportionella andel av den förvärvade rörelsens nettotillgångar som innehas av minoritetsintressen. Alla transaktionskostnader avseende förvärv ska kostnadsföras. Vattenfall tillämpar den omarbetade IFRS 3 framåtriktat för alla förvärv från 1 januari 2010.

Ändringar i IAS 27 – *Koncernredovisning och separata finansiella rapporter* kräver att effekterna av alla transaktioner med minoritetsintressen redovisas i eget kapital om de inte medför någon ändring i det bestämmande inflytandet och dessa transaktioner ger inte längre upphov till goodwill eller vinster och förluster. Standarden anger också att när ett moderbolag mister det bestämmande inflytandet ska eventuell kvarvarande andel omvärderas till verkligt värde och en vinst eller förlust redovisas i resultaträkningen. Vattenfall tillämpar den ändrade IAS 27 för transaktioner med minoritetsintressen från 1 januari 2010.

Ändring i IAS 39 – *Finansiella Instrument: Redovisning och värdering* klargör tillämpning av principerna för säkringsredovisning. Ändringen klargör identifiering av en ensidig risk i en säkrad post samt hantering av inflation i en säkrad post. Ändringen har haft ringa påverkan på Vattenfalls finansiella rapporter.

”*Förbättringar av IFRS-standarder*” (utgivna april 2009) avser att förenkla och förtydliga redovisningsstandarderna genom ändringar som påverkar presentation, redovisning, värdering samt ändringar i terminologi eller redaktionella ändringar. Dessa ändringar har haft ingen eller ringa påverkan på Vattenfalls finansiella rapporter.

IFRIC 12 – *Koncessioner för samhällsservice*. Tolkningsuttalandet behandlar bland annat allmänna principer om redovisning och värdering om hur den som innehar en sådan koncession ska redovisa hithörande tillgångar samt de rättigheter och skyldigheter som följer av avtalet. Tolkningsuttalandet har inte haft någon påverkan på Vattenfalls finansiella rapporter.

IFRIC 15 – *Avtal om uppförande av fastigheter* behandlar när konstruktion och försäljning av fastigheter ska redovisas enligt IAS 11 – *Entreprenadavtal*, respektive IAS 18 – *Intäkter*. Tolkningsuttalandet har inte haft någon påverkan på Vattenfalls finansiella rapporter.

IFRIC 16 – *Säkringar av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter* klargör redovisningen av valutasäkring av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter. Tolkningsuttalandet har inte haft någon påverkan på Vattenfalls finansiella rapporter.

IFRIC 17 – *Utdelning av sakvärden till ägare* behandlar frågeställningar i samband med att utdelning lämnas med andra tillgångar än kontanter. Tolkningsuttalandet har inte haft någon påverkan på Vattenfalls finansiella rapporter.

IFRIC 18 – *Överföringar av tillgångar från kunder*. Tolkningsuttalandet behandlar redovisningen av tillgångar eller kontanter som tillskjuts från en kund och därefter används för att tillhandahålla varor och tjänster. Tolkningsuttalandet tillämpas framåtriktat från och med 2010 och har medfört att redovisningen har ändrats för vissa av Vattenfall erhållna anslutningsavgifter vilket haft en marginell påverkan på Vattenfalls finansiella rapporter.

Nya IFRS och tolkningar som ännu inte börjat tillämpas

Av EU per 31 december 2010 godkända standarder, ändringar i standarder samt tolkningsuttalanden som gäller från och med räkenskapsåret 2011 eller senare och som inte har tillämpats i förtid:

Ändringar i IAS 32 – *Klassificering av teckningsrätter*. Teckningsrätter till aktier utställda i en annan valuta än företagets funktionella valuta ska klassificeras som egetkapitalinstrument under vissa förutsättningar. Vattenfall berörs inte av ändringen.

Omarbetad IAS 24 – *Upplysningar om närstående*. Vissa förtydliganden och förenklingar har gjorts av definitionen av närstående och undantag från tilläggsupplysningar har införts avseende transaktioner mellan offentligt ägda enheter. Vattenfalls transaktioner med statliga myndigheter och bolag utgör ingen väsentlig andel av Vattenfallkoncernens nettoomsättning, inköp eller resultat. Ändringarna i IAS 24 beräknas inte påverka Vattenfalls finansiella rapporter.

Ändring i IFRIC 14 – *Förskottsbetalning av ett lägsta fonderingskrav* korrigerar en oavsiktlig konsekvens av IFRIC 14 och ger vägledning vid bedömning av återvinningsvärdet för en ”nettopensionstillgång”. Ändringen kommer att få ingen eller ringa påverkan på Vattenfalls finansiella rapporter.

IFRIC 19 – *Utsläckning av finansiella skulder med egetkapitalinstrument*. Tolkningen behandlar redovisningen hos låntagare som reglerar skulder genom att ge ut egetkapitalinstrument. Vattenfall berörs dock inte av tolkningen.

Av IASB/IFRIC publicerade nya standarder, ändringar i standarder samt tolkningsuttalanden som per 31 december 2010 ännu inte godkänts av EU:

Ändringar i IFRS 7 – *Finansiella Instrument: Upplysningar*. Tillägget innebär att ytterligare kvantitativa och kvalitativa upplysningar skall lämnas vid borttagande av finansiella instrument ur balansräkningen. Om en överföring av tillgångar inte resulterar i borttagande i sin helhet ska detta upplysas om. På samma sätt, om företaget behåller ett engagemang i den borttagna tillgången ska företaget även upplysa om detta. Vattenfall analyserar för närvarande effekterna, om några, vid tillämpning av ändringarna.

IFRS 9 – *Financial Instruments: Recognition and Measurement*. Denna standard är en del i en fullständig omarbetning av den nuvarande standarden IAS 39 – *Finansiella instrument: Redovisning och värdering*. Standarden innebär en minskning av antalet värderingskategorier för finansiella tillgångar och innebär att huvudkategorierna för redovisning är till upplupet anskaffningsvärde respektive verkligt värde via resultaträkningen. För vissa investeringar i eget kapitalinstrument finns möjligheten att redovisa till verkligt värde i balansräkningen med värdeförändringen redovisad direkt i övrigt totalresultat, där ingen överföring sker till periodens resultat vid avyttring.

Standarden kommer att kompletteras med regler om nedskrivningar, säkringsredovisning och borttagande ur balansräkningen.

I avvaktan på att alla delar av standarden blir färdiga har koncernen ännu inte utvärderat effekterna av den nya standarden.

”*Förbättringar av IFRS-standarder*” (utgivna maj 2010) avser att förenkla och förtydliga redovisningsstandarderna genom ändringar som påverkar presentation, redovisning, värdering samt ändringar i terminologi eller redaktionella ändringar. Dessa ändringar kommer att få ringa påverkan på Vattenfalls finansiella rapporter.

Upplysningar om segment

Ett rörelsesegment är en del av koncernen som bedriver verksamhet från vilken det kan generera intäkter och ådrar sig kostnader och för vilket det finns fristående finansiell information tillgänglig. Ett rörelsesegments resultat följs vidare upp av ”företagets högste verkställande beslutsfattare”, som i Vattenfall är koncernchefen, för att utvärdera resultatet samt för att kunna allokera resurser till rörelsesegmentet. Upplysningar om segment (se koncernens Not 8) lämnas enbart för koncernen.

Indelning i kortfristiga och långfristiga tillgångar och skulder

En tillgång klassificeras som en omsättningstillgång när den främst innehas för handelsändamål eller förväntas bli realiserad inom tolv månader efter balansdagen eller om den utgörs av kassa, bank och liknande tillgångar såvida den inte omfattas av restriktioner vad gäller att bytas eller användas för att reglera en skuld minst tolv månader efter balansdagen.

Alla andra tillgångar klassificeras som anläggningstillgångar.

En skuld klassificeras som en kortfristig skuld när den främst innehas för handelsändamål eller förväntas bli reglerad inom tolv månader efter balansdagen eller att koncernen inte har en ovillkorad rättighet att senarelägga skuldens reglering i minst tolv månader efter balansdagen.

Alla andra skulder klassificeras som långfristiga skulder.

Tillgångar som innehas för försäljning

Anläggningstillgångar (eller avyttringsgrupper) klassificeras som tillgångar som innehas för försäljning om dess redovisade värde kommer att återvinnas i huvudsak genom försäljning snarare än genom löpande användning. Tillgångarna värderas till det lägsta av redovisat värde och verkligt värde minus försäljningskostnader och är inte föremål för avskrivningar.

Tillgångar (och skulder) som innehas för försäljning klassificeras som en omsättningstillgång (kortfristig skuld) då försäljningstransaktionen förväntas bli reglerad inom tolv månader efter balansdagen.

Konsolideringsprinciper

Dotterföretag

Dotterföretag är alla de bolag där moderbolaget Vattenfall AB har rätten att utforma finansiella och operativa strategier på ett sätt som vanligen följer med ett aktieinnehav uppgående till mer 50% av rösträtterna.

Förvärvade dotterföretag och andra förvärvade rörelser redovisas enligt förvärvsmetoden. Metoden innebär att förvärv av ett dotterföretag betraktas som en transaktion varigenom koncernen indirekt förvärvar dotterföretagets tillgångar och övertar dess skulder och eventualförpliktelser. I köpeskillingen ingår även verkligt värde på alla tillgångar eller skulder som är en följd av en överenskommelse om villkorad köpeskilling.

Genom en förvärvsanalys (PPA, purchase price allocation) i anslutning till rörelseförvärvet fastställs anskaffningsvärdet för andelarna eller rörelsen samt det verkliga värdet av förvärvade identifierbara tillgångar samt övertagna skulder och eventualförpliktelser. Uppskjuten skatt beaktas vid skillnad mellan redovisat belopp och skattemässigt värde på alla poster utom goodwill. Skillnaden mellan anskaffningsvärdet för dotterföretagsaktierna och det verkliga värdet av förvärvade tillgångar, övertagna skulder och eventualförpliktelser utgör koncernmässig goodwill. Om anskaffningsvärdet understiger verkligt värde för det förvärvade dotterföretagets tillgångar redovisas mellanskillnaden direkt i koncernens rapport över totalresultat. Minoritetsintressen i den förvärvade rörelsen kan valfritt för varje förvärv värderas antingen till verkligt värde eller till den proportionella andel av den förvärvade rörelsens nettotillgångar som innehas av minoritetsintressen.

Efterföljande villkorade betalningar klassificeras som skulder som därefter omvärderas via resultaträkningen

Alla transaktionskostnader avseende förvärv kostnadsförs.

Dotterföretagets finansiella rapporter, vilka upprättas enligt koncernens redovisningsprinciper, tas in i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten fram till det datum då det bestämmande inflytandet upphör.

Förvärv och avyttringar av minoritetsandelar i dotterföretag redovisas inom eget kapital.

När koncernen inte längre har ett bestämmande inflytande i ett dotterföretag, omvärderas varje kvarvarande innehav till verkligt värde och ändringen i redovisat värde redovisas i resultaträkningen. Det verkliga värdet används som det första redovisade värdet och utgör grund för den fortsatta redovisningen av det kvarvarande innehavet som intresseföretag, joint venture eller finansiell tillgång.

Avvecklad verksamhet redovisas skild från kvarvarande verksamhet om den avvecklade verksamheten uppgår till väsentliga belopp.

Intresseföretag

Intresseföretag är de företag för vilka koncernen har ett betydande inflytande, men inte ett bestämmande inflytande, över den driftsmässiga och finansiella styrningen, vanligtvis genom andelsinnehav mellan 20 och 50% av röstetalet. Vid förvärv av ett intresseföretag görs en förvärvsanalys motsvarande den som görs vid rörelseförvärv. Identifierbara övervärden behandlas på motsvarande sätt som övervärden vid rörelseförvärv. Från och med den tidpunkt som det betydande inflytandet erhålls redovisas andelar i intresseföretag enligt kapitalandelsmetoden i koncernredovisningen. Kapitalandelsmetoden innebär att det i koncernen redovisade värdet på aktierna i intresseföretagen motsvaras av koncernens andel i intresseföretagens egna kapital samt koncernmässig goodwill och andra eventuella ej avskrivna värden på koncernmässiga över- och undervärden och med avdrag för internvinster. Erhållna utdelningar från intresseföretaget minskar investeringens redovisade värde.

I koncernens resultaträkning redovisas Andelar i intresseföretags resultat netto efter skatt.

Kapitalandelsmetoden tillämpas från förvärvstidpunkten fram till den tidpunkt när det betydande inflytandet upphör.

Joint ventures

Joint ventures är redovisningsmässigt de verksamheter för vilka koncernen genom samarbetsavtal med en eller flera parter har ett gemensamt bestämmande inflytande över den driftsmässiga och finansiella styrningen. I koncernredovisningen konsolideras innehav i joint ventures enligt kapitalandelsmetoden.

Transaktioner som elimineras vid konsolidering

Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter och kostnader samt vinster eller förluster som uppkommer från koncerninterna transaktioner mellan koncernföretag, elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen.

Vinster som uppkommer från transaktioner med intresseföretag och joint ventures elimineras i den utsträckning som motsvarar koncernens ägarandel i företaget. Förluster elimineras på samma sätt som vinster, men betraktas som en nedskrivningsindikation.

Utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan till den valutakurs som gäller på transaktionsdagen. På balansdagen räknas monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta om till den funktionella valutan till den valutakurs som då gäller. Valutakursdifferenser som uppstår vid omräkningarna redovisas i resultaträkningen. Rörelserelaterade valutakursvinster och valutakursförluster redovisas under Övriga rörelseintäkter respektive Övriga rörelsekostnader. Finansiella valutakursvinster och valutakursförluster redovisas som finansiella intäkter och kostnader.

Utländska verksamheters finansiella rapporter

Tillgångar och skulder i utlandsverksamheter, inklusive goodwill och andra koncernmässiga över- och undervärden, omräknas till svenska kronor till den valutakurs som råder på balansdagen. Intäkter och kostnader i utlandsverksamheter omräknas till svenska kronor med en genomsnittskurs. Omräkningsdifferenser som uppstår vid valutaomräkning av utlandsverksamheter redovisas i Övrigt totalresultat.

För Vattenfallkoncernen viktigare valutakurser använda i bokslut framgår av koncernens Not 6.

Fortsättning sidan 92

Fortsättning Not 3

Intäktsredovisning

Nettoomsättningen omfattar försäljningsintäkter från kärnverksamheterna, det vill säga försäljning, distribution och transmission av el, försäljning och distribution av värme, försäljning av gas samt andra intäkter såsom tjänste- och konsultuppdrag och anslutningsavgifter.

Försäljning av el, värme och gas

Försäljning av el, värme och gas och därtill hörande distribution och transmission redovisas som intäkter vid leveranstidpunkten exklusive mervärdesskatt och punktskatter.

Från och med 2006 har Vattenfall ersatt de koncerninterna fysiska eltransaktionerna mellan den nordiska elproduktionen och försäljningsverksamheten i Norden med transaktioner gentemot Nord Pool. De köp som försäljningsverksamheten gör från Nord Pool kvittas mot produktionens försäljning till Nord Pool vid redovisning i rörelsesegmentet Business Group Nordic och på koncernnivå.

Förändring i verkligt värde för derivat, inklusive råvaruderivat, som inte kvalificerar för säkringsredovisning redovisas i bruttoresultatet.

Andra intäkter

För tjänste- och konsultuppdrag tillämpas successiv vinstavräkning, det vill säga intäkter och kostnader redovisas i förhållande till färdigställandegraden. Färdigställandegraden fastställs efter förhållandet mellan nedlagda kostnader på balansdagen och beräknade totala kostnader. I de fall förluster befaras reserveras dessa omgående.

Anslutningsavgifter för eldistribution/transmission samt värmedistribution redovisas som intäkt till den del som de inte avser att täcka framtida åtaganden.

Statliga bidrag

Bidrag redovisas till verkligt värde när det föreligger rimlig säkerhet att bidraget kommer att erhållas och att koncernen kommer att uppfylla de villkor som är förknippade med bidraget.

Bidrag knutna till en anläggningstillgång reducerar anläggningens redovisade anskaffningsvärde.

Bidrag som avser att täcka kostnader redovisas i resultaträkningen som Övrig rörelseintäkt.

Rörelsekostnader

Operationell leasing

Utgifter avseende operationella leasingavtal redovisas i resultaträkningen linjärt över leasingperioden. Operationell leasing definieras nedan under rubriken Materiella anläggningstillgångar/Leasing.

Finansiella intäkter och finansiella kostnader

Finansiella intäkter

Finansiella intäkter består av ränteintäkter på bankmedel, fordringar och räntebärande värdepapper, avkastning från Kärnavfallsfonden, utdelningsintäkter, valutakursdifferenser samt positiva värdeförändringar på finansiella placeringar och derivatinstrument som används inom den finansiella verksamheten.

Ränteintäkter justeras för transaktionskostnader och eventuella rabatter, premier och andra skillnader mellan det ursprungliga värdet av fordran och det belopp som erhålls vid förfall. Ränteintäkter redovisas i takt med att de intjänas. Beräkningen sker på basis av underliggande tillgångs avkastning enligt effektivräntemetoden.

Utdelningsintäkt redovisas när rätten att erhålla betalning fastställts.

Finansiella kostnader

Finansiella kostnader består av räntekostnader på lån, diskonteringseffekter och räntor hänförbara till avsättningar, valutakursdifferenser samt negativa värdeförändringar på finansiella placeringar och derivatinstrument som används inom den finansiella verksamheten. Med diskonteringseffekter avses här den periodiska förändringen av nuvärdet som återspeglar att utbetalningstidpunkten kommer närmare i tiden.

Emissionskostnader och liknande direkta transaktionskostnader för att uppta lån periodiseras över lånets löptid enligt effektivräntemetoden.

Lånekostnader direkt hänförbara till investeringsprojekt i anläggningstillgångar som tar betydande tid i anspråk att färdigställa redovisas ej som finansiell kostnad utan inräknas i anläggningstillgångens anskaffningsvärde under uppförandeperioden.

Leasingavgifter för finansiella leasingavtal fördelas mellan räntekostnad och amortering på den utestående skulden. Räntekostnaden fördelas över leasingperioden så att varje redovisningsperiod belastas med ett belopp som motsvarar en fast räntesats för den under respektive period redovisade skulden. Variabla avgifter kostnadsförs i de perioder de uppkommer.

Finansiella tillgångar och finansiella skulder

Allmänna principer

Valutakursvinster och -förluster avseende rörelserelaterade fordringar och skulder i utländsk valuta redovisas i rörelseresultatet medan valutakursvinster och -förluster avseende övriga fordringar och skulder i utländsk valuta redovisas i finansnettot.

För finansiella instrument som handlas på aktiva finansmarknader fastställs det verkliga värdet till den kurs som gäller när marknaden stänger på balansdagen. Denna princip gäller även för att fastställa verkligt värde för noterade finansiella instrument som handlas bilateralt (OTC-handel). För onoterade finansiella instrument fastställs verkligt värde genom diskontering av bedömda framtida kassaflöden. Diskontering sker med diskonteringsfaktorer beräknade utifrån avkastningskurvor i kassaflödenas respektive valuta. Avkastningskurvorna baseras på aktuella marknadsräntor, till exempel swapräntor, per balansdagen.

Finansiella tillgångar

Finansiella tillgångar klassificeras i olika kategorier, beroende på avsikten med förvärvet av den finansiella tillgången. Klassificeringen bestäms vid ursprunglig anskaffningstidpunkt.

Likviddagsredovisning tillämpas för avistaköp och avistaförsäljningar av finansiella tillgångar.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

I denna kategori klassificeras tillgångar som innehas för handelsändamål vilket innebär att avsikten är att de ska avyttras på kort sikt. Som innehav för handel betraktas alltid derivatinstrument som inte innehas för säkringsändamål.

Till denna kategori hänför Vattenfall även kortfristiga likvida placeringar, då Vattenfall följer upp och utvärderar dessa baserat på verkliga värden. Kategorin inkluderar även kortfristiga placeringar, vars ursprungliga löptid överstiger tre månader.

Tillgångarna omvärderas löpande till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i resultaträkningen.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar med fasta betalningar eller betalningar som går att fastställa till belopp. Fordringarna uppkommer då bolaget tillhandahåller pengar, varor och tjänster direkt till kredittagaren utan avsikt att bedriva handel i fordringsrätterna. Även förvärvade fordringar innefattas. Värdering av lånefordringar och kundfordringar görs till upplupet anskaffningsvärde. Med upplupet anskaffningsvärde avses det värde till vilket en finansiell tillgång eller skuld värderas när den initialt bokas upp på balansräkningen, med avdrag för eventuella återbetalningar, och med tillägg eller avdrag för periodisering av eventuell skillnad mellan det initialt bokförda beloppet och återbetalningsbeloppet.

Kundfordringar redovisas till det belopp varmed de förväntas inflyta, det vill säga efter avdrag för osäkra fordringar. Nedskrivning av kundfordringar redovisas i rörelsens kostnader. Kundfordringar har kort förväntad löptid, och värderas därför till nominellt belopp utan diskontering.

I denna kategori ingår även Kassa och bank, det vill säga omedelbart tillgängliga tillgodohavanden hos banker och motsvarande institut samt Andelar i den svenska Kärnavfallsfonden.

Finansiella tillgångar som kan säljas

Finansiella tillgångar tillgängliga för försäljning värderas löpande till verkligt värde med värdeförändring i Övrigt totalresultat. Vid den tidpunkt tillgångarna bokas bort från balansräkningen omförs tidigare redovisad ackumulerad vinst eller förlust i Övrigt totalresultat till resultaträkningen.

Aktier och andelar för vilka marknadsnoteringar ej förekommer, och där verkligt värde inte går att fastställa, värderas till ursprungligt anskaffningsvärde, med beaktande av ackumulerade nedskrivningar.

Finansiella skulder

Finansiella skulder klassificeras i olika kategorier, beroende på avsikten med förvärvet av den finansiella skulden. Klassificeringen bestäms vid ursprunglig anskaffningstidpunkt.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen
I denna kategori klassificeras alltid derivatinstrument som inte innehas för säkringsändamål. Värdering av dessa finansiella skulder görs löpande till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i resultaträkningen.

Andra finansiella skulder
I denna kategori redovisas räntebärande och ej räntebärande finansiella skulder som inte innehas för handelsändamål. Värdering av andra finansiella skulder görs till upplupet anskaffningsvärde.

Leverantörsskulder har kort förväntad löptid, och värderas därför till nominellt belopp utan diskontering.

Skulder som ingår i ett säkringssamband redovisas enligt de principer som beskrivs nedan.

Derivatinstrument

Bolaget använder olika typer av derivatinstrument (terminer, optioner och swapar) för att säkra olika finansiella risker, främst ränterisker, valutarisker och råvaruprisrisker.

Derivatinstrument med positivt verkligt värde redovisas som separat rubrik i balansräkningen under omsättningstillgångar, medan derivatinstrument med negativt verkligt värde redovisas som separat rubrik under kortfristiga skulder.

Derivatinstrument redovisas till verkligt värde på balansdagen. Värdeförändringar redovisas på olika sätt beroende på om derivatinstrumentet klassificerats som säkringsinstrument eller ej. I de fall där säkringsredovisning ej tillämpas redovisas värdeförändringen i resultaträkningen i den period då den uppstår. Baserat på syftet med kontraktet redovisas värdeförändringen antingen i rörelseresultatet eller som finansiell intäkt/kostnad. Effekter vid säkringsredovisning framgår nedan.

Inbäddade derivat

Inbäddade derivat är en del av ett annat kontrakt (värdkontraktet), vars villkor uppfyller definitionen för ett derivatinstrument. I de fall inbäddade derivat identifieras, och det inbäddade derivatet bedöms ha en riskprofil som inte är i nära överensstämmelse med riskprofilen i värdkontraktet, så separeras det inbäddade derivatet och redovisas som ett fristående derivatinstrument, i enlighet med vad som beskrivs under rubriken Derivatinstrument ovan.

Säkringsredovisning

Säkringsredovisning tillämpas för derivatinstrument som ingår i ett dokumenterat säkringssamband. För att säkringsredovisning ska kunna tillämpas krävs att det finns en entydig koppling mellan säkringsinstrumentet och den säkrade posten. Vidare krävs att säkringen effektivt skyddar den risk som är avsedd att säkras, att effektiviteten löpande kan visas vara tillräckligt hög genom effektivitetsmätning och att säkringsdokumentation har upprättats. Redovisningen av värdeförändringen beror på vilken typ av säkring som ingåtts.

Kassaflödessäkringar
För derivatinstrument som utgör säkringsinstrument i en kassaflödessäkring gäller att den effektiva delen av värdeförändringen redovisas i Övrigt totalresultat, medan den ineffektiva delen redovisas direkt i resultaträkningen. Den del av värdeförändringen som redovisas i Övrigt totalresultat förs sedan över till resultaträkningen i den period då den säkrade posten påverkar resultaträkningen. I de fall där den säkrade posten avser en framtida transaktion, som senare aktiveras som en icke-finansiell tillgång eller skuld i balansräkningen (exempelvis vid säkring av framtida inköp av anläggningstillgångar i utländsk valuta) förs den del av värdeförändringen som redovisas i Övrigt totalresultat över till och inkluderas i anskaffningsvärdet för tillgången eller skulden.

Om förutsättningarna för säkringsredovisning inte längre är uppfyllda, förs de ackumulerade värdeförändringar som redovisats i Övrigt totalresultat över till resultaträkningen/balansräkningen i den senare period då den säkrade posten påverkar resultaträkningen/balansräkningen. Värdeförändringar från och med den dag då förutsättningarna för säkringsredovisning upphör redovisas direkt i resultaträkningen. Om den säkrade transaktionen inte längre förväntas inträffa överförs säkringsinstrumentets ackumulerade värdeförändringar omedelbart från Övrigt totalresultat till resultaträkningen.

Kassaflödessäkringar används huvudsakligen i följande fall: i) när råvaruterminer används för säkring av råvaruprisrisk i framtida inköp och försäljning, ii) när valutaterminer används för säkring av valutarisk i framtida inköp och försäljning i utländsk valuta, och iii) när ränteswapar används för att ersätta upplåning till rörlig ränta med fast ränta.

Säkringar av verkligt värde
Vid säkring av verkligt värde tillämpas säkringsredovisning då säkringsåtgärden avser en post som normalt redovisas till upplupet anskaffningsvärde. Säkringsredovisningen innebär i sådana fall att förändringar i den säkrade postens verkliga värde som är hänförliga till den säkrade risken redovisas i resultaträkningen när de uppstår. Den säkrade postens bokförda värde justeras med dessa förändringar.

Säkring av verkligt värde används primärt i de fall där ränteswapar använts för säkring av ränterisk i upplåning till fast ränta.

Säkringar av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter
För derivatinstrument och lån i utländsk valuta som utgör säkringsinstrument i en säkring av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter gäller att den effektiva delen av värdeförändringen redovisas i Övrigt totalresultat, medan den ineffektiva delen redovisas direkt i resultaträkningen. De värdeförändringar som redovisas i Övrigt totalresultat överförs till resultaträkningen vid den senare tidpunkt då den utländska verksamheten avyttras.

Säkring av nettoinvesteringar tillämpas i huvudsak då valutaterminer och lån i utländsk valuta använts för att säkra valutarisken i bolagets investeringar i utländska dotterföretag.

Immateriella anläggningstillgångar

Aktiverade utgifter för utveckling

Utgifter för utveckling, där forskningsresultat eller annan kunskap tillämpas för att åstadkomma nya eller förbättrade produkter eller processer, redovisas som en tillgång i balansräkningen från den tidpunkt då produkten eller processen bedöms komma att bli tekniskt och kommersiellt användbar och företaget har tillräckliga resurser att fullfölja utvecklingen och därefter använda eller sälja den immateriella tillgången. Det redovisade värdet inkluderar utgifter för material, direkta utgifter för löner och indirekta utgifter som direkt kan hänföras till tillgången. Övriga utgifter för utveckling redovisas i resultaträkningen som kostnad när de uppkommer. I balansräkningen redovisade utvecklingskostnader är upptagna till anskaffningsvärde med avdrag för ackumuleradeavskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Utgifter för forskning som syftar till att erhålla ny vetenskaplig eller teknisk kunskap redovisas som kostnad då de uppkommer.

Goodwill

Goodwill representerar skillnaden mellan anskaffningsvärdet för ett rörelseförvärv och det verkliga värdet vid förvärvstidpunkten av förvärvade tillgångar, övertagna skulder samt eventualförpliktelser. Skillnadsbeloppet är anskaffningsvärdet för goodwill.

Goodwill värderas till anskaffningsvärde med avdrag för eventuella ackumulerade nedskrivningar. Goodwill är ej föremål för avskrivning utan testas årligen för nedskrivningsbehov. Goodwill som uppkommit vid förvärv av intresseföretag eller joint ventures inkluderas i det redovisade värdet för Andelar i intresseföretag och joint ventures.

Prospekterings- och utvärderingstillgångar

Prospekterings- och utvärderingstillgångar avser aktiverade utgifter för prospektering och utvärdering av gasreserver. Exempel på utgifter som kvalificerar för aktivering är prospekteringsrättigheter, geologiska och andra studier samt prospekteringsborrning som antingen avser förväntade eller möjliga reserver under utvärdering eller framtida lagringsplatser.

Utgifter som inte är möjliga att aktivera är sådana utgifter som företaget ådragit sig före förvärvet av prospekteringsrättigheterna och andra utgifter som inte kan relateras till en specifik prospekteringskälla.

Prospektering och utvärderingstillgångar värderas till anskaffningsvärde med avdrag för eventuella ackumulerade nedskriv-

Fortsättning sidan 94

Fortsättning Not 3

ningar. Prospektering och utvärderingstillgångar är ej föremål för avskrivningar.

Då en specifik prospekteringskälla betecknats som tekniskt möjlig och kommersiellt genomförbar och ett ledningsbeslut att utvinna prospekteringskällan har tagits, omklassificeras de aktiverade utgifterna till materiella anläggningstillgångar – pågående nyanläggningar. I det fall ledningsbeslut innebär att inte utvinna prospekteringskällan görs nedskrivning mot resultaträkningen av redan aktiverade utgifter.

Övriga immateriella anläggningstillgångar

Övriga immateriella anläggningstillgångar såsom koncessioner, patent, licenser, varumärken och liknande rättigheter samt hyresrätter, gruvrätter och liknande rätter som förvärvas av koncernen redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar.

Avskrivningsprinciper

Avskrivningar för andra immateriella anläggningstillgångar än goodwill och prospekterings- och utvärderingstillgångar redovisas i resultaträkningen linjärt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod, såvida inte nyttjandeperioden är obegränsad. Bedömda nyttjandeperioder är oförändrade jämfört med föregående år och beskrivs i koncernens Not 22, Immateriella anläggningstillgångar. Bedömning av en tillgångs restvärde och nyttjandeperiod görs minst årligen.

Materiella anläggningstillgångar

Ägda tillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma bolaget till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Som materiella anläggningstillgångar redovisas byggnader och mark, maskiner och andra tekniska anläggningar samt inventarier, verktyg och installationer. Dessa tillgångar värderas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar samt nedskrivningar.

I anskaffningsvärdet ingår inköpspriset samt kostnader direkt hänförbara till tillgången för att bringa den på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen. Exempel på direkt hänförbara kostnader som ingår i anskaffningsvärdet är kostnader för leverans och hantering, installation, lagfarter och konsulttjänster. Lånekostnader direkt hänförbara till investeringsprojekt i anläggningstillgångar som tar betydande tid i anspråk att färdigställa inräknas i anläggningstillgångens anskaffningsvärde under uppförandeperioden.

Inom kärnkraftsverksamheten i Tyskland och Sverige ingår i anskaffningsvärdet ett vid anskaffningstidpunkten beräknat nuvärde för uppskattad utgift för nedmontering och bortforsling av anläggningen samt återställande av den plats där anläggningen varit belägen. På motsvarande sätt ingår för gruvverksamheten i Tyskland och för gasverksamheten i Nederländerna i anskaffningsvärdet ett vid anskaffningstidpunkten beräknat nuvärde för uppskattad utgift för åtaganden om återställande.

Motsvarande nuvärdeberäknade uppskattade utgifter redovisas initialt som avsättning.

Se även nedan under rubriken Andra avsättningar än avsättningar för pensioner.

Leasing

Leasing klassificeras antingen som finansiell eller operationell leasing. Finansiell leasing föreligger då de ekonomiska riskerna och förmånerna som är förknippade med ägandet i allt väsentligt är överförda till leasetagaren, om så ej är fallet är det fråga om operationell leasing.

Förhyrda tillgångar

Tillgångar som förhyrs enligt finansiella leasingavtal redovisas som tillgång i koncernens balansräkning. Förpliktelsen att betala framtida leasingavgifter redovisas som lång- respektive kortfristig skuld. De leasade tillgångarna avskrivs linjärt över den kortare av leasingperioden eller nyttjandeperioden medan leasingbetalningarna redovisas som ränta och amortering av skulderna.

Operationell leasing innebär att leasingavgifterna i normalfallet kostnadsförs linjärt över leasingperioden.

Uthyrda tillgångar

Tillgångar som hyrs ut enligt finansiella leasingavtal redovisas ej som materiella anläggningstillgångar då riskerna förenade med ägandet förts över på leasetagaren. Istället bokförs en finansiell fordran avseende de framtida minimileaseavgifterna.

Tillgångar som hyrs ut enligt operationella leasingavtal redovisas som materiella anläggningstillgångar som skrivs av.

Tillkommande utgifter

Tillkommande utgifter för materiella anläggningstillgångar läggs till anskaffningsvärdet endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången kommer att komma företaget till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer.

Avgörande för bedömningen när en tillkommande utgift läggs till anskaffningsvärdet är om utgiften avser utbyten av identifierade komponenter, eller delar därav, varvid sådana utgifter aktiveras. Även i de fall ny komponent tillskapats läggs utgiften till anskaffningsvärdet. Eventuella oavskrivna redovisade värden på utbytta komponenter, eller delar av komponenter, utrangeras och kostnadsförs i samband med utbytet. Reparationer kostnadsförs löpande.

Avskrivningsprinciper

Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod med undantag för avskrivningar hänförbara till de tyska kärnkraftverken och till gasverksamheten i Nederländerna (se nedan). Koncernen tillämpar komponentavskrivning vilket innebär att komponenternas bedömda nyttjandeperiod ligger till grund för den linjära avskrivningen. Bedömda nyttjandeperioder är oförändrade jämfört med föregående år för samtliga anläggningstillgångar. Bedömda nyttjandeperioder beskrivs i koncernens Not 23, Materiella anläggningstillgångar. Bedömning av en tillgångs restvärde och nyttjandeperiod görs årligen.

För de tyska kärnkraftverken har per 1 april 2008 avskrivningsmetoden ändrats från linjär metod till produktionsberoende metod, då denna bättre speglar den förväntade förbrukningen av de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgångarna.

Gasfält och plattformar avskrivs också enligt produktionsberoende metod. Utgångspunkten är den förväntade återstående produktionsmängden vilken bestäms årligen baserad på vedertagen praxis inom industrin. Nya upptäckter under pågående utvinning kan också medföra förändringar i förväntad återstående produktionsvolym. Avskrivningsbeloppet per producerad enhet justeras då för kommande perioder till ny förväntad återstående produktionsvolym.

Mark och fallrätter är ej föremål för avskrivning.

Förvaltningsfastigheter

Förvaltningsfastigheter är fastigheter som innehas i syfte att erhålla hyresintäkter eller värdestegring eller en kombination av dessa båda syften.

Förvaltningsfastigheter redovisas i balansräkningen till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar samt nedskrivningar. Avskrivning sker linjärt och en bedömning av en tillgångs restvärde och nyttjandeperiod görs årligen.

Biologiska tillgångar

Med biologiska tillgångar avses så kallad energiskog som Vattenfall odlar för att, efter skörd och därefter som redovisning som varulager, använda som bränsle i egna anläggningar.

Biologiska tillgångar redovisas i balansräkningen som anläggningstillgång och värderas till verkligt värde efter avdrag för försäljningskostnader.

Varulager

Kärnbränsle, fossila bränslen, utsläppsrätter samt material och reservdelar

Varulager (med undantag för varulager avsedda för handel) värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Nettoförsäljningsvärdet är det uppskattade försäljningspriset i den löpande verksamheten, efter avdrag för uppskattade kostnader för färdigställande och för att åstadkomma en försäljning.

Förbrukning av kärnbränsle beräknas som värdet av minskningen av energiinnehållet i bränslepatronerna och baserar sig på anskaffningskostnaden för varje enskild laddning.

Anskaffningsvärdet för varulager beräknas genom tillämpning

av först in, först ut-metoden (FIFU) och inkluderar utgifter som uppkommit vid förvärvet av lagertillgångarna.

Varulager avsedda för handel värderas till verkligt värde efter avdrag för försäljningskostnader.

Värdet av den energi som finns lagrad i form av vatten i vattenkraftens regleringsmagasin redovisas inte som tillgång.

Immateriella omsättningstillgångar

Utsläppsrätter

Från 2005 gäller ett handelssystem, EU ETS (Emission Trading Scheme) inom EU som syftar till att minska utsläppen av växthusgasen koldioxid. Berörda anläggningar har inom ramen för detta system, utan vederlag, eller till ett pris understigande verkligt värde, från respektive lands myndigheter erhållit så kallade utsläppsrätter, EUA (European Union Allowance). Utsläppsrätter köps och säljs på därför avsedd marknadsplats där anläggningar som har större behov av utsläppsrätter än beslutad vederlagsfri eller subventionerad tilldelning tvingas köpa sina återstående utsläppsrätter för att reglera sina åtaganden.

Under den första handelsperioden, 2005–2007, skedde handeln enbart med EUA. Under den andra handelsperioden, 2008–2012, löper handeln parallellt med Kyotoprotokollets första åtagandeperiod och EU ETS öppnas upp mot internationell handel med s.k. CER (Certified Emission Reduction) och ERU (Emission Reduction Unit).

Inköpta utsläppsrätter avsedda för eget bruk redovisas som immateriella tillgångar under omsättningstillgångar till anskaffningskostnad med avdrag för ackumulerade nedskrivningar, medan utsläppsrätter som erhållits gratis från respektive lands myndighet tas upp till noll kronor. I samband med gjorda koldioxidutsläpp uppstår ett åtagande att leverera in utsläppsrätter (EUA, CER, ERU) till respektive lands myndighet. Endast i de fall då gratis erhållna utsläppsrätter inte täcker detta åtagande redovisas en kostnad och en skuld. Skulden värderas till det värde som den förväntas regleras med.

Certifikat

I syfte att främja användningen av förnyelsebara energikällor för elproduktion har Sverige och Polen certifikatsystem. Anläggningar som berörs av dessa system erhåller, gratis från respektive lands myndighet, certifikat i takt med att certifikatberättigad el produceras.

Upparbetade certifikat, vilka erhålls gratis, redovisas som immateriella tillgångar under omsättningstillgångar till verkligt värde vid erhållandetidpunkten. Motsvarande värde redovisas som intäkt under Nettoomsättning. Inköpta certifikat avsedda för eget bruk redovisas till anskaffningskostnad med avdrag för ackumulerade nedskrivningar.

I samband med elförsäljning uppstår ett åtagande att leverera in certifikat till respektive lands myndighet. Detta åtagande redovisas som en kostnad och en skuld. Skulden värderas till det värde som den förväntas regleras med.

Nedskrivningar

Löpande under året bedöms om det föreligger en indikation på att en tillgång kan ha minskat i värde. Om någon sådan indikation finns beräknas tillgångens återvinningsvärde. För goodwill och andra immateriella tillgångar med obegränsad nyttjandeperiod samt för immateriella tillgångar som ännu ej är färdiga för användning beräknas återvinningsvärdet årligen eller så snart det föreligger en indikation på att en tillgång minskat i värde.

Om det inte går att fastställa väsentligen oberoende kassaflöden till en enskild tillgång ska vid prövning av nedskrivningsbehov tillgångarna grupperas till den lägsta nivå där det går att identifiera väsentligen oberoende kassaflöden (en så kallad kassagenererande enhet). En nedskrivning redovisas när en tillgångs eller kassagenererande enhets redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. En nedskrivning belastar resultaträkningen.

Nedskrivning av tillgångar hänförliga till en kassagenererande enhet fördelas i första hand till goodwill. Därefter görs en proportionell nedskrivning av övriga tillgångar som ingår i enheten.

Beräkning av återvinningsvärdet

Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader och nyttjandevärdet. Vid beräkning av nyttjandevärdet diskonteras framtida kassaflöden med en diskonteringsfaktor som beaktar riskfri ränta och den risk som är förknippad med den specifika tillgången. För en tillgång som inte genererar kassaflöden oberoende av andra tillgångar beräknas återvinningsvärdet för den kassagenererande enhet till vilken tillgången hör.

Återföring av nedskrivningar

Nedskrivningar av finansiella tillgångar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde återförs om en senare ökning av återvinningsvärdet objektivt kan hänföras till en händelse som inträffat efter det att nedskrivningen gjordes.

Nedskrivningar på goodwill återförs aldrig. Nedskrivningar på andra tillgångar återförs om det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av återvinningsvärdet. En nedskrivning återförs endast till den utsträckning tillgångens redovisade värde efter återföring inte överstiger det redovisade värde som tillgången skulle ha haft om någon nedskrivning inte hade gjorts.

Ersättningar till anställda

Avgiftsbestämda pensionsplaner

Avgiftsbestämda planer är planer för ersättningar efter avslutad anställning enligt vilka fastställda avgifter betalas till en separat juridisk enhet. Någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter finns ej i det fall den juridiska enheten inte har tillräckliga tillgångar för att betala alla ersättningar till de anställda. Avgifter till avgiftsbestämda pensionsplaner redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den period de avser.

Förmånsbestämda pensionsplaner

Förmånsbestämda planer är andra planer för ersättningar efter avslutad anställning än avgiftsbestämda planer. Koncernens förpliktelse avseende förmånsbestämda pensionsplaner beräknas separat för varje plan enligt den så kallade Projected Unit Credit Method genom en beräkning av den ersättning som de anställda intjänat genom sin anställning i både innevarande och tidigare perioder. Bedömda framtida lönejusteringar beaktas. Nettoförpliktelsen utgörs av diskonterat nuvärde av summa intjänade framtida ersättningar reducerat med det verkliga värdet på eventuella förvaltningstillgångar. Diskonteringsräntan är räntan på balansdagen på en förstklassig företagsobligation med en löptid som motsvarar koncernens pensionsförpliktelser. När det inte finns en aktiv marknad för sådana företagsobligationer ska istället marknadsräntan på statsobligationer med en motsvarande löptid användas.

När ersättningarna i en plan förbättras, redovisas den andel av den ökade ersättningen som hänför sig till de anställdas tjänstgöring under tidigare perioder som en kostnad i resultaträkningen linjärt fördelad över den genomsnittliga perioden tills ersättningarna är helt intjänade. Om ersättningen är fullt ut intjänad redovisas en kostnad i resultaträkningen direkt.

För aktuariella vinster och förluster tillämpas den så kallade korridorregeln. Aktuariella vinster och förluster uppkommer som effekter av ändringar i aktuariella antaganden. Korridorregeln innebär att den del av nettobeloppet av de ackumulerade aktuariella vinsterna och förlusterna som överstiger 10% av det största av förpliktelsernas nuvärde och förvaltningstillgångarnas verkliga värde redovisas i resultatet, med början året efter det att de uppkommer, över den förväntade genomsnittliga återstående tjänstgöringstiden för de anställda som omfattas av planen.

När beräkningen leder till en tillgång för koncernen begränsas det redovisade värdet på tillgången till nettot av oredovisade aktuariella förluster och oredovisade kostnader för tjänstgöring under tidigare perioder och nuvärdet av framtida återbetalningar från planen eller minskade framtida inbetalningar till planen.

Andra avsättningar än avsättningar för pensioner

En avsättning redovisas i balansräkningen när koncernen har en legal eller informell förpliktelse som en följd av en inträffad händelse, och det är troligt att ett utflöde av ekonomiska resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Där effekten av när i tiden betalning sker är väsentlig, beräknas avsättningar genom diskontering av det förväntade framtida kassaflödet till en räntesats före skatt som återspeglar aktuella marknadsbedömningar av pengars tidsvärde. Diskonteringsräntan återspeglar inte sådana risker som beaktats i de uppskattade framtida kassaflödena.

Förändringar i diskonterade avsättningar som avser nedmontering, återställande eller liknande åtgärder, som vid anskaffningstidpunkten också har redovisats som materiella anläggningstillgångar redovisas som följer. Då förändringen beror på förändring i det

Fortsättning sidan 96

Fortsättning Not 3

uppskattade utflödet av resurser eller förändring av diskonteringsräntan, förändras anläggningstillgångens anskaffningsvärde med motsvarande belopp som avsättningen. Då förändringen beror på att utbetalningstidpunkten närmar sig redovisas motsvarande belopp som finansiell kostnad. Se även ovan under rubriken Materiella anläggningstillgångar/Ägda tillgångar.

Avsättning sker även för förlustkontrakt, det vill säga där oundvikliga utgifter för att uppfylla förpliktelser överstiger de förväntade ekonomiska fördelarna av kontraktet.

Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen utom då den underliggande transaktionen redovisas i Övrigt totalresultat varvid tillhörande skatteeffekt även den redovisas i Övrigt totalresultat.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Häri inkluderas även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Följande temporära skillnader beaktas inte; för temporär skillnad som uppkommit vid första redovisningen av goodwill, första redovisningen av tillgångar och skulder som inte är rörelseförvärv och som vid tidpunkten för transaktionen inte påverkar vare sig redovisat eller skattepliktigt resultat. Vidare beaktas inte heller sådana temporära skillnader hänförliga till aktier eller andelar i dotterföretag eller intresseföretag som inte förväntas bli återförda inom överskådlig framtid. Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur redovisade värden på tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

Reservering görs inte för uppskjuten skatt hänförbar till ej utdelade vinstmedel i dotterföretag och intresseföretag när det ej är sannolikt att skillnaden kommer att återföras inom överskådlig framtid.

Not 4 Viktiga uppskattningar och bedömningar vid upprättandet av de finansiella rapporterna

Upprättandet av de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen och styrelsen gör uppskattningar och bedömningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningarna och antagandena är baserade på historiska erfarenheter och andra faktorer som under rådande förhållanden anses vara rimliga. Resultatet av dessa uppskattningar och antaganden används sedan för att fastställa de redovisade värdena på tillgångar och skulder som inte annars framgår tydligt från andra källor. Det slutliga utfallet kan komma att avvika från resultatet av dessa uppskattningar och bedömningar. Uppskattningarna och antagandena ses över regelbundet. Effekterna av ändringar i uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder. Viktiga uppskattningar och bedömningar beskrivs nedan.

Prövning av nedskrivningsbehov för immateriella och materiella anläggningstillgångar

Koncernen har betydande värden redovisade i balansräkningen avseende immateriella och materiella anläggningstillgångar. Dessa testas för nedskrivningsbehov i enlighet med de redovisningsprinciper som beskrivs i koncernens Not 3, Redovisningsprinciper. Återvinningsvärden för kassagenererande enheter har fastställts genom beräkning av nyttjandevärden eller verkligt värde minus försäljningskostnader. För dessa beräkningar måste vissa uppskattningar göras avseende framtida kassaflöden och andra adekvata antaganden avseende exempelvis avkastningskrav. Tillämpade väsentliga antaganden vid prövning av nedskrivningsbehov av goodwill framgår av Not 22, Immateriella anläggningstillgångar.

Koncernen har för 2010 redovisat nedskrivningar inklusive återförda nedskrivningar uppgående till 9 849 MSEK. Dessa nedskrivningar beskrivs ytterligare i koncernens Not 15, Nedskrivningar och återförda nedskrivningar.

Avsättningar för pensioner

Värdet på pensionsåtaganden för förmånsbestämda pensionsplaner baseras på aktuariella beräkningar som utgår från antaganden om diskonteringsränta, förväntad avkastning på förvaltningstillgångar, framtida löneökningar, inflation och demografiska förhållanden. Varje förändring i dessa antaganden påverkar det bokförda värdet av pensionsförpliktelsen.

För avsättningar för pensioner i Sverige har diskonteringsräntan höjts till 4,5% (4,0) jämfört med föregående år. För Sverige har till och med 2009 den bedömningen gjorts att i avsaknad av en fungerande marknad för förstklassiga företagsobligationer har statsobligationsräntan använts som diskonteringsränta. För 2010 har bedömts att diskonteringsräntan bör baseras på bostadsobligationer med hög kreditbedömning vars marknad är både större och mer likvid än marknaden för statsobligationer.

I Tyskland, där diskonteringsräntan är baserad på förstklassiga företagsobligationer, har diskonteringsränta sänkts till 5,0% (5,75) jämfört med föregående år.

För ytterligare information om avsättningar för pensioner hänvisas till koncernens Not 39.

Avsättningar för framtida utgifter för kärnkraft

Avsättningar för framtida utgifter för kärnkraft vilka avser framtida åtaganden för hantering av avveckling av Vattenfalls kärnkraftverk i Sverige och i Tyskland likväl som för hantering av kärnavfall baseras på långfristiga kassaflödesprognoser av framtida utgifter. Dessa långfristiga kassaflödesprognoser omfattar huvudsakligen tekniska planer, uppskattningar om utgifternas storlek och när i tiden dessa beräknas utfalla samt diskonteringsränta. I många fall skall dessa kassaflödesprognoser godkännas av involverade myndigheter.

För avsättningar för framtida utgifter för kärnkraft i Sverige har diskonteringsräntan sänkts till 4,25% (4,5) jämfört med föregående år. Motsvarande diskonteringsränta i Tyskland har också sänkts till 4,75% (5,25) jämfört med föregående år.

För ytterligare information om avsättningar för framtida utgifter för kärnkraft hänvisas till koncernens Not 40.

Andra avsättningar än avsättningar för pensioner och avsättningar för framtida utgifter för kärnkraft

För andra typer av avsättningar, exempelvis avsättningar för framtida utgifter för gruv-, gas- och vindverksamhet samt andra miljörelaterade avsättningar samt för personalrelaterade avsättningar för annat än pensioner, avsättningar för skattemässiga och juridiska processer eller andra avsättningar används följande diskonteringsräntor: Sverige 4,25% (4,5), Tyskland 4,5–4,75% (5,0–5,25), Nederländerna 3,5% (4,25), Finland 4,0% (4,5), Polen 5,5% (5,5) och Storbritannien 5,0% (5,0).

För ytterligare information om dessa avsättningar hänvisas till koncernens Not 40.

Inkomstskatter och uppskjutna skatter

Vattenfall redovisar i sin balansräkning uppskjutna skattefordringar och skulder vilka förväntas bli realiserade över resultaträkningen i framtida perioder. Vid beräkning av dessa uppskjutna skatter måste vissa antaganden och uppskattningar göras avseende framtida skattekonsekvenser som hänför sig till skillnaden mellan i balansräkningen redovisade tillgångar och skulder och motsvarande skattemässiga värden.

Uppskattningarna inkluderar även att framtida resultat för koncernens enheter kommer att överensstämma med tidigare redovisade resultat, att gällande skattelagar och skattesatser kommer att vara oförändrade i de länder där koncernen är verksam samt att gällande regler för utnyttjande av förlustavdrag inte kommer att ändras.

Under avsättningar redovisar koncernen även kommande utgifter som resultat av pågående skatterevisioner eller skattetvister. Utfallet av dessa kan komma att avvika från de bedömningar Vattenfall gjort.

För ytterligare information om skatter hänvisas till koncernens Not 20.

Värdering av inbäddade derivat

Som framgår av koncernens Not 3, Redovisningsprinciper förekommer i Vattenfalls långfristiga affärsavtal så kallade inbäddade derivat. Exempelvis kan priset i ett elavtal ha kopplingar till prisutvecklingen på andra råvaror än el och indirekt även till valutakursförändringar, eftersom de aktuella råvarupriserna noteras i utländsk valuta. I sådana kontrakt har inbäddade derivat ansetts föreligga. Vattenfall har med ett antal stora kunder tecknat sådana avtal. Vissa av dessa kontrakt är långfristiga, det längsta kontraktet löper till och med 2019 och där företagsledning måste göra en bedömning vid värderingen av avtalet. Mot bakgrund av kontraktens utformning i allmänhet och kontraktens längd i synnerhet, samt det faktum att tillförlitliga marknadsnoteringar i en del fall endast finns tillgängliga för en period motsvarande 27 månader framåt i tiden, har den del av dessa inbäddade derivat som avser perioden bortom april 2013 åsatts värdet noll.

Not 5 Förvärvad och avyttrad verksamhet

Förvärv av koncerföretag 2010

Under 2010 har 478 MSEK av utestående skuld till delägarna i N.V. Nuon Energy betalats.

Det belgiska vindbolaget Les Eoliennes des Perwez har förvärvats för 93 MSEK.

Vidare har Vattenfall Biomass Liberia AB förvärvats för 122 MSEK.

Mindre bolag/minoritetandelar har förvärvats med en sammanlagd köpeskilling på 8 MSEK.

Förvärv av intresseföretag och andra aktier och andelar 2010

Under 2010 har 508 MSEK investerats i intresseföretag och andra aktier och andelar. Den största investeringen, 287 MSEK, avser Buchanan Renewables Fuel Group Liberia B.V.

Förvärv av koncernföretag 2009

Vattenfall förvärvade 1 juli 2009 49% av aktierna och övertog den operativa kontrollen och det bestämmande inflytandet över det nederländska energibolaget N.V Nuon Energy (Nuon) vars sex månaders resultat (juli–december) ingår i Vattenfall-koncernen för 2009.

För första halvåret 2009 publicerade Nuon i sin delårsrapport en nettoomsättning uppgående till 2 985 MEUR samt ett rörelseresultat på 294 MEUR. Se vidare Vattenfalls årsredovisning 2009, koncernens Not 3.

Under 2009 förvärvades också den polska statens minoritetsandelar (25%) i dotterföretagen GZE S.A. och Vattenfall Heat Poland S.A för en total köpeskilling om cirka 3 300MSEK.

Förvärv av intresseföretag och andra aktier och andelar 2009

Under 2009 investerades 368 MSEK i intresseföretag och andra aktier och andelar, varav DOTI Deutsche Offshore Testfeld und Infrastruktur GmbH & Co. KG, utgjorde 333 MSEK.

	Verkligt värde	
Förvärvade verksamheter	2010	2009
Immateriella anläggningstillgångar	–	13 471
Materiella anläggningstillgångar	148	35 839
Andelar i intresseföretag och joint ventures	–	1 379
Uppskjuten skattefordran	–	1 579
Andra anläggningstillgångar	–	258
Varulager	–	977
Immateriella omsättningstillgångar	–	4 202
Kundfordringar och andra fordringar	6	12 049
Derivat med positivt verkligt värde	–	31 263
Kortfristiga placeringar	–	3 498
Kassa, bank och liknande tillgångar	111	14 937
Låneskulder	-26	-5 544
Avsättningar	-1	-2 135
Uppskjuten skatteskuld	-37	-10 186
Leverantörsskulder och andra skulder	-8	-14 320
Derivat med negativt verkligt värde	–	-29 831
Summa nettotillgångar	**193**	**57 436**
Förvärv av minoritet	5	3 287
Goodwill	23	46 937
Delreglering av investering i Nuon	478	–
Summa köpeskilling	**699**	**107 660**
Skulder avseende förvärv av dotterföretag	122	51 467
Årets kassaflöde	**577**	**56 193**

Avyttringar under 2010

I maj 2010 slutfördes försäljningen av Vattenfalls tyska transmissionsnät ägt av dotterföretaget 50Hertz Transmission GmbH. Köpeskillingen uppgick till 465 MEUR. Därutöver löste köparna in aktieägarlån från Vattenfall på 320 MEUR.

I december respektive november såldes innehavet i det tyska intresseföretagt Stadtwerke Kassel och 49% av innehavet i vindkraftsbolaget DanTysk Offshore Wind GmbH. Försäljningslikviden för dessa uppgick totalt till 53 MEUR. Vattenfall behåller 51% av aktierna i DanTysk Offshore Wind GmbH.

Avyttringar under 2009

De svenska intresseföretagen Piteå Energi AB, Luleå Energi AB och Swepol Link AB avyttrades för en sammanlagd köpeskilling av 550 MSEK.

Dotterföretaget WEMAG AG i Tyskland avyttrades för en försäljningssumma motsvarande cirka 1 800 MSEK.

Vidare avyttrades Vattenfalls andel i Jämtkraft AB för 550 MSEK samt aktierna i det holländska gaslagringsprojektet Zuidwending för cirka 1 300 MSEK.

	Redovisat värde	
Avyttrade verksamheter	2010	2009
Immateriella anläggningstillgångar	333	15
Materiella anläggningstillgångar	14 325	3 007
Andelar i intresseföretag och joint ventures	–	433
Uppskjuten skattefordran	6	–
Andra anläggningstillgångar	95	1 395
Varulager	16	14
Kundfordringar och andra fordringar	8 262	2 060
Kassa, bank och liknande tillgångar	297	530
Tillgångar som innehas till försäljning	391	–
Låneskulder	-4 028	–
Avsättningar	-966	-86
Uppskjuten skatteskuld	-1 480	-231
Leverantörsskulder och andra skulder	-6 645	-1 993
Nedskrivning av nettotillgångar	-5 315	–
Summa nettotillgångar	**5 291**	**5 144**
Minoritetsandelar	181	-646
Försäljningslikvid	**5 200**	**4 414**
Realisationsvinst/förlust enligt resultaträkningen	**-272**	**-84**

Not 6 Valutakurser

För Vattenfallkoncernen viktigare valutakurser använda i bokslut:

		Medelkurs		Balansdagskurs	
	Valuta	2010	2009	31 dec. 2010	31 dec. 2009
Europa	EUR	9, 5694	10,6354	9,0020	10,3530
Danmark	DKK	1,2850	1,4282	1,2075	1,3915
Norge	NOK	1,1920	1,2105	1,1520	1,2430
Polen	PLN	2,3831	2,4546	2,2700	2,5000
Storbritannien	GBP	11,1573	11,8664	10,5475	11,4850
USA	USD	7,2152	7,6431	6,8025	7,2125

Not 7 Nettoomsättning

	2010	2009
Omsättning inklusive punktskatter		
varor (elektricitet, värme, gas etc.)	209 644	203 018
utförande av tjänsteuppdrag	8 396	6 466
Punktskatter	-4 468	-4 077
Nettoomsättning	**213 572**	**205 407**

Not 8 Rörelsesegment

Koncernens verksamhet bedrevs fram till 31 december 2010 huvudsakligen inom fyra operativa enheter (Business Groups). Vid sidan av den geografiska indelningen i Business Group Nordic (Sverige, Finland och Danmark), Business Group Central Europe (Tyskland och Polen) och Business Group Benelux (Nederländerna och Belgien) finns Business Group Pan Europe med ansvar för vindkraft, kärnkraft och teknikutveckling i samtliga länder där Vattenfall har verksamhet. Business Group Pan Europe ansvarar även för europeisk affärsutveckling med fokus på effektiv energianvändning och biobränslen. Business Group Benelux, som tillkom från och med tredje kvartalet 2009, består av affärsverksamheter (exkl vind-, trading- och finansverksamheter) i det förvärvade och därmed konsoliderade N.V. Nuon Energy. Därutöver finns rörelsesegmentet Supply & Trading med ansvar för all energihandel samt Other (Finansverksamhet och Övriga koncernfunktioner).

Nettoomsättning och rörelseresultatet för Other inkluderar orealiserade marknadsvärdeförändringar (förändring av verkligt värde) enligt IAS 39 för energihandelskontrakt administrerade av Supply & Trading. När beloppen realiseras påverkas det segment för vilket kontraktet tecknats.

Leveranser av el, värme och gas mellan segment sker till marknadsmässiga priser. För tjänster mellan segment tillämpas till övervägande del självkostnadspris men i vissa fall tillämpas marknadsmässiga priser.

Samtliga rörelsesegment följs upp och styrs på Rörelseresultat (EBIT) varför finansiella intäkter och kostnader likväl som skatter redovisas i sin helhet under rubriken Other enligt nedan. Samtliga segment tillämpar IFRS med undantag för orealiserade marknadsvärdeförändringar enligt ovan.

Från och med 2011 kommer koncernens rörelsesegment att redovisas enligt följande:

- Business Division Asset Development
- Business Division Production
- Business Division Asset Optimisation and Trading
- Business Division Distribution and Sales
- Business Division Renewables
- Other

Rörelsesegment

2010	Business Group Pan Europe	Business Group Nordic	Business Group Central Europe	Business Group Benelux	Supply & Trading	Other	Elimineringar	Summa
Extern nettoomsättning	8 620	53 621	94 310	41 961	14 738	322	–	**213 572**
Intern nettoomsättning	15 861	-8 563	38 684	7 223	69 839	1 193	-124 237	–
Summa nettoomsättning	**24 481**	**45 058**	**132 994**	**49 184**	**84 577**	**1 515**[1]	**-124 237**	**213 572**
Rörelseresultat (EBIT)	3 991	16 613	9 527	-5 185	5 094	-187[1]	–	**29 853**
– vari ingår jämförelsestörande poster	-1 021	-128	-3 988	-4 956	-6	–	–	**-10 099**
Finansiella intäkter och kostnader	–	–	–	–	–	-8 430	–	**-8 430**
Resultat före skatter	**3 991**	**16 613**	**9 527**	**-5 185**	**5 094**	**-8 617**	**–**	**21 423**
Skatter	–	–	–	–	–	-8 238	–	**-8 238**
Årets resultat	**3 991**	**16 613**	**9 527**	**-5 185**	**5 094**	**-16 855**	**–**	**13 185**
Andelar i intresseföretags resultat	403	1	231	-11	–	–	–	**624**
Avskrivningar	3 465	3 827	9 563	3 831	148	170	–	**21 004**
Nedskrivningar som påverkat Rörelseresultat (EBIT)	843	207	5 130	4 971	–	–	–	**11 151**
Återförda nedskrivningar som påverkat Rörelseresultat (EBIT)	–	–	1 244	58	–	–	–	**1 302**
Investeringar	12 982	4 935	13 511	9 540	425	738	-337	**41 794**
Tillgångar	164 440	121 115	189 080	85 384	61 332	201 298[2]	-281 217	**541 432**
Nettotillgångar	66 205	61 847	77 393	57 515	23 694	-1 249	-252	**285 153**

2009	Business Group Pan Europe	Business Group Nordic	Business Group Central Europe	Business Group Benelux	Supply & Trading	Other	Elimineringar	Summa
Extern nettoomsättning	8 239	45 064	116 466	20 446	14 593	599	–	**205 407**
Intern nettoomsättning	12 874	-2 671	47 010	3 844	56 188	1 528	-118 773	–
Summa nettoomsättning	**21 113**	**42 393**	**163 476**	**24 290**	**70 781**	**2 127**[1]	**-118 773**	**205 407**
Rörelseresultat (EBIT)	2 113	7 504	18 938	-644	1 571	-1 544[1]	–	**27 938**
– vari ingår jämförelsestörande poster	145	-3 613	565	-439	-14	–	–	**-3 356**
Finansiella intäkter och kostnader	–	–	–	–	–	-10 204	–	**-10 204**
Resultat före skatter	**2 113**	**7 504**	**18 938**	**-644**	**1 571**	**-11 748**	**–**	**17 734**
Skatter	–	–	–	–	–	-4 286	–	**-4 286**
Årets resultat	**2 113**	**7 504**	**18 938**	**-644**	**1 571**	**-16 034**	**–**	**13 448**

2009	Business Group Pan Europe	Business Group Nordic	Business Group Central Europe	Business Group Benelux	Supply & Trading	Other	Elimineringar	Summa
Andelar i intresseföretags resultat	627	221	476	–	-14	–	–	**1 310**
Avskrivningar	2 386	4 300	10 922	1 799	61	140	–	**19 608**
Nedskrivningar som påverkat Rörelseresultat (EBIT)	1 122	4 094	123	220	–	–	–	**5 559**
Återförda nedskrivningar som påverkat Rörelseresultat (EBIT)	–	–	1 328	–	–	–	–	**1 328**
Investeringar	13 593	6 572	20 977	6 250	1 325	56 498	-2 226	**102 989**
Tillgångar	157 777	113 737	247 169	103 550	73 716	200 429[2]	-294 251	**602 127**
Nettotillgångar	53 249	70 964	92 351	60 949	26 578	-3 366	2	**300 727**

1) Varav orealiserade marknadsvärdeförändringar (förändringar av verkligt värde) enligt IAS 39 i summa nettoomsättning -677 MSEK (258) och i rörelseresultatet 978 MSEK (-315).

2) Avser huvudsakligen Finansverksamhetens likvida tillgångar samt finansiella fordringar på Business Groups.

Not 9 Information om produkter och tjänster

Produkter och tjänster

2010	Elproduktion[1]	Supply & Trading	Elnät	Värme	Övrigt	Eliminering	Summa
Extern nettoomsättning	57 104	14 738	37 924	20 247	115 909	-32 350[2]	**213 572**
Intern nettoomsättning	29 727	69 839	9 541	13 770	12 295	-135 172	**–**
Summa nettoomsättning	**86 831**	**84 577**	**47 465**	**34 017**	**128 204**	**-167 522**	**213 572**
Rörelseresultat (EBIT)	23 373	5 094	1 562	4 312	-4 488	–	**29 853**
– vari ingår jämförelsestörande poster	-4 645	-6	-4 973	-436	-39	–	**-10 099**

2009	Elproduktion[1]	Supply & Trading	Elnät	Värme	Övrigt	Eliminering	Summa
Extern nettoomsättning	40 516	14 593	54 491	19 390	98 027	-21 610[2]	**205 407**
Intern nettoomsättning	43 781	56 188	16 755	12 739	11 889	-141 352	**–**
Summa nettoomsättning	**84 297**	**70 781**	**71 246**	**32 129**	**109 916**	**-162 962**	**205 407**
Rörelseresultat (EBIT)	27 674	1 571	5 800	-609	-6 498	–	**27 938**
– vari ingår jämförelsestörande poster	392	-14	648	-4 154	-228	–	**-3 356**

1) I Elproduktion ingår affärsenheterna Wind, Nuclear, Hydro, Mining & Generation, Exploration & Production samt Power, Heat & Services.

2) Avser Elproduktions försäljning till den nordiska elbörsen Nord Pool.

Not 10 Information om geografiska områden

Geografiska områden

2010	Norden	Tyskland och Polen	Nederländerna och Belgien	Övrigt	Elimineringar	Summa
Extern nettoomsättning	59 829[1]	95 974	41 990	15 779	–	**213 572**
Intern nettoomsättning	-4 368	40 402	7 338	70 999	-114 371	**–**
Summa nettoomsättning	**55 461**	**136 376**	**49 328**	**86 778**	**-114 371**	**213 572**
Rörelseresultat (EBIT)	21 196	9 908	-5 570	4 319	–	**29 853**
– vari ingår jämförelsestörande poster	-148	-3 989	-5 153	-809	–	**-10 099**
Immateriella och materiella anläggningstillgångar samt förvaltningsfastigheter	111 109	124 232	63 087	37 616	–	**336 044**

2009	Norden	Tyskland och Polen	Nederländerna och Belgien	Övrigt	Elimineringar	Summa
Extern nettoomsättning	50 987[1]	118 420	20 457	15 543	–	**205 407**
Intern nettoomsättning	717	47 565	3 999	57 702	-109 983	**–**
Summa nettoomsättning	**51 704**	**165 985**	**24 456**	**73 245**	**-109 983**	**205 407**
Rörelseresultat (EBIT)	11 820	16 624	-1 757	1 251	–	**27 938**
– vari ingår jämförelsestörande poster	-3 752	565	-1 421	1 252	–	**-3 356**
Immateriella och materiella anläggningstillgångar samt förvaltningsfastigheter	106 159	152 074	72 960	36 986	–	**368 179**

1) Varav Sverige 50 638 MSEK (41 104).

Vattenfall har för 2009 eller 2010 inte haft transaktioner med enstaka kund där intäkter uppgår till mer än 10% av koncernens nettoomsättning.

Not 11 Kostnader för sålda produkter

Direkta kostnader inkluderar produktionsskatter och avgifter med 5 848 MSEK (5 811) samt fastighetsskatter med 1 854 MSEK (1 658).

Not 12 Övriga rörelseintäkter

Övriga rörelseintäkter innefattar realisationsvinster vid försäljning av anläggningstillgångar, utsläppsrätter och certifikat, rörelserelaterade valutakursvinster 823 MSEK (399), hyresintäkter, statliga bidrag 138 MSEK (149) samt försäkringsersättningar.

Not 13 Övriga rörelsekostnader

Övriga rörelsekostnader innefattar huvudsakligen realisationsförluster vid försäljning av anläggningstillgångar, utsläppsrätter och certifikat, rörelserelaterade valutakursförluster 1 028 MSEK (629) samt avvecklings- respektive omstruktureringskostnader. I Övriga rörelsekostnader ingår även nedskrivning av tillgångar i Vattenfalls tyska transmissionsnätsbolag, 50Hertz Transmission GmbH.

Not 14 Avskrivningar

Avskrivningar på immateriella anläggningstillgångar, materiella anläggningstillgångar och förvaltningsfastigheter fördelas i resultaträkningen enligt följande:

	2010	2009
Kostnader för sålda produkter	20 460	19 011
Försäljningskostnader	327	337
Administrationskostnader	196	238
Forsknings- och utvecklingskostnader	8	7
Övriga rörelsekostnader (förvaltningsfastigheter)	13	15
Summa	**21 004**	**19 608**

Avskrivningar på immateriella anläggningstillgångar ingår ovan i Kostnad för sålda produkter med 1 695 MSEK (934), Försäljningskostnader 57 MSEK (75) samt i Administrationskostnader med 82 MSEK (63).

Not 15 Nedskrivningar och återförda nedskrivningar

Nedskrivningar av immateriella anläggningstillgångar, materiella anläggningstillgångar och förvaltningsfastigheter fördelas i resultaträkningen enligt följande:

	2010	2009
Kostnader för sålda produkter	6 061	5 555
Administrationskostnader	–	4
Övriga rörelsekostnader	5 090	–
Summa	**11 151**	**5 559**

Återförda nedskrivningar av immateriella anläggningstillgångar, materiella anläggningstillgångar och förvaltningsfastigheter fördelas i resultaträkningen enligt följande:

	2010	2009
Kostnader för sålda produkter	1 264	1 328
Försäljningsomkostnader	38	–
Summa	**1 302**	**1 328**

Följande större nedskrivningar och återförda nedskrivningar ingår ovan:

Business Group Pan Europe

Som en del av beräknat värde i samband med förvärvet av N.V. Nuon Energy baserades nuvärdet av synergier inom vindkraftverksamheten på en investeringsplan som förelåg i början av 2009. Under 2010 har investeringsplanerna för vindkraft reducerats ytterligare vilket ytterligare medfört att de uppskattade synergierna bedömts bli svåra att uppnå eller förverkligas i den takt som antagits. Även framtida lönsamhet har bedömts bli lägre. Under 2010 har vindkrafttillgångar i Storbritannien därför skrivits ned med 261 MSEK. Härtill har goodwill skrivits ned med 189 MSEK. I beräkningarna har nyttjandevärdet beräknats utifrån det prognostiserade kassaflödet de kommande 24 åren vilket diskonterats med en ränta om 7,0% efter skatt.

Beslut har även fattats om nedmontering av en vindkraftpark i Nederländerna vilken därför skrivits ned med 129 MSEK.

Gasfältprojektet Ormonde har skrivits ned med 144 MSEK till följd av att det inte längre bedöms vara lönsamt att utvinna.

Business Group Nordic

I december 2010 tecknades avtal om försäljning av det naturgaseldade kraftvärmeverket i Hillerød, Danmark. Köparen beräknas formellt överta kraftverket under första kvartalet 2011. Kraftverket har skrivits ned med 116 MSEK till marknadsvärdet.

Business Group Central Europe

Inför försäljningen av Vattenfalls högspänningsnät i Tyskland gjordes under första kvartalet 2010 en nedskrivning av tillgångar och skulder i dotterföretaget 50Hertz Transmission GmbH till verkligt värde (marknadsvärde). För helåret 2010 uppgår denna nedskrivning till 5 085 MSEK.

Tidigare års nedskrivningar inom den kassagenererande enheten Spetslast (Peak Load) i Tyskland har delvis återförts med 958 MSEK (2009: återföring med 760 MSEK). Återföringen beror framför allt på beräknade lägre framtida transmissionskostnader samt en lägre använd diskonteringsränta vid beräkning av nyttjandevärdet. I beräkningarna har nyttjandevärdet beräknats utifrån det prognostiserade kassaflödet för tillgångarnas återstående nyttjandetid vilket diskonterats med en ränta om 5,3% efter skatt (2009: 6,2% efter skatt).

Tidigare års nedskrivningar av distributionsnätet i Berlin har återförts med 202 MSEK (2009: återföring med 547 MSEK). Återföringen beror framför allt på bättre marknadsförutsättningar samt en lägre använd diskonteringsränta vid beräkning av nyttjandevärdet. Med den återföring som gjorts under 2010 har all tidigare nedskrivning av distributionsnätet i Berlin återförts. I beräkningarna har nyttjandevärdet beräknats utifrån ett evigt prognostiserat kassaflöde vilket diskonterats med en ränta om 5,0% efter skatt (2009: 5,4% efter skatt).

Business Group Benelux

På grund av försämrade marknadsförhållanden till följd av den finansiella och ekonomiska krisen som lett till lägre marginaler, än vad som ursprungligen antagits i Vattenfalls verksamhet i Benelux, har beslut fattats om nedskrivning av goodwill relaterad till Business Group Benelux med 4 306 MSEK. Efter nedskrivningen uppgår denna goodwill till 16 793 MSEK. Nedskrivning har skett till det bedömda nyttjandevärdet. I beräkningarna har nyttjandevärdet beräknats utifrån det prognostiserade kassaflödet, bedömt efter tillgångarnas livslängd, som diskonterats med en ränta om 5,75% efter skatt. En förändring av den valda diskonteringsfaktorn med +/- 0,5% skulle påverka bedömt nyttjandevärde med ungefär -/+ 4 800 MSEK. Se även koncernens Not 22, Immateriella anläggningstillgångar.

Värmeproduktionsanläggningar i Business Group Benelux har skrivits ned med 280 MSEK till följd av försämrade marknadsförutsättningar orsakade av bland annat nyligen omförhandlade inköpspriser och lägre bedömda framtida försäljningspriser vilka försämrar framtida lönsamhet för produktionsanläggningarna. Nedskrivning har skett till det högsta av marknadsvärdet och det bedömda nyttjandevärdet. I beräkningarna har nyttjandevärdet beräknats för produktionsanläggningarnas återstående nyttjandetid, vilket varierar från år 2015 till 2021. Kassaflödet har diskonterats med en ränta om 5,75% efter skatt.

Till följd av försämrade marknadsförutsättningar har ett solcellsprojekt i Nederländerna skrivits ned med 370 MSEK.

Not 16 Rörelsens kostnader fördelade på kostnadsslag

	2010	2009
Personalkostnader	26 020	24 830
Avskrivningar	21 004	19 608
Nedskrivningar av anläggningstillgångar	11 151	5 559
Återförda nedskrivningar av anläggningstillgångar	-1 302	-1 328
Rörelsens andra kostnader inkl insatsvaror	129 639	133 900
Summa	**186 512**	**182 569**

Not 17 Finansiella intäkter

	2010	2009
Utdelningar	109	165
Ränteintäkter hänförbara till placeringar m.m.	1 131	1 202
Avkastning från Kärnavfallsfonden	1 011	1 188
Valutakursdifferenser, netto	–	57
Netto värdeförändring vid omvärdering av derivat	249	–
Netto värdeförändring vid omvärdering av andra finansiella tillgångar	8	153
Realisationsvinster vid försäljningar av aktier och andelar	6	49
Summa	**2 514**	**2 814**

Not 18 Finansiella kostnader

	2010	2009
Räntekostnader hänförbara till lån m.m.	6 447	7 464
Räntedel i pensionskostnad, netto efter avdrag för förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	1 138	1 297
Diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar	3 262	3 398
Valutakursdifferenser, netto	96	–
Netto värdeförändring vid omvärdering av derivat	–	854
Realisationsförluster vid försäljningar av aktier och andelar	1	5
Summa	**10 944**	**13 018**

Not 19 Ineffektivitet för säkringar som har redovisats i resultaträkningen

	2010	2009
Ineffektivitet för säkringar av verkligt värde[1]	-536	494
Ineffektivitet för kassaflödessäkringar	13	32
Ineffektivitet för valutasäkringar av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter	-5	44
Summa	**-528**	**570**

1) Ineffektivitet för säkringar av verkligt värde fördelas enligt följande:

Vinster(+)/förluster(-) på säkrings-instrument	171	-1 517
Vinster(+)/förluster(-) på säkrade poster	-707	2 011
Summa	**-536**	**494**

Not 20 Skatter

Resultat före skatter uppgick till:

	2010	2009
Sverige	11 510	4 191
Övriga länder	9 913	13 543
Summa	**21 423**	**17 734**

Den redovisade skattekostnaden fördelas enligt följande:

	2010	2009
Aktuell skatt		
Periodens aktuella skatter:		
Sverige	-1 941	215
Övriga länder	4 990	3 638
Justering av aktuella skatter hänförlig till tidigare perioder:		
Sverige	130	50
Övriga länder	-117	-43
	3 062	**3 860**
Uppskjuten skatt		
Sverige	5 345	724
Övriga länder	-169	-298
	5 176	**426**
Summa skatter	**8 238**	**4 286**

Skillnaden mellan nominell svensk skattesats och effektiv skattesats förklaras på följande sätt:

%	2010	2009
Svensk inkomstskattesats	26,3	26,3
Skillnad i skattesats i utländsk verksamhet	0,7	1,7
Justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder	0,1	–
Utnyttjande av tidigare ej värderade förlustavdrag och temporära skillnader	-0,8	-2,1
Årets underskottsavdrag som ej värderas	0,2	0,5
Omvärdering av förlustavdrag och övriga temporära skillnader hänförliga till tidigare år	0,1	-4,0
Ej avdragsgilla nedskrivningar[1]	12,7	–
Ändrade skattesatser	-0,7	–
Ej avdragsgilla kostnader[2]	4,2	5,8
Ej skattepliktiga intäkter[3]	-4,3	-4,0
Effektiv skattesats	**38,5**	**24,2**

1) Se koncernens Not 15, Nedskrivningar och återförda nedskrivningar.
2) Avser till övervägande del effekt av ej avdragsgilla räntekostnader i moderbolaget Vattenfall AB.
3) Inkluderar andelar i intresseföretags resultat.

Fortsättning sidan 102

Fortsättning Not 20

Ackumulerade skattemässiga underskottsavdrag fördelar sig enligt följande:

	2010	2009
Sverige	42	43
Övriga länder	2 474	3 588
Summa	**2 516**	**3 631**

Underskottsavdragen förfaller enligt följande:

	2010
2011	30
2012–2015	174
2016 och senare	247
Ingen tidsbegränsning	2 065
Summa	**2 516**

I balansräkningen ej redovisade förlustavdrag motsvarar ett skattevärde om 189 MSEK (229).

Långfristig skattefordran för aktuell skatt har uppstått efter ändrad lagstiftning i Tyskland (december 2006) som medfört att under åren 2002–2005 innehållen skattekredit, från tidigare upphävda regler angående skatt på utdelning, nu kan återfås utan villkor om vidareutdelning. Den frisläppta skattekrediten kommer att utbetalas under åren 2009–2017. Den långfristiga delen representeras i balansräkningen av ett diskonterat värde.

Förändring av aktuell skatt i balansräkningen[1]	2010	2009
Ingående balans	1 988	1
Kortfristig del av avsättningar	649	–
Omräkningsdifferenser	-30	-200
Förvärvade bolag	–	824
Avyttrade bolag	-187	109
Säkring av eget kapital	5 216	2 133
Förändring via resultaträkningen	3 062	3 860
Betald skatt, netto	-8 901	-4 739
Utgående balans	**1 797**	**1 988**

1) Inklusive skatteskuld ingående i avsättningar för skattemässiga processer.

Förändring av uppskjuten skatt i balansräkningen	Ingående balans 2010	Omräknings-differenser	Förvärvade bolag	Avyttrade bolag	Förändring via resultat-räkningen	Förändring via Övrigt totalresultat	Utgående balans 2010
Anläggningstillgångar	42 927	-3 009	37	-1 061	5 766	–	44 660
Omsättningstillgångar	6 837	-323	–	8	-4 096	–	2 426
Avsättningar	-10 037	266	–	18	-743	–	-10 496
Övriga långfristiga skulder	-40	75	–	12	3 374	–	3 421
Kortfristiga skulder	-4 859	192	–	-457	789	–	-4 335
Kassaflödessäkringar	-45	79	–	–	–	-494	-460
Förlustavdrag	-650	76	–	–	86	–	-488
Summa	**34 133**	**-2 644**	**37**	**-1 480**	**5 176**	**-494**	**34 728**

Förändring av uppskjuten skatt i balansräkningen	Ingående balans 2009	Omräknings-differenser	Förvärvade bolag	Avyttrade bolag	Förändring via resultat-räkningen	Förändring via Övrigt totalresultat	Utgående balans 2009
Anläggningstillgångar	35 988	-1 210	7 923	-47	273	–	42 927
Omsättningstillgångar	6 675	-103	990	7	-732	–	6 837
Avsättningar	-9 318	124	-120	-5	-718	–	-10 037
Övriga långfristiga skulder	268	15	-41	-88	-194	–	-40
Kortfristiga skulder	-6 366	52	4	-99	1 550	–	-4 859
Kassaflödessäkringar	-1 726	105	–	–	–	1 576	-45
Förlustavdrag	-782	35	-150	–	247	–	-650
Summa	**24 739**	**-982**	**8 606**	**-232**	**426**	**1 576**	**34 133**

Not 21 Minoritetsintressen

	2010	2009
Minoritetens andel i resultat före skatter	266	674
Minoritetens andel i skatter	-78	-122
Summa	**188**	**552**

Not 22 Immateriella anläggningstillgångar

	Pågående utvecklingsprojekt		Aktiverade utgifter för utveckling		Goodwill		Prospekterings- och utvärderings-tillgångar		Koncessioner och liknande rättigheter med begränsad livslängd		Hyresrätter, gruvrätter och liknande rätter med begränsad livslängd		Summa	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Anskaffningsvärden														
Ingående anskaffningsvärde	161	101	1 907	1 839	46 088	946	2 785	–	17 124	6 130	4 807	5 014	**72 872**	**14 030**
Förvärvade bolag	–	–	–	–	23	46 937	–	2 018	–	11 519	–	–	**23**	**60 474**
Investeringar	49	117	286	86	–	29	18	28	293	306	32	70	**678**	**636**
Aktiverade förskottsbetalningar	–	–	–	–	–	–	–	–	4	13	–	2	**4**	**15**
Försäljningar/Utrangeringar	-5	-1	-6	–	–	–	–	–	-21	-305	-2	-42	**-34**	**-348**
Omklassificeringar	-97	-48	73	51	11	-136	-855	835	378	25	-143	-4	**-633**	**723**
Tillgångar som innehas för försäljning	–	–	–	–	–	–	–	–	45	-47	–	–	**45**	**-47**
Avyttrade bolag	–	–	-2	–	–	–	–	–	-416	-74	–	-6	**-418**	**-80**
Omräkningsdifferens	-16	-8	-190	-69	-5 943	-1 688	-313	-96	-1 996	-443	-514	-227	**-8 972**	**-2 531**
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**92**	**161**	**2 068**	**1 907**	**40 179**	**46 088**	**1 635**	**2 785**	**15 411**	**17 124**	**4 180**	**4 807**	**63 565**	**72 872**
Ackumulerade avskrivningar enligt plan[1]														
Ingående avskrivningar	–	–	-1 436	-1 396	–	–	–	–	-3 088	-2 701	-2 043	-1 957	**-6 567**	**-6 054**
Förvärvade bolag	–	–	–	–	–	–	–	–	–	-44	–	–	**–**	**-44**
Årets avskrivningar	–	–	-94	-102	–	–	–	–	-1 536	-755	-204	-216	**-1 834**	**-1 073**
Försäljningar/Utrangeringar	–	–	–	–	–	–	–	–	-4	295	2	19	**-2**	**314**
Omklassificeringar	–	–	3	–	–	–	–	–	17	-4	–	5	**20**	**1**
Tillgångar som innehas för försäljning	–	–	–	–	–	–	–	–	-25	26	–	–	**-25**	**26**
Avyttrade bolag	–	–	1	–	–	–	–	–	102	54	–	6	**103**	**60**
Omräkningsdifferens	–	–	152	62	–	–	–	–	377	41	256	100	**785**	**203**
Utgående ackumulerade avskrivningar	**–**	**–**	**-1 374**	**-1 436**	**–**	**–**	**–**	**–**	**-4 157**	**-3 088**	**-1 989**	**-2 043**	**-7 520**	**-6 567**
Nedskrivningar														
Ingående nedskrivningar	–	–	-195	-195	-1 112	–	–	–	-52	-20	-527	-528	**-1 886**	**-743**
Förvärvade bolag	–	–	–	–	–	–	–	–	–	-38	–	–	**–**	**-38**
Årets nedskrivningar	–	–	–	–	-4 518	-1 142	–	–	-246	–	–	–	**-4 764**	**-1 142**
Försäljningar/Utrangeringar	–	–	–	–	–	–	–	–	-1	–	–	–	**-1**	**–**
Avyttrade bolag	–	–	–	–	–	–	-18	–	–	5	–	–	**-18**	**5**
Omräkningsdifferens	–	–	–	–	385	30	–	–	16	1	–	1	**401**	**32**
Utgående nedskrivningar	**–**	**–**	**-195**	**-195**	**-5 245**	**-1 112**	**-18**	**–**	**-283**	**-52**	**-527**	**-527**	**-6 268**	**-1 886**
Utgående planenligt restvärde	**92**	**161**	**499**	**276**	**34 934**	**44 976**	**1 617**	**2 785**	**10 971**	**13 984**	**1 664**	**2 237**	**49 777**	**64 419**
Förskott till leverantörer													**10**	**12**
Summa													**49 787**	**64 431**

1) Bedömda nyttjandeperioder är för Aktiverade utgifter för utveckling 3–4 år, för Koncessioner etc 3–30 år samt för Hyresrätter, gruvrätter etc 3–50 år.

Avtalsenliga åtaganden om förvärv av immateriella anläggningstillgångar uppgår per 31 december 2010 till 131 MSEK (1 488).

Goodwill är i huvudsak allokerad till Supply & Trading, 17 352 MSEK (19 956), Business Group Benelux, 16 793 MSEK (24 013) och vindverksamheten inom Business Group Pan Europe 498 MSEK (729).

Goodwill är inte föremål för avskrivning utan testas årligen för nedskrivningsbehov. Under året har goodwill skrivits ned i Business Group Benelux med 4 306 MSEK (142) och i Business Group Pan Europe med 212 MSEK (1 000).

Resultatutvecklingen för Vattenfalls Business Groups framgår av koncernens Not 8, Rörelsesegment.

De huvudsakliga antagandena som företagsledningen använt vid beräkningarna av prognoser för framtida kassaflöde för vindverksamheten inom Business Group Pan Europe är baserade på prognoser för respektive tillgångs livslängd samt kom-

Fortsättning sidan 104

Fortsättning Not 22

mersialisering av planerade projekt inom befintlig investeringsplan. De beräknade intäkterna i dessa prognoser baseras på Vattenfalls långtidsprisprognos som är resultatet av en mycket stor mängd simuleringar. Framtida kassaflöden har diskonterats till nyttjandevärde med diskonteringsfaktorn 7,0% (7,0) efter skatt. Vid årets prövning av nedskrivningsbehov överstiger redovisat värde det beräknade nyttjandevärdet och nedskrivning har därför redovisats med 212 MSEK. En förändring av diskonteringsfaktorn med +/- 0,5% skulle påverka det beräknade nyttjandevärdet med ca -/+ 400 MSEK för tillgångar med kvarvarande goodwillvärden efter ovan nämnda nedskrivningar, och skulle inte leda till att nedskrivningsbehov föreligger.

De huvudsakliga antagandena som företagsledningen använt vid beräkningarna av prognoser för framtida kassaflöde för Business Group Benelux är, för produktionsanläggningarna, baserade på prognoser för respektive tillgångs livslängd och i övrigt baserade på affärsplanen för de kommande fem åren varefter ett residualvärde beaktats. De beräknade intäkterna i dessa baseras på Vattenfalls långtidsprisprognos som är resultatet av en mycket stor mängd simuleringar. Vid värdering av produktionstillgångarna inom Business Group Benelux har hänsyn även tagits till ett s.k. flexibilitetsvärde. Flertalet produktionstillgångar är flexibla såtillvida att de ger ägaren en möjlighet att anpassa produktionen till marknadsprissättningen. Om spotpriserna är låga kan en produktionsanläggning minska produktionen, eller till och med stängas ned, om produktionen skulle bli olönsam. Å andra sidan kan en produktionsanläggning startas upp eller öka produktionen om spotpriserna medför att produktionen blir lönsam. I optionsvärderingsteori resulterar denna asymmetri avseende extra lönsamhet i en tillkommande värdekomponent. Detta flexibilitetsvärde är framför allt avhängigt två faktorer; volatiliteten i energipriserna och den tekniska flexibiliteten i produktionsanläggningarna som påverkar besluten inom den dagliga produktionsoptimeringen. Båda faktorerna har analyserats och modellerats grundligt under 2010 i en koncernövergripande grupp bestående av experter från såväl Group Asset Management, Vattenfall Energy Trading, Group Risk Management som Energy Business Management. Den främsta drivkraften till det bedömda flexibilitetsvärdet för tillgångarna inom Business Group Benelux är effekterna av produktionsoptimeringen, men beräkningen av flexibilitetsvärdet påverkas även av en mängd simuleringar av framtida priser för el, bränsle och CO_2. Vid beräkningen av dessa simuleringar tas hänsyn till den fundamentala marknadsdynamiken med påverkan av, historisk volatilitet samt beräknad framtida volatilitet. Framtida kassaflöden har diskonterats till nyttjandevärde med diskonteringsfaktorn 5,75% (6,5) efter skatt. Vid årets prövning av nedskrivningsbehov överstiger redovisat värde det beräknade nyttjandevärdet och nedskrivning har därför redovisats med 4 306 MSEK. En förändring av diskonteringsfaktorn med +/- 0,5% skulle påverka det beräknade nyttjandevärdet med ca -/+ 4 800 MSEK.

De huvudsakliga antagandena som företagsledningen använt vid beräkningarna av prognoser för framtida kassaflöde avseende Supply & Trading är baserade på affärsplanen för de kommande fem åren samt residualvärde. Framtida kassaflöden har diskonterats till nyttjandevärde med diskonteringsfaktorn 5,75% (6,5) efter skatt. Vid årets prövning för nedskrivningsbehov överstiger det beräknade nyttjandevärdet redovisat värde varför ingen nedskrivning redovisats. En förändring av diskonteringsfaktorn med +/- 0,5% skulle påverka det beräknade nyttjandevärdet med ca -/+ 1 900 MSEK och skulle inte leda till att nedskrivningsbehov föreligger.

Not 23 Materiella anläggningstillgångar

	Byggnader och mark[1]		Maskiner och andra tekniska anläggningar		Inventarier, verktyg och installationer		Pågående nyanläggningar[2]		Summa	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Anskaffningsvärden										
Ingående anskaffningsvärde[3]	81 622	79 938	464 967	443 391	20 374	10 169	55 553	30 424	**622 516**	**563 922**
Förvärvade bolag	19	3 675	167	27 870	–	9 478	–	9 790	**186**	**50 813**
Investeringar[4]	161	380	4 395	5 069	913	2 519	33 604	33 176	**39 073**	**41 144**
Aktiverade förskottsbetalningar	50	13	1 193	767	8	2	5 015	1 352	**6 266**	**2 134**
Aktiverade/Återförda framtida utgifter för återställande etc	-40	-9	4 476	1 793	–	–	–	–	**4 436**	**1 784**
Omföring från pågående nyanläggningar	1 520	1 371	32 004	14 233	775	332	-34 299	-15 936	**–**	**–**
Försäljningar/Utrangeringar	-516	-424	-2 637	-4 514	-1 717	-1 150	-172	-397	**-5 042**	**-6 485**
Andra omklassificeringar	-422	59	3 471	437	-3 309	141	-1 104	-222	**-1 364**	**415**
Tillgångar som innehas för försäljning	-71	-84	201	-1 590	18	-18	3	-3	**151**	**-1 695**
Avyttrade bolag	-1 225	-401	-25 859	-3 986	-642	-280	-912	-1 002	**-28 638**	**-5 669**
Omräkningsdifferenser	-6 674	-2 896	-44 194	-18 503	-2 057	-819	-5 315	-1 629	**-58 240**	**-23 847**
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**74 424**	**81 622**	**438 184**	**464 967**	**14 363**	**20 374**	**52 373**	**55 553**	579 344	622 516

	Byggnader och mark[1]		Maskiner och andra tekniska anläggningar		Inventarier, verktyg och installationer		Pågående nyanläggningar[2]		Summa	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Ackumulerade avskrivningar enligt plan[5]										
Ingående avskrivningar	-38 924	-38 414	-265 427	-259 986	-12 180	-8 123	–	–	**-316 531**	**-306 523**
Förvärvade bolag	–	-513	-17	-7 573	–	-4 804	–	–	**-17**	**-12 890**
Årets avskrivningar	-1 704	-1 903	-16 257	-15 648	-1 196	-969	–	–	**-19 157**	**-18 520**
Försäljningar/Utrangeringar	148	346	2 295	4 047	491	942	–	–	**2 934**	**5 335**
Andra omklassificeringar	535	-30	-1 575	33	1 613	11	–	–	**573**	**14**
Tillgångar som innehas för försäljning	61	44	-86	1 083	-9	9	–	–	**-34**	**1 136**
Avyttrade bolag	436	122	13 770	1 593	472	237	–	–	**14 678**	**1 952**
Omräkningsdifferenser	3 482	1 424	25 823	11 024	1 286	517	–	–	**30 591**	**12 965**
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-35 966**	**-38 924**	**-241 474**	**-265 427**	**-9 523**	**-12 180**	**–**	**–**	-286 963	-316 531
Nedskrivningar										
Ingående nedskrivningar	-1 287	-1 218	-9 403	-6 018	-178	-67	-136	-7	**-11 004**	**-7 310**
Förvärvade bolag	–	-32	–	-1 722	–	-343	–	–	**–**	**-2 097**
Årets nedskrivningar	-117	-213	-871	-4 171	-134	100	-175	-133	**-1 297**	**-4 417**
Årets återförda nedskrivningar	26	6	1 275	1 322	1	–	–	–	**1 302**	**1 328**
Försäljningar/Utrangeringar	95	37	69	125	47	122	–	4	**211**	**288**
Andra omklassificeringar	-6	–	-13	–	15	–	–	–	**-4**	**–**
Avyttrade bolag	19	64	96	646	–	–	–	–	**115**	**710**
Omräkningsdifferenser	25	69	1 144	415	26	10	10	–	**1 205**	**494**
Utgående nedskrivningar	**-1 245**	**-1 287**	**-7 703**	**-9 403**	**-223**	**-178**	**-301**	**-136**	-9 472	-11 004
Utgående planenligt restvärde	**37 213**	**41 411**	**189 007**	**190 137**	**4 617**	**8 016**	**52 072**	**55 417**	282 909	294 981
Förskott till leverantörer									**2 722**	**8 044**
Summa									285 631	303 025

1) I anskaffningsvärden för byggnader och mark ingår anskaffningsvärde för mark och fallrätter uppgående till 14 883 MSEK (16 064), vilka inte är föremål för avskrivning.

2) Under året har ränta under byggnadstid aktiverats med 874 MSEK (738). Genomsnittlig ränta för år 2010 är 5,16% för lån i SEK och 4,07% för lån i EUR.

3) Erhållna statliga bidrag, ingående balans, uppgår till 4 983 MSEK (6 439). Ackumulerade aktiverade räntor ingår i anskaffningsvärdet för byggnader med 2 524 MSEK (1 650).

4) Under året erhållna statliga bidrag uppgår till 178 MSEK (241).

5) Bedömda nyttjandeperioder är för Vattenkraftanläggningar 5–40 år, för Värmekraftanläggningar 5–50 år, för Vindkraftanläggningar 20–35 år, för Eldistribution och transmissionsledningar 5–35 år, för Gruvverksamhet 5–20 år, för Kontorsutrustning 5–10 år samt för Kontors- och lagerfastigheter samt verkstäder 25–50 år.

Taxeringsvärden (avser svenska fastigheter)

	2010	2009
Byggnader	58 432	57 881
Mark	25 387	25 630
Summa	**83 819**	**83 511**

Taxeringsvärden åsätts inte ledningar och transformatorstationer.

Avtalsenliga åtaganden om förvärv av materiella tillgångar uppgår per 31 december 2010 till 37 444 MSEK (31 946).

Not 24 Förvaltningsfastigheter

	2010	2009
Anskaffningsvärden		
Ingående anskaffningsvärde	2 027	2 218
Investeringar	37	4
Försäljningar/Utrangeringar	-81	-78
Omklassificeringar	-6	–
Omräkningsdifferenser	-262	-117
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**1 715**	**2 027**
Ackumulerade avskrivningar enligt plan[1]		
Ingående avskrivningar	-560	-606
Årets avskrivningar	-13	-15
Försäljningar/Utrangeringar	30	27
Omräkningsdifferenser	70	34
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-473**	**-560**
Nedskrivningar		
Ingående nedskrivningar	-744	-800
Årets nedskrivningar	-5	–
Försäljningar/Utrangeringar	30	14
Omklassificeringar	6	–
Omräkningsdifferenser	97	42
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**-616**	**-744**
Utgående planenligt restvärde	**626**	**723**
Uppskattat verkligt värde	**746**	**896**

1) Bedömda nyttjandeperioder för förvaltningsfastigheter är 25–50 år.

Förvaltningsfastigheter omfattar 119 (124) fastigheter belägna i Berlin, Hamburg och i östra Tyskland. Det uppskattade marknadsvärdet har definierats som det belopp till vilket nämnda fastigheter skulle kunna överlåtas mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs. Värderingen har till största delen gjorts av Vattenfalls egna värderingsmän.

Hyresintäkter från externa kunder uppgick till 105 MSEK (115). Direkta kostnader för nämnda fastigheter uppgick till 215 MSEK (238) av vilka 83 MSEK (73) är relaterade till fastigheter vilka inte genererat hyresintäkter.

Avtalsenliga förpliktelser att köpa, uppföra eller exploatera en förvaltningsfastighet eller att utföra reparationer, underhåll eller förbättringar uppgår per 31 december 2010 till 104 MSEK (203).

Not 25 Aktier och andelar ägda av moderbolaget Vattenfall AB samt av andra koncernföretag

Aktier och andelar ägda av moderbolaget Vattenfall AB

	Organisations-nummer	Säte	Antal aktier 2010	Andel i % 2010	Redovisat värde 2010
Norden					
Bergeforsens Kraft AB	556044-8887	Sundsvall	3 240	60	3
Boda Kraft 4 AB	556744-6496	Stockholm	1 000	100	–
Borås Elhandel AB	556613-7765	Borås	1 000	100	100
Forsaströms Kraft AB	556010-0819	Åtvidaberg	400 000	100	48
Forsmarks Kraftgrupp AB	556174-8525	Östhammar	198 000	66	198
Försäkrings AB Vattenfall Insurance	516401-8391	Stockholm	200 000	100	200
Gotlands Energi AB	556008-2157	Gotland	112 500	75	13
Haparanda Värmeverk AB	556241-9209	Haparanda	200	50	1
Kraftgården AB	556532-5551	Bispgården	74 327	74	1
Produktionsbalans PBA AB	556425-8134	Stockholm	4 800	100	5
Ringhals AB	556558-7036	Varberg	248 572	70	379
Svensk Kärnbränslehantering AB[1]	556175-2014	Stockholm	360	36	–
Säffle Årjäng Energi AB	556499-8689	Säffle	8 000	100	12
Vattenfall Nuclear Fuel AB	556440-2609	Stockholm	100	100	96
Vattenfall A/S	21 311 332	Köpenhamn	10 040 000	100	10 705
Vattenfall Biomass Liberia AB	556809-8809	Stockholm	5 000	100	314
Vattenfall Business Services Nordic AB	556439-0614	Stockholm	100	100	130
Vattenfall Elanläggningar AB	556257-5661	Sundsvall	1 000	100	1
Vattenfall Eldistribution AB	556417-0800	Stockholm	8 000	100	11
Vattenfall France Holding AB	556815-4214	Stockholm	30 500	100	6
Vattenfall Inlandskraft AB	556528-2562	Jokkmokk	3 000	100	4
Vattenfall Kalix Fjärrvärme AB	556012-9958	Kalix	1 880	94	–
Vattenfall Kundservice AB	556529-7065	Stockholm	100 000	100	–
Vattenfall Oy	1071366-1	Helsingfors	10 000	100	1 483
Vattenfall PHEV Holding AB	556785-9383	Stockholm	100	100	–
Vattenfall Poland AB	556467-0643	Uppsala	1 000	100	–
Vattenfall Power Consultant AB	556383-5619	Stockholm	12 500	100	15
Vattenfall Power Management AB	556573-5940	Stockholm	6 570	100	12
Vattenfall Research & Development AB	556390-5891	Älvkarleby	14 000	100	17
Vattenfall Services Nordic AB	556242-0959	Luleå	26 000	100	19
Vattenfall Energy Trading A/S	3181181	Köpenhamn	500	100	49
Vattenfall Treasury Financing AB	556752-2858	Stockholm	100	100	–
Vattenfall Tuggen AB	556504-2826	Stockholm	9 317	93	1
Vattenfall Vattenkraft AB	556810-1520	Stockholm	1 000	100	1
Vattenfall Vindkraft AB	556731-0866	Stockholm	1 000	100	–
Vattenfall Vätter El AB	556528-3180	Motala	100	100	291
Västerbergslagens Kraft AB	556194-9784	Ludvika	89 726	58	19
Västerbergslagens Energi AB	556565-6856	Ludvika	14 674	51	15
Övertorneå Värmeverk AB	556241-9191	Övertorneå	200	50	2
Överkalix Värmeverk AB	556241-9183	Överkalix	100	50	–
3C – Combat Climate Change AB	556765-0444	Stockholm	100	100	–

	Organisations-nummer	Säte	Antal aktier 2010	Andel i % 2010	Redovisat värde 2010
Tyskland					
Vattenfall (Deutschland) GmbH	(HRB) 124048	Berlin	2	100	64 066
Vattenfall Energy Trading GmbH	(HRB) 80335	Hamburg	5 000	100	1 245
Polen					
Vattenfall Heat Poland S.A.	0000025667	Warszawa	24 591 544	99,84	4 855
GZE S.A.	0000013196	Gliwice	1 249 693	99,99	6 925
Vattenfall Poland Sp.z.o.o.	0000270893	Warszawa	10 000	100	5
Vattenfall Energy Trading Sp.z.o.o.	0000233066	Warszawa	80 000	100	9
Nederländerna					
Vattenfall Nederland B.V.	34116939	Hoofdorp	200	100	–
N.V. Nuon Energy	33292246	Amsterdam	136 794 964	49[2]	98 076
Övriga länder					
Vattenfall Reinsurance S.A., Luxemburg	(B) 49528	Luxemburg	13 000	100	111
Pandion Ocean Power Limited, Irland	E0461126	Maynooth	51	51	6
Aegir Wave Power Limited, Skottland	SC367232	Edinburgh	100	100	–
Summa					**189 449**

1) Koncernen äger ytterligare 20% via Forsmarks Kraftgrupp AB.

2) Resterande 51% av aktierna kommer att betalas vid tre tillfällen: i juli 2011, 2013 och 2015. Enligt avtal har Vattenfall röstmajoritet i bolaget.

Större aktieinnehav ägda av andra koncernföretag än moderbolaget Vattenfall AB
Vid beräkning av ägarandel har hänsyn tagits till minoritetsägande i respektive ägarbolag.

	Säte	Andel i % 2010
Norden		
Barsebäck Kraft AB, Sverige	Malmö	70
Pamilo Oy, Finland	Uimaharju	100
Vattenfall Indalsälven AB, Sverige	Bispgården	74
Vattenfall Sähköntuotanto Oy, Finland	Helsingfors	100
Vattenfall Verkko Oy, Finland	Helsingfors	100
Vattenfall Vindkraft A/S, Danmark	Esbjerg	100
Vattenfall Vindkraft Nørrekær Enge A/S, Danmark	Esbjerg	96
Vattenfall Vindkraft Sverige AB	Stockholm	100
Tyskland		
DanTysk Offshore Wind GmbH	Hamburg	51
Fernheizwerk Märkisches Viertel GmbH	Berlin	100
Fernheizwerk Neukölln AG	Berlin	80
Kernkraftwerk Brunsbüttel GmbH & Co. oHG	Hamburg	67
Kraftwerke Schwarze Pumpe GmbH	Spremberg	100
Müllverwertung Borsigstrasse GmbH	Hamburg	85
MVR Müllverwertung Rugenberger Damm GmbH & Co. KG	Hamburg	55
Vattenfall Europe AG	Berlin	100
Vattenfall Europe Wärme AG	Berlin	100
Vattenfall Europe Business Services GmbH	Hamburg	100
Vattenfall Europe Distribution Berlin GmbH	Berlin	100
Vattenfall Europe Distribution Hamburg GmbH	Hamburg	100
Vattenfall Europe Generation AG	Cottbus	100
Vattenfall Europe Mining AG	Cottbus	100
Vattenfall Europe Netzservice GmbH	Berlin	100
Vattenfall Europe Nuclear Energy GmbH	Hamburg	100
Vattenfall Europe Sales GmbH	Hamburg	100
Vattenfall Europe New Energy GmbH	Hamburg	100
Nuon Energie und Service GmbH	Heinsberg	100
Nuon Epe Gasspeicher GmbH	Heinsberg	100
Vattenfall Europe Technology Research GmbH	Cottbus	100
Vattenfall Europe Windkraft GmbH	Hamburg	100
Polen		
Vattenfall Distribution Poland S.A.	Gliwice	100
Vattenfall Wolin-North Sp.z.o.o.	Szczecin	100
Nederländerna		
Emmtec Services B.V.	Emmen	100
Nuon Exploration & Production The Netherlands B.V.	Amsterdam	100
Nuon Power Generation B.V.	Utrecht	100
Nuon Storage B.V.	Amsterdam	100
Nuon Epe Gas Service B.V.	Amsterdam	100
N.V. Nuon Energy Sourcing	Amsterdam	100
N.V. Nuon Sales Nederland	Amsterdam	100
N.V. Nuon Warmte	Amsterdam	100
N.V. Nuon VAS	Amsterdam	100
Nuon Renewables NSW I B.V.	Amsterdam	100
N.V. Nuon Sales	Amsterdam	100
Vattenfall Energy Trading Netherlands N.V.	Amsterdam	100
Storbritannien		
Vattenfall Wind Power Ltd	Hexham	100
Kentish Flats Ltd	London	100
Eclipse Energy UK Plc	Grantham	100
Thanet Offshore Wind Ltd	London	100
Nuon UK Ltd	Cornwall	100
Belgien		
Nuon Belgium N.V.	Vilvoorde	100

Not 26 Andelar i intresseföretag och joint ventures

	2010	2009
Ingående balans	10 927	15 925
Förvärvade bolag	272	1 107
Tillgångar som innehas för försäljning	3 468	-1 761
Nyemission och aktieägartillskott	104	913
Avyttrade bolag	–	-433
Omklassificeringar från andra aktier och andelar	68	–
Andra förändringar	-320	-218
Resultatandelar och utdelningar	-239	241
Omräkningsdifferenser	-1 331	-858
Utgående balans	**12 949**	**14 916**

Fortsättning sidan 108

Fortsättning Not 26

Aktier och andelar i intresseföretag ägda av moderbolaget Vattenfall AB eller av andra koncernföretag.

	Organisationsnummer	Säte	Andel i % 2010	Redovisat värde Koncernen 2010	Redovisat värde Moderbolaget 2010
Intresseföretag och joint ventures ägda av moderbolaget Vattenfall AB					
Norden					
Preem Gas AB, Sverige	556037-2970	Stockholm	30	14	6
Intresseföretag och joint ventures ägda av andra koncernföretag än moderbolaget Vattenfall AB					
Norden					
Ensted Havn I/S, Danmark	29636223	Aabenraa	50	599	–
Taggen Vindpark AB, Sverige	556739-6287	Sölvesborg	50	–	–
V² Plug-In Hybrid Vehicle Partnership HB, Sverige	969741-9175	Göteborg	50	243	–
Storbritannien					
East Anglia Offshore Wind Ltd	06990367	Hexham	50	20	–
Tyskland					
GASAG Berliner Gaswerke AG	HRB 965	Berlin	32	3 541	–
DOTI Deutsche Offshore Testfeld und Infrastruktur GmbH & Co. KG	A 200395	Oldenburg	26	562	–
Kernkraftwerk Krümmel GmbH & Co. oHG	HRB 15033	Hamburg	50	4 274	–
Kernkraftwerk Stade GmbH & Co. oHG	HRB 12163	Hamburg	33	730	–
Kernkraftwerk Brokdorf GmbH & Co. oHG	HRB 17623	Hamburg	20	1 774	–
EHA Energie Handels Gesellschaft mbH & Co.KG	HRA 92729	Hamburg	50	79	–
Nederländerna					
B.V. NEA	09018339	Dodewaard	23	14	–
C.V. De Horn	34227063	Amsterdam	42	2	–
C.V. Groettocht	37085868	Amsterdam	50	5	–
C.V. Oudelandertocht	37085867	Amsterdam	50	10	–
C.V. Waardtocht	37085866	Amsterdam	50	5	–
C.V. Waterkaaptocht	37085865	Amsterdam	50	8	–
C.V. Windpoort	34122462	Heemskerk	40	19	–
Wagendorp C.V.	37073928	Middenmeer	25	2	–
Westpoort Warmte B.V.	34121626	Amsterdam	50	-2	–
Windpark Willem-Annapolder B.V.	22049359	Ede	33	3	–
V.O.F. Windpark Oom Kees	09210903	Ede	13	1	–
NoordzeeWind c.v.	34195602	Oegstgeest	50	811	–
Övriga länder					
Buchanan Renewables Fuel Group Liberia B.V.	343005514	Amsterdam	30	235	–
Summa				**12 949**	**6**

Koncernmässiga värden avseende av Vattenfall ägd andel av intäkter, resultat, tillgångar och skulder i intresseföretag:

	Intäkter 2010	Resultat 2010	Tillgångar 31 dec. 2010	Skulder 31 dec. 2010
Kernkraftwerk Krümmel GmbH & Co. oHG, Kernkraftwerk Stade GmbH & Co. oHG och Kernkraftwerk Brokdorf GmbH & Co. oHG	2 028	337	19 049	11 827
Övriga företag	6 899	175	9 987	6 247
Summa	**8 927**	**512**	**29 036**	**18 074**

Koncernmässiga värden avseende av Vattenfall ägd andel av intäkter, resultat, tillgångar och skulder i joint ventures:

	Intäkter 2010	Kostnader 2010	Anläggningstillgångar 31 dec. 2010	Omsättningstillgångar 31 dec. 2010	Långfristiga skulder 31 dec. 2010	Kortfristiga skulder 31 dec. 2010
NoordzeeWind c.v.	202	73	766	43	125	12
V² Plug-In Hybrid Vehicle Partnership HB	–	218	290	57	–	104
Summa	**202**	**291**	**1 056**	**100**	**125**	**116**

Not 27 Andra aktier och andelar

	2010	2009
Ingående balans	5 007	5 439
Förvärvade bolag	–	138
Investeringar	99	3
Nyemission och aktieägartillskott	19	33
Resultat från handelsbolag	–	23
Avyttrade bolag	-55	-597
Omklassificeringar till andelar i intresseföretag	-68	–
Omräkningsdifferenser	-48	-32
Utgående balans	**4 954**	**5 007**

	Andel i % 2010	Redovisat värde Koncernen 2010	Redovisat värde Moderbolaget 2010
Aktier och andelar ägda av moderbolaget Vattenfall AB			
ENEA S.A., Polen	19	4 602	4 602
Övriga företag		7	7
Aktier och andelar ägda av andra koncernföretag än moderbolaget Vattenfall AB			
Tyskland			
BEU Berliner Energie Umweltsfonds GbR	50	56	–
EHA Energie Handels Gesellschaft mbH & Co. KG	50	–	–
European Energy Exchange	2	14	–
Sulfurcell Solartechnik GmbH	5	18	–
GNS Gesellschaft für Nuklear-Service GmbH	6	23	–
Övriga företag		23	–
Nederländerna			
Energie Service Noord West C.V.	30	15	–
Electrisk Verzekeringsmaatschappij	21	23	–
P21 GmbH	13,2	32	–
Cuculus GmbH	17,3	14	–
Locamation Control Systems B.V.	39	23	–
Tri-O-Gen Group B.V.	18,85	24	–
ELINI	13[1]	29	–
Övriga företag		11	–
Övriga länder/företag			
Asikkalan Voima Oy, Finland	50	28	–
Övriga företag		12	–
Summa		4 954	4 609

1) Röstandelen är 7 procent.

Not 28 Andelar i den svenska Kärnavfallsfonden

	2010	2009
Ingående balans	26 027	25 250
Inbetalningar	490	364
Utbetalningar	-737	-775
Avkastning	1 011	1 188
Utgående balans	**26 791**	**26 027**

Enligt svensk lag (1984:3) om kärnteknisk verksamhet har den som har tillstånd att i Sverige inneha eller driva en kärnteknisk anläggning skyldighet att på ett säkert sätt riva anläggningen, ta hand om använt bränsle och annat radioaktivt avfall samt att bedriva nödvändig forskning och utveckling. Tillståndsinnehavaren ska också svara för finansieringen av omhändertagandet etc.

Finansieringen av framtida utgifter för använt kärnbränsle med mera säkras för närvarande genom lag (2006:647). Reaktorägaren betalar en produktionsbaserad avgift. Avgiften betalas till Kärnavfallsfondens styrelse som förvaltar inbetalda medel. Reaktorägaren får ersättning ur Kärnavfallsfonden för sina utgifter i takt med att skyldigheterna enligt lag (1984:3) fullgörs. Enligt uppgörelser mellan svenska staten, Vattenfall AB och E.ON Sverige AB ska fondmedel för Ringhals AB hanteras genom Vattenfall AB och medlen för Barsebäck Kraft AB genom E.ON Kärnkraft Sverige AB.

Marknadsvärdet på Vattenfallkoncernens andelar i Kärnavfallsfonden den 31 december var 27 321 MSEK (26 885).

Som framgår av koncernens Not 40 uppgår avsättningarna för framtida utgifter för återställning etc för den svenska kärnkraftsverksamheten till 34 345 MSEK (29 323).

Eventualförpliktelser (ansvarsförbindelser) hänförbara till den svenska Kärnavfallsfonden beskrivs i koncernens Not 48.

Not 29 Andra långfristiga fordringar

	Fordringar hos intresseföretag		Andra fordringar		Summa	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Ingående balans	76	377	4 056	3 990	**4 132**	**4 367**
Nytillkomna fordringar	18	46	110	1 384	**128**	**1 430**
Erhållna betalningar	293	-36	-92	-959	**201**	**-995**
Nedskrivningar	–	–	-3	-41	**-3**	**-41**
Avyttrade bolag	-2	-5	-2	-805	**-4**	**-810**
Omklassificeringar	–	-304	633	603	**633**	**299**
Omräkningsdifferenser	-3	-2	-315	-116	**-318**	**-118**
Utgående balans	**382**	**76**	**4 387**	**4 056**	4 769	4 132
Specifikation av långfristiga fordringar:						
	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Långfristiga räntebärande fordringar	382	76	433	588	**815**	**664**
Långfristiga icke räntebärande fordringar	–	–	3 954	3 468	**3 954**	**3 468**
Summa	**382**	**76**	**4 387**	**4 056**	4 769	4 132

Not 30 Varulager

	2010	2009
Varulager avsedda för eget bruk		
Kärnbränsle	7 139	5 907
Material och reservdelar	3 236	3 394
Fossila bränslen	2 138	3 472
Övrigt	928	958
Summa	**13 441**	**13 731**
Varulager avsedda för handel		
Fossila bränslen	1 769	806
Utsläppsrätter	1 615	311
Summa	**3 384**	**1 117**
Summa varulager	**16 825**	**14 848**

Varor i lager som redovisats som en kostnad under år 2010 uppgår till 18 711 MSEK (22 259). Nedskrivning av varulager uppgår till 3 MSEK (141). Återförda nedskrivningar uppgår till 22 MSEK (86).

Not 31 Immateriella omsättningstillgångar

Tillgångarna avser utsläppsrätter samt certifikat avsedda för eget bruk.

	Utsläppsrätter		Certifikat		Summa	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Ingående balans	11 410	2 182	1 022	1 103	**12 432**	**3 285**
Förvärvade bolag	–	4 202	–	31	**–**	**4 233**
Inköp	4 576	12 147	2 191	1 932	**6 767**	**14 079**
Erhållna utan vederlag	–	–	642	564	**642**	**564**
Sålda	-2 027	-678	-1 627	-1 407	**-3 654**	**-2 085**
Inlösta	-3 748	-5 397	-1 160	-1 130	**-4 908**	**-6 527**
Utrangeringar	-1 076	-503	-14	-49	**-1 090**	**-552**
Omklassificering till varulager	-511	–	–	–	**-511**	**–**
Nedskrivningar	–	-152	–	–	**–**	**-152**
Återförda nedskrivningar	–	21	–	–	**–**	**21**
Omräkningsdifferenser	-1 317	-412	-31	-22	**-1 348**	**-434**
Utgående balans	**7 307**	**11 410**	**1 023**	**1 022**	**8 330**	**12 432**

Not 32 Kundfordringar och andra fordringar

	2010	2009
Kundfordringar	30 222	32 508
Fordringar hos intresseföretag	1 099	311
Övriga fordringar	5 059	9 333
Summa	**36 380**	**42 152**

Åldersanalys

Kredittiden uppgår normalt till mellan 10 och 30 dagar.

	2010			2009		
	Fordringar brutto	Nedskrivna fordringar	Fordringar netto	Fordringar brutto	Nedskrivna fordringar	Fordringar netto
Kundfordringar						
Ej förfallna	27 653	42	27 611	28 835	12	28 823
Förfallna 1 – 30 dagar	1 332	37	1 295	1 868	47	1 821
Förfallna 31 – 90 dagar	573	45	528	744	65	679
Förfallna > 90 dagar	2 293	1 505	788	2 839	1 654	1 185
Summa	**31 851**	**1 629**	**30 222**	**34 286**	**1 778**	**32 508**
Fordringar hos intresseföretag						
Ej förfallna	1 091	–	1 091	303	–	303
Förfallna 1 – 30 dagar	3	–	3	9	2	7
Förfallna 31 – 90 dagar	4	–	4	1	–	1
Förfallna > 90 dagar	3	2	1	2	2	–
Summa	**1 101**	**2**	**1 099**	**315**	**4**	**311**
Övriga fordringar						
Ej förfallna	5 031	–	5 031	9 299	–	9 299
Förfallna 1 – 30 dagar	5	–	5	17	6	11
Förfallna 31 – 90 dagar	3	–	3	5	–	5
Förfallna > 90 dagar	35	15	20	185	167	18
Summa	**5 074**	**15**	**5 059**	**9 506**	**173**	**9 333**

Nedskrivna fordringar enligt ovan:

	2010	2009
Ingående balans	1 955	1 242
Förvärvade bolag	–	746
Avsättning för nedskrivningar	369	329
Bortskrivningar	-340	-246
Återförda nedskrivningar	-39	-37
Omklassificeringar	8	15
Avyttrade bolag	-219	-8
Omräkningsdifferenser	-88	-86
Utgående balans	**1 646**	**1 955**

Not 33 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2010	2009
Förutbetalda försäkringskostnader	33	85
Förutbetalda kostnader, övrigt	930	4 544
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter, el	4 663	2 704
Upplupna intäkter, övrigt	4 971	2 474
Summa	**10 597**	**9 807**

Not 34 Kortfristiga placeringar

	2010	2009
Räntebärande placeringar	31 278	46 385
Summa	**31 278**	**46 385**

Not 35 Kassa, bank och liknande tillgångar

	2010	2009
Kassa och bank	7 655	7 127
Likvida placeringar	4 940	3 428
Summa	**12 595**	**10 555**

Not 36 Tillgångar som innehas för försäljning

Avser tillgångar i tyskt intresseföretag samt vissa anläggningstillgångar tillhörande Vattenfall Europe AG. Se även koncernens Not 2.

	2010	2009
Immateriella anläggningstillgångar	–	20
Materiella anläggningstillgångar	484	544
Andra anläggningstillgångar	1 127	1 768
Varulager	–	1
Kundfordringar och andra fordringar	–	375
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	–	6
Kassa, bank och liknande tillgångar	–	653
Summa tillgångar	**1 611**	**3 367**
Avsättningar för pensioner	–	11
Andra räntebärande avsättningar	–	66
Uppskjuten skatteskuld	–	8
Leverantörsskulder och andra skulder	–	126
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	–	453
Summa skulder	**–**	**664**

Not 37 Hybridkapital (Capital Securities)

Vattenfall emitterade i juni 2005 Hybridkapital (Capital Securities) vilket redovisas som räntebärande långfristig skuld. Dessa Capital Securities löper med evig löptid och är efterställda Vattenfalls övriga låneinstrument. Någon återbetalningsskyldighet föreligger ej men avsikten är att lånet ska återbetalas. Räntan är fast för den första tioårsperioden och därefter rörlig. Räntebetalning är villkorad av bland annat Vattenfalls möjlighet att lämna utdelning till ägare samt att utfallet av nyckeltalet "Gränsvärde för kassaflödesräntetäckningsgrad" (Interest Coverage Trigger Ratio) ska uppgå till minst 2,5.

	2010	2009
Ingående balans	10 250	10 811
Periodisering av underkurs	5	15
Omräkningsdifferenser	-1 326	-576
Utgående balans	**8 929**	**10 250**

Nyckeltalet "Gränsvärde för kassaflödesräntetäckningsgrad" (Interest Coverage Trigger Ratio) beräknas enligt följande:

	2010	2009
Internt tillförda medel	40 108	36 700
Betald ränta	4 866	7 404
Internt tillförda medel plus betald ränta (a)	**44 974**	**44 104**
Räntekostnader (b)	6 447	7 464
Gränsvärde för kassaflödesräntetäckningsgrad (a/b)	6,98	5,91

Not 38 Andra räntebärande skulder

	Långfristig del med förfall 1–5 år		Långfristig del med förfall >5 år		Summa långfristig del		Kortfristig del		Summa	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Obligationslån	33 696	46 115	57 008	62 040	**90 704**	**108 155**	8 688	5 843	**99 392**	**113 998**
Företagscertifikat	–	–	–	–	**–**	**–**	4 495	–	**4 495**	**–**
Skulder till kreditinstitut	4 040	6 096	770	813	**4 810**	**6 909**	1 341	1 179	**6 151**	**8 088**
Skulder avseende förvärv av dotterföretag[1]	30 119	27 202	–	22 245	**30 119**	**49 447**	13 319	–	**43 438**	**49 447**
Skulder till minoritetsägare	150	150	8 803	7 447	**8 953**	**7 597**	374	378	**9 327**	**7 975**
Skulder till intresseföretag	9 228	1 206	–	–	**9 228**	**1 206**	1 265	15 505	**10 493**	**16 711**
Övriga skulder	704	998	81	116	**785**	**1 114**	5 267	5 911	**6 052**	**7 025**
Summa	**77 937**	**81 767**	**66 662**	**92 661**	**144 599**	**174 428**	**34 749**	**28 816**	**179 348**	**203 244**
Odiskonterade framtida kassaflöden inklusive räntebetalningar för ovanstående skulder inklusive Hybridkapital (Capital Securities)[2] enligt Not 37 uppgår till:	107 315		92 730		**200 045**		41 289		**241 334**	

1) Skulden avseende förvärv av resterande 51% av aktierna i N.V. Nuon Energy, 43 324 MSEK, skall enligt avtal regleras vid tre tillfällen: i juli 2011, 2013 och 2015.

2) Rörliga ränteflöden med framtida räntesättningsdagar estimeras med marknadens vid årsskiftet förväntade ränteläge för varje affärs- respektive räntesättningsdag. Alla framtida kassaflöden i utländsk valuta är omräknade till SEK med vid årsbokslutet gällande balansdagskurs.

Not 39 Avsättningar för pensioner

Allmänt

Vattenfalls pensionsförpliktelser i koncernens svenska, tyska och nederländska bolag är till övervägande del förmånsbestämda pensionsåtaganden. Pensionsplanerna innehåller främst ålderspension, invaliditetsskydd och familjeskydd. Fondernas tillgångar, förvaltningstillgångarna, värderas till marknadsvärden. Dessutom finns pensionsplaner i dessa och övriga länder som är avgiftsbestämda.

Svenska pensionsplaner

De svenska pensionsplanerna är ett tillägg till landets socialförsäkringssystem vilka är resultatet av överenskommelser mellan arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer. I stort sett alla anställda i Vattenfall i Sverige omfattas av en i huvudsak förmånsbestämd pensionsplan, ITP–Vattenfall. I pensionsplanen garanteras medarbetaren en pension som är en bestämd andel av dennes lön. Förmånerna tryggas i huvudsak i en Pensionsstiftelse, eller genom avsättningar i balansräkningen.

Vissa av Vattenfalls åtaganden i ITP-planen t.ex familje- och sjukpension tryggas genom en försäkring i Alecta. Enligt ett uttalande från Rådet för finansiell rapportering, UFR 3, är detta en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. Liksom tidigare år har Vattenfall inte haft tillgång till sådan information som gör det möjligt att redovisa denna plan som en förmånsbestämd plan. Pensionsplanen enligt ITP som tryggas genom en försäkring i Alecta redovisas därför som en avgiftsbestämd plan. Årets avgifter för pensionsförsäkringar som är tecknade i Alecta uppgår till 98 MSEK (90). Alectas överskott kan fördelas till försäkringstagarna och/eller de försäkrade. Vid utgången av 2010 uppgick Alectas överskott i form av den kollektiva konsolideringsnivån till 143% (141). Den kollektiva konsolideringsnivån utgörs av marknadsvärdet på Alectas tillgångar i procent av försäkringsåtagandena beräknade enligt Alectas försäkringstekniska beräkningsantaganden.

Tyska pensionsplaner

Planerna i Tyskland är baserade på kollektiva och affärsmässiga överenskommelser. Väsentliga förmånsbestämda planer finns för de anställda i Tyskland.

Dels finns två pensionsplaner vilka är tryggade genom Pensionskasse der Bewag, ett ömsesidigt försäkringsbolag. Åtaganden är tryggade genom medel från Vattenfall och från de anställda. Den ena planen har bedömts vara en avgiftsbestämd plan och redovisas som sådan då förmånen är avhängig inbetald premie och Pensionskassans ekonomiska situation. För anställda som påbörjade sin anställning före 1 januari 1984 finns ett tilläggsavtal som ger anställda som arbetar fram till pensioneringen upp till 80% av den pensionsberättigade lönen. Hälften av den lagstadgade pensionen och hela förmånen från Pensionskasse der Bewag, inklusive överskottet, krediteras det garanterade beloppet. Förpliktelserna för Vattenfall innehåller hela pensionsåtagandet. Förvaltningstillgångar hänförliga till anställda som påbörjande sin anställning före 1 januari 1984 redovisas som förvaltningstillgångar vilka marknadsvärderas.

Dessutom finns pensionsåtaganden för anställda i Hamburg som huvudsakligen består av bolagets åtaganden till personal anställd före 1 april 1991 och som varit anställda i minst 10 år. Summan av ålderspension, lagstadgad pension och pension från andra uppgår normalt till maximalt 65% av den pensionsgrundande lönen.

Nederländska pensionsplaner

Nuon har ett antal förmånssbestämda pensionsåtaganden samt avgiftsbestämda pensionsplaner vars premier betalas till pensionsfonder eller försäkringsbolag. De större pensionsplanerna har överförts till ABP pensionsfond samt till ”Metaal en Techniek” pensionsfond. Dessa pensionsplaner kan beskrivas som planer som omfattar flera arbetsgivare.

De pensionsplaner som erbjuds av dessa pensionsfonder är förmånsbestämda pensionåtaganden. Emellertid, då Nuon inte har tillgång till erforderlig information och att Nuons deltagande i en plan som omfattar flera arbetsgivare och som utsätter Nuon för försäkringsmässiga risker relaterade till nuvarande samt tidigare anställda hos företaget, redovisas båda dessa pensionsplaner som avgiftsbestämda planer. De pensionspremier som betalas under räkenskapsåret redovisas som pensionskostnad i resultaträkningen. I de fall det finns en överenskommelse enligt avtal om en pensionsplan som omfattar flera arbetsgivare som avgör hur ett överskott ska fördelas till deltagarna eller hur ett underskott ska finansieras, samtidigt som pensionsplanen är redovisad som en förmånsbestämd plan, redovisas en fordran eller skuld enligt avtal i balansräkningen. Uppkomna vinster eller förluster redovisas i resultaträkningen

Pensionerna för huvuddelen av Nuons arbetsstyrka är överförda till ABP pensionsfond samt till ‘Metaal en Techniek’ pensionsfond. Dessa pensionsplaner innehåller inte tidigare nämnda överenskommelser enligt avtal. Resultatet härav är att ingen fordran eller skuld har redovisats i balansräkningen.

Förmånsbestämda pensionsplaner

	2010	2009
Nuvärde av ofonderade förpliktelser	19 355	19 560
Nuvärde av helt eller delvis fonderade förpliktelser	17 346	19 057
Nuvärde av förpliktelser	**36 701**	**38 617**
Verkligt värde på förvaltningstillgångar	16 709	17 420
Nuvärde av nettoförpliktelser	**19 992**	**21 197**
Oredovisade aktuariella vinster(+)/förluster(-)på förpliktelser	-2 374	-674
Oredovisade aktuariella vinster(+)/förluster(-) på förvaltningstillgångar	519	167
Avsättningar för pensioner	**18 137**	**20 690**

Förändringar i förpliktelser

	2010	2009
Ingående balans	38 617	39 275
Förvärvade bolag	–	19
Avyttrade bolag	-88	-37
Utbetalda ersättningar	-2 104	-2 185
Kostnaden för tjänstgöring	622	642
Aktuariella vinster(-) eller förluster(+)	1 910	602
Räntekostnad innevarande år	1 888	2 019
Omräkningsdifferenser	-4 144	-1 718
Utgående balans	**36 701**	**38 617**

Förvaltningstillgångarnas förändringar

	2010	2009
Ingående balans	17 420	17 436
Utbetalda ersättningar	-522	-1 066
Förväntad avkastning	750	722
Skillnad mellan förväntad och verklig avkastning (aktuariell vinst(+) eller förlust(-))	519	953
Omräkningsdifferenser	-1 458	-625
Utgående balans	**16 709**	**17 420**

Förvaltningstillgångarna består av följande

	2010	2009
Egetkapitalinstrument	5 117	4 555
Skuldinstrument	9 149	10 420
Fastigheter	639	898
Övrigt	1 804	1 547
Summa	**16 709**	**17 420**

Historisk information

	2010	2009	2008	2007	2006
Nuvärde av förpliktelser	36 701	38 617	39 275	33 757	35 647
Verkligt värde på förvaltningstillgångar	16 709	17 420	17 436	16 684	15 977
Nuvärde av nettoförpliktelser	**19 992**	**21 197**	**21 839**	**17 073**	**19 670**

Betalningar avseende förmånsbestämda planer under 2011 uppskattas till 1 608 MSEK.

Pensionskostnader

	2010	2009
Förmånsbaserade planer:		
Kostnad avseende tjänstgöring under innevarande år	528	521
Räntekostnad	1 888	2 019
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	-751	-722
Kostnad avseende tjänstgöring under tidigare år	88	113
Övrigt	79	129
Summa kostnad för förmånsbestämda planer	**1 832**	**2 060**
Kostnad för avgiftsbestämda planer	644	584
Summa pensionskostnader	**2 476**	**2 644**

Pensionskostnader redovisas i följande rader i resultaträkningen:

	2010	2009
Kostnad för sålda produkter	1 145	1 201
Försäljningskostnader	54	45
Administrationskostnader	139	101
Finansiella kostnader	1 138	1 297
Summa pensionskostnader	**2 476**	**2 644**

Vid beräkningen av pensionsförpliktelserna har följande aktuariella antaganden använts (%):

	Sverige		Tyskland	
	2010	2009	2010	2009
Diskonteringsränta	4,5	4,0	5,0	5,75
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	5,25	5,25	4,0–5,0	4,25–5,0
Framtida årliga löneökningar	3,5	3,5	2,5	2,5
Framtida årliga pensionsökningar	2,0	2,0	1,0–2,6	1,0–2,6

Not 40 Andra räntebärande avsättningar

	Långfristig del		Kortfristig del		Summa	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Avsättningar för framtida utgifter för kärnkraft	44 944	41 992	484	518	**45 428**	**42 510**
Avsättningar för framtida utgifter för gruv-, gas- och vindverksamhet samt andra miljörelaterade åtgärder/åtaganden	11 384	12 954	1 376	1 509	**12 760**	**14 463**
Personalrelaterade avsättningar för annat än pensioner	2 532	2 748	1 707	1 019	**4 239**	**3 767**
Avsättningar för skattemässiga och juridiska processer	1 711	5 815	3 484	1 592	**5 195**	**7 407**
Övriga avsättningar	1 923	2 092	140	171	**2 063**	**2 263**
Summa	**62 494**	**65 601**	**7 191**	**4 809**	**69 685**	**70 410**

I Sverige har diskonteringsräntan 4,25% (4,5) använts för beräkning av samtliga nedanstående avsättningar.

I Tyskland har diskonteringsräntan 4,75% (5,25) använts för kärnkraftsavsättningar respektive avsättningar för gruvdrift och andra miljörealterade åtaganden. För andra avsättningar i Tyskland har diskonteringsräntan på 4,5% (5,0) använts.

Se vidare koncernens Not 4.

Avsättningar för framtida utgifter för kärnkraft:
Vattenfalls kärnkraftproducenter i Sverige och Tyskland har ett legalt åtagande att vid produktionsslut, nedmontera och forsla bort kärnkraftanläggningen samt återställa den plats där kärnkraftanläggningen är belägen. Vidare inbegriper åtagandet omhändertagande och slutförvaring av i anläggningen använt radioaktivt bränsle och annat radioaktivt material. I avsättningarna inkluderas framtida utgifter för hantering av låg- och medelaktivt avfall.

För den svenska verksamheten förväntas med nuvarande antaganden samtliga avsättningar resultera i utbetalningar senare än år 2026.

Nuvarande planer för avveckling av den tyska kärnkraftverksamheten innebär att cirka 91% av avsättningarna kommer att resultera i kassaflöden efter år 2012. För år 2011 beräknas utbetalningar motsvarande cirka 4% av avsättningarna. Motsvarande siffra för 2012 är 5%.

Avsättningar för framtida utgifter för kärnkraft (förändringar under 2010)

	Sverige	Tyskland	Summa
Ingående balans	29 323	13 187	**42 510**
Periodens avsättningar	67	–	**67**
Diskonteringseffekter	1 267	639	**1 906**
Omvärderingar mot anläggningstillgångar	4 717	-621	**4 096**
Ianspråktagna avsättningar	-1 029	-93	**-1 122**
Återförda avsättningar	–	-332	**-332**
Omräkningsdifferenser	–	-1 697	**-1 697**
Utgående balans	**34 345**[1]	**11 083**[2]	**45 428**

1) Härav hänför sig cirka 27% (26) till nedmontering m.m. av kärnkraftanläggningarna och cirka 73% (74) till omhändertagande av radioaktivt bränsle.

2) Härav hänför sig cirka 49% (57) till nedmontering m.m. av kärnkraftanläggningarna och cirka 51% (43) till omhändertagande av radioaktivt bränsle.

Avsättningar för framtida utgifter för gruv-, gas- och vindverksamhet samt andra miljörelaterade avsättningar:
Avsättningar görs för återställande av mark och andra förpliktelser förknippade med koncernens tillstånd att bedriva brunkolsbrytning i Tyskland, samt i Nederländerna för nedmontering och flyttning av tillgångar samt återställande på platser där koncernen bedriver gasverksamhet. Avsättningar görs även för återställande på platser där koncernen bedriver vindverksamhet samt för miljörelaterade åtgärder/åtaganden inom övrig av koncernen bedriven verksamhet.

Enligt nu gällande bedömningar kommer cirka 74% av avsättningarna att resultera i kassautflöden senare än år 2013. För år 2011 beräknas utbetalningar motsvarande 11% av avsättningarna medan utbetalningar över åren 2012 och 2013 uppskattas till 9% respektive 6% av avsättningarna.

Fortsättning sidan 114

Fortsättning Not 40

Avsättningar för gruvverksamhet etc (förändringar under 2010)	
Ingående balans	14 463
Periodens avsättningar	629
Diskonteringseffekter	551
Omvärderingar mot anläggningstillgångar	-66
Ianspråktagna avsättningar	-561
Återförda avsättningar	-331
Avyttrade bolag	-31
Omräkningsdifferenser	-1 894
Utgående balans	**12 760**

Personalrelaterade avsättningar för annat än pensioner:
Avsättningar görs för kommande utgifter relaterade till övertalighet i form av avgångsvederlag och andra utgifter för varslad personal.

Cirka 29% av de avsättningar som gjorts förväntas resultera i utbetalningar under 2011 och med cirka 38% under år 2012–2014. Resterande 33% beräknas fördelas relativt jämnt över åren 2015–2041.

Personalrelaterade avsättningar för annat än pensioner (förändringar under 2010)	
Ingående balans	3 767
Periodens avsättningar	2 399
Diskonteringseffekter	245
Omvärderingar	-237
Ianspråktagna avsättningar	-1 226
Återförda avsättningar	-139
Avyttrade bolag	-43
Omräkningsdifferenser	-527
Utgående balans	**4 239**

Avsättningar för skattemässiga och juridiska processer:
Avsättningar görs för eventuella framtida utgifter för skatter föranledda av pågående skatterevisioner samt för pågående legala tvister och processer. Häri ingår avsättningar relaterade till pågående legala processer avseende intrång för ledningsdragning på mark i östra Tyskland.

Cirka 78% av avsättningar för skattemässiga och juridiska processer förväntas resultera i utbetalningar under åren 2011–2012. Resterande avsättningar beräknas resultera i kassaflöden under åren 2013–2014 (18%) och 4% därefter.

Avsättningar för skattemässiga och juridiska processer (förändringar under 2010)	
Ingående balans	7 407
Periodens avsättningar	994
Diskonteringseffekter	258
Omvärderingar	25
Ianspråktagna avsättningar	-798
Återförda avsättningar	-1 097
Avyttrade bolag	-664
Omräkningsdifferenser	-930
Utgående balans	**5 195**

Övriga avsättningar:
I övriga avsättningar ingår bland annat avsättningar för förlustkontrakt, omstrukturering samt avsättningar för garantiåtaganden.

Cirka 63% av avsättningarna beräknas resultera i utbetalningar under år 2011–2015 och resterande cirka 34% som utbetalningar under år 2016–2031 samt 3% därefter.

Övriga avsättningar (förändringar under 2010)	
Ingående balans	2 262
Periodens avsättningar	330
Diskonteringseffekter	140
Omvärderingar	371
Ianspråktagna avsättningar	-246
Återförda avsättningar	-583
Avyttrade bolag	-26
Omräkningsdifferenser	-185
Utgående balans	**2 063**

Not 41 Andra ej räntebärande skulder (långfristiga)

Av den totala skulden på 8 409 MSEK (7 480) förfaller 5 614 MSEK (3 694) till betalning efter mer än fem år. Av den totala skulden avser 662 MSEK (721) upplupna kostnader, 5 032 MSEK (6 431) förutbetalda intäkter och 2 715 MSEK (328) övriga skulder.

Not 42 Leverantörsskulder och andra skulder

	2010	2009
Leverantörsskulder	24 580	33 913
Skulder till intresseföretag	647	1 273
Övriga skulder	7 957	6 920
Summa	**33 184**	**42 106**

Not 43 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2010	2009
Upplupna personalrelaterade kostnader	3 712	5 550
Upplupna kostnader, utsläppsrätter	5 452	6 144
Upplupna kostnader, anslutningsavgifter	215	263
Upplupna kärnkraftrelaterade avgifter och skatter	83	46
Upplupna kostnadsräntor	4 207	4 597
Upplupna kostnader, övrigt	7 627	6 593
Förutbetalda intäkter och upplupna kostnader, el	3 091	6 356
Förutbetalda intäkter, övrigt	417	1 088
Summa	**24 804**	**30 637**

Not 44 Finansiella instrument per kategori och tillhörande resultateffekter

Finansiella instrument per kategori: Redovisat värde och verkligt värde

	2010		2009	
	Redovisat värde	Verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Derivat med positivt verkligt värde avseende finansiella tillgångar som innehas för handel	21 101	21 101	27 061	27 061
Kortfristiga placeringar	30 602	30 602	29 619	29 619
Likvida placeringar (Not 35)	4 940	4 940	3 428	3 428
Summa	**56 643**	**56 643**	**60 108**	**60 108**

	2010		2009	
	Redovisat värde	Verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde
Derivat för säkringsändamål (med positivt verkligt värde) avseende:				
Säkringar av verkligt värde	4 135	4 135	4 706	4 706
Kassaflödessäkringar	4 084	4 084	6 515	6 515
Säkringar av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter	18	18	888	888
Summa	**8 237**	**8 237**	**12 109**	**12 109**
Lånefordringar och kundfordringar				
Andelar i den svenska Kärnavfallsfonden	26 791	27 321	26 027	26 885
Andra långfristiga fordringar	4 769	4 770	4 132	4 129
Kundfordringar och andra fordringar	36 380	36 380	42 152	42 127
Förskott till leverantörer	3 392	3 392	–	–
Kortfristiga placeringar	676	676	16 766	16 766
Kassa och bank (Not 35)	7 655	7 655	7 127	7 127
Summa	**79 663**	**80 194**	**96 204**	**97 034**
Finansiella tillgångar som kan säljas				
Andra aktier och andelar redovisade till verkligt värde	4 602	4 602	4 602	4 602
Andra aktier och andelar redovisade till anskaffningsvärde	352	369	405	405
Summa	**4 954**	**4 971**	**5 007**	**5 007**
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Derivat med negativt verkligt värde avseende finansiella skulder som innehas för handel	19 619	19 619	28 409	28 409
Summa	**19 619**	**19 619**	**28 409**	**28 409**
Derivat för säkringsändamål (med negativt verkligt värde) avseende:				
Säkringar av verkligt värde	645	645	1 639	1 639
Kassaflödessäkringar	4 952	4 952	4 644	4 644
Säkringar av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter	–	–	2 110	2 110
Summa	**5 597**	**5 597**	**8 393**	**8 393**
Andra finansiella skulder				
Hybridkapital (Capital Securities)	8 929	10 113	10 250	11 586
Andra långfristiga räntebärande skulder	144 599	166 964	174 428	188 398
Andra långfristiga ej räntebärande skulder	8 409	8 409	7 480	7 480
Kortfristiga räntebärande skulder	34 749	35 020	28 816	30 038
Leverantörsskulder och andra skulder	33 184	33 184	42 106	42 106
Förskott från kunder	1 606	1 606	–	–
Summa	**231 476**	**255 296**	**263 080**	**279 608**

För tillgångar och skulder med en återstående löptid understigande tre månader (exempelvis Likvida placeringar, Kundfordringar och andra fordringar och Leverantörsskulder och andra skulder) har verkligt värde ansetts vara lika med redovisat värde.

Finansiella tillgångar och skulder som i balansräkningen är värderade till verkligt värde beskrivs nedan enligt den verkligt värde-hiearki (nivåer) som IFRS 7 definierar som:

- Nivå 1: Noterade priser (ojusterade) på aktiva marknader för identiska tillgångar eller skulder.
- Nivå 2: Andra observerbara indata för tillgången eller skulden än noterade priser inkluderade i Nivå 1, antingen direkt (dvs. som prisnoteringar) eller indirekt (dvs. härledda från prisnoteringar).
- Nivå 3: Indata för tillgången eller skulden som inte baseras på observerbara marknadsdata (dvs. ej observerbara data).

Finansiella tillgångar och skulder som i balansräkningen är värderade till verkligt värde per 31 december 2010

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
Tillgångar				
Derivat med positivt verkligt värde	12 170	14 651	2 517	**29 338**
Kortfristiga placeringar och likvida placeringar	29 526	6 016	–	**35 542**
Andra aktier och andelar	4 602	–	–	**4 602**
Summa tillgångar	**46 298**	**20 667**	**2 517**	**69 482**
Skulder				
Derivat med negativt verkligt värde	13 960	8 910	2 346	**25 216**
Summa skulder	**13 960**	**8 910**	**2 346**	**25 216**

Finansiella tillgångar och skulder som i balansräkningen är värderade till verkligt värde per 31 december 2009

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
Tillgångar				
Derivat med positivt verkligt värde	27 216	9 425	2 529	**39 170**
Kortfristiga placeringar och likvida placeringar	28 973	4 074	–	**33 047**
Andra aktier och andelar	4 602	–	–	**4 602**
Summa tillgångar	**60 791**	**13 499**	**2 529**	**76 819**
Skulder				
Derivat med negativt verkligt värde	24 464	9 675	2 663	**36 802**
Summa skulder	**24 464**	**9 675**	**2 663**	**36 802**

Fortsättning sidan 116

Fortsättning Not 44

Förändringar för finansiella instrument redovisade på nivå 3

Finansiella instrument värderade till verkligt värde via resultaträkningen

	2010	2009
Ingående balans	-134	–
Förvärvade bolag	–	1 163
Vinster och förluster redovisade i resultaträkningen	306	-1 290
Omräkningsdifferenser	-1	-7
Utgående balans	**171**	**-134**
Summa vinster och förluster under perioden redovisade i resultaträkningen, för tillgångar och skulder som innehas per 31 december	131	-6

Känslighetsanalys för nivå 3 kontrakt

TGSA:

TGSA (Troll[1] Gas Sales Agreement) är ett stort gasleveranskontrakt (kolindexerat) som sträcker sig längre bort i tiden än den likvida handeln på gasmarknaden. Värderingen av kontraktet görs mot marknadspris där marknadspris finns att tillgå. För leveranser efter marknadshorisonten används långtidsprisprognoser (modellpriser) för relevanta råvaror. TGSA-kontraktet har säkrats med bilaterala terminskontrakt för underliggande produkter. Dessa kontrakt är också värderade mot marknadspriser samt långtidsprognoser (modellpriser). Långtidsprisprognoserna verifieras med tillförlitlig finansiell information från företaget Markit som är erkänt och används av många energibolag, vilket innebär en rättvis värdering av den del av TGSA-kontraktet som ej kan värderas mot marknadspriser.

CDM:

Clean Development Mechanism (CDM) är ett initiativ inom Kyotoprotokollet som innebär att CO_2-utsläppsreducerande projekt som bedrivs i utvecklingsländer genererar köp- och säljbara krediter som kallas CERs (Certified Emission Reductions). CERs kan användas av industriländer för att tillgodose kraven på en minskning av deras egna CO_2-utsläpp enligt Kyoto. Värderingen av CERs tas från "The Risk Adjustment Factors (RAFs)" och faktorer kalkyleras genom att använda "The Point Carbon Valuation Tool" från företaget Point Carbon. Detta verktyg är utvecklat för att kvantifiera risken och beräkna verkligt värde på CDM-projekt eller kontrakt. Verktyget är baserat på Point Carbon's Valuation Methodology som utvecklats av flera erfarna marknadsaktörer. Värderingsmetoden är strikt empirisk och alla riskparametrar tas från Point Carbons databas för CDM-projekt, vilket innebär en rättvis värdering av kontrakten även om marknadspriser ej finns noterade.

1) Troll är ett gasfält i Nordsjön väster om Norge.

Finansiella instrument: Resultateffekter per kategori

Nettovinst(+)/nettoförlust(-) samt ränteintäkter och räntekostnader för finansiella instrument redovisade i resultaträkningen:

	2010			2009		
	Nettovinst/ nettoförlust[1]	Ränte- intäkter	Ränte- kostnader	Nettovinst/ nettoförlust[1]	Ränte- intäkter	Ränte- kostnader
Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen (innehav för handel)	2 406	407	-281	-6 450	755	1 560
Finansiella tillgångar som kan säljas	113	–	–	209	–	–
Lånefordringar och kundfordringar	68	1 610	–	-172	1 541	–
Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde	-1 041	–	-5 973	4 819	–	-8 786
Summa	**1 546**	**2 017**	**-6 254**	**-1 594**	**2 296**	**-7 226**

1) I nettovinst/nettoförlust inkluderas valutakursvinster/förluster.

Not 45 Specifikationer till kassaflödesanalysen

Övriga justeringsposter

	2010	2009
Ej utdelad andel i intresseföretags resultat	277	-395
Orealiserade kursvinster	-3 279	-5 173
Orealiserade kursförluster	-41	36
Orealiserade värdeförändringar relaterade till derivat	-2 056	5 331
Förändring av verkligt värde på lager	-255	-143
Realisationsvinster	-200	-967
Realisationsförluster	445	864
Förändringar i räntefordringar	-424	-414
Förändringar i ränteskulder	1 481	1 783
Förändringar i Kärnavfallsfonden	-764	-776
Förändringar i avsättningar	1 569	986
Intäktsförd negativ goodwill	-20	-1 266
Summa	**-3 267**	**-134**

Betald ränta uppgick till 4 866 MSEK (7 404) och erhållen ränta till 912 MSEK (1 103). Erhållen utdelning uppgick till 760 MSEK (987).

Andra investeringar i anläggningstillgångar

	2010	2009
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar inkl förskottsbetalningar	-681	-637
Investeringar i materiella anläggningstillgångar inkl förskottsbetalningar	-39 991	-45 787
Investeringar i förvaltningsfastigheter inkl förskottsbetalningar	-37	-4
Summa	**-40 709**	**-46 428**

Försäljningar

	2010	2009
Försäljning av aktier och andelar	5 200	4 414
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar	50	34
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	1 947	1 094
Summa	**7 197**	**5 542**

Not 46 Specifikationer till eget kapital

Aktiekapital:

Per 31 december 2010 omfattade det registrerade aktiekapitalet 131 700 000 aktier till kvotvärdet 50 SEK.

Omräkningsreserv:

Omräkningsreserven innefattar alla valutakursdifferenser som uppstår vid omräkning av finansiella rapporter från utländska verksamheter som har upprättat sina rapporter i annan valuta än den som koncernens rapporter presenteras i. Vidare består omräkningsreserven av valutakursdifferenser som uppstår vid omvärdering av skulder som upptagits som säkringsinstrument av nettoinvesteringar i utländska verksamheter.

Reserv för kassaflödessäkring:

Reserven för kassaflödessäkring innehåller huvudsakligen orealiserade värdeförändringar av råvaruderivat som används för prissäkring av framtida försäljning.

Reserv för kassaflödessäkring beräknas påverka resultaträkningen respektive kassaflödet i nedan angivna perioder:

	2010		2009	
	Kassa-flöde	Resultat-räkning	Kassa-flöde	Resultat-räkning
Inom 1 år	-1 039	-1 132	700	-281
Mellan 1–5 år	-731	-440	375	556
Mer än 5 år	37	37	-285	-285
	-1 733	**-1 535**	**790**	**-10**
Ingen förväntad effekt	201	285	-77	-135
Summa	**-1 532**	**-1 250**	**713**	**-145**

Belopp som tagits bort från reserv för kassaflödessäkring har redovisats i följande poster i resultaträkningen:

	2010	2009
Nettoomsättning	1 791	-7 643
Kostnad för sålda produkter	-895	-595
Övriga rörelseintäkter	37	34
Övriga rörelsekostnader	-243	5
Finansiella kostnader	-6	-39
Summa	**684**	**-8 238**

Belopp som tagits bort från reserv för kassaflödessäkring har överförts till följande poster i balansräkningen:

	2010	2009
Materiella anläggningstillgångar	449	-113
Varulager	-203	-1 396
Summa	**246**	**-1 509**

Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat:
I balanserade vinstmedel inklusive årets resultat ingår intjänade vinstmedel i moderbolaget och dess dotterföretag, intresseföretag och joint ventures.

Not 47 Ställda säkerheter

	2010	2009
För egna skulder och avsättningar		
Skulder till kreditinstitut:		
Fastighetsinteckningar som säkerhet för lån	604	699
Spärrade medel som säkerhet för inlösen av minoritetsaktier	30	51
Övrigt	–	2
Summa	**634**	**752**

Fastighetsinteckningar som säkerhet för lån avser huvudsakligen ett lån från Realkredit Danmark A/S om 500 MDKK till Vattenfall A/S.

Not 48 Eventualförpliktelser (ansvarsförbindelser)

	2010	2009
Borgensåtaganden	643	3 147
Övriga eventualförpliktelser	3 899	3 219
Summa	**4 542**	**6 366**

I en del älvar finns för flera kraftstationer gemensamma regleringsanläggningar. Ägarna till kraftstationerna har betalningsskyldigheter för sin del av regleringskostnaderna. Vattenfall har skyldighet att ersätta vissa ägare till fallrättigheter, i utbyggda älvar, genom överföring av kraft. Under 2010 uppgick leveranser av ersättningskraft till 0,78 TWh (0,94) motsvarande ett värde av cirka 443 MSEK (384).

Enligt svensk lag har Vattenfall strikt obegränsat ansvar för skador mot tredje man till följd av dammhaverier. Tillsammans med övriga vattenkraftproducenter i Sverige har Vattenfall en ansvarsförsäkring, vars ersättningsbelopp är begränsat till maximalt 9 000 MSEK för denna typ av skador.

Vattenfall har i sin tyska verksamhet genomfört leasingtransaktioner på kraftanläggningar. Dessa avtal trädde i kraft 2001. Underlag för transaktionerna är nyttjanderätten i kraftanläggningarna som hyrs ut till amerikanska motparter i så kallade huvudleasar på maximalt 99 år och därefter hyrs tillbaka på 24 år, så kallade underleasar. Vattenfall har efter underleasarnas upphörande rätt att återfå nyttjanderätten via en köpoption. Vid avtalens ingående deponerades nuvärdet av de framtida leasingbetalningarna inklusive optionsbeloppen hos finansiella institutioner med hög kreditvärdighet. Erläggande av betalningar enligt leasingavtalen sker från dessa depositioner. I de fall leasetagarna eller underliggande kunder fallerar under leasingavtalen är detta förenat med avvecklingskostnader som kommer att belasta Vattenfall. På balansdagen uppgick dessa åtaganden till maximalt 367 MSEK (476), vilket belopp är inkluderat i Övriga eventualförpliktelser ovan.

Vattenfall har i sin svenska verksamhet under år 2003 och 2005 genomfört leasingtransaktioner på kraftanläggningar. Underlag för transaktionerna är sale- & leaseback-affärer där kraftanläggningarna som sålts till franska motparter hyrs tillbaka på 15 år. Vattenfall har efter leasingavtalens upphörande rätt att köpa anläggningarna via köpoptioner. Nuvärdet av de framtida leasingbetalningarna inklusive optionsbeloppet har deponerats hos finansiella institutioner med hög kreditvärdighet för erläggande av betalningar enligt leasingavtalen. I de fall Vattenfall önskar förtidslösa leasingavtalen är detta förenat med kostnader som kommer att belasta Vattenfall. På balansdagen uppgick dessa kostnader till maximalt 57 MSEK (65). Denna summa är ej inkluderad i Övriga eventualförpliktelser ovan.

I Tyskland är kärnkraftverkens ansvar mot tredje man strikt och obegränsat. Enligt lag ska kärnkraftverk ha försäkring eller andra finansiella garantier upp till 2 500 MEUR. Den tyska atomförsäkringspoolen utfärdar en försäkring upp till 256 MEUR. Därefter svarar kärnkraftverken och deras tyska moderbolag (i Vattenfalls fall Vattenfall Europe AG) för överskjutande belopp, i proportion till den respektive ägarandel moderbolagen har i kärnkraftverket. Först när dessa resurser är uttömda träder ett solidaritetsavtal (”Solidarvereinbarung”) mellan de tyska kärnkraftsägarna (Vattenfall Europe, E.ON, RWE och EnBW) in upp till 2 500 MEUR. Eftersom ansvaret är obegränsat så är kärnkraftverken och deras tyska moderbolag ansvariga även för skador som överskrider detta belopp. Se även moderbolagets Not 34 om Eventualförpliktelser.

Atomansvaret i Sverige är strikt samt begränsat till 300 miljoner SDR (Special Drawing Rights) motsvarande 3 143 MSEK, vilket betyder att de bolag som är ägare till kärnkraftverk endast är ansvarigt för skada på omgivningen upp till detta belopp. Den obligatoriska atomansvarsförsäkringen för detta belopp utfärdas av den nordiska atomförsäkringspoolen samt av det ömsesidiga bolaget ELINI (European Liability Insurance for the Nuclear Industry).

Kärnkraftföretagen ska enligt svensk lag (2006:647) om finansiella åtgärder för hantering av restprodukter från kärnteknisk verksamhet ställa säkerheter till staten (Kärnavfallsfonden) för att garantera att tillräckliga medel finns för betalningen av de framtida kostnaderna för avfallshanteringen. Säkerheterna har formen av borgensförbindelser utställda av ägarna till kärnkraftföretagen. Moderbolaget Vattenfall AB har som säkerhet för dotterföretagen Forsmarks Kraftgrupp AB och Ringhals AB utställt garantier till ett sammanlagt värde av 8 698 MSEK (17 113). Två typer av garantier har utställts. Den ena garantin avser att täcka det beslutade avgiftsbehovet för de avgifter som ännu inte betalats in inom den så kallade intjänandetiden (25 års drift), Finansieringssäkerheten, 3 589 MSEK. Den andra garantin avser framtida kostnadsökningar som beror på oplanerade händelser, Kompletteringssäkerheten, 5 109 MSEK. Se även koncernens Not 28 om Andelar i den svenska Kärnavfallsfonden samt koncernens Not 40 om Avsättningar.

Vattenfall AB tillsammans med dotterföretaget Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) och dess övriga delägare har 2009 tecknat ett långsiktigt samarbetsavtal med Östhammars och Oskarshamns kommuner. Avtalet omfattar perioden 2010–2025 och reglerar utvecklingsinsatser i anslutning till genomförandet av det svenska kärnavfallsprogrammet. Parterna ska genom utvecklingsinsatser t.ex. inom utbildning, företagande och infrastruktur över tid generera mervärden motsvarande 1 500 MSEK till 2 000 MSEK. Parterna ska utifrån ägarandel finansiera utvecklingsinsatserna. För Vattenfallkoncernen uppgår ägarandelen till 56%. Insatsernas genomförande fördelar sig över två perioder: perioden innan alla erforderliga tillstånd erhållits (Period 1) och perioden under uppförande och drift av anläggningarna (Period 2). Vattenfall har för sin andel av Period 1 redo-

Fortsättning sidan 118

Fortsättning Not 48

visat 159 MSEK (178) som en avsättning.

I koncernens verksamhet förekommer att vissa landområden används utan att upplåtelseavtal för detta ändamål slutits med landägarna eller att landägarna inte är kända.

Den tyska regeringen träffade i september en överenskommelse med de tyska kärnkraftoperatörerna att förlänga livstiden för befintliga kärnkraftverk. Överenskommelsen förenades med införandet av en skyldighet för kärnkraftoperatörerna att från 2017 inbetala medel till en investeringsfond för förnybara energiprojekt. Under 2011–2016 skall inbetalningar göras i förskott till fonden, dessa inbetalningar kommer sedan att avräknas mot de faktiska inbetalningar som kommer att göras från 2017. Vattenfalls förskottsinbetalningar till fonden under åren 2011–2016 kommer att uppgå till maximalt 97,5 MEUR.

En följdeffekt av koncernens löpande verksamhet är att koncernens bolag blir parter i rättsliga processer. Dessutom förekommer i koncernens verksamhet tvister vilka inte leder till rättsliga processer. Vattenfalls ledning gör löpande en bedömning av dessa rättsliga processer och tvister och redovisar avsättningar i de fall de bedömer att ett åtagande föreligger och att detta kan bedömas med rimlig grad av säkerhet. För rättsliga processer eller tvister där det för närvarande inte kan fastställas huruvida ett åtagande föreligger eller där det av övriga skäl inte är möjligt att med rimlig grad av säkerhet beräkna beloppet på en eventuell avsättning gör ledningen den sammantagna bedömningen att det inte föreligger en risk för betydande påverkan på koncernens finansiella resultat eller ställning.

Som ett led i koncernens affärsverksamhet förekommer utöver angivna ansvarsförbindelser garantier för fullgörande av olika kontraktsenliga åtaganden.

Not 49 Åtaganden enligt konsortialavtal

Utbyggnad av produktionsanläggningar inom kraftindustrin sker ofta inom samägda företag. Varje ägare ges därvid genom konsortialavtal rätt till elkraft i proportion till sin ägarandel samtidigt som ägarna ikläder sig skyldighet att, oavsett kraftproduktion, svara för samtliga kostnader i företaget efter samma fördelning.

Vattenfalls samverkan i värmeföretag och andra företag innebär oftast ansvar för kostnadstäckning i proportion till ägarandel.

Vattenfall bär det fulla ekonomiska ansvaret för SwePol Link till och med juli 2020.

Not 50 Antal anställda och personalkostnader

	2010			2009		
Antal anställda den 31 december per land	Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa
Sverige	6 924	2 445	**9 369**	7 094	2 477	**9 571**
Danmark	577	113	**690**	609	118	**727**
Finland	240	203	**443**	285	217	**502**
Tyskland	15 660	5 181	**20 841**	16 500	5 576	**22 076**
Polen	2 200	650	**2 850**	2 215	678	**2 893**
Nederländerna	4 473	1 617	**6 090**	4 582	1 688	**6 270**
Storbritannien	49	28	**77**	23	16	**39**
Frankrike	2	1	**3**	–	–	**–**
Summa	**30 125**	**10 238**	**40 363**	**31 308**	**10 770**	**42 078**

	2010			2009		
Medelantal anställda per land	Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa
Sverige	6 856	2 266	**9 122**	6 882	2 270	**9 152**
Danmark	583	111	**694**	613	115	**728**
Finland	238	179	**417**	269	184	**453**
Tyskland	14 986	4 612	**19 598**	15 554	4 839	**20 393**
Polen	2 197	638	**2 835**	2 163	648	**2 811**
Nederländerna	4 342	1 386	**5 728**	2 302	710	**3 012**
Storbritannien	41	23	**64**	25	19	**44**
Frankrike	1	–	**1**	–	–	**–**
Summa	**29 244**	**9 215**	**38 459**	**27 808**	**8 785**	**36 593**

Personalkostnader	2010	2009
Löner och andra ersättningar	20 158	19 381
Sociala kostnader	5 862	5 449
(varav pensionskostnader)	(1 726)	(1 347)
Summa	**26 020**	**24 830**

	2010			2009		
Löner och andra ersättningar	Högre befattningshavare	Övriga anställda	Summa	Högre befattningshavare	Övriga anställda	Summa
Sverige	80	4 420	**4 500**	62	4 333	**4 395**
Danmark	–	502	**502**	–	563	**563**
Finland	5	209	**214**	6	233	**239**
Tyskland	221	10 993	**11 214**	166	11 819	**11 985**
Polen	17	562	**579**	17	548	**565**
Nederländerna	–	3 092	**3 092**	4	1 560	**1 564**
Storbritannien	–	56	**56**	–	49	**49**
Frankrike	–	1	**1**	–	31	**31**
Summa	**323**	**19 835**	**20 158**	**255**	**19 136**	**19 391**

Sociala kostnader	2010	2009
Sverige	2 241	1 671
Danmark	53	58
Finland	47	57
Tyskland	2 781	3 168
Polen	106	100
Nederländerna	622	389
Storbritannien	10	5
Summa	**5 860**	**5 448**

Förmåner till Vattenfall AB:s styrelseledamöter och ledande befattningshavare

TSEK	Styrelsesarvode och grundlön 2010 inklusive semester-ersättning	Övriga ersättningar och förmåner 2010	Pensions- och avvecklingskostnader 2010	Beräknad rörlig ersättning avseende 2010 att utbetalas 2011
Styrelse				
Lars Westerberg, Styrelsens ordförande (t.o.m. 17 mars 2011)	580	–	–	–
Cecilia Vieweg, Ledamot	280	–	–	–
Christer Bådholm, Ledamot	350	–	–	–
Eli Arnstad, Ledamot	280	–	–	–
Björn Savén, Ledamot	280	–	–	–
Lone Fønss Schrøder, Ledamot	350	–	–	–
Patrik Jönsson, Ledamot (fr.o.m. 29 april 2010)	–	–	–	–
Viktoria Aastrup, Ledamot (fram till 29 april 2010)	117	–	–	–
Johnny Bernhardsson, Ledamot	13	–	–	–
Carl-Gustaf Angelin, Ledamot	13	–	–	–
Ronny Ekwall, Ledamot (fr.o.m. 29 april 2010)	–	–	–	–
Lars Carlsson, Suppleant	13	–	–	–
Lars-Göran Johansson, Suppleant	13	–	–	–
Per-Ove Lööw, Suppleant (fr.o.m 29 april 2010)	–	–	–	–
	2 289	–	–	–
Företagsledning				
Øystein Løseth, VD och Koncernchef (fr.o.m 12 april 2010)	9 534	167	2 815	–
Øystein Løseth, Chef Business Group Benelux, Förste vice VD (fram till 12 april 2010)	1 053	775	909	–
Dag Andresen, CFO	5 498	109	1 621	–
Tuomo Hatakka, Vice VD Vattenfall AB. Chef Business Group Central Europe (t.o.m. 31 december 2010). Senior Executive Vice President, Business Division Production (fr.o.m. 1 januari 2011)	10 532	26	2 681	–
Torbjörn Wahlborg, Chef Business Group Nordic (t.o.m. 31 december 2010), Vice VD Vattenfall AB fr.o.m. 3 februari 2010. Senior Executive Vice President, Business Division Distribution and Sales (fr.o.m. 1 januari 2011)	3 661	23	1 081	–
Harald von Heyden, ansvarig för Trading och Coordination of Generation Management (fr.o.m. 3 maj 2010 t.o.m. 31 december 2010), Senior Vice President, Business Division Asset Optimisation and Trading (fr.o.m. 1 januari 2011)	2 638	145	861	–
Huib Morelisse, Chef Business Group Benelux (fr.o.m. 1 juli 2010 t.o.m. 31 december 2010). Senior Vice President, Business Division Asset Development (fr.o.m. 1 januari 2011)	3 589	7 408	593	–
Anders Dahl, t.f. Chef Business Group Pan Europe (fr.o.m. 15 mars 2010 t.o.m. 31 december 2010). Senior Vice President, Business Division Renewables (fr.o.m. 1 januari 2011)	1 698	34	298	–
Lars Gejrot, Senior Vice President, Staff Function Human Resources (t.o.m. 17 mars 2011)	3 933	69	1 117	–
Andreas Regnell, Chef koncernstab Strategier (fr.o.m. 1 oktober 2010 t.o.m. 31 december 2010). Senior Vice President, Staff Function Strategy and Environment (fr.o.m 1 januari 2011)	1 000	2	–	–

Fortsättning sidan 120

Fortsättning Not 50

TSEK	Styrelsesarvode och grundlön 2010 inklusive semester-ersättning	Övriga ersättningar och förmåner 2010	Pensions- och avvecklingskostnader 2010	Beräknad rörlig ersättning avseende 2010 att utbetalas 2011
Elisabeth Ström, Chef koncernstab Kommunikation (t.o.m. 31 December 2010). Senior Vice President, Staff Function External Relations & Communications (fr.o.m 1 januari 2011)	4 435	130	1 331	–
Lars G Josefsson, VD och Koncernchef (fram till 12 april 2010. Anställningen upphörde 29 oktober 2010)	10 282	84	9 456	–
Helene Biström, Chef Business Group Pan Europe (t.o.m. 31 augusti 2010)	3 758	305	6 913	–
Hans-Jürgen Meyer, Ekonomi- och finansdirektör Vattenfall Europe AG (t.o.m. 31 mars 2010)	957	2	22 593	–
Helmar Rendez, Chef koncernstab Strategier (t.o.m. 30 april 2010), Chef Business Unit Distribution, Vattenfall Europe AG (fr.o.m. 1 maj 2010)	4 192	122	628	–
Övriga ledande befattningshavare				
Stefan Dohler, Chef Business Unit Distribution, Vattenfall Europe AG (t.o.m. 30 april 2010). Ekonomi- och finansdirektör Vattenfall Europe AG (fr.o.m. 1 april 2010)	5 634	95	1 179	–
Werner Süss, Chef Business Unit Sales, Vattenfall Europe Sales GmbH	3 876	103	657	–
Hartmuth Zeiss, Chef Business Unit Mining & Generation, Vattenfall Europe Mining AG (fr.o.m. 1 juli 2010)	2 632	94	308	–
Frank May, Chef Business Unit Heat, Vattenfall Europe Wärme AG (fr.o.m. 1 april 2010)	3 876	100	–	–
Klaus Pitschke, Chef Business Unit Heat, Vattenfall Europe Wärme AG (t.o.m.31 mars 2010)	4 020	106	482	–
Reinhardt Hassa, Chef Business Unit Mining & Generation, Vattenfall Europe Mining AG (t.o.m. 30 juni 2010)	6 462	137	1 757	–
Summa	**95 549**	**10 036**	**57 280**	–

Styrelsen

Under 2010 har styrelsens ordförande Lars Westerberg uppburit ett arvode på 580 TSEK (580).

Till övriga ledamöter har utgetts arvoden med sammanlagt 1 709 TSEK (2 294) fördelat enligt tabellen ovan. Av det ovan redovisade beloppet har till de fem ledamöterna i det inom styrelsen inrättade revisionsutskottet utgetts arvode med, för helt år 70 TSEK (70) vardera för dem som inte är anställda i Vattenfall och med 0 TSEK (13) till den arbetstagarledamot som under 2010 haft detta uppdrag. Till ledamöterna i ersättningsutskottet har det inte utgetts något arvode. Till den i regeringskansliet anställde styrelseledamoten har inte utgetts något arvode. Från och med årsstämman den 29 april 2010 har personalrepresentanterna i styrelsen enligt årsstämmobeslut inte uppburit något arvode.

Koncernchefen

Øystein Løseth född 1958, är sedan 12 april 2010 anställd som koncernchef tillika VD för Vattenfall AB. Dessförinnan var Løseth chef för Vattenfall Business Group Benelux och VD för N.V. Nuon Energy.

Løseth har i anställningen som koncernchef och VD för Vattenfall AB under 2010 uppburit en lön på 9 534 TSEK. Vidare har han uppburit en bostadsförmån till ett värde av 76 TSEK, samt fria hemresor till Oslo till ett värde av 90 TSEK.

Løseth har inte någon rörlig lönedel i anställningen som koncernchef och VD för Vattenfall AB.

För pension gäller en premiebestämd lösning. Premien har för 2010 uppgått till 2 815 TSEK vilket motsvarar 30% av 2010 års lön.

Løseths anställning gäller för viss tid fram till och med 31 mars 2015. Dessförinnan gäller en ömsesidig uppsägningstid på sex månader från vardera parten. Om uppsägning görs av Vattenfall har Løseth rätt till högst 18 månaders avgångsvederlag, dock längst för tid fram till 31 mars 2015. Avgångsvederlagets storlek ska beräknas med utgångspunkt från den fasta lön som gäller vid tiden för uppsägningen. Vid ny anställning eller inkomst från annan förvärvsverksamhet ska avgångsvederlaget reduceras med belopp motsvarande ny inkomst eller annan förmån under den aktuella perioden. Avgångsvederlag utbetalas månadsvis.

För tiden som chef för N.V. Nuon Energy, 1 januari 2010 till och med 11 april 2010, har lön och annan ersättning utbetalts med 1 828 TSEK, varav 775 TSEK varit rörlig lön som utgetts i enlighet med det avtal Løseth hade för anställningen i N.V. Nuon Energy.

Förre koncernchefen

Lars G Josefsson, född 1950, var fram till 12 april 2010 koncernchef och tillika verkställande direktör i Vattenfall AB. Från och med 13 april 2010 och fram till Josefssons pensionsdag 29 oktober 2010 har Josefsson stått till styrelsens förfogande. Josefsson har för 2010 uppburit lön och annan ersättning, inklusive värdet av bilförmån, med sammanlagt 10 366 TSEK (12 048). Från och med 2005 har Josefsson inte haft någon rörlig lönedel.

I samband med revisionsarbetet avseende 2010 framkom att den överenskommelse som tecknats med anledning av att Josefsson skulle lämna sin befattning som VD, och som skrivits under av Josefsson och bolagets tidigare chef för koncernstab Human Resources, inte var i enlighet med anställningsavtalet från 2005.

Enligt anställningsavtalet hade Josefsson rätt till avgångsvederlag om 24 månadslöner vid uppsägning från Vattenfall AB, dock med två av varandra oberoende begränsningar. Avgångsvederlag kunde utgå längst till Josefssons ordinarie pensionsdag. Vidare skulle arbetsinkomster avräknas från avgångsvederlaget. I överenskommelsen reflekterades ingen av dessa begränsningar.

Ärendet bereddes i ersättningsutskottet den 12 april 2010. I protokollet antecknades att Josefsson enligt en överenskommelse med styrelsens ordförande skulle erhålla ”50 % av avtalsenligt avgångsvederlag från den dag han slutar som vd”. Utöver detta angavs inte att annan ersättning skulle utgå. Styrelsen beslutade den 25 maj 2010 i enlighet med utskottets rekommendation vad gäller ersättning till Josefsson. Josefsson lämnade sin befattning som VD den 12 april 2010. Vattenfall har därefter utbetalat både lön och avgångsvederlag fram till Josefssons ordinarie pensionsdag den 29 oktober 2010 i enlighet med den överenskommelse som skrivits under av Josefsson och bolagets tidigare chef för koncernstab Human Resources.

Då överenskommelsen med Josefsson ingicks på felaktiga förutsättningar och som också medför en avvikelse från regeringens riktlinjer (2009-04-20) för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i företag med statligt ägande (regeringens riktlinjer) har parterna i mars 2011 träffat en ny överenskommelse om att något avgångsvederlag inte ska utgå och utbetald

del av avgångsvederlaget 5 975 TSEK har vid tidpunkten för denna årsredovisning återbetalts.

Josefsson har sedan anställningens början omfattats av en s.k. förmånsbaserad pensionsplan. Då pensionskostnaden för förmånsbaserade avtal ökar kraftigt med ålder och löneökningar överenskoms 2008 med Josefssons att frysa den pensionsmedförande lönen till 2007 års nivå och därefter endast inflationsuppräkna den pensionsmedförande lönen.

Baserat på Josefssons pensionsmedförande lön 2010, 8 800 TSEK har Bolaget förpliktigat sig att Josefsson erhåller en pension om 5 720 TSEK/år fram till 65 års ålder. Från Bolagets pensionsåtagande avräknas den pensionsrätt Josefsson intjänat hos tidigare arbetsgivare. Bolagets faktiska åtagande i denna del uppgår därför till 5 066 TSEK per år.

Från 65 år och fram till dess att Josefsson fyller 76 år har Bolaget förpliktigat sig att Josefssons pension ska uppgå till 2 962 TSEK per år, därefter avtrappas pensionen årligen för att från 80 års ålder bli 519 TSEK per år. Från pensionslöftet avräknas den pensionsrätt Josefsson intjänat hos tidigare arbetsgivare. Bolagets faktiska åtagande i denna del uppgår därför till 2 627 TSEK per år från 65 år och fram till dess att Josefsson fyller 76 år, därefter avtrappas pensionen årligen för att från 80 års ålder bli 185 TSEK per år.

Hela pensionslöftet är säkerställt genom försäkring motsvarande pensionslöftet. Under 2010 har Bolaget inbetalat 9 040 TSEK som avser det förmånsbaserade pensionslöftet utöver detta har Josefson 2010 erhållit ett belopp om 417 TSEK (500), som han själv fritt fick förfoga för löneökning och pensionspremie. Bolagets totala beräknade pensionsåtagande till Josefsson uppgår till 61 707 TSEK inklusive värdet av de pensionspremier (900 TSEK) som Josefsson erhållit i stället för lönerevidering från och med lönerevisionerna 2009 och 2010. Pensionslöftet är i och med 2010 års inbetalningar fullt finansierat och några ytterligare kostnader tillkommer inte.

Övriga koncernledningsmedlemmar

Löner och andra ersättningar

För övriga som ingått i koncernledningen, sammanlagt 12 personer (10), har summan av löner och andra ersättningar avseende 2010, inklusive värdet av bilförmåner, uppgått till 54 266 TSEK (34 539). Fördelningen framgår av tabellen på sidorna 119–120

Övriga ersättningar 7 408 TSEK till Huib Morelisse avser följande: Kompensation för att Morelisse var förhindrad att arbeta enligt konkurrensklausul i avtal med tidigare arbetsgivare 2 144 TSEK. Kompensation för utebliven ersättning för ett långsiktigt incitaments program hos tidigare arbetsgivare 5 264 TSEK. Utbetalning kommer att ske i tre delar. 1 723 TSEK 2010, 1 723 TSEK 2011, 1 818 TSEK 2012, Utbetalningarna är villkorade av att Morelisse kvarstår som anställd i bolaget vid utbetalningstillfället.

För övriga av Vattenfall definierade ledande befattningshavare, sammanlagt 6 personer, har summan av löner och andra ersättningar avseende 2010, inklusive värdet av bilförmåner, uppgått till 27 135 TSEK. Fördelningen framgår av tabellen på sidorna 119–120.

Pensionsförmåner

Kostnaderna för 2010 framgår av tabellen på sidan 120.

För Dag Andresen, Lars Gejrot, Harald von Heyden, Andreas Regnell, Anders Dahl, Elisabeth Ström, Helene Biström, Tuomo Hatakka samt Hans-Jürgen Meyer gäller premiebestämda lösningar. För Huib Morelisse gäller tillämplig holländsk kollektivavtalslösning. Vissa ledande befattningshavare som är anställda och verksamma i Vattenfall AB:s tyska dotterföretag har förmånsbestämda pensionslösningar enligt tysk praxis. Detta gäller Helmar Rendez, Hartmuth Zeiss, Werner Süss, Klaus Pitschke och Reinhardt Hassa. Enligt regeringens riktlinjer ska förmånsbestämda pensionslösningar följa tillämplig kollektiv pensionsplan med vilket får förstås pensionsplan enligt tillämpligt (svenskt) kollektivavtal. Detta förhållande är av naturliga skäl inte uppfyllt vad gäller dessa ledande befattningshavare. Av de ledande befattningshavarna i Vattenfalls tyska dotterföretag har Helmar Rendez, Hartmuth Zeiss och Reinhardt Hassa vidare rätt till förtidspension från 59 års ålder. Enligt regeringens riktlinjer ska pensionsåldern inte understiga 62 års ålder. Nämnda ledande befattningshavare har dock anställningar för viss tid och uppnår, med undantag för Reinhardt Hassa, inte 59 års ålder under återstående del av anställningstiden. Reinhardt Hassa har uppnått 59 års ålder och kan enligt sitt anställningsavtal kräva förtidspension. Reinhardt Hassa är dock arbetsbefriad sedan den 1 juli 2010 och under resterande del av anställningstiden som löper till och med den 31 december 2013. Helmar Rendez, Werner Süss och Hartmuth Zeiss har även rätt till förtidspension vid permanent arbetsoförmåga oberoende av vid vilken ålder arbetsoförmågan inträder.

Villkor vid uppsägning från bolagets sida

Enligt regeringens riktlinjer ska uppsägningstiden, vid uppsägning av en ledande befattningshavare från företagets sida, inte överstiga sex (6) månader. Riktlinjerna tillåter vidare, vid uppsägning från företagets sida, att avgångsvederlag motsvarande högst arton (18) månadslöner utgår. Vid ny anställning eller vid erhållande av inkomst från näringsverksamhet ska ersättningen från det uppsägande företaget reduceras med ett belopp som motsvarar den nya inkomsten under den tid då uppsägningslön och avgångsvederlag utgår.

För de svenska befattningshavarna gäller att vid uppsägning från bolagets sida utgår utöver lön under avtalad uppsägningstid, 6 månader, ett avgångsvederlag på 18 månadslöner, vilket utbetalas månadsvis och med avräkning mot belopp motsvarande ny inkomst, under den aktuella perioden. För Huib Morelisse gäller att avgångsvederlag uppgående till 12 fasta månadslöner samt 12 månaders pensionspremier utbetalas som en engångssumma vid uppsägning från bolagets sida. Bestämmelse gällande avräkning av ny inkomst från ny anställning mot ersättning från det uppsägande företaget saknas.

Anställningar för viss tid enligt kontrakt gäller för Tuomo Hatakka, Huib Morelisse och Harald von Heyden.

Vattenfalls tyska dotterföretag har ett antal anställningsavtal med där verksamma ledande befattningshavare som löper under en bestämd avtalstid och som inte innehåller bestämmelser om vare sig uppsägningstid eller avgångsvederlag och därför inte heller några bestämmelser om avräkning av inkomst från ny anställning mot ersättning från det uppsägande företaget i samband med uppsägning.

Praxis i Tyskland för dessa avtal har varit en avtalstid om sextio (60) månader, det vill säga fem år, men trenden går numera alltmer mot kortare avtalstider ofta om trettiosex (36) månader, det vill säga tre år. Avtalen kan inte, utom under exceptionella omständigheter, sägas upp i förtid och skulle därför, vad gäller de ledande befattningshavare som har mer än tjugofyra (24) månader kvar av sina anställningsavtal, kunna innebära en kostnad för företagen som avviker från riktlinjerna för de fall dessa skulle önska avsluta de ledande befattningshavarnas anställningar före utgången av avtalstiden.

Denna situation har redan uppstått avseende de ledande befattningshavarna Hans-Jürgen Meyer, Klaus Pitschke samt Reinhardt Hassa. Hans-Jürgen Meyers anställning har efter överenskommelse härom upphört innan avtalstiden gått till ända. Företaget har i samband därmed, i enlighet med gällande tyska regler och avtal, fullgjort de avtalsenliga villkoren för hela den återstående avtalsperioden, 31 mars 2010 till och med 28 februari 2013. Detta har inneburit att avgångsersättningar uppgående till 21 532 TSEK, motsvarande full kompensation för cirka tre (3) års återstående anställning, utgetts efter det att anställningen upphört och att ingen avräkning gentemot ny anställning hos annan arbetsgivare kommer att göras. Reinhardt Hassa är från och med 1 juli 2010 befriad från arbetsplikt och tjänstgör inte, men är enligt sitt anställningsavtal berättigad till lön från företaget uppgående till 6 462 TSEK om året fram till dess att avtalet löper ut 31 december 2013. I de fall Hassa skulle få en ny lön eller annan motsvarande ersättning överskridande 718 TSEK per år, avräknas den överskjutande delen från den ersättning Hassa erhåller från Vattenfall. Klaus Pitschke är från och med den 1 april 2010 befriad från arbetsplikt och tjänstgör inte, men är enligt sitt anställningsavtal berättigad till lön från företaget uppgående till 420 TEUR om året fram till dess att avtalet löper ut 31 mars 2012. I de fall Pitschke skulle få ny lön eller annan motsvarande ersättning överskridande 50 TEUR per år avräknas den överskjutande delen från den ersättning Pitschke erhåller från Vattenfall.

Om företagen skulle önska att i förtid avsluta anställningarna för vissa andra anställda som är anställda med en bestämd

Fortsättning sidan 122

Fortsättning Not 50

avtalstid och som är ledande befattningshavare skulle liknande situationer kunna uppstå. Det rör Stefan Dohler (vars anställningsavtal löper ut 31 mars 2013), Frank May (vars anställningsavtal löper ut 30 september 2013), Helmar Rendez (vars anställningsavtal löper ut 30 april 2013) samt Hartmuth Zeiss (vars anställningsavtal löper ut 31 december 2013).

Skälet till avvikelserna är att de tyska koncernföretagens avtal med där verksamma ledande befattningshavare är utformade i enlighet med tysk lag och tysk praxis som innebär att längre tidsbegränsade avtal är en viktig del av de trygghetssystem som gör det möjligt för Vattenfall att attrahera och behålla ledande befattningshavare i Vattenfalls verksamhet. Under senare år har Vattenfall gjort en anpassning som innebär att Vattenfall regelmässigt erbjuder treårs förordnanden i stället för som tidigare femårs förordnanden.

Framåt kommer Vattenfall fortsätta anpassningen för att hitta lösningar som säkerställer att regeringens riktlinjer efterföljs såväl som att Vattenfall har möjlighet att attrahera och behålla ledande befattningshavare i Tyskland.

Incitamentsprogram
Koncernledningen och övriga definierade ledande befattningshavare har ej någon rörlig lönedel.

Program med långtidsmål (LTI).
I och med de nya riktlinjer som beslutats (se ovan) så har det program om långtidsmål (LTI) som infördes för perioden 2008 –2010 avslutats i förtid för dem som ingår i koncernledningen och för övriga definierade ledande befattningshavare. Ingen utbetalning har skett under 2010.

Not 51 Könsfördelning bland ledande befattningshavare

	Kvinnor, %		Män, %	
	2010	2009	2010	2009
Könsfördelning bland styrelseledamöter	17	17	83	83
Könsfördelning bland övriga ledande befattningshavare	18	22	82	78

Not 52 Leasing

Leasingkostnader
Utrustning som koncernen hyr genom finansiell leasing och som redovisas som materiella anläggningstillgångar utgörs av:

	2010	2009
Maskiner/Inventarier		
Anskaffningsvärde	1 077	602
Ackumulerade avskrivningar enligt plan	-544	-130
Planenligt restvärde	**533**	**472**

Framtida betalningsåtaganden per 31 december 2010 för leasingkontrakt och hyreskontrakt fördelar sig enligt följande:

	Finansiell leasing, nominellt	Finansiell leasing, nuvärde	Operationell leasing
2011	98	93	1 005
2012	177	168	892
2013	45	40	774
2014	43	36	706
2015	42	33	686
2016 och senare	261	189	1 117
Summa	**666**	**559**	**5 180**

Årets kostnader för leasing av tillgångar för koncernen uppgick till 660 MSEK (467).

Leasingintäkter
Vissa koncernföretag äger och driver energianläggningar åt kund. Intäkten från kund består av två delar, en fast del för täckande av kapitalkostnader och en rörlig del baserad på mängden levererad media.

Anläggningarna klassificeras enligt gängse principer, baserat på den fasta intäktsdelen för leasing.

Anskaffningsvärdet av tillgångar redovisade under Operationell leasing uppgick per 31 december 2010 till 2 707 MSEK (1 529). Ackumulerade avskrivningar uppgick till 1 317 MSEK (762) och ackumulerade nedskrivningar till 30 MSEK (30).

Framtida betalningar för denna typ av anläggningar fördelar sig enligt följande:

	Finansiell leasing	Operationell leasing
2011	–	399
2012	–	294
2013	–	247
2014	–	217
2015	–	165
2016 och senare	–	139
Summa	**–**	**1 461**

Not 53 Ersättning till revisorer

	2010	2009
Revisionsuppdraget		
Ernst & Young	39	44
PwC	23	24
Riksrevisionen	1	1
Summa	**63**	**69**
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget		
Ernst & Young	3	2
PwC	6	5
Summa	**9**	**7**
Skatterådgivning		
Ernst & Young	2	3
PwC	3	2
Summa	**5**	**5**
Andra uppdrag		
Ernst & Young	9	28
PwC	6	24
Summa	**15**	**52**

Not 54 Upplysningar om närstående

Vattenfall AB ägs till 100% av svenska staten. Vattenfallkoncernens produkter och tjänster erbjuds staten, statliga myndigheter och statliga bolag i konkurrens med andra leverantörer och på normala kommersiella villkor. På motsvarande sätt köper Vattenfall AB och dess koncernföretag produkter och tjänster från statliga myndigheter och bolag till marknadsmässiga priser och i övrigt på normala kommersiella villkor. Enskilt svarar varken staten, deras myndigheter eller bolag för en väsentlig andel av Vattenfallkoncernens nettoomsättning, inköp eller resultat.

Upplysningar om transaktioner med nyckelpersoner i ledande ställning i företaget framgår av koncernens Not 50, Medelantal anställda och personalkostnader.

Upplysningar om transaktioner med större intresseföretag under 2010 samt tillhörande fordringar och skulder per 31 december 2010 beskrivs nedan.

V² Plug-In Hybrid Vehicle Partnership HB
Bolagets verksamhet är att utveckla och sälja en teknologi avseende hybridelektrisk drift av personbilar. Vattenfall har ett åtagande att ytterligare tillskjuta 86 MSEK till bolaget.

Ensted Havn I/S
Djuphavshamn som Vattenfall använder som lager för kol. Vattenfalls rörelseintäkter från bolaget uppgick till 11 MSEK medan inköp från bolaget uppgick till 127 MSEK. Rörelsefordringar per 31 december uppgick till 1 MSEK.

Kernkraftwerk Brokdorf GmbH & Co. oHG
Kärnkraftverk från vilket Vattenfall köper elektricitet. Inköpen uppgick till 691 MSEK. Rörelseintäkter från bolaget uppgick till 1 MSEK. Vattenfalls räntekostnader till bolaget uppgick till 26 MSEK. Rörelseskulder samt låneskulder per 31 december uppgick till 234 MSEK respektive 171 MSEK.

Kernkraftwerk Krümmel GmbH & Co. oHG
Kärnkraftverk från vilket Vattenfall köper elektricitet. Inköpen uppgick till 1 305 MSEK. Rörelseintäkter från bolaget uppgick till 492 MSEK. Vattenfalls räntekostnader till bolaget uppgick till 98 MSEK. Rörelsefordringar på bolaget uppgick per 31 december till 8 MSEK. Rörelseskulder samt låneskulder per 31 december uppgick till 145 MSEK respektive 9 588 MSEK.

Kernkraftwerk Stade GmbH & Co. oHG
Kärnkraftverk under avveckling. Vattenfalls intäkter från bolaget uppgick till 514 MSEK. Vattenfalls räntekostnader till bolaget uppgick till 21 MSEK. Låneskulder per 31 december uppgick till 728 MSEK.

GASAG Berliner Gaswerke AG
Säljer, distribuerar och lagrar gas i Berlinområdet. Vattenfall hade rörelseintäkter uppgående till 124 MSEK från bolaget samt inköp uppgående till 1 015 MSEK. Rörelsefordringar samt rörelseskulder per 31 december uppgick till 4 MSEK respektive 1 MSEK.

ENSO Energie Sachsen Ost AG
Bolaget producerar och distribuerar elektricitet och värme. Bolaget tillhandahåller även tjänster inom gas, vatten, telekommunikation samt sophantering. Vattenfalls rörelseintäkter från bolaget uppgick till 1 422 MSEK medan inköp från bolaget uppgick till 42 MSEK. Rörelsefordringar per 31 december uppgick till 102 MSEK.

EHA Energie Handels Gesellschaft mbH & Co. KG
Köper och säljer elektricitet och gas. Bolaget tillhandahåller även administrations- och konsulttjänster. Vattenfalls rörelseintäkter från bolaget uppgick till 991 MSEK medan inköp från bolaget uppgick till 374 MSEK. Rörelsefordringar per 31 december uppgick till 6 MSEK.

DOTI Deutsche Offshore Testfeldt und Infrastructure GmbH KG
Bolaget projekterar och driver en offshore testanläggning för vindkraft. Vattenfalls rörelseintäkter från bolaget uppgick till 2 MSEK. Rörelsefordringar per 31 december uppgick till 2 MSEK.

Not 55 Händelser efter balansdagen

Vattenfall tecknar ny femårig kreditfacilitet
Vattenfall tecknade 20 januari 2011 ett avtal om en ny femårig kreditfacilitet – en så kallad Revolving Credit Facility – på 2,55 miljarder EUR (cirka 23 miljarder SEK). Syftet med faciliteten är att fungera som en likviditetsreserv.

Försäljning av andel i koleldat kraftverk i Tyskland
Vattenfall sålde 1 februari 2011 sin andel på 25% i det tyska stenkolseldade kraftverket Rostock till RheinEnergie AG. Kraftverket har en installerad effekt på 553 MW. Försäljningspriset är lågt tresiffrigt i miljoner euro, innebärande att Vattenfall redovisar en realisationsvinst.

Förändringar i styrelsen och koncernledningen
Lars Westerberg valde, efter samråd med finansdepartementet, den 18 mars 2011 att lämna posten som ordförande för Vattenfall AB. Björn Savén utsågs till ordförandes ersättare, tillika vice ordförande i Vattenfall AB fram till årsstämman den 27 april 2011. Lars Gejrot lämnade den 18 mars posten som Senior Vice President, Staff Function Human Resources och medlem i Executive Group Management (EGM).

Moderbolaget

Moderbolagets resultaträkning

Belopp i MSEK, 1 januari–31 december	Not	2010	2009[1]
Nettoomsättning	4, 5	36 538	29 745
Kostnader för sålda produkter	6	-19 190	-17 712
Bruttoresultat		**17 348**	**12 033**
Försäljningskostnader		-738	-797
Administrationskostnader		-1 935	-1 163
Forsknings- och utvecklingskostnader		-438	-159
Övriga rörelseintäkter	7	334	139
Övriga rörelsekostnader	8	-31	-93
Rörelseresultat	9, 10	**14 540**	**9 960**
Resultat från andelar i koncernföretag	11	15 456	-1 532
Resultat från andelar i intresseföretag	12	2	682
Resultat från andra aktier och andelar	13	73	616
Andra finansiella intäkter	14	10 765	6 370
Andra finansiella kostnader	15	-7 061	-7 952
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter		**33 775**	**8 144**
Bokslutsdispositioner	16	-3 602	-2 680
Resultat före skatter		**30 173**	**5 464**
Skatter	17	-4 244	-1 634
Årets resultat		25 929	3 830

Moderbolagets rapport över totalresultat

Belopp i MSEK, 1 januari–31 december	2010	2009[1]
Årets resultat	25 929	3 830
Summa övrigt totalresultat	-	-
Summa totalresultat för året	**25 929**	**3 830**

1) Moderbolagets resultaträkning för 2009 har omräknats jämfört med tidigare publicerad information.
Se moderbolagets Not 2, Redovisningsprinciper.

Moderbolagets balansräkning

Belopp i MSEK	Not	31 dec. 2010	31 dec. 2009[1]
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	18	166	145
Materiella anläggningstillgångar	19	22 138	21 144
Aktier och andelar	20	194 064	199 015
Uppskjuten skattefordran	17	417	1 123
Andra långfristiga fordringar	21	55 899	9 906
Summa anläggningstillgångar		**272 684**	**231 333**
Omsättningstillgångar			
Varulager	22	268	361
Immateriella omsättningstillgångar	23	660	762
Kortfristiga fordringar	24	33 888	51 282
Kortfristiga placeringar	25	26 874	–
Kassa, bank och liknande tillgångar	26	7 348	281
Summa omsättningstillgångar		**69 038**	**52 686**
Summa tillgångar		341 722	284 019

1) Moderbolagets balansräkning per 31 december 2009 har omräknats jämfört med tidigare publicerad information.
Se moderbolagets Not 2, Redovisningsprinciper.

Moderbolagets balansräkning *forts.*

Belopp i MSEK	Not	31 dec. 2010	31 dec. 2009[1]
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital (131 700 000 aktier till ett kvotvärde av 50 kr)		6 585	6 585
Reservfond		1 286	1 286
Fritt eget kapital			
Balanserad vinst		43 360	44 718
Årets resultat		25 929	3 830
Summa eget kapital		**77 160**	**56 419**
Obeskattade reserver	16	**13 819**	**10 175**
Avsättningar	27	**195**	**183**
Långfristiga skulder			
Hybridkapital (Capital Securities)	28	8 929	–
Andra räntebärande skulder	29	131 234	185 618
Andra ej räntebärande skulder	30	4 341	3 138
Summa långfristiga skulder		**144 504**	**188 756**
Kortfristiga skulder			
Räntebärande skulder	29	79 641	1 458
Skatteskuld aktuell skatt	17	1 394	461
Andra ej räntebärande skulder	31	25 009	26 567
Summa kortfristiga skulder		**106 044**	**28 486**
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		**341 722**	**284 019**
Ställda säkerheter	33	86	51
Eventualförpliktelser (ansvarsförbindelser)	34	42 388	250 397
Åtaganden enligt konsortialavtal	35		

1) Moderbolagets balansräkning per 31 december 2009 har omräknats jämfört med tidigare publicerad information.
Se moderbolagets Not 2, Redovisningsprinciper.

Moderbolagets förändring i eget kapital

Belopp i MSEK	Aktiekapital	Reservfond	Fritt eget kapital	Summa
Ingående balans 2009	6 585	1 286	48 141	**56 012**
Utdelning till aktieägare	–	–	-6 900	**-6 900**
Koncernbidrag	–	–	4 718	**4 718**
Skatteeffekt på grund av koncernbidrag	–	–	-1 241	**-1 241**
Årets resultat[1]	–	–	3 830	**3 830**
Summa övrigt totalresultat	–	–	–	–
Utgående balans 2009	**6 585**	**1 286**	**48 548**	**56 419**
Utdelning till aktieägare	–	–	-5 240	**-5 240**
Koncernbidrag	–	–	-2 539	**-2 539**
Skatteeffekt på grund av koncernbidrag	–	–	667	**667**
Fusionsresultat vid fusion med Vattenfall Treasury AB	–	–	1 924	**1 924**
Årets resultat	–	–	25 929	**25 929**
Summa övrigt totalresultat	–	–	–	–
Utgående balans 2010	**6 585**	**1 286**	**69 289**	**77 160**

1) Årets resultat 2009 har korrigerats enligt följande. Se moderbolagets Not 2.

Årets resultat 2009 enligt publicerad årsredovisning för 2009	6 597
Valutasäkringar av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter	-3 755
Skatt hänförbar till valutasäkringar av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter	988
Årets resultat 2009 som rapporterats ovan	**3 830**

Per 31 december 2010 omfattade det registrerade aktiekapitalet 131 700 000 aktier till kvotvärdet 50 SEK.

Moderbolagets kassaflödesanalys

Belopp i MSEK, 1 januari–31 december	2010	2009
Den löpande verksamheten		
Internt tillförda medel		
Årets resultat	25 929	3 830
Justeringar för poster som ej ingår i kassaflödet:		
Skattekostnad	4 244	1 634
Bokslutsdispositioner	3 602	2 680
Avskrivningar och nedskrivningar	5 759	2 723
Orealiserade valutakurseffekter	-9 699	-6 130
Förändring avsättningar	10	74
Betald skatt	-2 387	-233
Kassaflöde från förändringar av rörelsetillgångar och rörelseskulder	-9 098	-8 539
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**18 360**	**-3 961**
Investeringsverksamheten		
Investeringar i koncernföretag, intresseföretag och andra aktier och andelar	-462	-58 873
Investeringar i materiella och immateriella anläggningstillgångar	-1 597	-2 005
Erhållna investeringsbidrag	7	8
Nyemission/lämnade aktieägartillskott	-195	-13
Försäljning av materiella anläggningstillgångar och immateriella anläggningstillgångar	–	33
Försäljning av aktier och andelar	457	822
Kassa, bank och liknande tillgångar övertagna genom fusion	3 891	–
Kassaflöde från investeringsverksamheten	**2 101**	**-60 028**
Kassaflöde före finansieringsverksamheten	**20 461**	**-63 989**
Finansieringsverksamheten		
Förändringar i lån	-8 154	69 480
Erhållna koncernbidrag	–	1 315
Utbetald utdelning till aktieägare	-5 240	-6 900
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	**-13 394**	**63 895**
Årets kassaflöde	**7 067**	**-94**
Kassa, bank och liknande tillgångar		
Kassa, bank och liknande tillgångar vid årets början	281	375
Årets kassaflöde	7 067	-94
Kassa, bank och liknande tillgångar vid årets slut	**7 348**	**281**

Betald ränta uppgick till 5 337 MSEK (7 952) och erhållen ränta till 3 431 MSEK (1 944).
Erhållen utdelning uppgick till 20 284 MSEK (412).

Moderbolagets noter

Innehåll

Not		Sidan
1	Företagsinformation	127
2	Redovisningsprinciper	127
3	Valutakurser	127
4	Nettoomsättning	127
5	Försäljning och inköp inom koncernen	127
6	Kostnader för sålda produkter	127
7	Övriga rörelseintäkter	128
8	Övriga rörelsekostnader	128
9	Avskrivningar	128
10	Nedskrivningar	128
11	Resultat från andelar i koncernföretag	128
12	Resultat från andelar i intresseföretag	128
13	Resultat från andra aktier och andelar	128
14	Andra finansiella intäkter	128
15	Andra finansiella kostnader	128
16	Bokslutsdispositioner och obeskattade reserver	128
17	Skatter	128
18	Immateriella anläggningstillgångar	129
19	Materiella anläggningstillgångar	129
20	Aktier och andelar	130
21	Andra långfristiga fordringar	130
22	Varulager	130
23	Immateriella omsättningstillgångar	130
24	Kortfristiga fordringar	131
25	Kortfristiga placeringar	131
26	Kassa, bank och liknande tillgångar	131
27	Avsättningar	131
28	Hybridkapital (Capital Securities)	131
29	Andra räntebärande skulder	132
30	Andra ej räntebärande skulder (långfristiga)	132
31	Andra ej räntebärande skulder (kortfristiga)	132
32	Finansiella instrument: Redovisat värde och verkligt värde	132
33	Ställda säkerheter	133
34	Eventualförpliktelser (ansvarsförbindelser)	133
35	Åtaganden enligt konsortialavtal	134
36	Medelantal anställda och personalkostnader	134
37	Sjukfrånvaro	134
38	Könsfördelning bland ledande befattningshavare	134
39	Leasing	134
40	Ersättning till revisorer	134
41	Upplysningar om närstående	134
42	Händelser efter balansdagen	134

Not 1 Företagsinformation

Årsredovisningen för Vattenfall AB för 2010 har godkänts enligt styrelsebeslut från 29 mars 2011. Vattenfall AB som är moderbolag i Vattenfallkoncernen är ett aktiebolag med säte i Stockholm och med adressen 162 87 Stockholm. Moderbolagets balansräkning och resultaträkning ingående i årsredovisningen ska föreläggas på årsstämman 27 april 2011.

Not 2 Redovisningsprinciper

Allmänt

Moderbolaget Vattenfall AB:s räkenskaper har upprättats i enlighet med Årsredovisningslagen och rekommendation RFR 2 – *Redovisning för juridiska personer,* utgiven av Rådet för finansiell rapportering. RFR 2 innebär att Vattenfall AB skall tillämpa samtliga standarder och uttalanden utgivna av IASB och IFRIC så som de godkänts av EU-kommissionen för tillämpning inom EU. Detta skall göras så långt detta är möjligt inom ramen för Årsredovisningslagen och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning.

Vattenfall AB tillämpar undantagsregeln avseende IAS 39 enligt RFR 2 vilket innebär att finansiella instrument värderas till anskaffningsvärde. Härav följer att finansiella instrument inte redovisas per kategori enligt IAS 39:s definition.

Redovisningsprinciper och beräkningsmetoder är oförändrade från de som tillämpats i årsredovisningen för 2009.

Moderbolaget har gjort en rättelse, avseende säkringsredovisning för nettoinvesteringar i utlandsverkssamheter, av den resultaträkning och balansräkning som var intagen i den årsredovisning som publicerats för 2009. Resultaträkning för 2009 och balansräkning per 31 december 2009 har därför omräknats.

Den 1 maj 2010 fusionerades Vattenfall Treasury AB, som ansvarar för Vattenfallkoncernens upplåning, likviditetsförvaltning och hantering av därmed förknippade finansiella risker, med moderbolaget Vattenfall AB. Organisationsförändringen innebär att Vattenfall Treasurys motparter från och med nämnda datum har sin affärsrelation direkt med moderbolaget Vattenfall AB, som tidigare har garanterat alla Vattenfall Treasury AB:s transaktioner. I redovisningen har Vattenfall Treasury AB:s tillgångar och skulder per 1 januari 2010 överförts till moderbolaget. Se vidare respektive Not nedan. Fusionsresultat i moderbolagets egna kapital uppgick till 1 924 MSEK.

I internbanksverksamheten, vilken Vattenfall Treasury AB ansvarat för, ingår att på marknadsmässiga villkor bedriva in- och utlåningsverksamhet inom koncernen samt att köpa och sälja valutor från och till koncernens enheter. Räntenivån på långfristig intern utlåning fastställs årsvis i förskott baserad på Vattenfall AB:s beräknade lånekostnad under kommande år.

Nya och ändrade redovisningsregler som träder ikraft 2011 förväntas inte att ha någon väsentlig påverkan på Vattenfall AB:s finansiella rapporter.

Tillämpade redovisningsprinciper framgår av tillämpliga delar av koncernens Not 3, Redovisningsprinciper, med nedanstående tillägg för moderbolaget Vattenfall AB.

Avskrivningar

Avskrivningar beräknas i enlighet med koncernredovisningen på anskaffningsvärde med linjär fördelning efter anläggningarnas bedömda nyttjandeperiod. Därutöver görs i moderbolaget avskrivningar utöver plan (skillnaden mellan avskrivningar enligt plan och motsvarande skattemässiga avskrivningar) som redovisas som bokslutsdisposition respektive obeskattad reserv.

Avsättningar för pensioner

Pensionsåtaganden avseende pensioner i moderbolaget är beräknade enligt sedvanliga svenska försäkringstekniska grunder och redovisas enligt Tryggandelagen. Den i balansräkningen upptagna avsättningen motsvarar dessa pensionsåtaganden nettoredovisade mot förvaltningstillgångar i Vattenfalls Pensionsstiftelse.

Utländsk valuta

Moderbolaget tillämpar säkringsredovisning vad gäller tillgångar i utländsk valuta som är effektivt skyddade av lån i utländsk valuta i enlighet med BFN R7. Förändringar i valutakurser redovisas således inte för lån som upptagits för att finansiera förvärv av utländska koncernföretag, intresseföretag och joint ventures. Icke-monetära tillgångar som anskaffats i utländsk valuta redovisas till valutakursen vid anskaffningstillfället. De lån som upptogs i samband med förvärvet av N.V. Nuon Energy är, liksom i koncernredovisningen, säkringsredovisade fr.o.m. förvärvstillfället 1 juli 2009.

Övriga tillgångar och skulder i utländsk valuta redovisas till balansdagens kurs.

Skatter

Skattelagstiftningen i Sverige ger företag möjlighet att skjuta upp skattebetalning genom avsättning till obeskattade reserver. I moderbolaget redovisas obeskattade reserver som en särskild post i balansräkningen i vilken uppskjuten skatt ingår. I moderbolagets resultaträkning redovisas avsättningar till, respektive upplösningar av, obeskattade reserver under rubriken bokslutsdispositioner.

Den redovisade skattekostnaden i moderbolaget Vattenfall AB utgörs av skatten på resultatet efter bokslutsdispositioner.

Not 3 Valutakurser

Se koncernens Not 6.

Not 4 Nettoomsättning

	2010	2009
Omsättning inkl punktskatter		
varor (elektricitet, värme etc)	35 741	29 260
utförande av tjänsteuppdrag	1 076	742
Punktskatter	-279	-257
Nettoomsättning	**36 538**	**29 745**

Nettoomsättning per geografiskt område

	2010	2009
Norden	34 285	27 605
Tyskland och Polen	2 090	2 113
Övriga	163	27
Summa	**36 538**	**29 745**

Nettoomsättning för produkter och tjänster

	2010	2009
Elproduktion	9 028	6 695
Supply & Trading	889	1 368
Energiförsäljning	23 424	19 023
Värme	2 546	2 351
Övrigt	651	308
Summa	**36 538**	**29 745**

Not 5 Försäljning och inköp inom koncernen

Av moderbolagets totala försäljningsintäkter och inköpskostnader avser 9% (9) av försäljningen och 25% (31) av inköpen affärer med andra företag inom koncernen.

Not 6 Kostnader för sålda produkter

Direkta kostnader inkluderar produktionsskatter och –avgifter med 271 MSEK (245) samt fastighetsskatter med 1 265 MSEK (1 258).

Not 7 Övriga rörelseintäkter

Övriga rörelseintäkter innefattar huvudsakligen realisationsvinster vid försäljning av anläggningstillgångar, utsläppsrätter och certifikat, hyresintäkter, försäkringsersättningar samt rörelserelaterade valutakursvinster.

Not 8 Övriga rörelsekostnader

Övriga rörelsekostnader innefattar huvudsakligen realisationsförluster vid försäljning av anläggningstillgångar, utsläppsrätter och certifikat samt rörelserelaterade valutakursförluster.

Not 9 Avskrivningar

Avskrivningar på immateriella anläggningstillgångar och materiella anläggningstillgångar fördelas i resultaträkningen enligt följande:

	2010	2009
Kostnader för sålda produkter	808	769
Försäljningskostnader	24	89
Administrationskostnader	26	13
Summa	**858**	**871**

Avskrivningar på immateriella anläggningstillgångar ingår ovan i Kostnad för sålda produkter med 12 MSEK (8), i Försäljningskostnader med 24 MSEK (89) samt i Administrationskostnader 23 MSEK (11).

Not 10 Nedskrivningar

Nedskrivningar på immateriella anläggningstillgångar och materiella anläggningstillgångar fördelas i resultaträkningen enligt följande:

	2010	2009
Kostnader för sålda produkter	3	2
Summa	**3**	**2**

Not 11 Resultat från andelar i koncernföretag

	2010	2009
Utdelningar	20 355	318
Nedskrivningar	-4 898	-1 850
Realisationsresultat vid försäljningar	-1	–
Summa	**15 456**	**-1 532**

Not 12 Resultat från andelar i intresseföretag

	2010	2009
Utdelningar	2	4
Realisationsresultat vid försäljningar	–	678
Summa	**2**	**682**

Not 13 Resultat från andra aktier och andelar

	2010	2009
Utdelningar	73	90
Realisationsresultat vid försäljningar	–	526
Summa	**73**	**616**

Not 14 Andra finansiella intäkter

	2010	2009
Ränteintäkter från koncernföretag	2 523	1 707
Andra ränteintäkter	972	237
Valutakursdifferenser, netto	7 270	4 426
Summa	**10 765**	**6 370**

Not 15 Andra finansiella kostnader

	2010	2009
Räntekostnader till koncernföretag	58	4 899
Andra räntekostnader	7 003	3 053
Summa	**7 061**	**7 952**

Not 16 Bokslutsdispositioner och obeskattade reserver

	Ingående balans	Ingående balans, fusion	Avsättning/Upplösning(–)	Utgående balans
Avskrivningar utöver plan	602	42	471	**1 115**
Periodiseringsfond Tax-05	1 022	–	-1 022	**–**
Periodiseringsfond Tax-06	1 730	–	–	**1 730**
Periodiseringsfond Tax-07	2 307	–	–	**2 307**
Periodiseringsfond Tax-08	1 522	–	–	**1 522**
Periodiseringsfond Tax-09	2 992	–	–	**2 992**
Periodiseringsfond Tax-10	–	–	4 153	**4 153**
Summa	**10 175**	**42**	**3 602**	**13 819**

Not 17 Skatter

Den redovisade skattekostnaden fördelas enligt följande:

	2010	2009
Aktuell skatt	3 991	1 142
Uppskjuten skatt	253	492
Summa	**4 244**	**1 634**

Årets kostnad för aktuell skatt hänförlig till tidigare års resultat uppgår till 127 MSEK (23). Skatteeffekten av schablonränta på periodiseringsfonder uppgår till 221 MSEK (137).

Skillnaden mellan nominell svensk skattesats och effektiv skattesats förklaras på följande sätt:

Procent (%)	2010	2009
Svensk inkomstskattesats	26,3	26,3
Justering av skatt för tidigare perioder	0,1	-2,0
Kapitalvinst, skattefri	0,0	-5,8
Ej skattepliktiga intäkter[1]	-18,2	-2,6
Nedskrivning	4,2	8,9
Ej avdragsgill ränta	1,5	4,9
Ej avdragsgilla kostnader	0,2	0,2
Effektiv skattesats	**14,1**	**29,9**

1) Avser huvudsakligen ej skattepliktiga utdelningar från koncernföretag.

Not 18 Immateriella anläggningstillgångar

	Aktiverade utgifter för utveckling		Goodwill		Koncessioner och liknande rättigheter		Hyresrätter och liknande rättigheter		Summa	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Anskaffningsvärden										
Ingående anskaffningsvärde	301	301	13	13	523	369	95	47	**932**	**730**
Investeringar	–	–	–	–	62	167	17	48	**79**	**215**
Försäljningar/Utrangeringar	–	–	–	–	–	-13	–	–	**–**	**-13**
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**301**	**301**	**13**	**13**	**585**	**523**	**112**	**95**	**1 011**	**932**
Ackumulerade avskrivningar enligt plan										
Ingående avskrivningar	-185	-169	-13	-13	-440	-349	-33	-33	**-671**	**-564**
Årets avskrivningar	–	-16	–	–	-58	-91	–	–	**-58**	**-107**
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-185**	**-185**	**-13**	**-13**	**-498**	**-440**	**-33**	**-33**	**-729**	**-671**
Nedskrivningar										
Ingående nedskrivningar	-116	-116	–	–	–	–	–	–	**-116**	**-116**
Utgående nedskrivningar	**-116**	**-116**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	**-116**	**-116**
Bokfört värde	**–**	**–**	**–**	**–**	**87**	**83**	**79**	**62**	**166**	**145**

Inga avtalsenliga åtaganden om förvärv av immateriella tillgångar föreligger per 31 december 2010.

Not 19 Materiella anläggningstillgångar

	Byggnader och mark[1]		Maskiner och andra tekniska anläggningar		Inventarier, verktyg och installationer		Pågående nyanläggningar		Summa	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Anskaffningsvärden										
Ingående anskaffningsvärde	17 726	17 513	16 428	15 506	114	135	2 299	1 783	**36 567**	**34 937**
Ingående anskaffningsvärde, fusion	135	–	226	–	–	–	–	–	**361**	**–**
Investeringar	27	–	181	–	4	3	1 338	1 787	**1 550**	**1 790**
Erhållna bidrag	–	–	–	–	–	–	-7	-8	**-7**	**-8**
Omföring från pågående nyanläggningar	356	213	1 031	1 050	–	–	-1 387	-1 263	**–**	**–**
Försäljningar/Utrangeringar	-6	–	-127	-128	-27	-24	–	–	**-160**	**-152**
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**18 238**	**17 726**	**17 739**	**16 428**	**91**	**114**	**2 243**	**2 299**	**38 311**	**36 567**
Ackumulerade avskrivningar enligt plan										
Ingående avskrivningar	-6 518	-6 284	-8 814	-8 400	-83	-99	–	–	**-15 415**	**-14 783**
Ingående avskrivningar, fusion	-39	–	-68	–	–	–	–	–	**-107**	**–**
Årets avskrivningar	-241	-235	-553	-523	-6	-6	–	–	**-800**	**-764**
Försäljningar/Utrangeringar	3	1	128	109	27	22	–	–	**158**	**132**
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-6 795**	**-6 518**	**-9 307**	**-8 814**	**-62**	**-83**	**–**	**–**	**-16 164**	**-15 415**
Nedskrivningar										
Ingående nedskrivningar	-2	–	-6	-6	–	–	–	–	**-8**	**-6**
Årets nedskrivningar	-1	-2	-2	–	–	–	–	–	**-3**	**-2**
Försäljningar/Utrangeringar	2	–	–	–	–	–	–	–	**2**	**–**
Utgående nedskrivningar	**-1**	**-2**	**-8**	**-6**	**–**	**–**	**–**	**–**	**-9**	**-8**

Fortsättning sidan 130

Fortsättning Not 19

	Byggnader och mark[1]		Maskiner och andra tekniska anläggningar		Inventarier, verktyg och installationer		Pågående nyanläggningar		Summa	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Utgående planenligt restvärde	**11 442**	**11 206**	**8 424**	**7 608**	**29**	**31**	**2 243**	**2 299**	**22 138**	**21 144**
Ackumulerade avskrivningar utöver plan	–	–	–	-6 197	–	-9	–	–	–	-6 206
Bokfört värde	**11 442**	**11 206**	**8 424**	**1 411**	**29**	**22**	**2 243**	**2 299**	**22 138**	**14 938**

1) I anskaffningsvärden för byggnader och mark ingår anskaffningsvärde för mark och fallrätter uppgående till 6 619 MSEK (6 619), vilka inte är föremål för avskrivning.

Taxeringsvärden

	2010	2009
Byggnader	36 550	36 628
Mark	21 991	22 016
Summa	**58 541**	**58 644**

Taxeringsvärden åsätts inte ledningar och transformatorstationer.

Inga avtalsenliga åtaganden om förvärv av materiella tillgångar föreligger per 31 december 2010.

Not 20 Aktier och andelar

	Andelar i koncernföretag		Andelar i intresseföretag		Andra aktier och andelar		Summa aktier och andelar	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Ingående balans	194 067	87 542	339	520	4 609	4 632	**199 015**	**92 694**
Fusionerade aktieinnehav	-342	–	–	–	–	–	**-342**	**–**
Investeringar/köp	462	108 980	–	–	–	–	**462**	**108 980**
Lämnade aktieägartillskott[1]	195	13	–	–	–	–	**195**	**13**
Försäljningar[1]	-35	-618	-333	-181	–	-23	**-368**	**-822**
Nedskrivningar	-4 898	-1 850	–	–	–	–	**-4 898**	**-1 850**
Utgående balans	**189 449**	**194 067**	**6**	**339**	**4 609**	**4 609**	**194 064**	**199 015**

1) Lämnade aktieägartillskott och försäljningar hänför sig huvudsakligen till omstruktureringar inom koncernen.

För en specifikation över moderbolagets aktier och andelar i koncernföretag, intresseföretag och andra aktier och andelar se koncernens Noter 25–27.

Not 21 Andra långfristiga fordringar

	Fordringar hos koncernföretag		Fordringar hos intresseföretag		Andra fordringar		Summa andra långfristiga fordringar	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Ingående balans	9 472	7 630	–	333	434	1 032	**9 906**	**8 995**
Nytillkomna fordringar	46 036	1 842	49	-333	65	457	**46 150**	**1 966**
Erhållna betalningar	–	–	-42	–	-115	-1 055	**-157**	**-1 055**
Utgående balans	**55 508**	**9 472**	**7**	**–**	**384**	**434**	**55 899**	**9 906**

Not 22 Varulager

	2010	2009
Biobränslen	38	45
Fossila bränslen	193	282
Material och reservdelar	37	34
Summa	**268**	**361**

Varor i lager som redovisats som en kostnad under år 2010 uppgår till MSEK 1 023 (772). Inga nedskrivningar eller återföring av nedskrivningar har gjorts under året.

Not 23 Immateriella omsättningstillgångar

Tillgångarna avser utsläppsrätter samt certifikat. Se koncernens Not 3, Redovisningsprinciper.

	Utsläppsrätter		Certifikat		Summa	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Ingående balans	43	58	719	652	**762**	**710**
Inköp	162	221	1 599	1 499	**1 761**	**1 720**
Erhållna utan vederlag	–	–	235	217	**235**	**217**
Sålda	-107	-177	-1 269	-1 076	**-1 376**	**-1 253**
Inlösta	-49	-59	-673	-573	**-722**	**-632**
Utgående balans	**49**	**43**	**611**	**719**	**660**	**762**

Not 24 Kortfristiga fordringar

	2010	2009
Kundfordringar	3 546	3 301
Fordringar hos koncernföretag	23 856	45 486
Övriga fordringar	909	274
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	5 577	2 221
Summa	**33 888**	**51 282**

Åldersanalys för Kortfristiga fordringar
Kredittiden uppgår normalt till 30 dagar.

	2010			2009		
	Fordringar brutto	Nedskrivna fordringar	Fordringar netto	Fordringar brutto	Nedskrivna fordringar	Fordringar netto
Kundfordringar						
Ej förfallna	3 354	–	3 354	3 125	–	3 125
Förfallna 1 – 30 dagar	49	–	49	48	–	48
Förfallna 31 – 90 dagar	16	–	16	36	–	36
Förfallna > 90 dagar	127	–	127	92	–	92
Summa	**3 546**	**–**	**3 546**	**3 301**	**–**	**3 301**
Fordringar hos koncernföretag						
Ej förfallna	23 856	–	23 856	45 486	–	45 486
Summa	**23 856**	**–**	**23 856**	**45 486**	**–**	**45 486**
Övriga fordringar						
Ej förfallna	905	–	905	269	–	269
Förfallna 31 – 90 dagar	–	–	–	1	–	1
Förfallna > 90 dagar	4	–	4	4	–	4
Summa	**909**	**–**	**909**	**274**	**–**	**274**

Not 25 Kortfristiga placeringar

	2010	2009
Räntebärande placeringar	26 874	–
Summa	**26 874**	**–**

Not 26 Kassa, bank och liknande tillgångar

	2010	2009
Kassa och bank	3 117	281
Likvida placeringar	4 231	–
Summa	**7 348**	**281**

Not 27 Avsättningar

	2010	2009
Personalrelaterade avsättningar för annat än pensioner	73	123
Miljörelaterade avsättningar	122	60
Summa	**195**	**183**

	2010	2009
Pensionsåtaganden[1, 2]	3 016	2 956
Avgår: Förvaltningstillgångar, bokfört värde	-3 016	-2 956
Avsättningar vid årets slut	**–**	**–**
1) Därav av PRI registrerade uppgifter	2 020	1 920
2) Därav kreditförsäkrat via FPG/PRI	2 724	2 688

Moderbolagets pensionsåtagande omfattas i sin helhet av Tryggandelagen.

	2010	2009
Verkligt värde vid ingången av året på förvaltningstillgångar	3 349	3 362
Avkastning på förvaltningstillgångar	374	-13
Verkligt värde vid utgången av året på förvaltningstillgångar	**3 723**	**3 349**

Förvaltningstillgångar fördelas på:

	2010	2009
Egetkapitalinstrument	1 917	1 457
Skuldinstrument	1 031	1 222
Investeringsfastigheter	–	61
Övrigt	775	609
Summa	**3 723**	**3 349**

Not 28 Hybridkapital (Capital Securities)

Se koncernens Not 37.

Not 29 Andra räntebärande skulder

	Långfristig del med förfall 1–5 år		Långfristig del med förfall >5 år		Summa långfristig del		Kortfristig del		Summa	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Obligationslån	35 782	45 005	58 898	–	**94 680**	**45 005**	8 876	–	**103 556**	**45 005**
Företagscertifikat	–	–	–	–	**–**	**–**	4 495	–	**4 495**	**–**
Skulder till kreditinstitut	750	–	–	–	**750**	**–**	200	–	**950**	**–**
Skuld avseende förvärv av N.V. Nuon Energy[1]	35 603	32 008	–	19 384	**35 603**	**51 392**	15 889	–	**51 492**	**51 392**
Skuld avseende förvärv av Vattenfall Biomass Liberia AB	114	–	–	–	**114**	**–**	–	–	**114**	**–**
Skulder till koncernföretag	–	89 221	87	–	**87**	**89 221**	45 053	–	**45 140**	**89 221**
Skulder till intresseföretag	–	–	–	–	**–**	**–**	–	1 440	**–**	**1 440**
Skattekonto	–	–	–	–	**–**	**–**	–	18	**–**	**18**
Övriga skulder	–	–	–	–	**–**	**–**	5 128	–	**5 128**	**–**
Summa	**72 249**	**166 234**	**58 985**	**19 384**	**131 234**	**185 618**	**79 641**	**1 458**	**210 875**	**187 076**
Odiskonterade framtida kassaflöden inklusive räntebetalningar för ovanstående skulder exklusive skulder till koncernföretag men inklusive Hybridkapital (Capital Securities)[2] enligt Not 28 uppgår till:	94 056		83 176		**177 232**		37 649		**214 881**	

1) Skulden avseende förvärv av resterande 51% av aktierna i N.V. Nuon Energy skall enligt avtal regleras vid tre tillfällen: i juli 2011, 2013 och 2015.

2) Rörliga ränteflöden med framtida räntesättningsdagar estimeras med marknadens vid årsskiftet förväntade ränteläge för varje affärsrespektive räntesättningsdag. Alla kassaflöden i utländsk valuta är omräknade till SEK med vid årsbokslutet gällande balansdagskurs.

Not 30 Andra ej räntebärande skulder (långfristiga)

	2010	2009
Skulder till koncernföretag	3 910	2 695
Övriga skulder	431	443
Summa	**4 341**	**3 138**

Skulder till koncernföretag avser i huvudsak långfristig skuld till Forsmarks Kraftgrupp AB för kraftavgifter. För denna skuld ska enligt överenskommelse mellan delägarna ränta inte utgå på skuldbeloppet. Av övriga skulder förfaller 216 MSEK (245) till betalning efter mer än fem år.

Not 31 Andra ej räntebärande skulder (kortfristiga)

	2010	2009
Förskott från kunder	44	47
Leverantörsskulder	717	748
Skulder till koncernföretag	18 087	21 089
Skulder till intresseföretag	6	7
Övriga skulder	810	600
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	5 345	4 076
Summa	**25 009**	**26 567**

Specifikation av upplupna kostnader och förutbetalda intäkter:

	2010	2009
Upplupna personalrelaterade kostnader	194	120
Upplupna kostnader, övrigt	3 951	3 030
Förutbetalda intäkter och upplupna kostnader, el	1 178	900
Förutbetalda intäkter, övrigt	22	26
Summa	**5 345**	**4 076**

Not 32 Finansiella instrument: Redovisat värde och verkligt värde

Aktier och andelar exkluderar aktier och andelar i koncernföretag och intresseföretag. Fordringar och skulder exkluderar fordringar och skulder där koncernföretag och intresseföretag är motparter.

Fortsättning sidan 133

	2010		2009	
	Redovisat värde	Verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde
Tillgångar:				
Andra aktier och andelar	4 615	4 615	4 948	4 948
Andra långfristiga fordringar	391	392	434	434
Kortfristiga fordringar	3 921	3 921	3 575	3 575
Kortfristiga placeringar	26 874	26 874	–	–
Likvida placeringar redovisade som kassa, bank och liknande tillgångar	7 348	7 348	281	281
Summa	**43 149**	**43 150**	**9 238**	**9 238**
Skulder:				
Hybridkapital (Capital Securities)	8 929	10 113	–	–
Andra räntebärande skulder (långfristiga)	133 831	141 050	94 587	98 550
Andra ej räntebärande skulder (långfristiga)	431	431	443	443
Andra räntebärande skulder (kortfristiga)	30 518	30 679	18	23
Andra ej räntebärande skulder (kortfristiga)	1 532	1 532	1 348	1 348
Summa	**175 241**	**183 805**	**96 396**	**100 364**

Not 33 Ställda säkerheter

	2010	2009
På bank spärrade medel som säkerhet för handel på Nord Pool	56	–
Spärrade medel som säkerhet för inlösen av minoritetsaktier	30	51
Summa	**86**	**51**

Not 34 Eventualförpliktelser (ansvarsförbindelser)

	2010	2009
Borgensåtagande		
varav:		
för Vattenfall Treasury AB:s:		
utlåning till koncernföretag, intresseföretag och övriga	–	63 253
extern upplåning för koncernföretag	–	82 279
inlåning från koncernföretag och intresseföretag	–	61 906
för lån upptagna av:		
koncernföretag, intresseföretag och övriga	11 123	3 527
Kärnavfallsfonden i Sverige	8 698	17 113
Kontraktsgarantier	8 823	10 661
Övriga eventualförpliktelser	13 744	11 658
Summa	**42 388**	**250 397**

I en del älvar finns för flera kraftstationer gemensamma regleringsanläggningar. Ägarna till kraftstationerna har betalningsskyldigheter för sin del av regleringskostnaderna.

Vattenfall har skyldighet att ersätta vissa ägare till fallrättigheter, i utbyggda älvar, genom överföring av kraft. Under 2010 uppgick leveranser av ersättningskraft till 0,78 TWh (0,94) motsvarande ett värde av cirka 443 MSEK (384).

Enligt svensk lag har Vattenfall strikt obegränsat ansvar för skador mot tredje man till följd av dammhaverier. Tillsammans med övriga vattenkraftproducenter i Sverige har Vattenfall en ansvarsförsäkring, vars ersättningsbelopp är begränsat till maximalt 9 000 MSEK för denna typ av skador.

Av moderbolaget tecknade eventualförpliktelser som avser dotterföretag uppgick till 40 454 MSEK (248 673) vilka är inkluderade i de redovisade eventualförpliktelserna. Minskningen av beloppet för dotterföretagens eventualförbindelser hänför sig huvudsakligen till att Vattenfall Treasury AB fusionerades med moderbolaget, Vattenfall AB, under 2010.

Vattenfall AB tillsammans med dotterföretaget Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) och dess övriga delägare tecknade 2009 ett långsiktigt samarbetsavtal med Östhammars och Oskarshamns kommuner. Avtalet omfattar perioden 2010–2025 och reglerar utvecklingsinsatser i anslutning till genomförandet av det svenska kärnavfallsprogrammet. Parterna skall genom utvecklingsinsatser t.ex. inom utbildning, företagande och infrastruktur över tid generera mervärden motsvarande 1 500 MSEK till 2 000 MSEK. Parterna skall utifrån ägarandel finansiera utvecklingsinsatserna. För Vattenfallkoncernen uppgår ägarandelen till 56%. Insatsernas genomförande fördelar sig över två perioder: perioden innan alla erforderliga tillstånd erhållits (Period 1) och perioden under uppförande och drift av anläggningarna (Period 2). Vattenfall har för sin andel av Period 1 redovisat 159 MSEK (178) som en avsättning.

Vattenfall AB har som säkerhet för dotterföretaget Vattenfall Energy Trading GmbH:s energihandel utställt garantier till ett totalt värde av 20 148 MSEK (23 345). På balansdagen var dessa garantier ianspråktagna med cirka 3 835 MSEK (8 338) vilket är inkluderat i de redovisade eventualförpliktelserna.

Atomansvaret i Sverige är strikt samt begränsat till 300 miljoner SDR (Special Drawing Rights) motsvarande cirka 3 143 MSEK, vilket betyder att de bolag som är ägare till kärnkraftverk endast är ansvarig för skada på omgivningen upp till detta belopp. Den obligatoriska atomansvarsförsäkringen för detta belopp utfärdas av den nordiska atomförsäkringspoolen samt av det ömsesidiga bolaget ELINI (European Liability Insurance for the Nuclear Industry).

Kärnkraftföretagen ska enligt lag (2006:647) om finansiella åtgärder för hantering av restprodukter från kärnteknisk verksamhet ställa säkerheter till staten (Kärnavfallsfonden) för att garantera att tillräckliga medel finns för betalningen av de framtida kostnaderna för avfallshanteringen. Vattenfall AB har som säkerhet för dotterföretagen Forsmarks Kraftgrupp AB och Ringhals AB utställt garantier till ett sammanlagt värde av 8 698 MSEK (17 113). Beloppen är inkluderade i de redovisade eventualförpliktelserna. Två typer av garantier har utställts. Den ena garantin avser att täcka det beslutade avgiftsbehovet för de avgifter som ännu inte betalats in inom den så kallade intjänandetiden (25 års drift), Finansieringssäkerheten, 3 589 MSEK. Den andra garantin avser framtida kostnadsökningar som beror på oplanerade händelser, Kompletteringssäkerheten, 5 109 MSEK. Båda beloppen är erhållna ur en sannolikhetsbaserad riskanalys där det förra beloppet är ansatt så att det tillsammans med idag fonderade medel med 50% sannolikhet (medianvärdet) ska ge full kostnadstäckning. Det senare beloppet utgör i princip det tillägg som erfordras för att motsvarande sannolikhet ska uppgå till 90%.

Vattenfall AB och dess helägda dotterföretag Vattenfall Europe AG ingick i juni 2008 ett så kallat kontrollavtal (Beherrschungsvertrag). Avtalskonstruktionen är mycket vanlig i tyska företagskoncerner och ger Vattenfall AB möjlighet att effektivt styra den tyska delen av Vattenfallkoncernen samt möjlighet att använda Vattenfall Europe AG:s kapital och kassaflöde. För det fall det under kontrollavtalets giltighetstid i Vattenfall Europe AG:s årsredovisning skulle uppstå en nettoförlust och sådan nettoförlust inte kan kompenseras genom upplösning av reserver, vilka har reserverats under kontrollavtalets giltighetstid, har Vattenfall AB att täcka nettoförlusten.

Se även koncernens Not 48 om eventualförpliktelser.

Not 35 Åtaganden enligt konsortialavtal

Se koncernens Not 49.

Not 36 Medelantal anställda och personalkostnader

			2010			2009
Medelantal anställda	Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa
Sverige	778	301	**1 079**	781	295	**1 076**

Personalkostnader	2010	2009
Löner och andra ersättningar	794	715
Sociala kostnader	571	-74
(varav pensionskostnader)[1]	(258)	(-248)
Summa	**1 365**	**641**

1) Av pensionskostnader avser 19 MSEK (16) ledande befattningshavare, det vill säga nuvarande och tidigare verkställande direktörer och vice verkställande direktörer. Bolagets utestående pensionsförpliktelser till dessa uppgår till 87 MSEK (78).
Vattenfall AB har under 2009 tagit ut gottgörelse 500 MSEK från pensionsstiftelsen vilket förklarar det negativa beloppet.

Ingen av styrelsens ledamöter erhåller pensionsförmån med anledning av styrelseuppdraget.

			2010			2009
Löner och andra ersättningar	Ledande befattningshavare[1]	Övriga anställda	Summa	Ledande befattningshavare[1]	Övriga anställda	Summa
Sverige	52	744	**796**	30	685	**715**

1) Med ledande befattningshavare avses styrelseledamöter och styrelsesuppleanter samt verkställande direktörer och vice verkställande direktörer. Dessutom ingår tidigare styrelseledamöter och styrelsesuppleanter samt tidigare verkställande direktörer och vice verkställande direktörer samt övriga ledande befattningshavare som ingår i koncernledningen.

I summa löner och andra ersättningar till styrelseledamöter och verkställande direktörer ingår tantiem med 0 MSEK (0).

För förmåner till ledande befattningshavare inom Vattenfall AB. Se koncernens Not 50.

Not 37 Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro i procent av sammanlagd ordinarie arbetstid under hela året.

	Moderbolaget Vattenfall AB		Vattenfallkoncernens svenska del	
	2010	2009	2010	2009
Total sjukfrånvaro	1,3	2,1	2,2	2,6
Sjukfrånvaro:				
– för kvinnor	2,0	3,3	3,3	3,8
– för män	1,0	1,7	1,8	2,2
– för åldersgruppen 29 år och yngre	0,8	1,3	2,1	2,2
– för åldersgruppen 30–49 år	1,2	2,1	2,0	2,4
– för åldersgruppen 50 år och äldre	1,7	2,2	2,6	2,9
Andelen av sjukfrånvaron som varat i 60 dagar eller mer	34,7	33,3	25,9	27,4

Not 38 Könsfördelning bland ledande befattningshavare

	Kvinnor, %		Män, %	
	2010	2009	2010	2009
Könsfördelning bland styrelseledamöter	23	36	77	64
Könsfördelning bland övriga ledande befattningshavare	21	31	79	69

Not 39 Leasing

Leasingkostnader

Framtida betalningsåtaganden per 31 december 2010 för leasingkontrakt och hyreskontrakt fördelar sig enligt följande:

	Finansiell leasing	Operationell leasing
2011	–	9
2012	–	6
2013	–	5
Summa	**–**	**20**

Årets kostnader för leasing av tillgångar för moderbolaget uppgick till 10 MSEK (24).

Leasingintäkter

Vattenfall AB äger och driver energianläggningar åt kund. Intäkten från kund består av två delar, en fast del för täckande av kapitalkostnader och en rörlig del baserad på mängden levererad media.

Anläggningarna klassificeras enligt gängse principer, baserat på den fasta intäktsdelen för leasing.

Anskaffningsvärdet av tillgångar redovisade under Operationell leasing uppgick per 31 december 2010 till 655 MSEK (645). Ackumulerade avskrivningar uppgick till MSEK 220 (190) och ackumulerade nedskrivningar till MSEK 30 (30).

Framtida betalningar för denna typ av anläggningar fördelar sig enligt följande:

	Finansiell leasing	Operationell leasing
2011	–	1
2012	–	1
2013	–	1
2014	–	1
2015	–	1
2016 och senare	–	4
Summa	**–**	**9**

Not 40 Ersättning till revisorer

	2010	2009
Revisionsuppdraget		
Ernst & Young	10	9
Riksrevisionen	1	1
Summa	**11**	**10**
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget		
Ernst & Young	1	–
Summa	**1**	**–**
Skatterådgivning		
Ernst & Young	–	1
Summa	**–**	**1**
Andra uppdrag		
Ernst & Young	1	3
Summa	**1**	**3**

Not 41 Upplysningar om närstående

Se koncernens Not 54.

Not 42 Händelser efter balansdagen

Vattenfall AB överförde per 1 januari 2011 sin vattenkraftverksamhet till separata helägda dotterföretag.

Se även koncernens Not 55.

Förslag till vinstdisposition

Till årsstämmans förfogande står balanserade vinstmedel inklusive årets resultat på sammanlagt 69 289 817 269 kronor.

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att vinstmedlen disponeras på följande sätt:

till aktieägarna utdelas kronor	6 500 000 000
överföres till ny räkning	62 789 817 269

Förslaget till utdelning motsvarar utdelning med 49,35 kronor per aktie. Utdelningen är planerad att utbetalas den 3 maj 2011.

Styrelsens yttrande enligt ABL 18 kap 4 §
Baserat på bolagets och koncernens finansiella ställning, resultat och kassa finner styrelsen i bolaget att den föreslagna utdelningen inte medför någon väsentlig begränsning av bolagets eller koncernens förmåga att göra eventuella nödvändiga investeringar eller att fullgöra sina förpliktelser på kort och lång sikt.

Mot bakgrund av det ovanstående finner styrelsen förslaget om vinstutdelning om 6 500 000 000 kronor noga övervägt och försvarligt. Styrelsen finner vidare att den föreslagna utdelningen följer ramarna för fastställd utdelningspolicy (sidan 19).

Styrelsens och verkställande direktörens försäkran vid undertecknande av årsredovisningen för år 2010
Undertecknade försäkrar att koncern- och årsredovisningen har upprättats i enlighet med internationella redovisningsstandarder IFRS, sådana de antagits av EU, respektive god redovisningssed och ger en rättvisande bild av koncernens och bolagets ställning och resultat, samt att förvaltningsberättelsen för koncernen och moderbolaget ger en rättvisande översikt över utvecklingen av koncernens och bolagets verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som de företag som ingår i koncernen står inför.

Stockholm den 29 mars 2011

Björn Savén
Vice ordförande

Carl-Gustaf Angelin
Ledamot

Eli Arnstad
Ledamot

Johnny Bernhardsson
Ledamot

Christer Bådholm
Ledamot

Ronny Ekwall
Ledamot

Patrik Jönsson
Ledamot

Lone Fønss Schrøder
Ledamot

Cecilia Vieweg
Ledamot

Øystein Løseth
Verkställande direktör och koncernchef

Revisionsberättelse

Till årsstämman i Vattenfall AB
Org.nr 556036-2138

Vi har granskat årsredovisningen och koncernredovisningen, med undantag för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 64–71, bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i Vattenfall AB för år 2010. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 44–135. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen och för att årsredovisningslagen tillämpas vid upprättandet av årsredovisningen samt för att internationella redovisningsstandarder IFRS sådana de antagits av EU och årsredovisningslagen tillämpas vid upprättandet av koncernredovisningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och koncernredovisningen samt förvaltningen på grundval av vår revision

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att med hög men inte absolut säkerhet försäkra oss om att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens och verkställande direktörens tillämpning av dem samt att bedöma de betydelsefulla uppskattningar som styrelsen och verkställande direktören gjort när de upprättat årsredovisningen och koncernredovisningen samt att utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen och koncernredovisningen. Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en rättvisande bild av bolagets resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med internationella redovisningsstandarder IFRS sådana de antagits av EU och årsredovisningslagen och ger en rättvisande bild av koncernens resultat och ställning. Våra uttalanden omfattar inte bolagsstyrningsrapporten på sidorna 64–71. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen, disponerar vinsten i moderbolaget enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Rapport om bolagsstyrningsrapporten
Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 64–71 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen. Som underlag för vårt uttalande om att en bolagsstyrningsrapport har upprättats och är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar, har vi läst bolagsstyrningsrapporten och bedömt dess lagstadgade innehåll baserat på vår kunskap om bolaget. En bolagsstyrningsrapport har upprättats, och dess lagstadgade information är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Stockholm den 29 mars 2011

Ernst & Young AB
Hamish Mabon
Auktoriserad revisor

Per Redemo
Auktoriserad revisor
Riksrevisionen

Kvartalsöversikt

	2009				2010			
Belopp i MSEK	Kv 1	Kv 2	Kv 3	Kv 4	Kv 1	Kv 2	Kv 3	Kv 4
Resultaträkningsposter								
Nettoomsättning	52 528	42 128	45 346	65 405	70 657	49 713	37 665	55 537
Rörelseresultat före avskrivningar (EBITDA)	17 149	10 145	9 123	15 360	20 799	13 867	10 685	15 355
Rörelseresultat (EBIT)	12 860	5 881	3 524	5 673	10 115	8 963	5 829	4 946
Rörelseresultat (EBIT)[1]	12 857	5 805	3 515	9 117	15 376	8 936	5 908	9 732
Finansiella intäkter	687	415	1 036	676	566	295	870	783
Finansiella kostnader	-2 790	-2 823	-3 734	-3 671	-3 465	-2 427	-4 131	-921
Resultat före skatter	10 757	3 473	826	2 678	7 216	6 831	2 568	4 808
Periodens resultat	8 091	2 625	622	2 110	3 787	5 185	1 749	2 464
– varav hänförbart till ägare till moderbolaget	7 751	2 456	831	1 858	3 746	5 077	1 597	2 577
– varav hänförbart till minoritetsintressen	340	169	-209	252	41	108	152	-113
Kassaflödesposter								
Internt tillförda medel (FFO)	18 760	2 568	3 997	11 375	9 820	11 679	6 939	11 670
Fritt kassaflöde	8 455	5 594	7 081	6 436	-1 057	14 288	7 260	3 355
Balansräkningsposter								
Kassa, bank och liknande tillgångar samt kortfristiga placeringar	84 097	101 874	59 966	56 940	30 190	45 644	42 855	43 873
Eget kapital	150 485	145 060	137 668	142 404	139 461	140 215	135 605	133 621
– varav hänförbart till ägare till moderbolaget	139 577	133 752	130 870	135 620	132 889	133 572	128 953	126 704
– varav hänförbart till minoritetsintressen	10 908	11 308	6 798	6 784	6 572	6 643	6 652	6 917
Räntebärande skulder	146 123	166 903	218 815	213 494	197 588	198 537	188 344	188 277
Nettoskuld	60 571	63 478	157 317	154 987	165 581	151 071	145 155	144 109
Avsättningar	90 380	89 076	87 726	91 100	87 178	85 957	85 977	87 822
Icke räntebärande skulder	112 905	99 582	155 074	155 129	144 868	119 198	118 808	131 712
Nettotillgångar, vägt medelvärde	190 355	200 168	219 202	245 016	267 998	289 487	297 163	293 298
Balansomslutning	499 893	500 621	599 283	602 127	569 095	543 907	528 734	541 432
Nyckeltalen presenteras i procent (%) eller gånger (ggr)								
Rörelsemarginal, %	24,5	14,0	7,8	8,7	14,3	18,0	15,5	8,9
Rörelsemarginal, %[1]	24,5	13,8	7,8	13,9	21,8	18,0	15,7	17,5
Nettomarginal, %	20,5	8,2	1,8	4,1	10,2	13,7	6,8	8,7
Nettomarginal, %[1]	20,5	8,1	1,8	9,3	17,7	13,7	7,0	17,3
Avkastning på eget kapital, %[2]	13,9	12,5	11,0	9,5	6,6	8,7	9,3	10,0
Avkastning på eget kapital, %[1,2]	14,1	12,6	11,1	11,4	12,5	14,6	15,4	17,7
Avkastning på nettotillgångar, %[2]	14,9	13,9	11,7	10,0	8,1	8,6	9,2	9,1
Avkastning på nettotillgångar, %[1,2]	15,1	14,0	11,8	11,4	11,4	11,6	12,1	12,5

1) Exkl jämförelsestörande poster.

2) Rullande 12-månadersvärden.

Belopp i MSEK	2009 Kv 1	Kv 2	Kv 3	Kv 4	2010 Kv 1	Kv 2	Kv 3	Kv 4
forts. **Nyckeltalen presenteras i procent (%) eller gånger (ggr)**								
Räntetäckningsgrad, ggr[2]	4,4	3,8	3,1	3,1	2,6	3,0	3,1	4,1
Räntetäckningsgrad, ggr[1,2]	4,5	3,8	3,2	3,4	3,4	3,9	3,9	5,4
Kassaflödesräntetäckningsgrad, ggr[2]	6,0	5,8	4,7	4,8	3,7	4,7	4,8	6,2
Kassaflödesräntetäckningsgrad, netto, ggr[2]	7,8	7,0	5,6	5,6	4,2	5,4	5,4	7,5
Kassaflödesräntetäckningsgrad efter ersättningsinvesteringar, ggr[2]	4,5	4,7	4,2	4,3	3,0	4,1	3,9	4,6
Internt tillförda medel (FFO)/räntebärande skulder, %[2]	25,8	24,5	16,5	17,2	14,0	18,6	21,1	21,3
Internt tillförda medel (FFO)/nettoskuld, %[2]	62,2	64,4	23,0	23,7	16,8	24,4	27,4	27,8
Rörelseresultat före avskrivningar (EBITDA)/finansnetto, ggr	11,1	6,1	4,0	6,2	6,7	10,7	3,8	–
Rörelseresultat före avskrivningar (EBITDA)/finansnetto, ggr[1]	11,1	6,0	4,0	7,6	8,9	10,7	3,8	–
Soliditet, %	30,1	29,0	23,0	23,7	24,5	25,8	25,6	24,7
Skuldsättningsgrad, %	97,1	115,1	158,9	149,9	141,7	141,6	138,9	140,9
Skuldsättningsgrad, netto, %	40,3	43,8	114,3	108,8	118,7	107,7	107,0	107,8
Räntebärande skulder/räntebärande skulder plus eget kapital, %	49,3	53,5	61,4	60,0	58,6	58,6	58,1	58,5
Nettoskuld/nettoskuld plus eget kapital, %	28,7	30,4	53,3	52,1	54,3	51,9	51,7	51,9
Nettoskuld/Rörelseresultat före avskrivningar (EBITDA), ggr	1,3	1,3	3,3	3,0	3,3	2,8	2,6	2,4
Övriga uppgifter								
Investeringar	7 008	9 939	68 466	17 576	8 935	8 973	11 281	12 605
Elproduktion, TWh	45,2	34,4	35,6	43,7	47,9	41,4	36,8	46,4
Medelantal anställda	33 129	33 382	40 075	36 593	38 926	38 283	38 438	38 459

1) Exkl jämförelsestörande poster.

2) Rullande 12-månadersvärden.

Kommentar

Resultatet för Vattenfall varierar kraftigt under året. Den största delen av årsresultatet upparbetas normalt under det första och fjärde kvartalet när efterfrågan på el och värme är som störst.

Flerårsöversikt

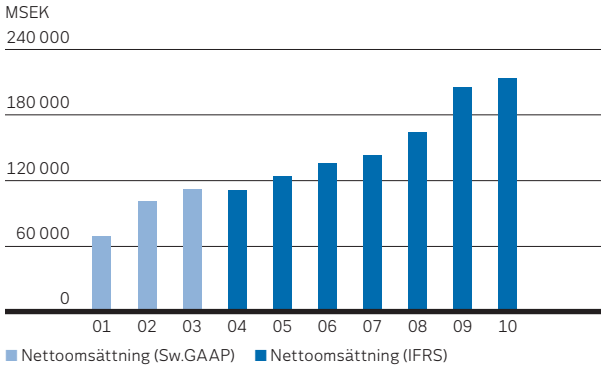
	Swedish GAAP				IFRS						
Belopp i MSEK	2001	2002	2003	2004	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Resultaträkningsposter											
Nettoomsättning	69 003	101 025	111 935	111 016	111 016	123 794	135 802	143 639	164 549	205 407	213 572
Rörelseresultat före avskrivningar (EBITDA)	18 207	25 489	24 450	31 347	33 161	43 175	43 938	45 821	45 960	51 777	60 706
Rörelseresultat (EBIT)	9 916	13 997	14 868	19 501	17 887	28 363	27 821	28 583	29 895	27 938	29 853
Rörelseresultat (EBIT)[1]	8 779	13 550	14 605	18 682	20 102	25 377	27 448	28 497	30 220	31 294	39 952
Finansiella intäkter	2 232	3 010	2 267	1 772	2 969	3 810	3 839	2 276	3 412	2 814	2 514
Finansiella kostnader	-4 737	-6 386	-5 203	-4 020	-6 297	-6 013	-6 135	-6 926	-9 809	-13 018	-10 944
Resultat före skatter	7 411	10 621	11 932	17 253	14 559	26 160	25 525	23 933	23 498	17 734	21 423
Årets resultat	5 287	8 224	9 529	12 348	9 604	20 518	19 858	20 686	17 763	13 448	13 185
– varav hänförbart till ägare till moderbolaget	4 190	7 566	9 123	11 776	8 944	19 235	18 729	19 769	17 095	12 896	12 997
– varav hänförbart till minoritetsintressen	1 097	658	406	572	660	1 283	1 129	917	668	552	188
Kassaflödesposter											
Internt tillförda medel (FFO)	13 148	17 106	18 804	24 159	24 302	31 386	35 673	34 049	30 735	36 700	40 108
Fritt kassaflöde	5 478	10 820	11 606	15 684	15 684	14 341	23 178	19 650	18 963	27 566	23 846
Balansräkningsposter											
Kassa, bank och liknande tillgångar samt kortfristiga placeringar	10 340	15 473	14 647	13 616	13 616	14 074	22 168	22 659	40 236	56 940	43 873
Eget kapital	61 101	57 532	64 328	73 947	85 551	90 909	107 674	124 132	140 886	142 404	133 621
– varav hänförbart till ägare till moderbolaget	42 021	47 572	54 949	64 759	75 437	80 565	96 589	111 709	129 861	135 620	126 704
– varav hänförbart till minoritetsintressen	19 080	9 960	9 379	9 188	10 114	10 344	11 085	12 423	11 025	6 784	6 917
Räntebärande skulder	88 723	94 838	85 631	73 013	73 013	78 663	71 575	67 189	107 347	213 494	188 277
Nettoskuld	55 736	75 207	66 890	55 411	55 411	64 343	49 407	43 740	66 000	154 987	144 109
Avsättningar	–	–	–	–	61 941	65 123	66 094	73 985	89 799	91 100	87 822
Icke räntebärande skulder	109 219	123 906	115 006	109 955	64 700	90 373	77 823	72 930	107 795	155 129	131 712
Nettotillgångar, vägt medelvärde	100 701	127 479	124 229	123 423	134 125	143 001	151 155	157 252	179 114	245 016	293 298
Balansomslutning	259 043	276 276	264 965	256 915	285 205	325 068	323 166	338 236	445 827	602 127	541 432
Nyckeltalen presenteras i procent (%) eller gånger (ggr)											
Rörelsemarginal, %	14,4	13,9	13,3	17,6	16,1	22,9	20,5	19,9	18,2	13,6	14,0
Rörelsemarginal, %[1]	12,7	13,4	13,0	16,8	18,1	20,5	20,2	19,8	18,4	15,2	18,7
Nettomarginal, %	10,7	10,5	10,7	15,5	13,1	21,1	18,8	16,7	14,3	8,6	10,0
Nettomarginal, %[1]	9,1	10,1	10,4	14,8	15,1	18,7	18,5	16,6	14,5	10,2	14,8
Avkastning på eget kapital, %	11,1	18,0	19,2	21,4	12,2	23,2	19,1	17,6	13,6	9,5	10,0
Avkastning på eget kapital, %[1]	9,7	17,3	18,8	20,4	13,9	19,4	18,7	17,5	13,8	11,4	17,7
Avkastning på nettotillgångar, %	9,8	11,0	12,0	15,8	12,2	18,4	17,1	16,6	15,1	10,0	9,1
Avkastning på nettotillgångar, %[1]	8,7	10,6	11,8	15,1	13,9	16,3	16,8	16,6	15,3	11,4	12,5

1) Exkl jämförelsestörande poster.

Belopp i MSEK	Swedish GAAP 2001	2002	2003	2004	IFRS 2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
forts. **Nyckeltalen presenteras i procent (%) eller gånger (ggr)**											
Räntetäckningsgrad, ggr	2,6	2,7	3,3	5,3	4,4	7,6	7,2	6,7	4,5	3,1	4,1
Räntetäckningsgrad, ggr[1]	2,3	2,6	3,2	5,1	5,0	6,9	7,1	6,7	4,6	3,4	5,4
Kassaflödesräntetäckningsgrad, ggr	3,8	3,7	4,6	7,0	6,6	8,9	9,7	8,6	5,4	4,8	6,2
Kassaflödesräntetäckningsgrad, netto, ggr	6,2	6,1	7,4	11,7	8,9	15,1	15,9	12,2	7,1	5,6	7,5
Kassaflödesräntetäckningsgrad efter ersättningsinvesteringar, ggr	2,2	2,7	3,2	4,9	5,5	5,5	7,9	6,4	4,1	4,3	4,6
Internt tillförda medel (FFO)/räntebärande skulder, %	14,8	18,0	22,0	33,1	30,0	39,9	49,8	50,7	28,6	17,2	21,3
Internt tillförda medel (FFO)/nettoskuld, %	23,6	22,7	28,1	43,6	43,9	48,8	72,2	77,8	46,6	23,7	27,8
Rörelseresultat före avskrivningar (EBITDA)/finansnetto, ggr	7,3	7,6	8,3	13,9	10,8	19,3	18,4	15,1	9,1	6,5	9,8
Rörelseresultat före avskrivningar (EBITDA)/finansnetto, ggr[1]	6,8	7,4	8,2	13,6	11,5	18,0	18,2	15,0	9,2	6,9	11,5
Soliditet, %	23,7	20,9	24,4	28,8	30,0	28,0	33,3	36,7	31,6	23,7	24,7
Skuldsättningsgrad, %	144,9	164,7	133,0	98,7	85,3	86,5	66,5	54,1	76,2	149,9	140,9
Skuldsättningsgrad, netto, %	91,2	130,7	104,0	74,9	64,8	70,8	45,9	35,2	46,8	108,8	107,8
Räntebärande skulder/räntebärande skulder plus eget kapital, %	59,2	62,2	57,1	49,7	46,0	46,4	39,9	35,1	43,2	60,0	58,5
Nettoskuld/nettoskuld plus eget kapital, %	47,7	56,7	51,0	42,8	39,3	41,4	31,5	26,1	31,9	52,1	51,9
Nettoskuld/Rörelseresultat före avskrivningar (EBITDA), ggr	3,1	3,0	2,7	1,8	1,7	1,5	1,1	1,0	1,4	3,0	2,4
Övriga uppgifter											
Utdelning till ägare till moderbolaget	1 030	1 675	2 400	5 600	5 600	5 800	7 500	8 000	6 900	5 240	6 500[2]
Investeringar	43 443	39 932	11 356	12 601	12 731	24 497	17 220	18 964	42 296	102 989	41 794
Elproduktion, TWh	140,9	158,5	155,8	167,1	167,1	169,1	165,4	167,6	162,1	158,9	172,5
Medelantal anställda	23 814	34 248	35 296	33 017	33 017	32 231	32 308	32 396	32 801	36 593	38 459

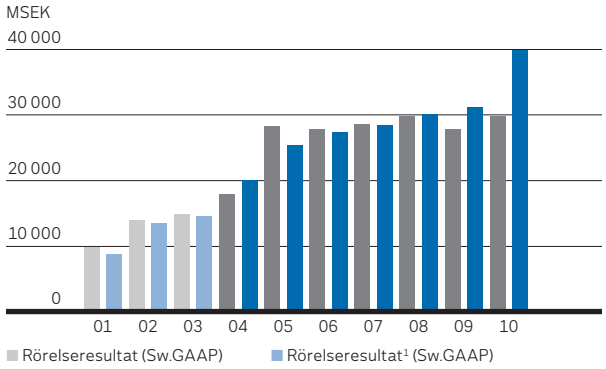
1) Exkl jämförelsestörande poster. 2) Föreslagen utdelning.

Nettoomsättning

Kommentar: Nettoomsättningen har ökat mer än tre gånger sedan 2001, främst beroende på Vattenfalls kraftiga internationella tillväxt. Från att i allt väsentligt varit ett nationellt svenskt energiföretag har Vattenfall genom omfattande förvärv i främst Tyskland, Polen, Danmark, Storbritannien och Nederländerna vuxit till en av Europas största elproducenter och den största värmeproducenten.

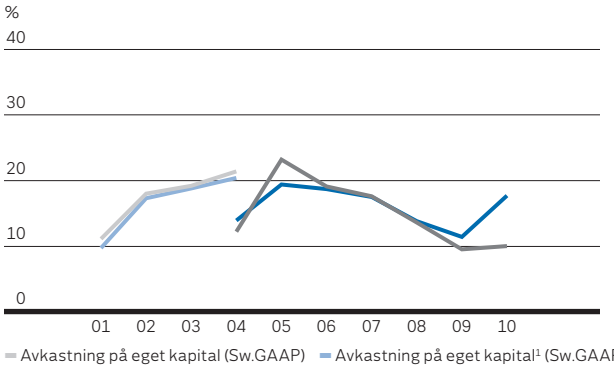
Rörelseresultat

1) Exkl. Jämförelsestörande poster

Kommentar: Vattenfalls rörelseresultat har ökat kraftigt under de senaste 10 åren, tack vare ett framgångsrikt integrationsarbete men även till följd av ökade produktionsvolymer och högre marknadspriser på el.

Avkastning på eget kapital

1) Exkl. Jämförelsestörande poster

Kommentar: Avkastningen på eget kapital har varierat mellan 9,7% (2001, Swedish GAAP) och 23,2% (2005, IFRS) under 10-årsperioden, att jämföra med Vattenfalls nuvarande mål att uppnå 15% över en konjunkturcykel.

Definitioner och beräkningar av nyckeltal

Värden avser koncernen 2010. Belopp i MSEK där inte annat anges.

EBIT = Earnings Before Interest and Tax (Rörelseresultat)

EBITDA = Earnings Before Interest, Tax, Depreciation and Amortisation. (Rörelseresultat före räntor, skatter, avskrivningar och nedskrivningar)

FFO = Funds From Operations (Internt tillförda medel)

Jämförelsestörande poster = Realisationsvinster respektive realisationsförluster i aktier och andra anläggningstillgångar samt nedskrivningar och återförda nedskrivningar av anläggningstillgångar samt andra poster av engångskaraktär.

Fritt kassaflöde = Kassaflöde från den löpande verksamheten minus ersättningsinvesteringar.

Hybridkapital (Capital Securities) = Finansieringsinstrument med evig löptid efterställda Vattenfalls övriga låneinstrument. Redovisas som räntebärande långfristig skuld.

Nettotillgångar = Balansomslutning minus ej räntebärande skulder, avsättningar, räntebärande fordringar, medel i Kärnavfallsfonden, kassa, bank och liknande tillgångar, kortfristiga placeringar.

Nettoskuld = Räntebärande skulder minus lån till minoritetsägare i utländska dotterföretag, kassa, bank och liknande tillgångar, kortfristiga placeringar.

Nyckeltalen presenteras i procent (%) eller gånger (ggr).

Nyckeltal beräknade på helårsvärden 2010:

Rörelsemarginal, % = 100 x Rörelseresultat (EBIT) / Nettoomsättning = 29 853 / 213 572 = 14,0

Rörelsemarginal exkl jämförelsestörande poster, % = 100 x Rörelseresultat (EBIT) exkl jämförelsestörande poster / Nettoomsättning = 39 952 / 213 572 = 18,7

Nettomarginal, % = 100 x Resultat före skatter / Nettoomsättning = 21 423 / 213 572 = 10,0

Nettomarginal exkl jämförelsestörande poster, % = 100 x Resultat före skatter exkl jämförelsestörande poster / Nettoomsättning = 31 519 / 213 572 = 14,8

Avkastning på eget kapital, % = 100 x Periodens resultat hänförbart till ägare till moderbolaget / Medelvärde av periodens eget kapital hänförbart till ägare till moderbolaget exkl Reserv för kassaflödessäkring = 12 997 / 129 750 = 10,0

Avkastning på eget kapital exkl jämförelsestörande poster, % = 100 x Periodens resultat hänförbart till ägare till moderbolaget exkl jämförelsestörande poster / Medelvärde av periodens eget kapital hänförbart till ägare till moderbolaget exkl Reserv för kassaflödessäkring = 23 006 / 129 750 = 17,7

Avkastning på nettotillgångar, % = 100 x Rörelseresultat (EBIT) + diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar / Vägt medelvärde av periodens nettotillgångar = 26 591 / 293 298 = 9,1

Avkastning på nettotillgångar exkl jämförelsestörande poster, % = 100 x Rörelseresultat (EBIT) exkl jämförelsestörande poster + diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar / Vägt medelvärde av periodens nettotillgångar = 36 690 / 293 298 = 12,5

Räntetäckningsgrad, ggr = Rörelseresultat (EBIT) + finansiella intäkter exkl diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar och avkastning från Kärnavfallsfonden / Finansiella kostnader exkl diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar = 31 356 / 7 682 = 4,1

Räntetäckningsgrad exkl jämförelsestörande poster, ggr	=	Rörelseresultat (EBIT) exkl jämförelsestörande poster + finansiella intäkter exkl diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar och avkastning från Kärnavfallsfonden	41 455	=	5,4
		Finansiella kostnader exkl diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar	7 682		
Kassaflödesräntetäckningsgrad, ggr	=	Internt tillförda medel (FFO) + finansiella kostnader exkl diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar	47 790	=	6,2
		Finansiella kostnader exkl diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar	7 682		
Kassaflödesräntetäckningsgrad, netto, ggr	=	Internt tillförda medel (FFO) + finansiella poster exkl diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar och avkastning från Kärnavfallsfonden	46 287	=	7,5
		Finansiella poster exkl diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar och avkastning från Kärnavfallsfonden	6 179		
Kassaflödesräntetäckningsgrad efter ersättningsinvesteringar, ggr	=	Kassaflöde från den löpande verksamheten minus ersättningsinvesteringar + finansiella kostnader exkl diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar och räntedel i pensionskostnad	30 390	=	4,6
		Finansiella kostnader exkl diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar och räntedel i pensionskostnad	6 544		
Internt tillförda medel (FFO)/ räntebärande skulder, %	= 100 x	Internt tillförda medel (FFO)	40 108	=	21,3
		Räntebärande skulder	188 277		
Internt tillförda medel (FFO)/ nettoskuld, %	= 100 x	Internt tillförda medel (FFO)	40 108	=	27,8
		Nettoskuld	144 109		
Rörelseresultat före avskrivningar (EBITDA)/finansnetto, ggr	=	Rörelseresultat före avskrivningar (EBITDA)	60 706	=	9,8
		Finansiella poster exkl diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar och avkastning från Kärnavfallsfonden	6 179		
Rörelseresultat före avskrivningar (EBITDA) exkl jämförelsestörande poster/finansnetto, ggr	=	Rörelseresultat före avskrivningar (EBITDA) exkl jämförelsestörande poster	70 805	=	11,5
		Finansiella poster exkl diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar och avkastning från Kärnavfallsfonden	6 179		

Nyckeltal beräknade på balansräkningen per 31 december 2010:

Soliditet, %	= 100 x	Eget kapital	133 621	=	24,7
		Balansomslutning	541 432		
Skuldsättningsgrad, %	= 100 x	Räntebärande skulder	188 277	=	140,9
		Eget kapital	133 621		
Skuldsättningsgrad, netto, %	= 100 x	Nettoskuld	144 109	=	107,8
		Eget kapital	133 621		
Räntebärande skulder/ räntebärande skulder plus eget kapital, %	= 100 x	Räntebärande skulder	188 277	=	58,5
		Räntebärande skulder + eget kapital	321 898		
Nettoskuld/nettoskuld plus eget kapital, %	= 100 x	Nettoskuld	144 109	=	51,9
		Nettoskuld + eget kapital	277 730		
Nettoskuld/rörelseresultat före avskrivningar (EBITDA), ggr	=	Nettoskuld	144 109	=	2,4
		Rörelseresultat före avskrivningar (EBITDA)	60 706		

Fakta om Vattenfalls marknader

	Sverige		Finland		Danmark		Tyskland		Polen		Nederländerna		Belgien		Storbritannien		Total	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Installerad effekt el, MW[1]																		
Vattenkraft[2]	8 510	8 510	126	126	–	–	2 880	2 880	–	–	–	–	–	–	–	–	11 516	11 516
Kärnkraft	6 792	6 786	–	–	–	–	771	771	–	–	–	–	–	–	–	–	7 563	7 557
Fossilkraft	1 212	1 212	45	45	1 757	1 757	11 292	11 292	878	878	3 764	3 646	–	–	–	–	18 948	18 830
varav gas	–	–	45	45	137	137	1 712	1 712	–	–	2 861	2 743	–	–	–	–	4 755	4 637
varav brunkol	–	–	–	–	–	–	7 123	7 123	–	–	–	–	–	–	–	–	7 123	7 123
varav stenkol	–	–	–	–	1 620	1 620	1 826	1 826	878	878	903	903	–	–	–	–	5 227	5 227
varav olja	1 212	1 212	–	–	–	–	631	631	–	–	–	–	–	–	–	–	1 843	1 843
Vindkraft	258	164	–	–	388	377	13	13	30	30	313	313	15	15	431	102	1 448	1 014
Biobränsle, avfall	179	159	20	20	126	126	123	74	–	–	–	–	–	–	–	–	448	379
Summa el	**16 951**	**16 831**	**191**	**191**	**2 271**	**2 260**	**15 079**	**15 030**	**908**	**908**	**4 077**	**3 959**	**15**	**15**	**431**	**102**	**39 923**	**39 296**
Installerad effekt värme, MW	**2 441**	**2 398**	**930**	**930**	**2 223**	**2 223**	**10 013**	**10 088**	**4 707**	**4 707**	**2 844**	**2 364**	–	–	–	–	**23 158**	**22 710**
Producerad el, TWh																		
Vattenkraft[2]	31,9	30,8	0,3	0,4	–	–	3,1	2,5	–	–	0,1	0,2	–	–	–	–	35,4	33,9
Kärnkraft	43,6	41,5	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	43,6	41,5
Fossilkraft	0,1	–	0,1	0,1	7,4	7,2	65,2	61,7	3,6	3,5	13,3	7,8	–	–	–	–	89,7	80,4
varav gas	–	–	0,1	0,1	0,5	0,4	3,9	3,5	–	–	9,3	5,3	–	–	–	–	13,8	9,3
varav brunkol	–	–	–	–	–	–	52,4	50,4	–	–	–	–	–	–	–	–	52,4	50,4
varav stenkol	–	–	–	–	6,9	6,7	8,9	7,9	3,6	3,5	4,0	2,5	–	–	–	–	23,4	20,6
varav olja	0,1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,1	–
Vindkraft	0,5	0,4	–	–	0,7	0,7	0,1	0,1	–	–	0,2	0,2	–	–	0,7	0,3	2,2	1,7
Biobränsle, avfall	0,5	0,3	0,1	–	0,2	–	0,7	1,1	–	–	–	–	–	–	–	–	1,5	1,4
Summa el	**76,6**	**73,0**	**0,5**	**0,5**	**8,3**	**7,9**	**69,1**	**65,4**	**3,6**	**3,5**	**13,6**	**8,2**	–	–	**0,7**	**0,2**	172,5	158,9
Värmeförsäljning, TWh																		
Fossilkraft	0,1	0,1	0,8	0,7	5,4	5,2	16,3	14,4	11,5	10,6	1,7	0,6	–	–	–	–	35,8	31,6
varav gas	–	–	0,7	0,7	0,8	0,5	5,1	4,5	–	–	1,7	0,6	–	–	–	–	8,3	6,3
varav brunkol	–	–	–	–	–	–	4,5	4,2	–	–	–	–	–	–	–	–	4,5	4,2
varav stenkol	–	–	–	–	4,6	4,7	6,7	5,6	11,5	10,6	–	–	–	–	–	–	22,8	20,9
varav olja	0,1	0,1	0,1	–	–	–	–	0,1	–	–	–	–	–	–	–	–	0,2	0,2
Biobränsle, avfall	4,5	4,3	0,9	0,8	1,6	–	1,3	1,2	0,4	0,1	–	–	–	–	–	–	8,7	6,4
Summa värme	**4,6**	**4,4**	**1,7**	**1,5**	**7,0**	**5,2**	**17,6**	**15,6**	**11,9**	**10,7**	**1,7**	**0,6**	–	–	–	–	44,5	37,9
Gasförsäljning, TWh	–	–	0,2	0,2	–	–	0,1	0,3	–	–	58,9	18,3	4,1	1,3	–	–	63,3	20,1

	Sverige		Finland		Danmark		Tyskland		Polen		Nederländerna		Belgien		Storbritannien		Total	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Antal privatkunder, el	983 000	919 000	347 000	338 000	–	–	2 823 000	2 645 000	1 012 000	1 009 000	2 288 000	2 295 000	320 000	302 000	–	–	**7 773 000**	**7 508 000**
Volym el, TWh privatkunder	9,6	7,6	2,8	3,2	–	–	9,0	8,4	2,7	2,7	8,8	4,4	1,5	0,7	–	–	**34,4**	**27,0**
Volym el, TWh återförsäljare	4,2	4,0	0,7	0,6	1,7	1,8	26,6	21,0	0,7	–	–	–	–	–	–	–	**33,9**	**27,4**
Volym el, TWh företag	34,2[3]	33,9[3]	4,9	3,2	–	–	12,7[4]	15,0[5]	4,1	4,2	5,8	3,3	1,8	0,6	–	–	**63,5**	**60,2**
Antal nätkunder	921 000	920 000	393 000	387 000	–	–	3 273 000	3 234 000	1 132 000	1 128 000	–	–	–	–	–	–	**5 719 000**	**5 669 000**
Antal gaskunder	–	–	300	300	–	–	9 300	12 600	–	–	1 935 000	1 934 000	190 000	177 900	–	–	**2 134 600**	**2 124 800**
Elnät																		
Transiterad volym, TWh[6]	73,4	68,4	6,4	6,1	–	–	27,1	27,7	14,0	13,0	–	–	–	–	–	–	**120,9**	**115,2**
Distributionsnät, km	168 000	175 000	74 000	73 000	–	–	137 000	138 000	70 000	70 000	–	–	–	–	–	–	**449 000**	**456 000**
Antal anställda, personår																		
Länder	9 000	9 219	398	445	687	713	19 395	20 655	2 819	2 859	5 770	6 009	–	–	58	90	**38 127**	**39 990**
Koncernen totalt[7]																	**38 179**	**40 026**

Marknadsposition

	Sverige	Tyskland	Nederländerna	Danmark	Finland	Polen	Belgien	Storbritannien
Elproduktion	1	3	3	2	>10	7	–	–[8]
Eldistribution	2	4	–	–	2	5	–	–
Elförsäljning	1	4	2	–	3	5	3	–
Fjärrvärme	4	1	2	2	4	1		–
Gasförsäljning	–	–	1	–	–	–	3	–

1) Vissa värden för 2009 är korrigerade jämfört med tidigare publicerad information.

2) I Tyskland i huvudsak pumpkraft.

3) 3,6 TWh till norska företagskunder.

4) 5,6 TWh till franska företagskunder.

5) 4,7 TWh till franska företagskunder.

6) Exkl produktionstransitering.

7) Det finns 52 (36) anställda i andra länder.

8) Topp 2 inom havsbaserad vindkraft.

Pro rata – Produktionsdata motsvarande Vattenfalls ägarandel i respektive anläggning

	Sverige		Finland		Danmark		Tyskland		Polen		Nederländerna		Belgien		Storbritannien		Total	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Installerad effekt el, MW[1]																		
Vattenkraft[2]	8 097	8 097	126	126	–	–	2 880	2 880	–	–	–	–	–	–	–	–	11 103	11 103
Kärnkraft	4 645	4 641	–	–	–	–	1 469	1 469	–	–	–	–	–	–	–	–	6 114	6 110
Fossilkraft	1 212	1 212	45	45	1 757	1 757	11 292	11 292	877	877	3 764	3 646	–	–	–	–	18 947	18 829
varav gas	–	–	45	45	137	137	1 712	1 712	–	–	2 861	2 743	–	–	–	–	4 755	4 637
varav brunkol	–	–	–	–	–	–	7 123	7 123	–	–	–	–	–	–	–	–	7 123	7 123
varav stenkol	–	–	–	–	1 620	1 620	1 826	1 826	877	877	903	903	–	–	–	–	5 226	5 226
varav olja	1 212	1 212	–	–	–	–	631	631	–	–	–	–	–	–	–	–	1 843	1 843
Vindkraft	258	164	–	–	324	313	28	28	30	30	211	211	8	8	431	102	1 290	856
Biobränsle, avfall	179	159	20	20	126	126	100	51	–	–	–	–	–	–	–	–	425	356
Summa el	**14 391**	**14 273**	**191**	**191**	**2 207**	**2 196**	**15 769**	**15 720**	**907**	**907**	**3 975**	**3 857**	**8**	**8**	**431**	**102**	**37 879**	**37 254**
Installerad effekt värme, MW	**2 304**	**2 261**	**926**	**926**	**2 223**	**2 223**	**9 896**	**9 952**	**4 699**	**4 699**	**2 844**	**2 364**	–	–	–	–	**22 892**	**22 425**
Producerad el, TWh																		
Vattenkraft[2]	29,8	28,6	0,3	0,4	–	–	3,1	2,5	–	–	0,1	0,2	–	–	–	–	33,3	31,7
Kärnkraft	29,9	28,3	–	–	–	–	0,0	0,0	–	–	–	–	–	–	–	–	29,9	28,3
Fossilkraft	0,1	–	0,1	0,1	7,1	7,1	65,1	61,9	3,6	3,5	13,2	7,8	–	–	–	–	89,2	80,4
varav gas	–	–	0,1	0,1	0,5	0,4	3,9	3,5	–	–	9,2	5,3	–	–	–	–	13,7	9,3
varav brunkol	–	–	–	–	–	–	52,3	50,5	–	–	–	–	–	–	–	–	52,3	50,5
varav stenkol	–	–	–	–	6,6	6,7	8,9	7,9	3,6	3,5	4,0	2,5	–	–	–	–	23,1	20,6
varav olja	0,1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,1	–
Vindkraft	0,5	0,4	–	–	0,7	0,7	0,1	0,1	–	–	0,4	0,3	–	–	0,7	0,3	2,4	1,8
Biobränsle, avfall	0,5	0,3	0,5	0,2	0,4	–	0,6	0,9	0,1	–	–	–	–	–	–	–	2,1	1,4
Summa el	**60,8**	**57,6**	**0,9**	**0,7**	**8,2**	**7,8**	**68,9**	**65,4**	**3,7**	**3,5**	**13,7**	**8,3**	–	–	**0,7**	**0,3**	157,0	143,6
Värmeförsäljning, TWh																		
Fossilkraft	0,1	0,1	0,7	0,8	5,4	5,2	16,1	14,2	11,5	10,7	1,7	0,6	–	–	–	–	35,5	31,6
varav gas	–	–	0,6	0,7	0,8	0,5	5,0	4,5	–	–	1,7	0,6	–	–	–	–	8,1	6,3
varav brunkol	–	–	–	–	–	–	4,5	4,0	–	–	–	–	–	–	–	–	4,5	4,0
varav stenkol	–	–	–	–	4,6	4,7	6,6	5,6	11,5	10,7	–	–	–	–	–	–	22,7	21,0
varav olja	0,1	0,1	0,1	0,1	–	–	–	0,1	–	–	–	–	–	–	–	–	0,2	0,3
Biobränsle, avfall	4,3	4,0	0,9	0,8	1,5	–	1,3	0,9	0,4	0,1	–	–	–	–	–	–	8,4	5,8
Summa värme	**4,4**	**4,1**	**1,6**	**1,6**	**6,9**	**5,2**	**17,4**	**15,1**	**11,9**	**10,8**	**1,7**	**0,6**	–	–	–	–	43,9	37,4
Gasförsäljning, TWh	–	–	–	0,2	–	–	1,1	1,4	–	–	59,0	18,3	4,1	1,3	–	–	64,2	21,2

Finansiellt kalendarium

10 februari 2011	Bokslutskommuniké för 2010
31 mars 2011	Årsredovisning 2010
27 april 2011	Årsstämma
5 maj 2011	Delårsrapport för januari–mars
28 juli 2011	Delårsrapport för januari–juni
27 oktober 2011	Delårsrapport för januari–september
9 februari 2012	Bokslutskommuniké för 2011

Investor Relations kontaktpersoner

Klaus Aurich, klaus.aurich@vattenfall.com
Monica Edblad, monica.edblad@vattenfall.com
Annika Winlund, annika.winlund@vattenfall.com
Anna Viefhues, anna.viefhues@vattenfall.com
Telefon 08-739 50 00

Övriga publikationer

Vattenfalls hållbarhetsredovisning beskriver Vattenfalls verksamhet ur ett hållbarhetsperspektiv.

Rapporter kan beställas eller laddas hem på Vattenfalls webbplatser
www.vattenfall.se
www.vattenfall.com

Rapporter kan även beställas från:
Vattenfall AB, 162 87 Stockholm, Telefon 08–739 50 00

Prognoser och framtidsinriktad information
Detta dokument innehåller framtidsinriktad information som baseras på Vattenfalls nuvarande förväntningar. Även om Vattenfalls ledning bedömer att dessa förväntningar är rimliga kan ingen garanti lämnas att dessa förväntningar kommer att visa sig korrekta. Den framåtriktade informationen innefattar risker och osäkerheter som på ett väsentligt sätt kan påverka framtida resultat. Informationen baseras därvid på vissa antaganden, inklusive sådana som hänför sig till ekonomiska förhållanden i allmänhet på bolagets marknader och efterfrågenivån på bolagets produkter. Utfallet kan komma att variera väsentligt jämfört med vad som framgår i den framtidsinriktade informationen, beroende på bl a förändrade förutsättningar avseende ekonomi, marknad och konkurrens, lagkrav och andra politiska åtgärder och variationer i valutakurser, jämte andra faktorer som omnämns i förvaltningsberättelsen.

Produktion: Vattenfall AB och Intellecta Corporate AB.
Foto: Vattenfall AB. Tryck: Infolog. Repro: Turbin.
Copyright 2011, Vattenfall AB, Stockholm.

Vattenfall AB (publ)
162 87 Stockholm
Org. nr. 556036-2138

Tel 08 739 50 00

www.vattenfall.com
www.vattenfall.se

VATTENFALL